

ศึกษานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรบัณฑิตไทย : กรณีศึกษาคูอรุ่น บัวเยี่ยม

ปริญญานิพนธ์
ของ
สมหมาย โมกขศักดิ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชามานุษยดุริยางควิทยา
พฤษภาคม 2550

ศึกษานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรบัณฑิตไทย : กรณีศึกษาคูอรุ่น บัวเยี่ยม

ปริญญานิพนธ์
ของ
สมหมาย โมกขศักดิ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชามานุษยวิทยามหาวิทยาลัย

พฤษภาคม 2550

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง
ศึกษานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิตไทย : กรณีศึกษาครูอุ้ม บัวเยี่ยม
ของ
สมหมาย โมกขศักดิ์

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขามานุษยวิทยามหาวิทยาลัย
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญศิริ จีระเดชากุล)
วันที่ เดือน พ.ศ. 2550

คณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์กาญจนา อินทรสุนานนท์)

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประทีป เล้ารัตนอารีย์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.มานพ วิสุทธิแพทย์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์กาญจนา อินทรสุนานนท์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.มานพ วิสุทธิแพทย์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์รุจี ศรีสมบัติ)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ได้ด้วยดีเพราะผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างสูงจาก รองศาสตราจารย์กาญจนา อินทรสุนานนท์ ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.มานพ วิสุทธิแพทย์ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ผู้ให้คำปรึกษาแนะนำ ตรวจสอบแก้ไขปริญญานิพนธ์ฉบับนี้จนเสร็จสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ประทีป เล้ารัตนอารีย์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์รุจี ศรีสมบัติ กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม ที่ได้กรุณาแนะนำผู้วิจัยให้มีความชัดเจนและความเข้าใจในการทำวิจัยครั้งนี้มากยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณครูอุ่ง บัวเอี่ยม ที่ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลในเรื่องต่างๆ ในการทำการวิจัยในครั้งนี้ และประสิทธิ์ประสาทวิชาการดนตรีให้แก่ผู้จัดทำ

ขอขอบคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ณรงค์ เขียนทองกุล และคณาจารย์ในภาควิชาศิลปนิเทศ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ที่ได้ให้คำปรึกษาแนะนำอยู่เสมอ

ขอขอบพระคุณ พ่อแม่และครอบครัวโมกษศักดิ์ ที่เป็นกำลังสำคัญช่วยเหลือในการทำปริญญานิพนธ์ และช่วยให้คำปรึกษาผู้วิจัยตลอดมา

ขอขอบคุณอาจารย์จักรพงษ์ กลิ่นแก้ว อาจารย์ปราวการ เกาะงาม คุณอนุรักษ แพทยกิจ ที่คอยช่วยเหลือเป็นกำลังใจให้แก่ผู้วิจัย

ท้ายที่สุดนี้ คุณประโยชน์ที่ได้จากปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบแด่บิดามารดาบูรพาจารย์ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ในแขนงต่างๆ ให้แก่ผู้วิจัย และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการทำปริญญานิพนธ์นี้ทุกท่าน

สมหมาย โมกษศักดิ์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการค้นคว้าวิจัย.....	6
ความสำคัญของการค้นคว้าวิจัย.....	6
ขอบเขตของการค้นคว้าวิจัย.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	7
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการค้นคว้าวิจัย.....	9
เอกสารตำราวิชาการ บทความ และวารสาร.....	9
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	16
3 วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	19
ขั้นศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูล.....	19
ขั้นเก็บข้อมูลภาคสนาม.....	19
ขั้นเรียบเรียงข้อมูล.....	19
ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล.....	20
ขั้นสรุปผลการวิจัย.....	20
4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	21
ชีวประวัติครูอุ่งน บัวเอี่ยม.....	21
ประวัติส่วนตัวของครูอุ่งน บัวเอี่ยม.....	21
ประวัติการทำงาน.....	26
ประวัติทางด้านด้านดนตรี.....	28
ผลงานด้านดนตรี และขับร้อง.....	42
รางวัลเกียรติคุณที่ได้รับ.....	45

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 (ต่อ)	
ภูมิปัญญาเดิมของ ครูอุ่งน บัวเอี่ยม.....	46
- เพลงร้องที่ได้สืบทอดมาจากโรงอำมาตย์โทขุนแสนประศาสน์ (เขียน อินทาปัจ)	46
- เพลงร้องที่ได้สืบทอดมาจากครูสกล แก้วเพ็ญภาค.....	71
- เพลงร้องที่ได้สืบทอดมาจากหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง).....	88
- เพลงร้องที่ได้สืบทอดมาจากคุณหญิงชื่น ศิลปบรรเลง.....	118
วิธีการบรรเลงแคนวงตามแบบที่ครูอุ่งน บัวเอี่ยม ได้สืบทอดมา	130
วิธีการผลิตแคนที่ใช้บรรเลงในวงอินทประสิทธิ์ศิลป์.....	137
ภูมิปัญญาที่ได้สร้างสรรค์ขึ้นของ ครูอุ่งน บัวเอี่ยม.....	148
- เพลงร้องที่ครูอุ่งน บัวเอี่ยม ได้แต่งขึ้น	148
- กรรมวิธีการผลิตอังกะลุง.....	161
- กรรมวิธีการผลิตไม้ตีซิม.....	177
- บทเพลงที่ครูอุ่งน บัวเอี่ยม พัฒนาปรับปรุงขึ้นสำหรับการขับร้อง บรรเลงด้วยแคนวง.....	183
- วิธีการสอนดนตรีและขับร้องไทยของครูอุ่งน บัวเอี่ยม.....	186
การสอนขับร้อง ของครูอุ่งน บัวเอี่ยม.....	186
การสอนอังกะลุงอั้ง.....	199
หลักการสอนซิมเบื้องต้น.....	214
 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	219
 บรรณานุกรม.....	230
 ภาคผนวก.....	234
 ประวัติย่อผู้วิจัย.....	245

ภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 รองอำมาตย์โทขุนแสนประศาสน์ (เขียน อินทาปัจ).....	22
2 นางพิศ อินทาปัจ.....	22
3 ครอบครัวอินทาปัจ.....	23
4 ครูอุ่งน บัวเอี่ยม เมื่ออายุ 30 ปี.....	24
5 ครูอุ่งน บัวเอี่ยม ปัจจุบัน.....	24
6 ซอยติวานนท์ 2.....	25
7 ซอยมิ่งขวัญ 5.....	25
8 บ้านเลขที่ 85/1 จ.ส.ต.ฟุ้ง บัวเอี่ยม.....	26
9 รั้วหน้าบ้านครูอุ่งน บัวเอี่ยม.....	26
10 บ้านครูอุ่งน บัวเอี่ยม.....	26
11 ที่ทำอังกะลุง และโต๊ะรับแขก.....	26
12 ครูสกล แก้วเพ็ญภาค.....	30
13 ครูอุ่งน และจ.ส.ต.ฟุ้ง บัวเอี่ยม คู่ชีวิต.....	30
14 หลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง).....	31
15 คุณหญิงชื่น ศิลปบรรเลง.....	32
16 ครูอุ่งนรดน้ำขอพรคุณหญิงชื่น ในงานครบรอบ 80 ปี.....	32
17 ครูอุ่งนกับนักเรียนโรงเรียนศิริศาสตร์หลังจากจบการแสดง.....	32
18 การแสดงละครเพื่อหาทุนสร้างรั้วโรงเรียนวัดลานนาบุญ.....	34
19 การประกวดขับร้อง.....	34
20 รำพม่าเปิงมาง.....	34
21 ลูกศิษย์ที่มาเรียนดนตรีที่บ้าน.....	35
22 ครูอุ่งนกำลังทำอังกะลุง.....	36
23 อังกะลุงราวของดร. อุทิศ.....	36
24 ถวายอังกะลุงย่อส่วน.....	36
25 เครื่องดนตรีย่อส่วน.....	36
26 ครูอุ่งนกำลังทำไม้ตีซิม.....	37

ภาพประกอบ (ต่อ)

ภาพประกอบ	หน้า
27 ครูอุ้งนํ้ากำลังทำอ่างกะลุงราวเล็ก.....	37
28 ป้ายชื่อวงดนตรีศิษย์ศรทองนนทบุรี.....	38
29 ใบประกาศวงดนตรีศิษย์ศรทองนนทบุรี.....	38
30 ถวายอ่างกะลุงราวเล็ก.....	38
31 การแสดงแคนวงอินทประสิทธิ์ศิลป์.....	39
32 เป่าแคนรับเสด็จ.....	40
33 ถวายแคนลิ้นนก.....	40
34 เข้ารับโล่ที่ระลึก.....	40
35 รับโล่ที่ระลึก.....	40
36 งานวิเศษศิลป์ปิ่นปิ่นสยาม.....	40
37 เข้าเฝ้าในงานวิเศษศิลป์ปิ่นปิ่นสยาม.....	41
38 สาธิตการสอนอ่างกะลุง ณ สังคีตศาลา กรมศิลปากร.....	41
39 ควบคุมนักเรียนแสดงอ่างกะลุง.....	41
40 รองอำมาตย์โทขุนแสนประศาสน์ (เขียน อินทาบัจ).....	46
41 ครูสกล แก้วเพ็ญภาค.....	71
42 หลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง).....	88
43 คุณหญิงขึ้น ศิลปบรรเลง.....	118
44 แคนวงคณะอินทประสิทธิ์ศิลป์.....	130
45 แคนเจ็ดชนิดต่างๆ.....	132
46 แคนหลิบ.....	132
47 แคนเอก.....	133
48 แคนหุ้ม.....	133
49 แคนใหญ่.....	134
50 ซอคู่.....	134
51 กลองแขก.....	135
52 โหม่ง.....	135
53 กรับ.....	136

ภาพประกอบ (ต่อ)

ภาพประกอบ	หน้า
54 ภาพฉิ่ง.....	136
55 ฉาบ.....	137
56 ไม้กู่แคน.....	137
57 ไม้เต้าแคน.....	138
58 หลาบโลหะ.....	138
59 ขี้สูด.....	139
60 ลีวเล็ก.....	140
61 ลีวใหญ่.....	141
62 มีดตอกปลายแหลมและคม.....	141
63 ค้อนเล็ก.....	141
64 ไม้แซน.....	142
65 เขียงรองสับ.....	142
66 ทัง.....	143
67 เหล็กไซ.....	143
68 ปูนขาว.....	144
69 เหล็กชุดลื่น.....	144
70 ลักษณะของลิ้นแคน	145
71 การวางลูกแคนในเต้าแคน.....	146
72 การประกอบแคน.....	147
73 แคนที่ประกอบเสร็จ.....	147
74 อังกะลุงฝีมือครูอุ่งน.....	161
75 อังกะลุงราราชุดแรก.....	164
76 เข้าเฝ้าถวายอังกะลุงราราชุดเล็ก.....	165
77 การแสดงสาธิตอังกะลุงราราชุดเล็ก.....	165
78 อังกะลุงเล็กแบบอินโดนีเซีย (ชาว).....	165
79 เครื่องมือที่ใช้ทำอังกะลุง.....	167
80 ไม้ไผ่ลาย หรือ ไม้ไผ่ทวล.....	167

ภาพประกอบ (ต่อ)

ภาพประกอบ	หน้า
81 ไม้เนื้อแข็งสำหรับทำราง.....	168
82 ไม้ไผ่สำหรับทำไม้แขวน.....	168
83 ไม้เสาหลักยึดอังกะลุง.....	168
84 ส่วนประกอบของอังกะลุง.....	168
85 ขัดทำความสะอาดกระบอก.....	170
86 เลื่อยแต่งก้นกระบอก.....	170
87 ใช้มีดแตะเป็นขาอังกะลุง.....	170
88 กระยะเพื่อบาดปาก.....	170
89 เลื่อยบากปาก.....	170
90 ผ่ากระบอก.....	170
91 แตะข้อ.....	170
92 ปาดปากกระบอก.....	170
93 ส่วนต่างๆของลูกอังกะลุง.....	171
94 เคาะหาเสียง.....	172
95 เจาะรู.....	172
96 ตกแต่งรู.....	172
97 เป่าเทียบเสียง.....	172
98 แต่งเสียง.....	172
99 อังกะลุง 1 ตับ.....	172
100 เจาะวาง.....	173
101 รางอังกะลุง.....	173
102 เสาอังกะลุง.....	174
103 ไม้แขวน.....	174
104 มัดเชือกประกอบอังกะลุง.....	174
105 อังกะลุงประกอบเสร็จ.....	174
106 ราวอังกะลุงเล็ก.....	175
107 สปริงยึดตับอังกะลุง.....	176

ภาพประกอบ (ต่อ)

ภาพประกอบ	หน้า
108 การจัดเรียงลำดับของตัวอังกะลุงราวเล็ก 14 ตัว.....	176
109 อังกะลุงราวเล็กที่เสร็จเรียบร้อยแล้ว.....	176
110 ไม้ซิมฝีมือครูอุ้น.....	177
111 แสดงการทำไม้ซิม.....	178
112 เครื่องมือในการทำไม้ซิม.....	178
113 ไม้ไผ่สีสุก และไม้ไผ่ลาย.....	179
114 หนังสำหรับหุ้มหัวไม้ซิม.....	179
115 ส่วนต่างๆ ของไม้ซิม.....	179
116 ผ่าไม้ไผ่ และ ตากไม้ไผ่.....	180
117 ใช้มีดถากให้เข้ารูป.....	180
118 เหลาส่วนหัวไม้ซิม.....	180
119 เหลาส่วนด้าม.....	181
120 ใช้กบไสด้านข้าง.....	181
121 ใช้กระจกชุดตกแต่ง.....	181
122 ขัดกระดาษทราย.....	181
123 ปาดด้านท้าย.....	182
124 ติดแผ่นหนังที่หัวไม้ซิม.....	182
125 ไม้ซิมที่ทำเสร็จ.....	182
126 การจับอังกะลุงที่ถูกต้อง 1.....	202
127 การจับอังกะลุงที่ถูกต้อง 2.....	202
128 ตัวอย่างการประสมวงอังกะลุง.....	205

ศึกษานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรบัณฑิตไทย : กรณีศึกษาคูของุ่น บัวเอี่ยม

บทคัดย่อ
ของ
สมหมาย โมกขศักดิ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชามานุษยดุริยางควิทยา
พฤษภาคม 2550

สมหมาย โมกษศักดิ์. (2550). *ศึกษานุมิปัญญาครูดนตรีไทย : กรณีศึกษาครูอุ่งน บัวเอี่ยม*.

ปริญญาานิพนธ์ ศป.ม. (มานุษยดุริยางควิทยา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม: รองศาสตราจารย์กาญจนา อินทรสุรนันท์

รองศาสตราจารย์ ดร.มานพ วิสุทธิแพทย์.

การศึกษานุมิปัญญาครูดนตรีไทย : กรณีศึกษาครูอุ่งน บัวเอี่ยม มีจุดมุ่งหมายของการค้นคว้าวิจัย คือ

1. เพื่อศึกษาประวัติของครูอุ่งน บัวเอี่ยม
2. เพื่อศึกษานุมิปัญญาเดิมและนุมิปัญญาที่สร้างสรรค์ขึ้นของครูอุ่งน บัวเอี่ยม

จากการศึกษาค้นคว้า โดยการรวบรวมเอกสารตำราวิชาการที่เกี่ยวข้องและการสัมภาษณ์ครูอุ่งน บัวเอี่ยม ได้ผลสรุป ดังนี้

ครูอุ่งน บัวเอี่ยม มีนามเดิมว่า ชุ่ม อินทาบัจ เกิดเมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม 2464 ปัจจุบันอายุ 86 ปี ที่อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม เป็นบุตรคนที่ 6 ของรองอำมาตย์โทขุนแสนประศาสน์ (เขียน อินทาบัจ) กับ นางพิศ แซ่จิ่ง การศึกษาจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จากโรงเรียนลำพะยา จังหวัดนครปฐม จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่โรงเรียนศึกษาผู้ใหญ่วัดมหาธาตุสมรสกับ จ.ส.ต.ฟุ้ง บัวเอี่ยม ในปีพ.ศ. 2486 ไม่มีบุตรร่วมกัน ปัจจุบันครูอุ่งนอยู่บ้านเลขที่ 85/1 ซอยมิ่งขวัญ 5 ถนนติวานนท์ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี

จากการศึกษานุมิปัญญาของครูอุ่งน บัวเอี่ยม

นุมิปัญญาเดิม ได้รวบรวมและบันทึกโน้ตเพลงร้องที่ครูอุ่งน ได้สืบทอดมาจาก รองอำมาตย์โทขุนแสนประศาสน์ (เขียน อินทาบัจ) ครูสกล แก้วเพ็ญภาค หลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) และ คุณหญิงขึ้น ศิลปบรรเลง

วิธีการบรรเลงแคนวงคณะอินทประสิทธิ์ศิลป์ ยึดแบบแผนการบรรเลงคล้ายกับวงดนตรีไทยโดยแบ่งกลุ่มแคนเสียงสูงเป็นเครื่องนำ แคนเสียงต่ำเป็นเครื่องตาม มีข้ออุปสรรคทำนองเพื่อความกลมกลืน และใช้เครื่องดนตรีประกอบจังหวะเช่นเดียวกับวงดนตรีไทย บทเพลงที่บรรเลงนิยมเพลงไทยเดิมสำเนียงลาว และเพลงประเภททางกรอ

นุมิปัญญาที่ครูอุ่งน สร้างสรรค์ขึ้นด้านเพลงร้อง 3 เพลง คือเพลงเขมรโพธิสัตว์ เพลงเขมรไทยโคตร ครั้งขึ้น เพลงต้นวรเชษฐ ฤา และได้ปรับปรุงขึ้น 1 เพลง คือ แอ่วลาว

การผลิตอังกะลุงของครูอุ่ง แบ่งขั้นตอนการผลิตเป็น 7 ขั้นตอน

1. การเตรียมไม้สำหรับเหลาอังกะลุง
2. การเหลากระบอกรออังกะลุง
3. การเทียบเสียง
4. การทำรางอังกะลุง
5. การทำเสาและไม้แขวนอังกะลุง
6. การประกอบอังกะลุงเป็นดับ
7. การทำราวอังกะลุง

วิธีการผลิตไม้ตีซิมของครูอุ่ง ทำจากไม้ไผ่สีสุก และไม้ไผ่ลาย เลื่อยไม้ไผ่เป็นปล้องไว้สำหรับทำหัวไม้ตี ฝักออกเป็นชิ้นนำไปตากให้แห้งเหลาแต่งให้เข้ารูป แล้วเหลาหัวไม้ตีเหลาด้ามให้มีสปริง ตกแต่งด้านท้องเก็บรายละเอียดให้เรียบร้อย ติดหนังที่หัวไม้ตีเป็นการเสร็จสิ้นการทำไม้ตีซิม

หลักการสอนขับร้องไทยที่ครูอุ่งได้พัฒนาขึ้น แบ่งเป็น 9 ขั้นตอน

1. การเลือกเพลงให้เหมาะสมกับผู้เรียน
2. การให้หัดออกเสียงเบื้องต้น
3. อ่านบทร้องให้ถูกต้อง
4. ต่อเพลงทีละวรรคสั้นๆ
5. ให้ผู้เรียนร้องตามครู
6. ฝึกกับเครื่องจังหวะ
7. ใช้เครื่องดนตรีช่วยสอนขับร้อง
8. การทบทวนและแก้ไขข้อผิดพลาด
9. อธิบายหลักการขับร้องแทรกให้แก่ผู้เรียน

หลักการสอนอังกะลุงของครูอุ่ง บัวเอี่ยม แบ่งเป็น 6 ขั้นตอน

1. การทดสอบไล่ตีสระสาท
2. การจัดวงอังกะลุง
3. การจับอังกะลุง
4. การฝึกความไวของประสาธ
5. การฝึกหัดเขย่าอังกะลุง
6. การประสมวงอังกะลุง

หลักการสอนซิมเบื่องต้นของครูอุ่ง บัวเอี่ยม ได้ยึดหลักการฝึกไล่เสียงแบบโบราณจากครูยาย เกิดมงคล และได้เพิ่มเป็นชุดไล่เสียง 12 ชุด แล้วจึงเริ่มต่อเพลงจะเข้หางยาว สามชั้น

THAI MUSIC MASTER' S WISDOM : A CASE STUDY OF
KRU A-NGUN BUA - IAM

AN ABSTRACT
BY
SOMMAI MOKKHASAK

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Fine Arts Degree in Ethnomusicology
at Srinakharinwirot University
May 2007

Sommaï Mokkahasak. (2007). *The Thai music Master's wisdom : A case study of Kru A-ngun Bua – iam*. Master thesis, M.F.A. (Ethnomusicology). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee : Assoc. Prof . Kanchana Intarasunanont. Assoc. Prof . Dr. Manop Wisuttiapat.

The purposes of this research were: 1) to study Kru A-ngun Bua – iam's life and 2) to investigate the traditional wisdom and musical creativities of Kru A-ngun Bua–iam. The study was conducted by collecting the information from related textbooks and material resources and from Kru A-ngun Bua – iam. The results can be summed up as the following.

Kru A-ngun Bua–iam (former name Cha-um Inthapat) was born on July 27, 1921 at Kamphaeng Saen District, Nakhon Pathom Province. She is the sixth child of a government official with a title of Rong Ammart Thoe Khun Saenprasart (Khien Inthapat) and Mrs. Pit Sae-ueng. She finished her Prathom Suksa 4 at Lam Phraya School, Nakhon Pathom and graduated Matthayom Suksa 3 at Wat Maha That non - formal Education School. She was married to Pol. Sgt. Maj. Phung Bua–iam in 1943 but had no child. Khru A-ngun is currently 86 years old and residing at No. 85/1 Soi Ming Khwan 5, Tiwanonta Road, Muaeng District, Nonthaburi Province.

The study result of Thai wisdom of Kru A-ngun Bua – iam:

Traditional wisdom: A collection of Khru A-ngun's notation of the songs has been done by gathering and recording, especially those which have been transmitted from Rong Ammart Thoe Khun Saenprasart (Khien Inthapat), Khru Sakon Kaewpenkart, Luang Pradit Pairao (Sorn Silpa banleng), and Khun Ying Chin Silpa banleng.

The playing method of Khaen (a northern Thai reed mouth-organ) of Inthaprasitsilpa Band was focused on the playing pattern of a traditional Thai music band. When performing a dialog or cannon – like melody, the high pitch Khaens play the first part followed by low pitch Khaens who play the secoud pitch . Sor Ur in also included is the ensemble. and using the same rhythm musical instruments as in traditional Thai music. The songs generally played were Thai classical songs with Laotian idiom and tremolo.

Musical creativities wisdom: Khru A-ngun Created 3 vocal music namely : Khmer Phothisat, Khmer Sai Yok (Krung Chan), Ton Worachet (in Thao foxm), and ereated one song: Aew Lao.

The making of Angkalung (pitched bamboo shaker) by Khru A-ngun was divided into 7 steps as follows: 1) Preparing of bamboo; 2) Cntting bamboo for making Angkalung; 3) Tuning up; 4) Making of Angkalung rail; 5) Making a pole and a hanger of Angkalung; 6) Assembling Angkalung into a row; and 7) Making a hanger of Angkalung.

Khru A-ngun's striking sticks for Khim (sticks) was made of bamboo (Sisuk and Lai bamboo). The making of these sticks began from cutting bamboo into a section with a jointed stem kept for making the head of sticks, then cut the bamboo into pieces and dried up in the sunlight, shaped the bamboo pieces into sticks with the big head on one end and the spring-handle on the other end, later decorated and tidied up the sticks, and finally put a piece of leather on the head of the sticks.

The principle of teaching traditional Thai music and singing, developed by Khru A-ngun, was divided into 9 steps as the following: 1) Selecting the songs appropriate to the learners' ability; 2) Practicing melisma; 3) Reading the lyrics correctly; 4) Practicing singing line by line; 5) Imitating the teacher; 6) Practicing with rhythmic instruments; 7) Using musical instruments to help teaching singing; 8) Reviewing and correcting; 9) Explaining the singing principle to the learners.

The principle of teaching Angkalung, developed by Khru A-ngun, was divided into 6 steps as the following: 1) Testing hearing perception; 2) Arranging Angkalung band; 3) Seizing Angkalung; 4) Practicing sensitivity of sensory perception; 5) Practicing shaking Angkalung; and 6) Combining an Angkalung band.

The principle of teaching basic performance of playing Khim, developed by Khru A-ngun, was based on Khru Yoi Kirtmongkol's excercises. However, Khru A-ngun had increased the exercise to 12 sets of the moving of the pitch of the tone and then began with the song Jorakhe Hang Yao.

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ดนตรีวัฒนธรรมด้านดนตรีไทยเป็นศิลปะที่อยู่คู่กับวิถีชีวิตของคนไทยมาตั้งแต่ในอดีตมีความสัมพันธ์กับประเพณี พิธีกรรมของคนไทยตั้งแต่เกิดจนตาย เป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งที่บ่งชี้ความเป็นชาติไทย ความเป็นชาติที่มีอารยธรรม มีวัฒนธรรมเก่าแก่เป็นของตนเองสืบทอดต่อกันมาจนถึงปัจจุบัน แสดงให้เห็นถึงความต่อเนื่องทางวัฒนธรรมอันยาวนาน ความคิดสร้างสรรค์ของบรรพบุรุษทางดนตรีไทย ในด้านภูมิปัญญาที่สืบทอดสร้างสรรค์ เครื่องดนตรี วงดนตรี บทเพลง แนวทางการบรรเลงที่เป็นเอกลักษณ์ ตลอดจนวิธีการสืบทอดความรู้ให้กับลูกศิษย์ที่เป็นระบบแบบแผนถ่ายทอดจากรุ่นหนึ่งสู่รุ่นหนึ่ง ในการสืบทอดวัฒนธรรมทางด้านไทยนั้น ได้มีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงรูปแบบไปตามสภาพแวดล้อม สังคม ความเจริญของบ้านเมืองอยู่เสมอ จึงมีการปรับปรุงสร้างสรรค์ผลงานทางดนตรีที่เป็นองค์ความรู้ใหม่เกิดขึ้น ตามความเหมาะสมของยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลง รับใช้สังคมที่เจริญก้าวหน้าทางวิทยาการอันก้าวไกล แต่อย่างไรก็ตามยังต้องอาศัยรากเดิมของวัฒนธรรมภูมิปัญญาที่ได้สืบทอดจากบรรพบุรุษมาปรับใช้อย่างเหมาะสมในปัจจุบัน เป็นรากฐานอันมั่นคงของวัฒนธรรมโดยจะทอดทิ้งไปเสียมิได้

ดนตรี เป็นสิ่งแสดงออกถึงวัฒนธรรมอย่างหนึ่งของมนุษย์ที่มีคุณค่าอย่างมหาศาล และเป็นส่วนหนึ่งของศิลปวัฒนธรรมที่เก่าแก่และสืบทอดต่อกันมานานนับร้อยปี เป็นศิลปะที่อาศัยเสียงเพื่อถ่ายทอดอารมณ์ไปสู่ผู้ฟัง เป็นศิลปะที่ถ่ายทอดการสัมผัส ก่อให้เกิดความสุข ความปิติพอใจแก่มนุษย์ได้ (เสาวนีย์ สังฆโสภณ.2541: 8) ชนทุกชาติทุกภาษาล้วนมีบทเพลงที่แสดงถึงความเป็นเอกลักษณ์ประจำถิ่น ประจำเผ่า และเชื้อชาติของตน ทั้งนี้ บทบาทหน้าที่ของเพลงมีความสำคัญเกี่ยวข้องตามขนบธรรมเนียมประเพณีต่างๆ ทั้งในส่วนของพิธีกรรม ความบันเทิงที่แสดงออกของคนในสังคม (วิชา เชาวศิลป์. 2543: 1)

มนุษย์ได้นำเอาคุณค่าของดนตรีมาใช้ประโยชน์มากมายทั้งในด้านการสร้างความเพลิดเพลินบันเทิงใจ และด้านพิธีกรรมที่เกี่ยวกับความเชื่อ จึงมีการจัดพิธีกรรมต่างๆ ขึ้นโดยมีดนตรีเป็นส่วนประกอบเช่น การเซ่นไหว้ การบวงสรวง การสู่ขวัญ เป็นต้น เห็นได้ว่าดนตรีมีคุณค่าต่อวิถีชีวิต การดำรงชีวิตของมนุษย์หลายอย่าง จากคุณค่าของดนตรีที่สามารถใช้สนองความต้องการของมนุษย์ได้ดังกล่าว มนุษย์ทุกชาติทุกภาษาจึงมีดนตรีเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งในการดำรงชีวิตตามวิถีทางของตนเอง อันเป็นสาเหตุทำให้ดนตรีของท้องถิ่นแต่ละแห่งมีลักษณะเฉพาะและมีความแตกต่างกันออกไปตามสภาพแวดล้อม และความคิดสร้างสรรค์ของชาวบ้าน (สุกิจ พลประถม. 2538: 1)

ภูมิปัญญา เป็นเรื่องที่สะสมมาแต่อดีต และเป็นเรื่องของการจัดความสัมพันธ์ระหว่างคนกับคน คนกับธรรมชาติแวดล้อม คนกับสิ่งเหนือธรรมชาติ โดยผ่านกระบวนการทางจารีตประเพณี วิถีชีวิตการทำมาหากินและพิธีกรรมต่างๆ ทุกอย่างเพื่อเกิดความสุขในส่วนที่เป็นชุมชนหมู่บ้าน และส่วนที่เป็นปัจเจกชนของชาวบ้านเอง (ปรีชา อุยตระกูล. 2531: 9)

ภูมิปัญญา เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นและดำรงอยู่กับสังคมมนุษย์มาช้านาน เป็นการดำรงอยู่ในชีวิตที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติของแต่ละท้องถิ่น โดยมีการปรับสภาพการดำเนินชีวิตให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมธรรมชาติตามกาลเวลา เนื่องจากมนุษย์เป็นสัตว์โลกที่พิเศษกว่าสัตว์อื่นๆ กล่าวคือ มีมันสมองที่มีความสามารถในการคิดค้น เรียนรู้ แก้ปัญหาและมีการสืบทอดแบบแผนความรู้เป็นมรดกมาช้านาน แม้ว่าภูมิปัญญาเป็นสิ่งที่สั่งสมและถ่ายทอดเป็นมรดกมาช้านานแต่มีเอกลักษณ์สำคัญอย่างหนึ่ง คือ เป็นองค์ความรู้ที่มีการเชื่อมโยงกันไปหมด ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของอาชีพ เศรษฐกิจ ความเป็นอยู่ ค่าใช้จ่าย การศึกษา วัฒนธรรม จะผสมกลมกลืนกัน (ประเวศ วะสี. 2530: 20)

วัฒนธรรมด้านดนตรีไทยเป็นศาสตร์และศิลป์ที่มีความลึกซึ้ง สวยงาม มีความสัมพันธ์กับมนุษย์มาช้านาน ในแต่ละชนชาติต่างๆ นั้นมีวัฒนธรรมดนตรีเป็นของตนเองเพื่อวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันออกไปเห็นได้จาก วัฒนธรรมดนตรีของประเทศไทยที่คงไว้ซึ่งความมีเอกลักษณ์ประจำตัวที่ทรงคุณค่าแก่การอนุรักษ์ ศิลปะด้านดนตรีไทยเป็นวัฒนธรรมของชาติไทยที่สำคัญอย่างยิ่ง เป็นส่วนหนึ่งของมรดกทางวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนไทย (สงัด ภูเขาทอง. 2532: 8)

การสืบทอดวัฒนธรรมนั้นต้องมีการเรียนรู้สร้างสรรค์ และเผยแพร่ รวมทั้งแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม ของประเทศต่างๆ ดนตรีไทยจึงต้องมีการอนุรักษ์ส่งเสริมและเผยแพร่ในหมู่คนไทยและนานาชาติต่างประเทศ วัฒนธรรมที่บ่งชี้ความเป็นชาติและความมั่นคงของชาติขึ้นอยู่กับวัฒนธรรม ชนในชาติล้วนดำเนินชีวิตตามกระแสของวัฒนธรรมซึ่งในแต่ละชนเผ่าได้สร้างสมสืบสานตกทอดมาถึงลูกถึงหลาน (กาญจนา อินทรสุนานนท์. 2542: 45)

ครูดนตรีไทยจึงมีผลในการสร้างสรรค์บทเพลง กลวิธีการบรรเลง วิชาการด้านดนตรีไทย และวัฒนธรรมไทยจึงสืบทอดได้จากภูมิปัญญาของครูดนตรีไทยซึ่งแบ่งได้หลายสาขาตามลักษณะของเครื่องดนตรี เครื่องดีด เครื่องสี เครื่องตี เครื่องเป่าและการขับร้อง

คนไทยมีนิสัยรักการดนตรีมาตั้งแต่โบราณกาล ดังจะเห็นได้ว่า พระมหากษัตริย์ในราชวงศ์จักรีหลายพระองค์ทรงสนพระทัยทางด้านดนตรีและวัฒนธรรมด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับดนตรีซึ่งดนตรีนั้นเป็นศาสตร์ที่มีคุณค่าทางสุนทรียะทำให้เกิดความรู้สึกในทางดีงามจึงเกี่ยวเนื่องกับทางปรัชญาสายสุนทรียศาสตร์ซึ่งพิจารณาถึงความสวย ความงามความดี และความไพเราะอันเป็นคุณค่าของค่าของคนดีด้วย ความสวยความงามความดีมิใช่ว่าจะสัมผัสได้เฉพาะทางตรงเท่านั้น แม้นดนตรีที่สัมผัสทางหูอย่างเดียวก็มีความสวยงามอยู่เช่นกัน ท่วงทำนอง เสียง ลีลา และความไพเราะนั่นเองเป็นความ

สวยงามทางดนตรี ยังมีลักษณะดังกล่าวนี้คือ ประณีต ละเมียดละไมและสูงส่งเพียงใด ความสวยงามของดนตรียังมีมากซึ่งเพียงนั้น ส่วนความดีของดนตรีนั้นมองเห็นได้ไม่ยากผู้ที่ชอบฟังดนตรี หรือนักดนตรีย่อมสามารถมองเห็นความดีของดนตรีได้ทุกคน ดังนั้นดนตรีก็เหมือนงานศิลปะสาขาอื่นๆ ซึ่งเป็นผลผลิตของมนุษย์ในสังคม และย่อมต้องมีโครงสร้างของตนเอง แต่โครงสร้างนั้นไม่ได้อยู่ด้วยตัวของมันเองเราสามารถจะทำความเข้าใจได้ต่อเมื่อเราได้ศึกษาทำความเข้าใจถึงพฤติกรรมของมนุษย์ ผู้ซึ่งเป็นผู้ผลิตศิลปะโดยเฉพาะด้านดนตรีเราจะต้องศึกษาให้ทราบว่าทำไมและด้วยวิธีอะไรที่แนวความคิดหรือคติเกี่ยวกับพฤติกรรมนั้น จึงได้ถูกจัดให้อยู่ในรูปแบบที่ทำให้เกิดการผลิตเสียงอันเป็นที่ยอมรับกันว่าไพเราะในสังคมนั้นๆ (สังัด ภูเขาทอง. 2532: 15 -18)

สำหรับเรื่องดนตรีกับสังคมมนุษย์นั้น ปญญา รุ่งเรือง ได้กล่าวว่า มนุษย์ชาติมีความแตกต่างกันในด้านวัฒนธรรม ซึ่งมีพื้นฐานมาจากสภาพภูมิศาสตร์ ภูมิอากาศ พืชพรรณธรรมชาติ ที่เป็นตัวกำหนดความเป็นอยู่ การทำมาหากิน การแต่งกาย และเป็นพื้นฐานต่อแนวความคิด ความเชื่อ และวัฒนธรรมด้านต่างๆ ของมนุษย์ ก่อให้เกิดเอกลักษณ์ประจำถิ่นแต่ละถิ่นแต่ละแห่ง แต่ละเผ่าพันธุ์ สะท้อนให้เห็นได้ถึงความจริงก้าวหน้าในอดีต โดยพิจารณาจากปัจจุบันความแตกต่างกันในด้านชาติพันธุ์มีผลกระทบถึงประสาทสัมผัส ความแตกต่างกันในด้านวัฒนธรรมมีผลถึงด้านพฤติกรรม ทั้งทางกาย ความคิดและพฤติกรรมทางด้านสังคม การออกเสียงในภาษาพูดมีผลมาจากกระบวนการเปล่งเสียงและระบบประสาทการฟัง ซึ่งมนุษย์ในส่วนต่างๆ ของโลกแม้จะฟังในสิ่งเดียวกันก็ได้ยินไม่เหมือนกัน และแปลความหมายไปคนละอย่างตามสภาพพื้นฐานของตน ตัวอย่างที่พอจะเห็นได้ก็คือ การที่คนตะวันตกออกเสียงไก่ขันต่างจากคนไทย ดังนั้นถึงแม้ระบบการเปล่งเสียงในภาษาที่เริ่มจากเส้นเสียงในลำคอ ช่องปาก ปุ่มเหงือก ไรฟัน เพดาน ลิ้นและริมฝีปากจะมีเหมือนๆ กันแต่ก็ต่างกันในการารายละเอียดที่มีส่วนสัมพันธ์ซึ่งกับสัตประสาททำให้ภาษาที่ใช้ในการสื่อความหมายต่าง กันไปหลายตระกูล หลายเผ่า ดนตรีก็เช่นเดียวกันเพราะธรรมชาติการได้ยินและวัฒนธรรมอันเป็นผลจากธรรมชาติทำให้มนุษย์แต่ละเผ่าคิดสร้างดนตรีตามระบบเรื่องธรรมชาติและแนวความคิดของตนซึ่งล้วนมีความสำคัญและมีคุณค่าต่อมนุษย์เท่าเทียมกันทั้งสิ้น (ปญญา รุ่งเรือง. 2533: 126)

ดนตรีเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่รับใช้สังคมมนุษย์ ทุกชาติทุกภาษาและทุกชนชั้นตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน ในความเชื่อทางมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มนุษย์ยังกำหนดให้ดนตรีเป็นสื่อกลางระหว่างมนุษย์กับพระเจ้า ตัวอย่างเช่น ดนตรีในพิธีกรรมทางศาสนาของชาวตะวันตกและดนตรีในพิธีกรรมของชนเผ่าต่างๆ ดนตรีไทยในศาสนาพุทธรวมถึงความเชื่อในพิธีไหว้ครูดนตรีไทย

การศึกษานโยบายวัฒนธรรมไทยจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะศึกษาวิเคราะห์บุคคลที่มีความสามารถสูงทางดนตรีในบริบทของวิธีการศึกษา เทคนิคการบรรเลงเครื่องดนตรี การสืบทอดความรู้ให้ศิษย์ องค์ความรู้ใหม่ในการสร้างสรรค์บทเพลงของครูแต่ละท่าน และองค์ความรู้เดิมที่ครูแต่ละท่านสืบทอดมา อันจะเป็นประโยชน์ทางการศึกษาดนตรีไทยซึ่งมีการศึกษาโดยตรงอยู่ทั้งในวิชาพื้น ฐานวิชา ศีพทุกระดับตั้งแต่ระดับเด็กเล็ก ประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา รวมทั้งศึกษาอิสระได้ตลอดชีวิต วิชาการด้านดนตรีนั้นมีส่วนช่วยให้เอกลักษณ์ของชาติด้านดนตรีดำรงอยู่ผดุงความเป็นชาติที่เจริญมีวัฒนธรรมที่เข้มแข็ง

การทำวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกทำการศึกษานโยบายวัฒนธรรมไทย กรณีศึกษาครูอุ้น บัวเอี่ยม ครูดนตรีไทยที่มีความสามารถหลายด้านทั้งทางด้านดนตรีไทย การขับร้อง การบรรเลงแคนการผลิตเครื่องดนตรีอังกะลุง ได้สืบทอดภูมิปัญญาจากบรรพบุรุษ และครูดนตรีที่มีชื่อเสียงในอดีตหลายท่าน เช่น รองอำมาตย์โทขุนแสนประศาสน์ (เขียน อินทาบัจ) หลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ครูสกล แก้วเพ็ญภาศ คุณหญิงชื่น ศิลปบรรเลง

ครูอุ้น บัวเอี่ยมเป็นผู้หนึ่งที่เป็นศิษย์ของท่านครูหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ท่านรักและเคารพเป็นที่สุด อะไรก็ตามที่จะทำให้ได้ตามอุดมการณ์ของคุณครูในด้านผดุงดนตรีไทย อนุรักษ์ สืบทอด และเผยแพร่ดนตรีไทย โดยเฉพาะทางของท่านครูหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ท่านจะรีบทำและสั่งสอนศิษย์ของท่านให้ทำด้วยความเต็มใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่อง “อังกะลุง” ที่ท่านครูัดแปลงนำมาบรรเลงเพลงไทย ครูอุ้น ได้ทำอังกะลุงราวซึ่งสามารถบรรเลงได้คนเดียว ครูอุ้นรักการทำเครื่องดนตรีต่างๆ โดยเฉพาะอังกะลุงนี้ท่านได้นำขึ้นทูลเกล้าถวายสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ด้วย (ดุริยศิลป์MUSIC คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2545 : 24)

ครูอุ้น บัวเอี่ยม ผู้ถืออุดมการณ์สูงส่งในการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมไทยและเป็นศิษย์ที่รักและเคารพครูผู้ที่ประสิทธิประสาทวิชาการทางด้านดนตรีให้กับท่านครูอุ้นจะนึกถึงท่านและพูดถึงตลอดเวลาทำให้เป็นตัวอย่างแก่บรรดาศิษย์ทั้งหลายที่มีจิตใจรักและเคารพครูตลอดเวลาทั้งท่านยังเป็นตัวอย่างในการผดุงวิชาชีพทางดนตรีให้มั่นคงยั่งยืนอีกด้วย (กาญจนา อินทรสุนานนท์. 2543: 25)

ครูอุ้น บัวเอี่ยม ได้สืบทอดการบรรเลงแคนวงของคุณพ่อ (รองอำมาตย์โทขุนแสนประศาสน์ เขียน อินทาบัจ) โดยการรวบรวมลูกศิษย์ทั้งหลายฝึกเล่นแคนวงตามแนวทางของคุณพ่อ นำออกแสดงที่ศูนย์สังคีตศิลป์ ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ในรายการแสดงครั้งที่ 851 วันศุกร์ที่ 15 พฤศจิกายน พ. ศ. 2539 และเพื่อบันทึกการบรรเลงแคนวงที่เป็นแบบแผนของคุณะอินทประสิทธิศิลป์ (พูนพิศ อมาตยกุล. 2539: วีดิทัศน์)

ครูอุ่ง บัวเอี่ยม เกิดเมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม พ.ศ.2464 ที่จังหวัดนครปฐม เป็นบุตรคนที่ 6 จากจำนวนบุตรทั้งสิ้น 10 คน ของรองอำมาตย์โทขุนแสนประศาสน์ (เขียน อินทาบัจ) กับนางพิศ แซ่อึ้ง ครูอุ่ง ได้สมรสกับ จ.ส.ต.ฟุ้ง บัวเอี่ยม แต่ไม่มีบุตรร่วมกัน ท่านทั้งสองจึงได้อุทิศตนให้กับการถ่ายทอดดนตรีไทยแก่ลูกศิษย์ จึงมีลูกศิษย์ลูกหาจำนวนมาก ครูอุ่ง นอกจากจะมีความสามารถในการเป่าแคน ที่ได้รับการถ่ายทอดจากบิดาแล้ว ท่านยังมีความสามารถในการขับร้องเพลงไทย บรรเลงเครื่องสาย การเหลาอ่างกะลุง และเหลาไม้ตีซิม (เพื่อจำหน่าย) ท่านเป็นผู้ที่สั่งสมความรู้จากบรมครูดนตรีไทยหลายท่าน ได้ต่อเพลงทางเก่าไว้เป็นจำนวนมาก ท่านเป็นนักร้องที่มีคุณภาพเสียงดี แจ่มใส ปัจจุบัน ครูอุ่ง ถือเป็นศิษย์ขับร้องของท่านครู หลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) คนสุดท้ายที่ยังมีชีวิตอยู่ และได้สืบทอดแนวทางของท่านครูหลวงประดิษฐไพเราะมาจนถึงปัจจุบัน

การศึกษาด้านดนตรีไทยนั้นเริ่มเรียนอายุ 13 ปี โดยเริ่มเรียนซอด้วง เพลงนางครวญเป็นเพลงแรก ปี พ.ศ. 2477 ได้เรียนขับร้องกับบิดาเพลงแรกที่เรียนคือ เพลงจระเข้หางยาว จากนั้นได้ย้ายครอบครัวไปอยู่ที่จังหวัดราชบุรี ได้ศึกษาเพลงร้องจากแผ่นเสียงที่บิดาสะสม ผู้ที่ขับร้องในแผ่นเสียง ได้แก่ ครูเชื่อนักร้อง คุณหญิงรามบัณฑิตสิทธิเศรษฐี (เอี่ยม สุวงศ์) หลวงเสียงเสนาะกรรม (พัน มุกตวาภัย) ครูอุ่ง ได้มีโอกาสขับร้องร่วมกับแคนวงของบิดา ณ เขาวัง จังหวัดราชบุรี ซึ่งได้รับคำชื่นชมจากผู้ชมมากมาย และได้รับคำชมเชยจาก พระแสงทองฟ้า ว่าขับร้องได้ไพเราะมาก จึงตั้งสมญาให้ว่านักร้อง “เสียงระฆังทอง”

ต่อมาครูอุ่ง บัวเอี่ยม ได้เรียนขับร้องกับครูสกล แก้วเพ็ญภาค (อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี) จากนั้นครูสกล แก้วเพ็ญภาค ได้พาครูอุ่ง ไปฝากกับท่านครูหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) จากนั้นครูอุ่งได้เรียนขับร้องกับท่านครูมาโดยตลอด นักร้องที่เป็นศิษย์เรียนขับร้องในรุ่นเดียวกันกับ ครูอุ่ง บัวเอี่ยม อาทิ ครูจันทนา พิจิตรครุการ ครูประชิด ขำประเสริฐ เป็นต้น

ครูอุ่ง บัวเอี่ยม ได้อุทิศแรงกายแรงใจในการส่งเสริมงานด้านดนตรีไทยมาโดยตลอด และได้มีโอกาสขับร้องบันทึกเทปเพื่อการศึกษา บทเพลงสำคัญของท่านครูหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ไว้หลายเพลง ได้เป็นอาจารย์พิเศษให้แก่สถาบันการศึกษาต่างๆ อาทิ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โรงเรียนอนุบาลสุราษฎร์ โรงเรียนศิริศาสตร์ และยังเป็นอนุกรรมการในคณะกรรมการการออกเกณฑ์มาตรฐานการขับร้องของทบวงมหาวิทยาลัย เป็นต้น (วิศิษฎ์ศิลป์ ปันสยาม การแสดงดนตรีไทยและนาฏศิลป์ไทยโดยครูสตรียาวุโส .2549:32)

การศึกษามิปัญญาครูดนตรีไทยกรณีศึกษาครูอุ่ง บัวเอี่ยม ที่จะได้ศึกษามิปัญญาของครูดนตรีที่มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง โดยข้อมูลที่น่าสนใจนี้ เป็นข้อมูลจากการเก็บข้อมูลภาคสนามโดยตรง ซึ่งผู้ศึกษาจะทำการศึกษาวิเคราะห์และนำเสนอผลการศึกษาที่ได้ให้ชัดเจนหรือใกล้เคียงมากที่สุด เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาทางด้านดนตรีไทยแก่ผู้สนใจและเป็นการอนุรักษ์สืบทอดภูมิปัญญาที่ทรงคุณค่าของบรรพบุรุษนี้ไว้เป็นมรดกของชาติสืบไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาประวัติของครูอุ่งน บัวเอี่ยม
2. เพื่อศึกษาภูมิปัญญาเดิมและภูมิปัญญาที่สร้างสรรค์ขึ้นของครูอุ่งน บัวเอี่ยม

ความสำคัญของการค้นคว้าวิจัย

ภูมิปัญญาของครูดนตรีที่ได้สืบทอดสร้างสรรค์ผลงานขึ้นมีความสำคัญอย่างยิ่ง ในบริบทของดนตรี การศึกษาภูมิปัญญาครูดนตรีนั้นจะได้ทราบกลวิธีการสืบทอดของครูดนตรี ค่านิยมและความเชื่อในการเรียนการสอน เทคนิคการบรรเลงดนตรี เทคนิคการขับร้อง องค์ความรู้เดิมที่ครูดนตรีไทยได้สืบทอดมา องค์ความรู้ใหม่ที่ครูดนตรีไทยได้พัฒนาสร้างสรรค์ขึ้น ซึ่งนำมาปรับใช้ในการเรียนการสอนทางดนตรีไทยปัจจุบัน เป็นแนวทางในการศึกษาวิชาการด้านดนตรีซึ่งมีส่วนช่วยให้เอกลักษณ์ของชาติด้านดนตรีดำรงอยู่คงความเป็นชาติที่เจริญมีวัฒนธรรมที่เข้มแข็ง

ขอบเขตของการวิจัย

1. ศึกษาประวัติส่วนตัวและประวัติทางด้านดนตรีของครูอุ่งน บัวเอี่ยม
2. ศึกษาภูมิปัญญาครูดนตรีไทย (ครูอุ่งน บัวเอี่ยม)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การศึกษาประวัติและวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับครูดนตรีไทยจะได้รับประโยชน์หลายด้านจากบริบทดังนี้

1. ได้ทราบประวัติของครูดนตรีแต่ละท่าน สายตระกูล สายของครูดนตรี ศิษย์ของครูดนตรีแต่ละท่าน เกียรติคุณและที่มาแห่งเกียรติคุณ การศึกษาดนตรี
2. ได้ทราบวัฒนธรรมต่างๆ ที่เกี่ยวกับครูดนตรีแต่ละท่าน อาทิ พิธีกรรมที่เกี่ยวข้อง (การรับศิษย์ การไหว้ครูดนตรีไทย) การสร้างเครื่องดนตรี เทคนิคการสอนดนตรีและขับร้องของครูแต่ละคน ค่านิยมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน ด้านดนตรีและการบรรเลงแสดงในโอกาสต่างๆ ในครูแต่ละคนการอนุรักษ์เพลงเก่า (เพลงโบราณ) ของครูแต่ละท่าน เทคนิคใหม่ๆ ที่ใช้กับเครื่องดนตรีแต่ละประเภทของครูแต่ละคน ตลอดจนการแต่งเพลงขึ้นใหม่ของครูแต่ละคนเป็นต้น

ข้อตกลงเบื้องต้น

ผู้วิจัยกำหนดข้อตกลงเบื้องต้นในการวิจัย ดังนี้

1. การศึกษาภูมิปัญญาครูดนตรีไทย กรณีศึกษาคูรุ่ม บัวเอี่ยม ผู้วิจัยศึกษาบทเพลงเฉพาะที่โดดเด่นของครูแต่ละท่านที่ได้จากการเก็บข้อมูลภาคสนามและข้อมูลที่มีผู้บันทึกไว้
2. การศึกษาทำนองเพลง ผู้วิจัยใช้วิธีถอดเทปและบันทึกเป็นโน้ตไทย

นิยามศัพท์เฉพาะ

ภูมิปัญญา	หมายถึง ผลงานสร้างสรรค์จากความคิดของมนุษย์ที่ก่อให้เกิดประโยชน์ในดีต่างๆ แก่บุคคล ชุมชนและประเทศชาติ
ครูดนตรีไทย	หมายถึง ผู้ที่ยกย่องให้เป็นครูและได้ทำการสอนมีลูกศิษย์ยอมรับการสอนทางด้านดนตรีไทย การขับร้องเพลงไทย ดนตรีพื้นบ้านไทย การขับร้องพื้นบ้าน
ทาง	หมายถึง แนวทางการขับร้องหรือบรรเลงเครื่องดนตรีแต่ละชนิดที่มีรูปแบบจังหวะและทำนองเฉพาะ มีการบันทึกเป็นโน้ตแบบต่างๆ
ทำนองหลัก	หมายถึง ทำนองเพลงที่เป็นหลักโดยการบรรเลงด้วยฆ้องวงใหญ่ ซึ่งอาจแปร ทำนองให้แตกต่างจากทำนองหลักได้ โดยเครื่องดนตรีชนิดอื่น เช่น ซออู้
ทางเดี่ยว	หมายถึง ทำนองเพลงที่มีผู้คิดประดิษฐ์ขึ้นให้มีความพิเศษด้วยเทคนิคต่างๆ เพื่อให้เกิดความประณีตงดงาม ไพเราะยิ่งขึ้น โดยใช้ความสามารถของผู้ประพันธ์ทางเดี่ยวและผู้บรรเลงที่ต้องมีประสบการณ์สูง
ทางร้อง	หมายถึง วิธีดำเนินทำนองเพลงที่ประดิษฐ์เพื่อใช้ในการขับร้องโดยเฉพาะ ซึ่งแต่ละคนก็จะมีกลวิธีดำเนินทำนองร้องที่แตกต่างกันออกไปตามความสามารถและประสบการณ์
หน้าทับ	หมายถึง แบบแผนจังหวะของเครื่องหนัง เช่นหน้าทับปรบไก่ หน้าทับสองไม้ หน้าทับพิเศษ
ท่อน	หมายถึง สัดส่วนของเพลงที่แบ่งไว้ชัดเจนบางเพลงอาจมีท่อนเดียวหรือหลายท่อน
เม็ดพราย	หมายถึง เทคนิคหรือวิธีการต่างๆ ที่ใช้ในการร้องเพลงหรือการบรรเลงดนตรี เช่น การร้อง เอื้อน การครั่นเสียง การบรรเลงดนตรีแบบคาบลูกคาบดอก

ต่อเพลง	หมายถึง วิธีการเรียนดนตรีโดยครูผู้สอน จะต่อเพลงให้เป็นวรรคๆ จนจบเพลง
ฉาย	หมายถึง จังหวะที่ช้าไปกว่าจังหวะปกติ มีการยืดจังหวะออกไปกึ่งหนึ่ง เช่นประเภทสองชั้นฉายจัดอยู่ในประเภทอัตราจังหวะสองชั้น แต่การบรรเลงช้ากว่าปกติมีลักษณะคล้าย อัตราจังหวะสามชั้น บางครั้งอาจตีฉิ่ง และหน้าทับเป็นสามชั้นโดยอนุโลม เช่น เพลงเขมรปี่แก้วน้อย เพลงเขมรไทรโยค และเพลงลาวคำหอม เป็นต้น
แอ่วลาว	หมายถึง การขับร้องประกอบการเป่าแคนหรือซอ ซึ่งมีลักษณะเป็น การขับลำนำเล่าเรื่องราวซึ่งนิยมเล่นกันเป็นดนตรีพื้นบ้าน พื้นเมือง
กลวิธีการบรรเลงดนตรี	หมายถึง วิธีการต่างๆ ที่ผู้บรรเลงดนตรีใช้ประกอบการณ์และ ความสามารถที่ฝึกฝนจะมีกลวิธีการบรรเลงแบบธรรมชาติ และแบบที่จะต้องบรรเลงให้พิเศษไพเราะสำหรับ เพลงเดี่ยวจึงต้องใช้วิธีการบรรเลงหลายอย่าง ซึ่งกลวิธีการบรรเลงและขับร้องจะมีชื่อเรียกมากมาย หลายรูปแบบซึ่งจะกล่าวถึงและจะอธิบายประกอบไว้ ภายหลัง
เทคนิคการบรรเลง	หมายถึง วิธีการบรรเลงที่ใช้ทั้งกับ การบรรเลงเดี่ยว และการ บรรเลงผสมวงซึ่งเป็นการบรรเลงที่ผู้บรรเลงจะได้รับ การถ่ายทอดจากครูผู้สอน หรือการทดลองจนเกิด ความชำนาญ
เทคนิคการขับร้อง	หมายถึง กลวิธีทางด้านการขับร้องต่างๆ ที่ได้รับการถ่ายทอด จากครูผู้สอน หรือการทดลองจนเกิดความชำนาญ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี

1. เอกสารและตำราวิชาการที่เกี่ยวข้อง

ในด้านประวัติศาสตร์การศึกษาด้านดนตรีนั้น ดวงใจ อมาตยกุล(2533: 1) กล่าวถึงวิวัฒนาการของดนตรีว่า

การเกิดดนตรีของมนุษย์ตั้งแต่สมัยดึกดำบรรพ์ของชนทุกชาติทั่วโลกย่อมมีรากฐานคล้ายคลึงกันคือ เกิดจากการคิดค้นหาวิธีการให้เกิดเสียงดนตรีเพื่อการต่าง ๆ เช่น รื่นเริง พิธีการหรือกล่อมเด็ก โดยเริ่มจากการตบมือ ใช้เสียงร้อง ตีเกราะเคาะไม้ อันเป็นเหตุให้เกิดเสียงดนตรี เมื่อกลุ่มชนต่างๆ รวมตัวกันเป็นสังคมจึงพัฒนาการคิดค้นเครื่องดนตรีของตนขึ้นมา โดยเริ่มจากสิ่งที่ใกล้ตัวก่อนและได้พัฒนามาตามลำดับ...

สำหรับประเทศไทย พูนพิศ อมาตยกุล (2527: 1) ได้กล่าวถึงลักษณะที่สำคัญของดนตรีไทยไว้ว่า

“ ... ไทยเราเป็นชาติเก่าแก่ที่มีศิลปวัฒนธรรมเป็นของตนเองมาช้านานหลายพันปีแล้ว เรามีภาษาพูด ภาษาเขียนและดนตรีเป็นของเราโดยสมบูรณ์ สำหรับเรื่องของดนตรีนั้นชาติไทยได้คิดค้นประดิษฐ์เครื่องดนตรีขึ้นใช้เองตั้งแต่ต้นตอมาได้มีการแลกเปลี่ยนความคิดและประดิษฐ์เครื่องดนตรีต่างๆ เพิ่มขึ้นโดยอาศัยหลักและรูปแบบจากประเทศเพื่อนบ้านบ้าง ... ” ประวัติศาสตร์ทางดนตรีในสมัยโบราณ ปัญญา รุ่งเรือง (2533: 5) ได้ศึกษาในหนังสือ “ระบบเสียงสยาม” มีข้อความที่เกี่ยวข้องคือ “ ... การดนตรีไทยในสมัยโบราณก่อนยุคสุโขทัยมีความเจริญด้านศิลปะตามลำดับถึงยุคคือ ยุคทวารวดี ศรีวิชัย ลพบุรี เชียงแสน และตลอดเวลาแห่งยุคทั้งสี่นั้นล้วนดินแดนแถบนี้มีชนชาติขอม มอญ ละว้า ต่างผลัดกันเข้ามาเป็นใหญ่ในดินแดนแถบนี้และชนชาติทั้งหลายนั้นล้วนมีวัฒนธรรมเป็นของตนเองซึ่งมีอิทธิพลต่อการดนตรีไทยในสมัยสุโขทัย ... ”

ในเรื่องเพลงไทย กรมศิลปากร (2539: 2) ได้อธิบายว่า

เพลงรุ่นแรกของไทยซึ่งมาจากเพลงพื้นเมืองบ้าง เป็นเพลงสำหรับประกอบการเดินรำเพื่อรื่นเริงบ้าง เป็นเพลงที่มีจังหวะเร็วและประโยคสั้น ครั้งต่อมาเมื่อต้องการจะใช้เป็นเพลงสำหรับขับกล่อมและประกอบการแสดงละครก็จำเป็นต้องประดิษฐ์ทำนองให้มีจังหวะช้ากว่าเดิมและมีประโยคยาวกว่าของเดิมให้เหมาะสมที่จะร้องได้ไพเราะจึงได้คิดแต่งทำนองเพลงขยายส่วนขึ้นจากเพลงรุ่นแรกนั้นเป็นทวิคูณ เรียกเพลงในอัตรานี้ว่า

“สองชั้น” เพราะว่าต้องแต่งขึ้นจากเพลงชั้นแรกชั้นหนึ่งและเรียกเพลงในอัตราเดิมว่า “ชั้นเดียว” ถึงสมัยที่เริ่มนิยมการเล่นสัทวาซึ่งผู้บอกสัทวาต้องแต่งกลอนด้วยปฏิภาณ ในปัจจุบันหากจะร้องด้วยเพลงสองชั้นอย่างร้องละครก็จะทำให้ผู้แต่งกลอนมีเวลาคิมน้อยอาจแต่งไม่ทันหรือทันก็อาจไม่เพราะสละสลวย จึงประดิษฐ์ทำนองร้องขยายจากสองชั้นขึ้นไปอีกเท่าตัวสำหรับการร้องสัทวาและเรียกเพลงในอัตราจึงหว่า “สามชั้น” เพราะเป็นการแต่งขึ้นในชั้นที่ 3 ภายหลังในวงการดนตรีจึงได้แต่งสามชั้นตามแบบนี้ใช้บรรเลงและแต่งกันมาจนปัจจุบัน...

นอกจากนี้ สัจด์ ภูเขาทอง (2532) ได้เขียนลงในหนังสือเส้นทางเข้าสู่ดนตรีไทย เรื่อง การศึกษาดนตรีไทยว่า “... การศึกษาดนตรีไทยเท่าที่ผ่านมาแล้วในอดีตไม่ว่าจะเป็นดนตรีไทยเดิมหรือดนตรีพื้นเมืองก็ตาม นิยมใช้หลักสำคัญ 3 ประการคือ 1. การชี้แนะคือให้ทำตามครูสั่ง 2. การท่องจำทั้งที่เป็นบทเพลงท่าทางเทคนิคการบรรเลงโดยไม่มีการบันทึกเป็นตัวโน้ต 3. ยึดมั่นในจารีตประเพณี ...”

ในทำนองเดียวกัน มนตรี ตราโมท (2527: 20 – 21) ได้กล่าวถึงการแบ่งประเภทเพลงไทยไว้ในหนังสือแสงโสม : ชีวิตดนตรีไทยของมนตรี ตราโมท โดยสรุปแบ่งออกเป็น 3 ประเภทดังนี้

1. การบรรเลงอิสระ คือ การบรรเลงดนตรีรวมกันเป็นวง ทั้งเครื่องทำทำนองและเครื่องประกอบจังหวะ ไม่มีการขับร้องและพ้องนำเข้ามาเกี่ยวข้อง เช่นการบรรเลงเพลงโหมโรง เพลงหน้าพาทย์ และเพลงเรื่อง เป็นต้น

2. การบรรเลงร่วมกับการแสดง คือ การบรรเลงที่มีทั้งการขับร้องและการแสดงเข้ามาร่วมด้วยการบรรเลงแบบนี้ นักดนตรีจะต้องศึกษาหาความชำนาญหลายด้านทั้งทำนองเพลง ทำนองเพลงร้องและท่ารำของผู้แสดงซึ่งนักดนตรีจะต้องระวังเป็นพิเศษ

3. การบรรเลงร่วมกับการขับร้อง คือ การบรรเลงโดยมีผู้ขับร้องด้วยในเพลงนั้นๆ เช่น การบรรเลงขับร้องคลอ เคล้า ลาลอง เป็นต้น

ประเวศ วะสี (2534: 82) ได้กล่าวถึงภูมิปัญญาชาวบ้านหรือภูมิปัญญาท้องถิ่นว่ามีลักษณะที่สำคัญ 3 ประการ คือ

1. มีความจำเพาะของท้องถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่นสะสมขึ้นมาจากประสบการณ์ หรือความชัดเจนจากชีวิตและสังคมในท้องถิ่นหนึ่งๆ เพราะฉะนั้นภูมิปัญญาท้องถิ่นจึงมีความสอดคล้องกับเรื่องของท้องถิ่นมากกว่าภูมิปัญญาที่มาจากข้างนอก แต่อาจเอาไปใช้ในท้องถิ่นที่แตกต่างกันไม่ได้ หรือไม่ดี

2. มีความเชื่อมโยงหรือบูรณาการสูง ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นภูมิปัญญาที่มาจากประสบการณ์จริง จึงมีความเป็นบูรณาการสูง ทั้งในเรื่องของกาย ใจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ความคิดเรื่องแม่ธรณี แม่คงคา แม่โพสพ พระภูมิเจ้าที่ รุกขเทวดา เป็นตัวอย่างของการนำเอาธรรมชาติมาเป็นนามธรรมที่สื่อไปถึงส่วนลึกของใจที่เชื่อมโยงไปสู่อัตถประโยชน์ โดยสร้างความสัมพันธ์ที่ถูกต้องให้คนเคารพธรรมชาติ คนเราถ้าเคารพอะไร ย่อมไม่ทำลายสิ่งนั้น

3. มีความเคารพผู้อาวุโส ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้ความสำคัญแก่ประสบการณ์ จึงมีความเคารพผู้อาวุโสเพราะผู้อาวุโสมีประสบการณ์มากกว่า

สุจารี จันทรสุข (2531: 12) ได้ให้ความหมายของภูมิปัญญาชาวบ้านไว้ว่า ทุกสิ่งทุกอย่างที่ชาวบ้านคิดได้เองที่นำมาใช้แก้ปัญหา เป็นสติปัญญา เป็นองค์ความรู้ทั้งหมดของชาวบ้าน ทั้งกว้างทั้งลึก ซึ่งชาวบ้านสามารถคิดเองทำเอง โดยอาศัยศักยภาพที่มีอยู่แก้ไขปัญหาการดำเนินชีวิตได้ในท้องถิ่นอย่างสมสมัย ซึ่งมีความหมาย

ในทำนองเดียวกัน ชลทิพย์ เข้มมสำอาง และ วิศนี ศิลตระกูล (2533: 211) ได้ให้ความหมายของภูมิปัญญาชาวบ้านว่า ความรู้ประสบการณ์ของ)ประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งได้รับการศึกษาอบรมสั่งสมและถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษหรือเป็นความรู้ประสบการณ์ที่เกิดจากประสบการณ์ตรงของตนเองซึ่งได้เรียนรู้จากการทำงาน จากธรรมชาติสิ่งแวดล้อม สิ่งเหล่านั้นเป็นสิ่งที่มีความค่าเสริมสร้างสามารถ ทำให้คนเรามีชีวิตรวมกันอย่างมีสันติสุข เป็นความรู้ที่สร้างสรรค์และมีส่วนเสริมสร้างการผลิต

เอกวิทย์ ณ ถลาง (2536: 11 – 12) ได้อธิบาย เรื่องของภูมิปัญญาว่า ความรู้ ความคิด ความเชื่อ ความสามารถ ความชัดเจนที่กลุ่มชนได้จากประสบการณ์ที่สั่งสมไว้ การปรับตัวและดำรงชีพในระบบนิเวศหรือสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางสังคม วัฒนธรรมที่ได้มีการพัฒนาการสืบสานกันมา ภูมิปัญญาเป็นความรู้ ความคิด ความเชื่อ ความสามารถ ความชัดเจนที่เป็นผลของการใช้สติปัญญาปรับตัวกับสภาวะต่างๆ ในพื้นที่ที่กลุ่มชนนั้นถึงหลักแหล่งถิ่นฐานอยู่ และได้แลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมกับกลุ่มชนอื่น จากพื้นที่สิ่งแวดล้อมอื่นที่ได้มีการติดต่อสัมพันธ์กันและรับเอาหรือปรับเปลี่ยน นำมาสร้างประโยชน์ หรือแก้ปัญหาได้ในสิ่งแวดล้อมและปรับตัวทางสังคม วัฒนธรรมของกลุ่มชนนั้น ดังนั้นภูมิปัญญาจึงมีทั้งที่เกิดจากประสบการณ์ในพื้นที่ จากภายนอก และภูมิปัญญาที่ผลิตใหม่หรือผลิตซ้ำเพื่อการแก้ปัญหาและปรับตัวให้สอดคล้องกับความจำเป็นและการเปลี่ยนแปลง

ส่วนในด้านเทคนิคที่ใช้ในการขับร้องเพลงไทย กาญจนา อินทรสุนานนท์ (2540:17 - 20) กล่าวว่ามียุ้ยกันทั้งสิ้น 42 แบบ ได้แก่

1. เสียงครั้น

เทคนิคการทำเสียงครั้น คือ การทำเสียงร้องให้สะดุด สะเทือน เพื่อให้เกิดความไพเราะ

2. เสียงกระทบ

เทคนิคการทำเสียงกระทบ คือ การออกเสียงคำร้องเมื่อเวลาร้องเพลง โดยออกเสียงคำร้องคำเดียวหรือพยางค์เดียวร้องออกเป็นหลายพยางค์ ถ้าร้องเป็น 2 พยางค์ เรียกว่า กระทบคู่ 2 ถ้าเป็น 3 พยางค์ เรียกว่า กระทบคู่ 3 เช่นคำว่า “ เจ้า ” เมื่อร้องจะออกเสียงว่า “ จา – เจ้า ” เรียกว่า กระทบคำคู่ 2 หรือคำว่า “ แนบ ” ร้องเป็น “ แน – แอ – แอ – แนบ ” เรียกว่า กระทบคู่ 4

3. เน้นเสียง

เทคนิคการเน้นเสียง คือ การให้เกิดความชัดเจนที่ข้อความคำร้อง โดยจะเน้นเสียงให้ชัดเจนที่คำร้องนั้นๆ

4. ประคบเสียง ประคบคำ

เทคนิคนี้ คือ การทำให้เสียงและคำหนักแน่น ไม่โพล่งดังมากจนเกินไป เช่น ในเพลง สารถี 3 ชั้น ในช่วง “ช่างน่ารัก” เป็นต้น

5. กล่อมเสียง

เทคนิคการกล่อมเสียง คือการทำให้เสียงนวล ราบรื่นหรือทำให้เสียงเนียน

6. กลิ้งเสียง

เทคนิคการกลิ้งเสียงนั้นเป็นเทคนิคคล้ายๆ การกล่อมเสียง แต่การกลิ้งเสียงนั้นจะทำเร็วกว่า

7. กลิ้งเสียง

เทคนิคการกลิ้งเสียงนั้นต้องร้องคำนั้นๆ ให้ชัดเจน ในรูปแบบของการร้อง ไม่ใช่การออกเสียง การร้องชัดเจนนี้ต้องค่อยๆ ผันเสียงร้องจากไม่ชัดไปให้ชัดเจนในแต่ละคำ คล้ายๆ กับการปั้นคำ ปั้นเสียง แต่คำที่ต้องการกลิ้งเสียงจะไม่ทำให้เสียงเคลื่อนไหวดังกลิ้งเสียงให้คงที่ตรงกับทำนองของแต่ละเพลง

8. เกลือกเสียง

เทคนิคการเกลือกเสียงคล้ายกับการกลิ้งเสียง แต่จะออกเสียงมีสะดุดบ้างนิดหน่อย ในการออกเสียงคำร้องแต่ละคำที่ต้องการใส่เทคนิคการเกลือกเสียง

9. กลืนเสียง

เทคนิคการกลืนเสียง เวลาร้องเพลงในบางตอนต้องหุบปาก แล้วกลืนเสียงที่ร้องลงไป ในคอจึงจะเกิดความไพเราะ

10. ขยักขย่อน

เทคนิคขยักขย่อน เป็นการทำให้เสียงขึ้นลงเสียงนาสิกต่อกับเสียงแท้ได้กลมกลืน

11. เสียงครวญ

เทคนิคการร้องเสียงครวญนี้ใช้กับเพลงที่มีลีลาทำนองโศกเศร้า สามารถยืดจังหวะได้เพื่อทำเสียงครวญให้เข้ากับอารมณ์เพลง

12. ควงเสียง เทคนิคการควงเสียงแบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ

ควงขึ้น (ควงสูง) เทคนิคนี้ต้องใช้เสียงสูง โดยไล่เสียงจากต่ำไปหาสูง เน้นให้เกิดความไพเราะ
ควงลง (ควงต่ำ) จะใช้วิธีร้องไล่เสียงจากสูงลงต่ำ

13. ช้อนเสียง

เทคนิคนี้ทำยากมากต้องค่อยๆ ปล่อยให้เสียงให้ได้อารมณ์ในบทเพลง โดยออกเสียงมีความดังและเบาให้พอเหมาะพอดีและต้องเน้นคำร้องด้วย

14. ปั่นเสียง ปั่นคำ

เทคนิคการปั่นเสียง ปั่นคำ จะออกเสียงหรือเปล่งเสียงเนื้อร้องหรือการเอื้อนค่อยๆ ชัดเจนขึ้นจากไม่ชัดให้มาชัด

15. เสียงปรีบ

เทคนิคการทำเสียงปรีบ คือ เปล่งเสียงเอื้อนในบทเพลงต่างๆ ค่อยๆ เปล่งและสะดุดเพียงเบาๆ เฉพาะในบางตอนที่ต้องการให้เกิดความไพเราะ

16. เสียงโปรย

เทคนิคการทำเสียงโปรย ต้องเน้นเรื่องการออกเสียงที่ค่อยๆ ผ่อนน้ำเสียงออกมาช้าๆ ในการเอื้อนและการออกเสียงคำร้อง

17. เสียงผ่าน

เทคนิคการทำเสียงผ่าน คือการเอื้อนทำนองหรือคำร้องจากเสียงหนึ่งไปยังอีกเสียงหนึ่ง โดยมีลักษณะผ่านเสียงค่อยเปล่งเสียงขึ้นและลงช้าๆ

18. ผันเสียง

เทคนิคการผันเสียงคือการออกเสียงคำร้องให้ได้ตามวรรณยุกต์ ในเพลงทุกเพลงมีคำร้อง การร้องคำร้องนั้นถ้าออกเสียงไม่ได้ตรงตามวรรณยุกต์ความหมายก็จะเปลี่ยนไป การผันเสียงนั้นต้องค่อยๆ เปล่งเสียงช้าๆ ให้คำค่อยๆ ชัดโดยผันจากเสียงหนึ่งไปยังอีกเสียงหนึ่ง คล้ายกับการผันวรรณยุกต์ กา ก่า ก้า ก๋า แต่มีใช้ผันทั้ง 5 เสียง อาจผันแค่ 2 – 3 เสียง

19. ผ่อนเสียง

เทคนิคการผ่อนเสียง ต้องออกเสียงตั้งแต่ดังแล้วค่อยๆ ผ่อนให้เบาลงแต่เสียงไม่เพี้ยนไปจากเดิม

20. ม้วนเสียง ม้วนคำ

เทคนิคนี้จะต้องรวมคำร้องและการเอื้อนขมวดให้กระชับในบางตอน

21. โยกเสียง

เทคนิคการโยกเสียงนั้นเป็นลีลาการร้องที่มีการเปลี่ยนเสียงการร้องที่มีอยู่ในทำนองนั้นๆ จากเสียงหนึ่งไปยังอีกเสียงหนึ่ง แล้วกลับมาร้องเพลงเดิมอีกโดยต้องค่อยๆ ปลอ่ยเสียงอย่างช้าๆ มีการผ่อนเสียงบ้างให้เกิดไพเราะนุ่มนวลฟัง

22. โยนเสียง

เทคนิคการโยนเสียงนี้ ในการร้องเพลงในช่วงคำร้องและเอื้อนที่ต้องการออกเสียงเน้นให้มีเสียงหนักและกระแทกเสียงในบางตอน แต่ต้องสังเกตลีลาทำนองเพลงความหนักเบา ช่วงจังหวะให้พอเหมาะพอดีไม่ใช่โยนเสียงจนเกินจังหวะ

23. รวบเสียง

เทคนิคการรวบเสียง จะต้องรวบ 2 เสียงเข้าด้วยกัน ให้ฟังดูแล้วไม่สะดุดหู การรวบเสียงนี้มีอยู่เสมอในเพลงไทย แต่จะมีอยู่มากในเพลงไทยสำเนียงจีน

24. ลักจังหวะ ย้อยจังหวะ

การลักจังหวะเป็นการร้องที่ไม่ให้ลงเสียงตามจังหวะ แต่ลงเสียงก่อนจังหวะ ตามปกติการร้องเพลงนั้นจะลงเสียงตามจังหวะตกของหน้าทับ การย้อยจังหวะนั้นการลงเสียงให้หลังจังหวะตกนิดหน่อย เรียกว่าย้อยจังหวะ

25. เลื่อนไหล

เสียงเลื่อนไหลบางที่เรียกว่าเสียงเพี้ยน บางครั้งเพี้ยนสูง คือ เสียงเลื่อนไหลขึ้นสูงกว่าทำนองจริง อย่างนี้ทำให้ไม่น่าฟังรวมๆ เรียกว่า ร้องเพี้ยนเสียง

26. เสียงสะดุด

เทคนิคการทำเสียงสะดุดเป็นวิธีเดียวกับการทำเสียงบริบ

27. เสียงหนัก เสียงเบา

เทคนิคการทำเสียงหนักเสียงเบานั้นจะมีอยู่ในเพลงไทยทุกเพลง เสียงหนักก็ต้องออกเสียงให้ดังในบางครั้งต้องกระแทกเสียง เสียงเบาจะต้องออกเสียงให้เบา

28. หางเสียง

เทคนิคนี้คือตอนท้ายคำต้องลากเสียงให้ยาวกว่าปกติ แต่อยู่ในลีลาทำนองของเพลงไม่ให้เพี้ยนเสียง

29. เหนเสียง

เทคนิคการเหนเสียงคล้ายๆกับเสียงเลื่อนไหล แต่เลื่อนไหลไปในทางสูง คือเลื่อนเสียงจากเสียงต่ำไปเสียงสูงในเสียงเดียวกันหรือคนละเสียงก็ได้

30. โหนเสียง

เทคนิคการโหนเสียงนั้นต้องเปล่งเสียงไปในทางเสียงสูงคล้ายๆกับเหนเสียง แต่การโหนเสียงนี้ต้องพยายามดันเสียงเหมือนกับจะเสียงไม่ถึงแต่ดันไปให้ถึงหรือโหนไปให้ถึง

31. เสียงลอย

เทคนิคการทำเสียงลอยนั้นเวลาร้องจะทำเสียงจำไม่ลง ครูบางท่านเรียกว่าทำเสียงตั้ง ซึ่งต้องทำเสียงสูงให้ลอยไว้ไม่ลงเสียงมาเป็นเสียงอื่นหรือลงเสียงต่ำลงมา

32. เสียงอาศัย

เทคนิคการทำเสียงอาศัยต้องใช้เสียงสูงกว่าเสียงจริงของเสียง โดยเปล่งเสียงออกทางปากและจมูก ทำเสียงที่ออกมาสั้นเบากว่าปกติ

33. อมเสียง

เทคนิคการอมเสียงนั้นจะทำโดยเวลาร้องเพลงที่มีช่วงต่อเนื่องต้องหุบปากแต่ก็ยังอมเสียงอยู่ แต่ถ้าหุบปากมากเกินไปเสียงขาดตอนเพลงจะไม่ต่อเนื่อง

34. เสียงลงทรวง

เทคนิคการทำเสียงลงทรวงนั้นค่อนข้างยาก ส่วนมากนักร้องชายจะนิยมทำเทคนิคนี้ เพราะต้องใช้แรงกระแทกเสียงลงไปในลำคอและเลยลงไปถึงอกให้เกิดความสั่นสะเทือน เสียงจะสั้นๆ ฟังแล้วเกิดอารมณ์สะเทือนใจ

35. เสียงปลิว

เทคนิคการทำเสียงปลิวนั้นคล้ายๆกับการสะบัดเสียงให้ปลิวไปปลิวมา ซึ่งการทำเสียงปลิวนี้อยู่ในตอนหางเสียงซึ่งจะต้องสะบัดเสียง 2-3 ครั้ง จึงจะเรียกว่าเสียงปลิว ถ้าสะบัดครั้งเดียวเรียกว่าสะบัดเสียง

36. เสียงเครือ

เทคนิคการทำเสียงเครือนั้นจำเป็นต้องทำในเพลงที่มีอารมณ์เศร้าเพียงบางตอนโดยผู้ร้องต้องใส่อารมณ์ในการร้อง เสียงที่ออกมาจะเครือเล็กน้อย ฟังแล้วกินใจ

37. ร่อนใบไม้ร่วง

เทคนิคการร่อนใบไม้ร่วงมีไม่มากในการร้องเพลงไทย จะคล้ายๆ กับเทคนิคการร้องควลง แต่ร่อนใบไม้ร่วงนี้จะร้องสะดุดทีละช่วงจากเสียงสูงลงมาเสียงต่ำ

38. สะบัดเสียง

เทคนิคการสะบัดเสียงจะอยู่ในตอนท้ายการเอื้อน จะมีการสะบัดเสียงในบางตอนเพื่อให้เกิดความไพเราะ ในช่วงการเอื้อนท้ายการเอื้อนให้ลากเสียงยาวและสะบัดเสียงการสะบัดเสียงจะคล้ายกับการทำเสียงปลิว แต่การทำเสียงปลิวจะต้องสะบัด 2-3 ครั้ง

39. ทิ้งเสียง

เทคนิคการร้องทิ้งเสียงมีอยู่ในเพลงชุลยชาย ซึ่งจะได้เห็นได้ชัด นิยมร้องเน้นคำเทคนิคการร้องชนิดนี้คล้ายๆ กับการเน้นเสียงแต่การทิ้งเสียงนั้นร้องจนจบแต่ละคำจะหยุดไม่มีเอื้อนท้ายคำต่อเหมือนกับทิ้งเสียงให้ขาด

40. เสียงลอยจังหวะ

เทคนิคการทำเสียงลอยจังหวะคล้ายกับการทำเสียงลอย แต่การทำเสียงลอยจังหวะนั้นคนร้องจะให้จังหวะตกตามหน้าทับก่อนจึงจะขึ้นร้องตอนต่อไป

41. บีบเสียง

หมายถึงการทำให้เสียงแหลมเล็กลง บางทีคนร้องเสียงใหญ่ไม่เหมาะสมกับลีลาของเพลงที่ร้องก็อาจจะต้องใช้เทคนิคการบีบเสียงเป็นบางตอน

42. กนกคอ

คำว่า กนกคอ นี้ คุณหญิงขึ้น ศิลปบรรเลง เป็นผู้กล่าวถึง ให้เปรียบเทียบกนกของไทยในความงดงามกับการขับร้องเพลงไทย เพราะลายกนกของไทยมีสัดส่วนเปรียบเทียบกับเพลงเถา ที่มีลวดลายที่ตัวกนกและปลายสะบัดงดงามคล้ายกับการเอื้อนของเพลงไทยที่ต้องตกแต่งให้งดงามเช่นเดียวกับ ประมาจารย์บางท่านเรียกการตกแต่งการร้องเพลงให้ไพเราะว่า “เม็ดพราย”

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สงบศึก ธรรมวิหาร (2534) ได้ทำงานวิจัยเรื่องแนวความคิดและวิธีการของมนตรี ตราโมท ในการอนุรักษ์ถ่ายทอดดนตรีไทยและเพลงไทย ได้กล่าวถึงประวัติของมนตรี ตราโมท ในเรื่องวิวัฒนาการการถ่ายทอดและอนุรักษ์ดนตรีไทย โดยมีหลักฐานอ้างอิงประกอบด้วยบทสัมภาษณ์บุคคลในวงการดนตรีไทยและสรุปได้ว่า อาจารย์มนตรี ตราโมท เป็นผู้ที่มีความชัดเจนเป็นเลิศในด้านดุริยางค์ศิลป์และคีตศิลป์ เป็นทั้งนักปฏิบัติ นักทฤษฎีและนักวิชาการรวมทั้งเป็นนักวิจัยที่มีความสามารถเป็นผู้วิเคราะห์ค้นคว้าและสร้างสรรค์ผลงานศิลปะอย่างดียิ่ง ได้ค้นคว้าทางด้านโบราณคดี โบราณวัตถุ ภาพศิลปวัตถุ ประวัติศาสตร์และมานุษยวิทยาอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอแล้วนำมาสร้างสรรค์งานนาฏศิลป์จนเกิดลีลาใหม่ๆ ที่เหมาะสมและผสมกลมกลืนกับของเก่าซึ่งสามารถสร้างความบันเทิงเริงรมย์ให้แก่ประชาชนอย่างดียิ่ง ผลงานวิจัยที่สำคัญของอาจารย์มนตรี คือเรื่อง การวิจัยในการแต่งเพลงระบำชุดโบราณคดี ซึ่งนอกจากจะให้ความบันเทิงแก่ประชาชนแล้วยังทำให้ผู้ชมได้รับความรู้ว้าสมัยทวารวดี สมัยศรีวิชัย สมัยลพบุรี สมัยเชียงแสน และสมัยสุโขทัย มีสภาพเป็นอย่างไร มีการแต่งตัวอย่างไร ลักษณะท่าความเป็นแบบใด ซึ่งนับเป็นสมบัติอย่างหนึ่งของชาติไทย

อรรพรรณ บรรจงศิลป์ และคณะ (2534) ได้ทำการวิจัยเรื่องความคิดและภูมิปัญญาไทยชุดดุริยางค์ ได้วิเคราะห์เรื่องราวเกี่ยวกับดนตรีไทยและสรุปเกี่ยวกับโครงสร้างของเพลงไทย วรรณเพลง ประโยค ท่อน รูปแบบ การประพันธ์เพลง การขยายเพลง การตัดทอนเพลง การแต่งเพลงตามความคิดของตนเอง และในเรื่องการขับร้องเพลงไทยนั้นอาจจะมีการวิวัฒนาการมาจากการขับลำอย่างเพลงพื้นบ้านมาตั้งแต่สมัยสุโขทัย ซึ่งต่อมาได้พัฒนาการขึ้นจนมีแบบแผนที่ค่อนข้างชัดเจนในสมัยอยุธยา และได้พัฒนาต่อมาในสมัยรัตนโกสินทร์จนกระทั่งมีบทเพลงขับร้องที่มีรูปแบบหลากหลายมากมาย ในทำนองเดียวกันในด้านการขับร้อง นพพร ปัญญาพิสิทธิ์ (2540) ได้ทำการศึกษาวิเคราะห์ทางร้องเพลงจะเข้าหางยาวเถา ทางธรรมดาไม่มีเที่ยวกลับ โดยการวิเคราะห์โครงสร้างของทางร้องความสัมพันธ์ของเสียงลูกตกกับเสียงที่เกิดจากวรรณยุกต์ในเนื้อร้องแล้วทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของทางร้องในส่วนของการเอื้อนรูปแบบต่างๆ เช่น เอื้อนเนื้อทำนองเพลง เอื้อนตกแต่งทำนองในคำร้องของเพลงจะเข้าหางยาวเถา ทางธรรมดาไม่มีเที่ยวกลับ จากทางร้องของครูร้องที่มี

ชื่อเสียงจำนวน 6 คนคือครูประชิด ขำประเสริฐ ครูกล้าหา โรหิตาจล ครูสุดจิต ดุริยประณีต ครูแจ้ง คล้ายสีทอง ครูสมบัติ สังเวียนทอง และครูสมชาย ทับพร เช่นเดียวกับ เสาวนีย์ ชือตรง (2540) ที่ได้ทำการศึกษาวิเคราะห์ทางร้องเพลงเพลงแขกมอญเถา ศึกษาโดยการวิเคราะห์โครงสร้างทางร้อง ความสัมพันธ์ระหว่างทางร้องกับทำนองหลัก แล้วจึงวิเคราะห์เปรียบเทียบเอกลักษณ์ในทางร้อง เพลงแขกมอญเถา ของครูร้องที่มีชื่อเสียง 4 คนคือ ครูสุดจิต ดุริยประณีต ครูกล้าหา โรหิตาจล ครูอุ่งน บัวเอี่ยม และครูสมชาย ทับพร

ในการศึกษาด้านกลุ่มดนตรีไทย วิมาลา ศิริพงษ์ (2538) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการสืบทอด วัฒนธรรมการดนตรีไทยสังคมปัจจุบัน ศึกษากรณีสกุลพาทย์โกสัลและสกุลศิลปบรรเลง เป็นงานวิจัย ในเชิงมานุษยวิทยา เนื้อหาเกี่ยวข้องกับการศึกษาชีวประวัติของสายสกุลพาทย์โกสัลและสกุล ศิลปบรรเลง ผลการวิจัยสรุปได้ว่าทั้งสองสกุลมีความแตกต่างกันอย่างชัดเจนกล่าวคือ สกุลพาทย์ โกสัลเป็นองค์กรลักษณะบ้านพินพาทย์ประกอบด้วยสมาชิกภายในบ้านหรือเครือญาติ เป็นกลุ่ม ทำงานดนตรีไทยที่อยู่ในบทบาทเดิมคือบรรเลงประกอบพิธีกรรมเป็นหลักเพื่อหารายได้ การถ่ายทอด วิชาใช้วิธีบอกเล่าหรือปากต่อปากตามประเพณีปฏิบัติ ในวัฒนธรรมดนตรีไทยสกุลพาทย์โกสัลจึงเป็น สกุลที่พยายามรักษารูปแบบเดิมให้คงอยู่ ส่วนสกุลศิลปบรรเลงมีองค์กรอยู่ในรูปมูลนิธิหลวงประดิษฐ ไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง. ม.ป.ป.) ซึ่งประกอบกิจกรรมด้านอนุรักษ์และเผยแพร่ดนตรีไทย เปิดสอน ดนตรีไทยแก่บุคคลทั่วไปและพัฒนาวิธีการถ่ายทอดวิชาด้านเครื่องสายและนำเอาเทคโนโลยีทันสมัย เข้ามาสร้างเป็นสื่อการสอนการบันทึกโน้ตเพลงไทยด้วย สกุลศิลปบรรเลงจึงเป็นสกุลที่พยายาม ปรับเปลี่ยนตัวเอง เพื่อตอบรับความเปลี่ยนแปลงของบริบททางสังคม ได้ชัดเจนกว่าสกุล พาทย์โกสัล และในอีกสายสกุลหนึ่ง ณรงค์ เขียนทองกุล (2529) ได้ศึกษาและจัดทำหนังสือเรื่องบ้านบางลำพู “ชุมชนดนตรีไทย ชาวบ้านที่ยิ่งใหญ่และเก่าแก่ของกรุงเทพฯ” ได้กล่าวถึงบ้านบางลำพูในฐานะที่เป็น ดนตรีที่มีสถานภาพและบทบาทหน้าที่หลายอย่างคือ เป็นสถาบันครอบครัวที่ทำหน้าที่ในการสืบทอด วัฒนธรรมดนตรีไทย กล่าวได้ว่าเป็นสถาบันการศึกษาทางด้านดนตรีเพราะมีการจัดการเรียนการสอน ด้วย นอกจากนั้นบ้านบางลำพูยังมีผลงานเพลงตลอดจนการบรรเลงเฉพาะตัวของแต่ละบ้านและ สืบทอดกันมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน รวมทั้งยังเป็นแหล่งผลิตนักดนตรีสำคัญของชาติ ทั้งนี้ มานพ วิสุทธิแพทย์ และคณะ (2545) ได้ทำงานวิจัยเรื่อง การสืบทอดเพลงของบ้านบางลำพู ผลงานวิจัยได้พบวิธีการสืบทอดเพลงแก่ลูกหลานและศิษย์ รวมทั้งได้รวบรวมโน้ตเพลงของบ้าน บางลำพูไว้ด้วย

วีระชาติ เปรมานนท์ (2532: 1) ได้ทำงานวิจัยเกี่ยวกับดนตรีไทยแนวใหม่ในช่วงปี 2520 – 2530 โดยได้ศึกษาถึงพัฒนาการทางดนตรีไทย สรุปได้ว่า ดนตรีไทยมีพัฒนาการมาพร้อมกับคนไทย ควบคู่ไปกับศิลปวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณี ภาษาพูดและพิธีกรรมทางศาสนา มาเป็น เวลานาน ดนตรีนอกจากจะแสดงออกถึงความประณีตวิจิตรพิสดารแล้ว ยังสะท้อนถึงความงาม

ทางด้านจิตใจและอารมณ์ของมนุษย์ในแต่ละยุคสมัย ทั้งยังเป็นเอกลักษณ์สำคัญที่แสดงให้เห็นถึงความเจริญรุ่งเรืองของชาติไทยที่รู้จักสร้างสรรค์ดนตรีไทย อีกทั้งยังศึกษาถึงทฤษฎีดนตรีไทยในเรื่องของการประสานเสียง การสอดทำนองเพลง การเรียบเรียง การประพันธ์เพลง และการศึกษาแนวความคิดในการนำปรัชญาความเชื่อของคนตะวันออกในด้านพุทธศาสนาเป็นเค้าโครงและแนวทางในการประพันธ์เพลงได้อย่างสมบัตินาน ในด้านทฤษฎีดนตรีไทย ณรงค์ชัย ปิฎกรัตน์ (25347) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์การประพันธ์เพลงไทยในลักษณะการแต่งขยายและแต่งตัดทำนองจากเพลงอัตราสองชั้น ได้ผลการวิจัยการประพันธ์เพลงไทยคือ การประพันธ์เพลงไทยมีหลายลักษณะได้แก่ ทำนองเพลงอัตราสองชั้นมาขยายเป็นสามชั้น และตัดลงเป็นชั้นเดียว หรือนำเพลงอัตราสามชั้นมาตัดเป็นสองชั้นและชั้นเดียว นำเพลงอัตราจังหวะชั้นเดียวมาขยายเป็นสองชั้นและสามชั้น และสุดท้ายได้ประพันธ์ขึ้นใหม่โดยไม่ได้มาจากเพลงใด ในการวิเคราะห์ได้ใช้กลุ่มตัวอย่างเพลงเถาเพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ของลูกตกสุดท้ายของแต่ละอัตราจังหวะหน้าทับในแต่ละอัตราจังหวะใช้ลูกตกเสียงเดียวกันหรือไม่

เบิร์ช (Birch. 1969) ได้ศึกษาวิจัยเรื่ององค์ประกอบที่ทำให้เจตคติทางด้านดนตรีของครูแตกต่างกันโดยใช้แบบทดสอบที่มีชื่อว่า The Oregeh Test for Attitude Toward Music เพื่อวัดเจตคติที่สัมพันธ์กับประสบการณ์ทางด้านดนตรีและความเชื่อมั่นในตนเองในการสอนดนตรี ผลการวิจัยพบว่าประสบการณ์ทางด้านดนตรีกับเจตคติมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ครูหญิงกับครูชายมีความแตกต่างกันในเรื่องเจตคติที่มีต่อดนตรี ประสบการณ์ทางด้านดนตรีความเชื่อมั่นในตนเองและเจตคติที่มีต่อดนตรีสัมพันธ์กับความเชื่อมั่นตนเองในการสอนดนตรีแต่จำนวนปีที่ทำการสอนดนตรีกับเจตคติที่มีต่อดนตรีไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้า เรื่องภูมิปัญญาครูดนตรีไทย กรณีศึกษาครูอุ๋งน บัวเอี่ยม ผู้วิจัยได้เริ่มเก็บข้อมูลจากการเก็บข้อมูลจาก เอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและเก็บข้อมูลภาคสนามเพื่อรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลจริง จากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดมาเรียบเรียงเป็นรายงานการวิจัยในรูปแบบของการบรรยายเชิงพรรณนาวิเคราะห์ ผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางและขั้นตอนในการดำเนินงาน ดังนี้

1. ขั้นค้นคว้ารวบรวมข้อมูล

ศึกษาค้นคว้าข้อมูลเบื้องต้นจากเอกสาร บทความ หนังสือ วิทยานิพนธ์ บทสัมภาษณ์ และสิ่งพิมพ์ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องภูมิปัญญาครูดนตรีไทย และประวัติผลงานครูอุ๋งน บัวเอี่ยม

2. ขั้นเก็บข้อมูลภาคสนาม

2.1 การสัมภาษณ์ครูอุ๋งน บัวเอี่ยม

2.1.1 การสัมภาษณ์ประวัติส่วนตัวของครูอุ๋งน บัวเอี่ยม

2.1.2 การสัมภาษณ์ประวัติด้านดนตรีของครูอุ๋งน บัวเอี่ยม

2.1.3 การสัมภาษณ์เกร็ดความรู้ทางด้านดนตรีของครูอุ๋งน บัวเอี่ยม

2.2 การสัมภาษณ์ลูกศิษย์และบุคคลแวดล้อมครูอุ๋งน บัวเอี่ยม

2.2.1 การสัมภาษณ์เกี่ยวกับประวัติด้านต่างๆของครูอุ๋งน บัวเอี่ยม

2.2.2 การสัมภาษณ์ด้านวิธีการถ่ายทอดดนตรีแก่ลูกศิษย์

2.3 การบันทึกเทปทางร้องบทเพลงตัวอย่างของครูอุ๋งน บัวเอี่ยม ที่ได้สืบทอดมาจากครูท่านต่างๆ

2.4 การบันทึกเทปทางร้องบทเพลงที่ครูอุ๋งน บัวเอี่ยมได้แต่งขึ้น

3. ขั้นเรียบเรียงข้อมูล

3.1 เรียบเรียงข้อมูลจากตำราและเอกสารทางวิชาการ รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ศึกษา

3.2 เรียบเรียงข้อมูลจากการสัมภาษณ์ครูอุ๋งน บัวเอี่ยม

3.3 เรียบเรียงข้อมูลจากการสัมภาษณ์ลูกศิษย์ครูอุ๋งน บัวเอี่ยม

3.4 ถอดเทปทางร้องเพลงไทยเป็นโน้ตไทย

4. ชั้นวิเคราะห์ข้อมูล

- 4.1 ศึกษาประวัติของครูอุ๋งน บัวเอี่ยม
 - 4.1.1 ประวัติส่วนตัว
 - 4.1.2 ประวัติการทำงาน
 - 4.1.3 ประวัติทางด้านดนตรี
 - 4.1.4 ผลงานด้านดนตรี และขับร้อง
 - 4.1.5 รางวัลเกียรติคุณที่ได้รับ
- 4.2 ศึกษาภูมิปัญญาเดิมของ ครูอุ๋งน บัวเอี่ยม
 - 4.2.1 รวบรวมและบันทึกโน้ตเพลงร้องที่ครูอุ๋งน บัวเอี่ยม ได้สืบทอดมาจากครูท่าน

ต่างๆ

- 4.2.2 ศึกษาวิธีการบรรเลงแคนวงตามแบบที่ครูอุ๋งน บัวเอี่ยม ได้สืบทอดมา
- 4.3 ศึกษาภูมิปัญญาที่ได้สร้างสรรค์ขึ้นของ ครูอุ๋งน บัวเอี่ยม
 - 4.3.1 รวบรวมและบันทึกโน้ตเพลงร้องที่ครูอุ๋งน บัวเอี่ยม ได้แต่งขึ้น
 - 4.3.2 ศึกษากรรมวิธีการผลิตอังกะลุงของครูอุ๋งน บัวเอี่ยม และได้พัฒนาขึ้น
 - 4.3.3 ศึกษากรรมวิธีการผลิตไม้ตีซิมของครูอุ๋งน บัวเอี่ยม
 - 4.3.4 ศึกษาบทเพลงที่ครูอุ๋งน บัวเอี่ยม พัฒนาปรับปรุงแต่งขึ้นสำหรับการขับร้อง

บรรเลงด้วยแคนวง

- 4.3.5 ศึกษาหลักวิธีการสอนดนตรีและขับร้องไทยที่ได้พัฒนาขึ้นเป็นรูปแบบของครูอุ๋งน บัวเอี่ยม

5. ชั้นสรุปข้อมูล

5.1 นำข้อมูลที่ได้จากการเก็บข้อมูลภาคสนามมาเรียบเรียงวิเคราะห์แล้วทำการบันทึกลงในงานวิจัย

5.2 นำเสนอแนวคิดและสาระสำคัญ จากการศึกษาค้นคว้าเชิงคุณภาพ ในรูปแบบลักษณะของการพรรณนาวิเคราะห์

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล เรื่องการศึกษาศาสนาภูมิปัญญาครุฑนครไทย : กรณีศึกษาครูอุ้น บัวเอี่ยม เป็นการศึกษาศาสนาภูมิปัญญาของครุฑนครไทยที่ได้สืบทอดสร้างสรรค์ผลงานทางด้านดนตรี และประวัติ ทุกด้านของครูอุ้น บัวเอี่ยม เพื่อรวบรวมผลงานของครูอุ้น บัวเอี่ยม มาวิเคราะห์ โดยผู้วิจัยได้แบ่ง ประเด็นการวิเคราะห์ดังนี้

1. ศึกษาประวัติของครูอุ้น บัวเอี่ยม
 - 1.1 ประวัติส่วนตัว
 - 1.2 ประวัติการทำงาน
 - 1.3 ประวัติทางด้านดนตรี
 - 1.4 ผลงานด้านดนตรี และขับร้อง
 - 1.5 รางวัลเกียรติคุณที่ได้รับ
2. ศาสนาภูมิปัญญาเดิมของ ครูอุ้น บัวเอี่ยม
 - 2.1 รวบรวมและบันทึกโน้ตเพลงร้องที่ครูอุ้น บัวเอี่ยม ได้สืบทอดมาจาก ครูท่าน

ต่างๆ

- 2.2 ศึกษาวิธีการบรรเลงแคนวงตามแบบที่ครูอุ้น บัวเอี่ยม ได้สืบทอดมา
3. ศาสนาภูมิปัญญาที่ได้สร้างสรรค์ขึ้นของ ครูอุ้น บัวเอี่ยม
 - 3.1 รวบรวมและบันทึกโน้ตเพลงร้องที่ครูอุ้น บัวเอี่ยม ได้แต่งขึ้น
 - 3.2 ศึกษากรรมวิธีการผลิตอังกะลุงของครูอุ้น บัวเอี่ยม และได้พัฒนาขึ้น
 - 3.3 ศึกษากรรมวิธีการผลิตไม้ตีฆ้องของครูอุ้น บัวเอี่ยม
 - 3.4 ศึกษาบทเพลงที่ครูอุ้น บัวเอี่ยม พัฒนาปรับปรุงแต่งขึ้นสำหรับการขับร้อง

บรรเลงด้วยแคนวง

- 3.5 ศึกษาหลักวิธีการสอนดนตรีและขับร้องไทยที่ได้พัฒนาขึ้นเป็นรูปแบบของครูอุ้น บัวเอี่ยม

1. ชีวิตประวัติ ครูอุ้น บัวเอี่ยม

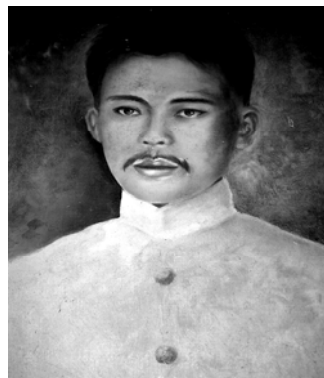
1.1 ประวัติส่วนตัว

ครูอุ้น บัวเอี่ยม มีนามเดิมว่า ชุ่ม อินทาบัจ เกิดเมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม 2464 ที่อำเภอ กำแพงแสน จังหวัดนครปฐม เป็นบุตรคนที่ 6 ของรองอำมาตย์โทขุนแสนประศาสน์ (เขียน อินทาบัจ) กับ นางพิศ แซ่ฮึ้ง ในจำนวนพี่น้อง 9 คน และพี่ชายต่างมารดา 1 คน ได้แก่

1. นายวรสิทธิ์ อินทาปัจ เดิมชื่อนบุญมี (พี่ชายต่างมารดา)
2. นางสาวอด สุนทรโรดม
3. นางสาวอิง กลั่นสมบัติ
4. นางสาวอาจ เสี่ยงอารมณ์
5. นายกิตติ อินทาปัจ เดิมชื่อชะอ่อน
6. นางชะเอม สุนทรโรดม
7. นางอรุณ บัวเอี่ยม เดิมชื่อชอุ่ม
8. นายอุทัย อินทาปัจ
9. นายอิสระ อินทาปัจ เดิมชื่อนบุญเที่ยง
10. นางวนิดา บุญญาค

บิดา รองอำมาตย์โทขุนแสนประศาสน์ (เขียน อินทาปัจ) เป็นบุตรนายคลัง กับ นางจ้อย อินทาปัจ ชาวจังหวัดสุพรรณบุรี ได้รับราชการในสมัยรัชการที่ 6 ตำแหน่งปลัดซ้ายอำเภอเมือง นครปฐม ต่อมาย้ายไปรับตำแหน่งปลัดขวาที่อำเภอกำแพงแสน และเลื่อนตำแหน่งเป็นนายอำเภอ กำแพงแสนเรื่อยมาจนลาออกจากราชการ

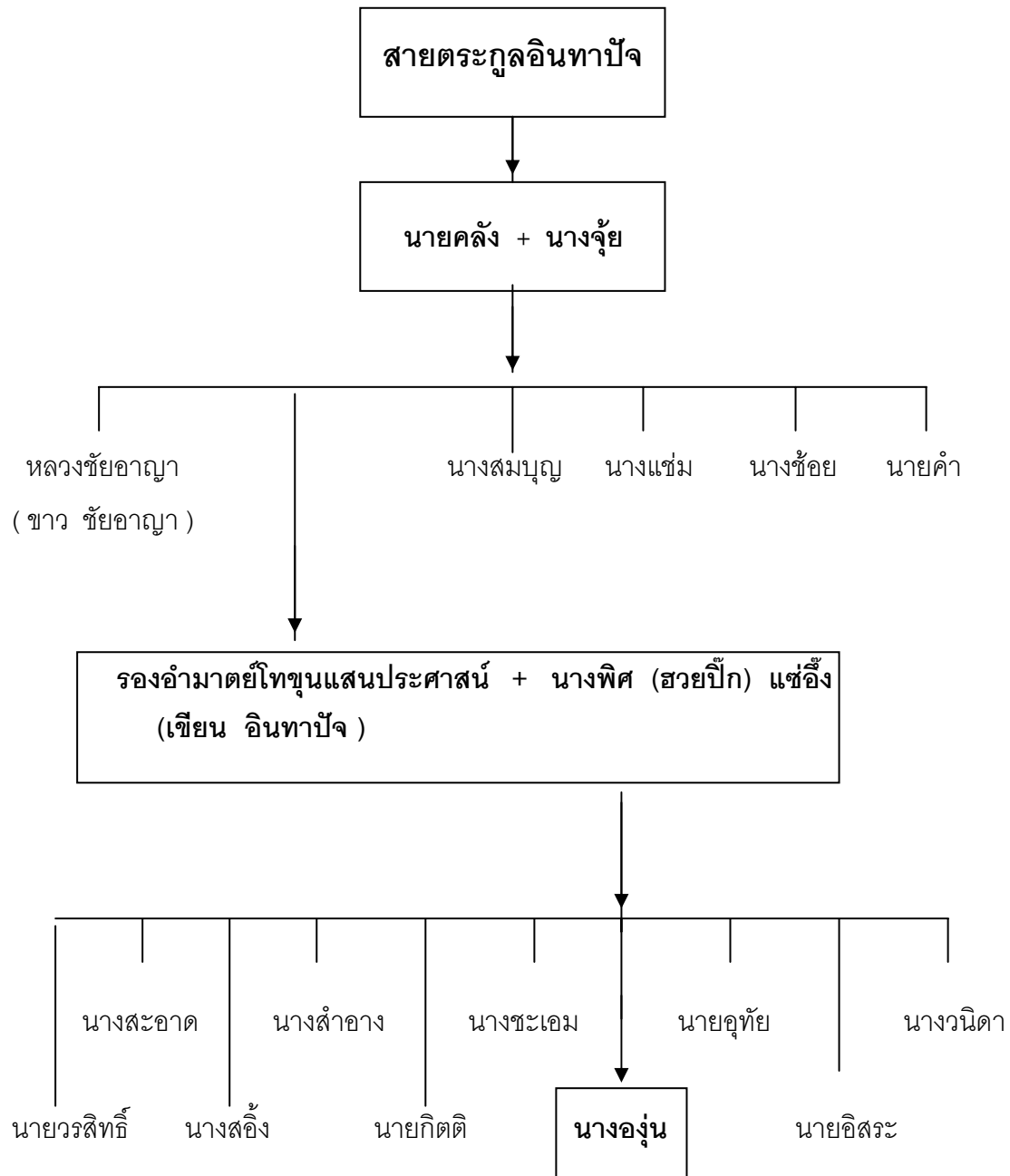
มารดา นางพิศ (เดิมชื่อฮวยปึก) เป็นบุตรนายฮวด กับนางสมบุญ แซ่จึ้ง

ภาพประกอบ 1 รองอำมาตย์โทขุนแสนประศาสน์ (เขียน อินทาปัจ)

ภาพประกอบ 2 นางพิศ อินทาปัจ

ภาพประกอบ 3 ครอบครัวอินทาบัจ

ครูอุ่ง บัวเอี่ยม ได้รับการศึกษาวิชาสามัญโดยได้เข้าเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาที่โรงเรียนลำพระยา จังหวัดนครปฐม จนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภายหลังจึงได้ศึกษาจนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่โรงเรียนศึกษาผู้ใหญ่วัดมหาธาตุ ปัจจุบันครูอุ่ง บัวเอี่ยม อยู่บ้านเลขที่ 85/1 ซอยมิ่งขวัญ 5 ถนนติวานนท์ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี

ภาพประกอบ 4 ครูอุ่ง บัวเอี่ยม เมื่ออายุ 30 ปี

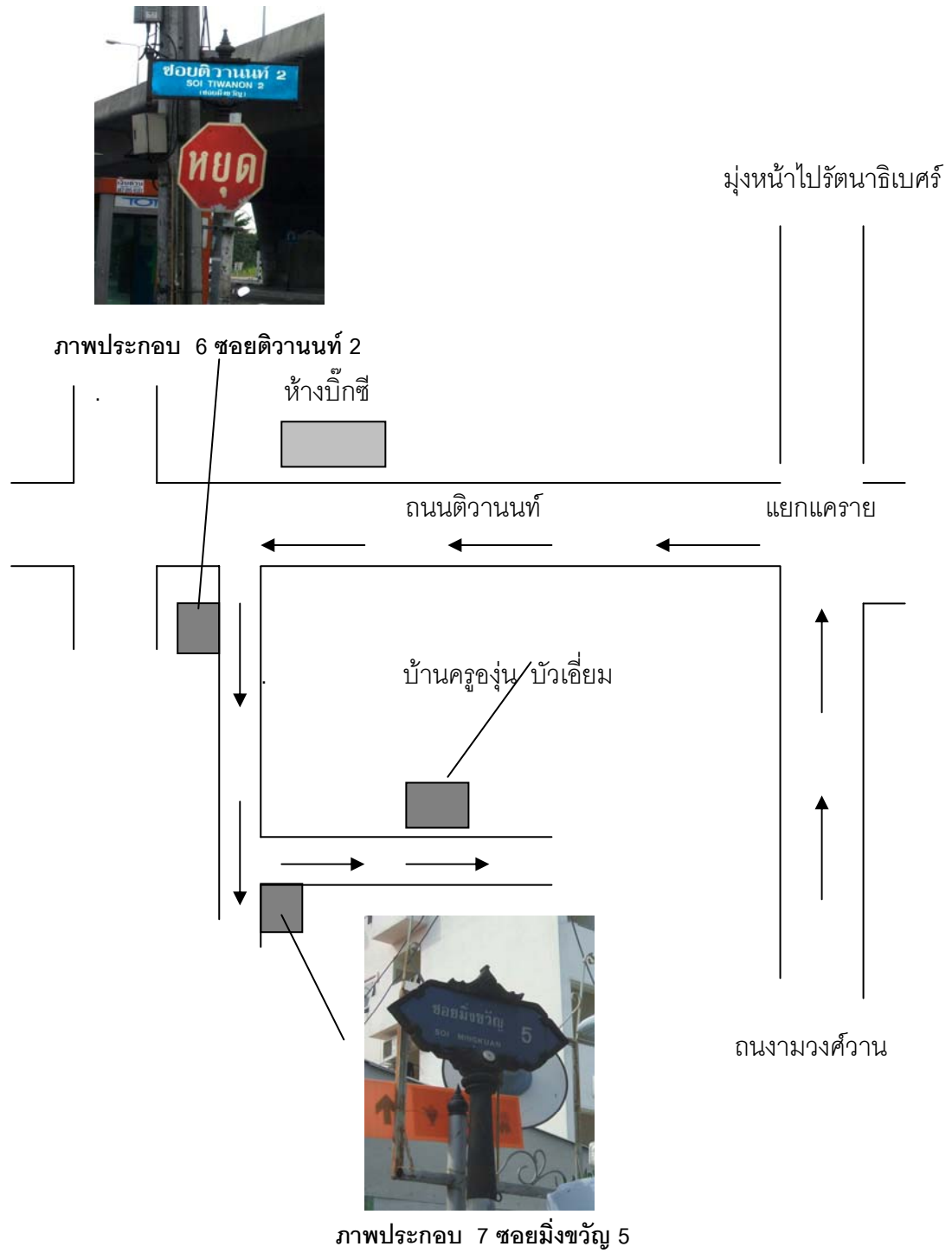

ภาพประกอบ 5 ครูอุ่ง บัวเอี่ยม ปัจจุบัน

ครูอุ่ง ได้สมรสกับ จ.ส.ต.ฟุ้ง บัวเอี่ยม ในปีพ.ศ. 2486 ท่านทั้งสองไม่มีบุตรร่วมกัน ท่านจึงได้อุทิศตนในการศึกษาหาความรู้ทางด้านดนตรี ถ่ายทอดวิชาการดนตรีให้แก่ผู้ที่สนใจทำให้นักดนตรีแะเวียนเข้ามาแลกเปลี่ยนความรู้เป็นประจำ มีลูกศิษย์มากมายเข้ามาศึกษาหาความรู้จากบ้านนี้ และเป็นบุคคลที่มีชื่อเสียงทางด้านดนตรีในปัจจุบัน

การเดินทางไปบ้านครูอุ่ง เริ่มต้นจากถนนงามวงศ์วานมุ่งหน้าตรงไปทางรัตนาธิเบศร์ เลี้ยวซ้ายแยกแควายเข้าถนนติวานนท์ไปประมาณ 1 กิโลเมตร เลี้ยวซ้ายเข้าซอยติวานนท์ 2 เข้าซอยติวานนท์ 2 ประมาณ 500 เมตร เลี้ยวซ้ายซอยมิ่งขวัญ 5 ก็จะพบบ้านครูอุ่งทางด้านซ้ายมือ

แผนที่การเดินทางไปบ้านครูอ๋อง

ภาพประกอบ 8 บ้านเลขที่ 85/1 จ.ส.ต.ฟุ้ง บัวเอี่ยม

ภาพประกอบ 9 รั้วหน้าบ้านครูอ๋อง บัวเอี่ยม

ภาพประกอบ 10 บ้านครูอ๋อง บัวเอี่ยม

ภาพประกอบ 11 ที่ทำอังกะลุง และโต๊ะรับแขก

1.2 ประวัติการทำงาน

ครูอ๋อง บัวเอี่ยม ได้รับเชิญไปสอนดนตรีไทยขับร้องไทย ในสถาบันต่างๆ หลายแห่งทั้งระดับอนุบาล ประถมศึกษา มัธยมศึกษา และระดับอุดมศึกษา เป็นวิทยากรให้ความรู้ด้านดนตรีไทยให้แก่สถาบันการศึกษาที่สนใจ และเปิดบ้านเผยแพร่ดนตรีไทยให้แก่ผู้ที่สนใจเป็นวิทยาทาน

พ.ศ. 2489 - 2500 ได้รับเชิญไปสอนขับร้องเพลงไทยที่โรงเรียนศิริศาสตร์

พ.ศ. 2495 ได้รับเชิญเป็นนักร้องประจำวงดนตรีไทยของครูสภา

พ.ศ. 2498 ได้รับเชิญไปสอนดนตรีไทย ขับร้องไทยที่โรงเรียนเขมาภิรตาราม จังหวัดนนทบุรี

พ.ศ. 2507 ได้ได้รับเชิญไปสอนที่โรงเรียนวัดลานนาบุญ จังหวัดนนทบุรี

พ.ศ. 2509 เปิดบ้านสอนดนตรีไทยร่วมกับ จ.ส.ต.ฟุ้ง บัวเอี่ยม โดยไม่เก็บค่าสอน

พ.ศ. 2510 ได้รับเชิญไปสอนที่โรงเรียนสูงเม่นชนูปถัมภ์ จังหวัดแพร่

พ.ศ. 2525 เป็นกรรมการประกวดดนตรีไทยเพื่อความมั่นคง ครั้งที่ 1 จัดโดยมูลนิธิหลวงประดิษฐไพเราะร่วมกับสหพันธ์ประสานงานความมั่นคง (สปม.) และฝ่ายกิจการพลเรือน กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน (กอ.รมน.)

พ.ศ. 2526 เป็นกรรมการประกวดดนตรีไทยเพื่อความมั่นคง ครั้งที่ 2 จัดโดยมูลนิธิหลวงประดิษฐไพเราะร่วมกับสหพันธ์ประสานงานความมั่นคง(สปม.) ฝ่ายกิจการพลเรือน กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน (กอ.รมน.) และสยามกลการมิวสิกฟาว์นเดชั่น

พ.ศ. 2527 เป็นกรรมการประกวดดนตรีไทยเพื่อความมั่นคง ครั้งที่ 3 จัดโดยมูลนิธิหลวงประดิษฐไพเราะร่วมกับสหพันธ์ประสานงานความมั่นคง(สปม.) ฝ่ายกิจการพลเรือน กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน (กอ.รมน.) และธนาคารกสิกรไทย สำนักงานใหญ่

พ.ศ. 2528 เป็นกรรมการประกวดดนตรีไทยเพื่อความมั่นคง ครั้งที่ 4 จัดโดยมูลนิธิหลวงประดิษฐไพเราะร่วมกับสหพันธ์ประสานงานความมั่นคง(สปม.) ฝ่ายกิจการพลเรือน กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน (กอ.รมน.) และศูนย์สังคีตศิลป์ ธนาคารกรุงเทพ ผ่านฟ้า

พ.ศ. 2528 ได้รับเชิญเป็นอาจารย์พิเศษสอนอังกะลุงที่โรงเรียนเทศบาล 3 วัดนครอินทร์ จังหวัดนนทบุรี

พ.ศ. 2530 ได้รับเชิญเป็นอาจารย์พิเศษสอนอังกะลุงที่โรงเรียนเทศบาล 4 วัดบางแพรกเหนือ จังหวัดนนทบุรี

พ.ศ. 2531 ได้รับเชิญเป็นอาจารย์พิเศษสอนอังกะลุงที่โรงเรียนเทศบาล 1 วัดท้ายเมือง จังหวัดนนทบุรี

พ.ศ. 2533 ได้รับเชิญเป็นอาจารย์พิเศษสอนอังกะลุงที่โรงเรียนเทศบาล 2 วัดทินกรนิมิตร จังหวัดนนทบุรี จนถึงปัจจุบัน

พ.ศ. 2534 เป็นอนุกรรมการจัดทำเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทยด้านการขับร้องเพลงไทยของทบวงมหาวิทยาลัย

พ.ศ.2535 เป็นอนุกรรมการจัดทำเกณฑ์ประเมินด้านการขับร้องเพลงไทยของทบวงมหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2536 ได้รับเชิญเป็นอาจารย์พิเศษสอนวิชาขับร้องเพลงไทยที่ มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์

พ.ศ. 2537 ได้รับเชิญเป็นอาจารย์พิเศษสอนอังกะลุงที่โรงเรียนอนุบาลสุราษฎร์

พ.ศ. 2541 เข้าร่วมการสัมมนาทางวิชาการของทบวงมหาวิทยาลัย เรื่องหลักทั่วไปในการขับร้องเพลงไทย เอกลักษณ์ และแนวทางการสอนการขับร้องเพลงไทยในอดีต และปัจจุบัน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทยของทบวงมหาวิทยาลัย ร่วมกับอาจารย์เจริญใจ สุนทรวาทิน อาจารย์บรรเลง สาคกริก อาจารย์ประชิด ขำประเสริฐ อาจารย์ศิริ วิชเวช อาจารย์เลื่อน สุนทรวาทิน อาจารย์สุจิตต์ ดุริยประณีต และ อาจารย์แจ้ง คล้ายสีทอง

ปัจจุบันประกอบอาชีพ

1. ผลิตอังกะลุง ไม้ตีซิม เครื่องดนตรีย้อยส่วน เพื่อจำหน่าย
2. เปิดบ้านสอนดนตรีไทย ขับร้องไทย และแคนวงให้แก่ผู้ที่สนใจ เป็นวิทยากรพิเศษให้แก่สถาบันการศึกษาต่างๆ

1.3 ประวัติทางด้านดนตรี

ครูอุ่ง เป็นผู้ที่มีความสามารถในด้านการขับร้อง ด้านดนตรี เป็นช่างผลิตเครื่องดนตรีแล้ว ยังมีความสามารถทางด้านนาฏศิลป์ การทำเครื่องแต่งกายสำหรับนักแสดงด้วย ครูอุ่งได้สั่งสมความรู้จากครูดนตรีและนาฏศิลป์หลายท่าน ดังนี้

ด้านการขับร้อง	เรียนกับบิดา คือ รองอำมาตย์โทขุนแสนประศาสน์ (เขียน อินทาปัจ) หลวงชัยอาญา (ขาว ชัยอาญา) นามสกุลเดิมอินทาปัจ ครูสกล แก้วเพ็ญภาค หลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) คุณหญิงชื่น ศิลปบรรเลง
ด้านเครื่องสาย	เรียนชอู้กับบิดา คือ รองอำมาตย์โทขุนแสนประศาสน์ (เขียน อินทาปัจ) เรียนซิมกับครูย้อย เกิดมงคล เรียนชอู้ ชอด้วง โทนร่ามะนากับจ.ศ.ต.ฟุ้ง บัวเอี่ยม
การบรรเลงแคนวง	เรียนกับบิดา คือ รองอำมาตย์โทขุนแสนประศาสน์ (เขียน อินทาปัจ)
ด้านการผลิตอังกะลุง	ได้รับคำแนะนำจากครูสกล แก้วเพ็ญภาค
การบรรเลงอังกะลุง	เรียนกับคุณหญิงชื่น ศิลปบรรเลง ครูสกล แก้วเพ็ญภาค
ด้านการทำชุดละคร	เรียนกับคุณหญิงชื่น ศิลปบรรเลง
ด้านนาฏศิลป์	เรียนกับคุณลัดดา ศิลปบรรเลง (สารตายนต์)

ครูอุ่ง บัวเอี่ยม เกิดในบ้านของนักดนตรี แวดล้อมด้วยญาติพี่น้องที่มีความสามารถทางด้านดนตรี อีกทั้งบิดาเป็นผู้ที่มีความสนใจทางด้านดนตรีมากทั้งด้านเป่าพาทย์ เครื่องสาย การบรรเลงแคนวง และขับร้อง บิดาเป็นเจ้าของวงเครื่องสายผสมระนาด ที่มีชื่อเสียงในอำเภอเดิมบาง

จังหวัดสุพรรณบุรี ครูอุ๋ง บัวเอี่ยม เป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดบิดามากกว่าพี่น้องคนอื่นๆ จึงได้รับการถ่ายทอดวิชาการทางด้านดนตรีมาตั้งแต่เยาว์วัย

เมื่ออายุ 13 ปี บิดาเห็นว่าครูอุ๋งมีความสนใจทางด้านดนตรีจึงได้หัดดนตรีให้แก่ครูอุ๋ง เครื่องดนตรีชิ้นแรกก็คือซอู้ที่ฝึกหัดต่อเพลงนางควรวุ สามชั้น เป็นเพลงแรก ปีต่อมาบิดาได้เห็นพรสวรรค์และคุณลักษณะของกระแสเสียงของครูอุ๋ง ที่มีความไพเราะแจ่มใสกว่าพี่น้องคนอื่นๆ จึงให้มาเรียนขับร้อง เพลงแรกที่เรียนคือ เพลงจระเข้หางยาว ต่อมาจึงได้หันมาเรียนขับร้องอย่างจริงจัง และได้เรียนขับร้องเพิ่มเติมจากคุณลุงหลวงชัยอาญา (ขาว ชัยอาญา) ด้วย

เมื่อบิดาลาออกจากราชการแล้ว ได้ย้ายถิ่นฐานจากจังหวัดนครปฐม ไปอยู่ตำบลบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรีได้ระยะหนึ่งเกิดไฟไหม้ จึงต้องย้ายถิ่นฐานอีกครั้งหนึ่งไปอยู่ที่บ้านไร่ อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี ในช่วงนี้ครูอุ๋งได้ศึกษาทางร้องจากแผ่นเสียงที่บิดาสละสล ผู้ที่ขับร้องในแผ่นเสียง ได้แก่ ครูเชื้อ นักร้อง คุณหญิงรามบัณฑิตสิทธิเศรณี (เยียม สว่างค์) หลวงเสียงเสนาะกรรม (พัน มุกตวากัย) ทำให้ครูอุ๋งได้ทางร้องที่เป็นทางโบราณไว้หลายเพลง

ต่อมาบิดาได้ก่อตั้งคณะแคนวงขึ้น ครูอุ๋งจึงมีโอกาสดูฝึกหัดการเป่าแคนกับบิดา และมีหน้าที่เป็นนักร้องประจำวงมาโดยตลอด ออกแสดงครั้งแรกในงานประจำปีเขาวัง จังหวัดราชบุรี ได้บรรเลงขับร้อง ในเพลงดัลลาวเจริญศรี ซึ่งได้รับการชื่นชมจากผู้ชมเป็นอันมาก โดยเฉพาะครูอุ๋งผู้ขับร้องนั้นได้รับคำชมเชยจากพระแสนทองฟ้า (นักเสภาผู้มีชื่อเสียงชาวราชบุรี) ว่าเป็นนักร้องที่มีน้ำเสียงแจ่มใสไพเราะและตั้งสมญาให้ว่า “นักร้องเสียงระฆังทอง” ในครั้งนั้นเป็นครั้งสำคัญที่ทำให้คณะแคนวงของรองอำมาตย์โทขุนแสนประศาสน์ (เขียน อินทาบัจ) มีชื่อเสียง และเป็นที่นิยมแพร่หลายในจังหวัดราชบุรี

จากนั้นครูอุ๋ง ได้แยกจากบิดามาทำงานอยู่กับนางสาวที่จังหวัดนนทบุรี ได้รู้จักกับ จ.ส.ต.ฟุ้ง บัวเอี่ยม จ.ส.ต.ฟุ้ง เป็นนักดนตรีที่มีชื่อเสียงเคยรับตำแหน่งหัวหน้าแผนกเพลงไทยของดุริยางค์ ตำรวจจนลาออกจากราชการ จ.ส.ต.ฟุ้ง มีความสามารถทั้งดนตรีไทยและดนตรีสากล ได้รับการถ่ายทอดความรู้จากบรมครูดนตรีหลายท่าน จ.ส.ต.ฟุ้ง ได้มีโอกาสฟังเสียงขับร้องของครูอุ๋ง มีความชื่นชอบในน้ำเสียงมาก จึงพาครูอุ๋งไปฝากตัวเป็นศิษย์ขับร้องของครูสกล แก้วเพ็ญภาค ครูอุ๋งเป็นผู้ที่มีความสามารถจำเพลงได้แม่นยำต่อเพลงได้อย่างรวดเร็ว จึงได้ต่อเพลงทางร้องจากครูสกลไว้เป็นจำนวนมาก เช่น เพลงแขกมอญบางขุนพรหม เกา (ทางบางใหญ่) เพลงบุหลัน เพลงดัลนิทราชาคริต ดัลจันทกนิรี ฯลฯ และได้เป็นนักร้องประจำวงปี่พาทย์ของครูสกล แก้วเพ็ญภาค เรื่อยมา

ภาพประกอบ 12 ครูสกล แก้วเพ็ญกาศ

ภาพประกอบ 13 ครูอุ้งน และจ.ส.ต.ฟุ้ง บัวเอี่ยม คู่ชีวิต

หลังสงครามโลกครั้งที่สอง ราวปีพ.ศ. 2485 ครูสกล แก้วเพ็ญกาศ ได้เห็นความสามารถของครูอุ้งน ที่จะสามารถจะพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นจึงพาครูอุ้งนไปฝากตัวเป็นศิษย์ของท่านครูหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ท่านได้ทดสอบเสียงของครูอุ้งน โดยให้ร้องเพลงเพลงบุหลัน แล้วท่านตีระนาดรับ "ตีแบบเกลือกสอดเข้ามา" ครูอุ้งนก็ยังร้องแข็งอยู่ไม่ล้มท่านพอใจมากได้พูดเปรียบเทียบว่า "ดังเข้าป่าหาไม้แก่นจันทน์" คือการที่จะหานักร้องที่มีคุณภาพเสียงที่ดีนั้นหายากดังการเข้าป่าหาไม้แก่นจันทน์ที่มีค่าสูง ท่านครูหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) จึงได้รับครูอุ้งนไว้เป็นศิษย์ จากนั้นครูอุ้งนจึงได้เรียนขับร้องกับท่านครูมาโดยตลอด ครูอุ้งนให้ความเคารพท่านครูหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) เป็นที่สุด ท่านยึดแนวทางตามอุดมการณ์ของท่านครู ได้รักษาแบบแผนการขับร้อง แนวทางการบรรเลง และบทเพลงที่สำคัญของท่านไว้เป็นจำนวนมากเช่น เพลงเขมรไทรโยค เถา เพลงแขกมอญทางเก่า เพลงทยอยในทางถอด เพลงจีนขิมใหญ่ เถา ฯลฯ

ภาพประกอบ 14 หลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง)

ครูอุ่งน ได้ได้รับความรู้เพิ่มเติมทางด้านการขับร้อง เพลงสำหรับเด็ก จากคุณหญิงขึ้น ศิลปบรรเลง ซึ่งเป็นบุตรของหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) คุณหญิงขึ้นได้ทำเพลงสำหรับเด็กเพื่อจะใช้สอนวิทยุโรงเรียน เป็นเพลงขับร้องเบื้องต้นแบบเนื้อเต็มเสียงเป็นส่วนใหญ่ที่เด็กสามารถฟังและร้องตามได้ เป็นการปลูกฝังดนตรีไทยให้กับเด็กๆ ครูอุ่งนได้มีส่วนช่วยเหลือในการทำเพลงเหล่านั้นออกอากาศ และได้ต่อเพลงเหล่านั้นจากคุณหญิงขึ้นไว้ด้วย นอกจากการสอนขับร้องที่ได้จากคุณหญิงขึ้นแล้ว ครูอุ่งนยังได้หลักการสอนอังกะลุง บทเพลงเบื้องต้นของการฝึกหัดอังกะลุง และหลักการเลือกบทเพลงที่เหมาะสมในการฝึกหัดอังกะลุงจากครูหญิงขึ้นไว้ด้วย

นอกจากด้านดนตรีไทยและขับร้องที่ครูอุ่งนได้เรียนจากคุณหญิงขึ้นแล้วครูอุ่งนยังเรียนการปักเครื่องละคร การตัดเย็บชุดละครจากคุณหญิงขึ้นด้วย กรมศิลปากรในยุคแรกๆนั้นการทำละครขึ้นใหม่แต่ละเรื่องต้องทำเครื่องแต่งกายและเครื่องประดับใหม่มากมายซึ่งคุณหญิงขึ้นจะเป็นผู้ออกแบบและไปซื้อผ้า อุปกรณ์ต่างๆมาแจกจ่ายให้ลูกน้องทำ ในยุคนั้นงบประมาณที่จะใช้ทำก็มีน้อยจำเป็นจะต้องทำเครื่องแต่งกายเองทั้งหมด ซึ่งครูอุ่งนเป็นผู้หนึ่งที่ได้มีส่วนช่วยในการทำเครื่องของกรมศิลปากรในยุคนั้น

ครูอุ่งนได้ศึกษาความรู้ทางด้านนาฏศิลป์จากคุณลัดดา ศิลปบรรเลง (สารทายน) แห่งคณะละครกรมการที่มีชื่อเสียงในยุค 2500 เป็นคณะละครที่เกิดขึ้นที่บ้านบาตรของท่านครูหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) และฝึกซ้อมกันที่บ้านบาตรจนเป็นกิจวัตร เมื่อครูอุ่งนมาเรียนขับร้องกับท่านครูได้มีโอกาสเรียนนาฏศิลป์ และการละครจากคุณลัดดา ยิ่งในช่วงหลังครูอุ่งนต้องทำหน้าที่สอนนาฏศิลป์ให้นักเรียนโรงเรียนศิริศาสตร์ และควบคุมการแสดงละครของนักเรียนครูอุ่งนจึงได้มาเรียนและขอคำแนะนำจากคุณลัดดา อยู่เป็นประจำ

ภาพประกอบ 15 คุณหญิงจีน ศิลปบรรเลง

ภาพประกอบ 16 ครูอุ้งนรตนำขอพรคุณหญิงจีน ในงานครบรอบ 80 ปีคุณหญิงจีน ศิลปบรรเลง

พ.ศ. 2489 อาจารย์ใหญ่โรงเรียนศิริศาสตร์ ได้ขอตัวครูอุ้งน จากท่านครูหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ไปสอนขับร้อง และภายหลังได้สอนนาฏศิลป์ด้วย ครูอุ้งนได้ทำหน้าที่ควบคุมการแสดงนาฏศิลป์ และละครในงานประจำปีของโรงเรียนอยู่เป็นประจำ ทำให้โรงเรียนศิริศาสตร์มีชื่อเสียงแก่สาธารณชนทั่วไป จนถึงปี พ.ศ. 2500 ครูอุ้งนได้ลาออกจากโรงเรียนศิริศาสตร์

ภาพประกอบ 17 ครูอุ้งนกับนักเรียนโรงเรียนศิริศาสตร์หลังจากจบการแสดง

พ.ศ. 2490 รองอำมาตย์โทขุนแสนประศาสน์ (เขียน อินทาบัจ) ผู้เป็นบิดาได้ย้ายจาก จังหวัดราชบุรี มายังบ้านขมิ้น อำเภอบางกอกใหญ่ จังหวัดธนบุรีในขณะนั้น ได้ก่อตั้งคณะแคนวง ขึ้นมาใหม่ที่บ้านขมิ้นอย่างสมบูรณ์ ฝึกซ้อมลูกศิษย์เป็นแคนวงขนาดใหญ่ นำออกแสดงเผยแพร่ใน กรุงเทพมหานคร ครูอุ่งได้มาช่วยงานที่คณะแคนวงของบิดาอยู่เสมอโดยมีหน้าที่ขับร้องและบรรเลง แคนทุ่มในคณะแคนวงของบิดา ได้ออกแสดงเผยแพร่ตามงานใหญ่ๆหลายงานเช่น บรรเลง ออกอากาศเปิดสถานี โทรทัศน์ช่อง 4 บางขุนพรหม ได้บรรเลงเพลงเขมรไทรโยค สามชั้น ขับร้องโดย คุณอารีย์ นักดนตรี และมีการเขียนภาพน้ำตกไทรโยคประกอบเพลง แสดงแคนวง ณ สังคีตศาลากรม ศิลปากร ในปี 2492 บรรเลงเพลงลาวเสียงเพียน เถา และเพลงตับลาวเจริญศรีออกแวลาว ซึ่งครู อุ่งได้ขับร้องร่วมกับครูอุษา สุคันธมาลัย ครูสุดา เขียววิจิตร ครูทัศนีย์ ดุริยประณีต และบรรเลง ออกรายการ ที่กรมประชาสัมพันธ์โดยการนำของ ครูโชติ ดุริยประณีต บรรเลงเพลงเดี่ยวสองเพลงคือ เพลงลาวแพน และเพลงกราวใน โดยรองอำมาตย์โทขุนแสนประศาสน์ (เขียน อินทาบัจ) เป็นผู้เดี่ยว ครูอุ่งได้ร่วมบรรเลงแคนวงของบิดาโดยตลอดจนบิดาถึงแก่กรรม

ช่วงหลังงานด้านดนตรีไทยซบเซาลงไม่มีงานบรรเลงเท่าที่ควร ครูอุ่งจึงได้หันมาทำสวน ผลไม้ที่จังหวัดนนทบุรี ค้าขายผลไม้อยู่ช่วงหนึ่งแต่ยังคงรับงานการบรรเลงทั่วไป และได้รับเชิญให้เป็น ผู้ขับร้องเพลงไทยให้กับวงดนตรีดุริยางค์ตำรวจ ในขณะนั้น จ.ส.ต.ฟุ้ง บัวเอี่ยม ได้ดำรงตำแหน่ง หัวหน้าแผนกดนตรีไทยของกองดุริยางค์ตำรวจ

พ.ศ. 2496 ครูอุ่งได้ขับร้องเพลงมอญล่องเรือ เถา คู่กับอาจารย์จันทนา พิจิตคุกราร ผลงานของหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) บรรเลงออกเผยแพร่เป็นครั้งแรก ณ สังคีตศาลา กรมศิลปากร เพลงล่องเรือเป็นเพลงที่ร้องยากมีระดับเสียงที่สูงครูอุ่งได้ขับร้องคู่กับอาจารย์จันทนา ได้อย่างสนิทสนมดังเป็นเสียงร้องจากคนเดียวกัน เมื่อขับร้องเสร็จได้รับคำชมเชยจากหลวงประดิษฐ ไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ที่นั่งฟังการบรรเลงอยู่ นอกจากการขับร้องที่สังคีตศาลากรมศิลปากรแล้ว ครูอุ่งยังเคยขับร้องเพลงล่องเรือถวาย ท่านหญิงเฉลิมเขต ที่บ้านบาตรขับร้องเต็มเสียงโดยไม่หลบเสียงลงต่ำจนจบเพลงเป็นที่ชื่นชมของท่านหญิงเฉลิมเขตมาก

พ.ศ. 2498 แคนวงอินทประสิทธิ์ศิลป์ได้หยุดพักลงหลังจากรองอำมาตย์โทขุนแสน ประศาสน์ (เขียน อินทาบัจ) ได้ถึงแก่กรรม ครูอุ่งยังคงเป่าแคนเล่นกันอยู่เสมอแต่ไม่ได้ฝึกซ้อมตั้ง คณะเต็มรูปแบบอย่างเดิม ยังเป่าแคนคู่ กับจ.ส.ต.ฟุ้ง บัวเอี่ยม ออกอากาศวิทยุรายการกล่อมนิธรา ปิดสถานีวิทยุอยู่เป็นประจำ จนเลิกจัดรายการจึงได้หยุดการเป่าแคนไปอีกช่วงหนึ่ง ปลายปี 2498 ได้รับเชิญไปสอนดนตรีไทย และขับร้องไทยที่โรงเรียนเขมาภิรตาราม จังหวัดนนทบุรี โดยครูนาม พุ่มอยู่ ซึ่งเป็นอาจารย์ประจำ เป็นผู้แนะนำให้มาช่วยสอนทางด้านขับร้อง ได้สอนนักเรียนจากโรงเรียน เขมาภิรตาราม หลายรุ่นเป็นผู้ที่มีชื่อเสียงทางด้านขับร้องในปัจจุบันได้แก่นายสมบัติ สังเวียนทอง เป็นต้น

พ.ศ. 2501 David Morton นักศึกษาวิชาดนตรีชาวอเมริกัน เดินทางเข้ามายังประเทศไทย เพื่อเก็บข้อมูลประกอบการเขียนวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกเรื่อง The Traditional music of Thailand สำหรับมหาวิทยาลัย University of California, Los Angeles ได้มาเก็บข้อมูลบันทึกบทเพลงผลงานของท่านครูหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ที่บ้านบาตร ครูอุ่งได้ร่วมขับร้องบันทึกในครั้งนี้ด้วยในเพลงเชิดจันทางบางคอแหลม ร่วมกับวงปี่พาทย์คณะศิษย์หลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง)

พ.ศ. 2507 ได้รับเชิญจากโรงเรียนวัดลานนาบุญ จังหวัดนนทบุรี สอนขับร้องเพลงไทย ครูอุ่งได้ทุ่มเทความรู้ความสามารถในการสอนขับร้องเคยฝึกซ้อมนักเรียนวัดลานนาบุญเข้าประกวดขับร้องหมู่เพลงลาวดวงเดือน ได้รับรางวัลชนะเลิศ ครูอุ่งได้ช่วยเหลือโรงเรียนวัดลานนาบุญ มาโดยตลอดทั้งด้านการให้ทุนการศึกษาแก่นักเรียนผู้ขาดแคลน อุปการะนักเรียนผู้ยากจนให้ศึกษาจนจบ ครั้งที่สำคัญคือการช่วยหาทุนสร้างรั้วโรงเรียนวัดลานนาบุญ เนื่องจากไม่มีงบประมาณในการก่อสร้าง ครูอุ่งจึงได้เสนอแนวคิดจัดการแสดงละครการกุศลเพื่อขอรับบริจาคจากผู้ปกครองและผู้ชมสมทบทุนสร้างรั้วโรงเรียน โดยครูอุ่งได้เป็นผู้ออกแบบทำเครื่องแต่งกายของตัวละคร ควบคุมการแสดง ขับร้องประกอบการแสดงด้วยตนเอง ในการแสดงครั้งนั้นครูอุ่งยังได้แสดงสลับฉากเป็นแม่เฒ่า รำคู่กับมะเทิ่ง ซึ่งสร้างความสนุกสนานประทับใจให้แก่ผู้ชมเป็นอันมาก เป็นความภาคภูมิใจของครูอุ่งที่ได้สร้างสรรคการแสดงออกมาเป็นที่ประทับใจของผู้ชม ในครั้งนั้นก็สามารถสร้างรั้วโรงเรียนจนแล้วเสร็จ

ภาพประกอบ 18 การแสดงละครเพื่อหาทุนสร้างรั้วโรงเรียนวัดลานนาบุญ

ภาพประกอบ 19 การประกวดขับร้อง

ภาพประกอบ 20 รำมาเปิงมาง

พ.ศ. 2509 ได้เลิกทำสวนผลไม้ย้ายบ้านมาอยู่ที่ซอยมิ่งขวัญ 5 สามแยกติวานนท์ อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ได้เปิดบ้านสอนดนตรีไทยร่วมกับ จ.ส.ต.ฟุ้ง บัวเอี่ยม โดยไม่เก็บค่าสอน ครูอุ่งจะมีหน้าที่สอนขับร้อง และฝึกพื้นฐานเบื้องต้นของเครื่องดนตรีต่างๆ ให้แก่นักเรียนผู้ที่ยังไม่เคยเรียนดนตรีมาก่อน แล้วจึงส่งให้เรียนชั้นสูงขึ้นกับ จ.ส.ต.ฟุ้ง ต่อไป

ภาพประกอบ 21 ลูกศิษย์ที่มาเรียนดนตรีที่บ้าน

พ.ศ. 2510 ครูอุ่งไปเป็นครูสอนที่โรงเรียนสูงเม่นชนูปถัมภ์ จังหวัดแพร่ ได้มีโอกาสไปฟังขอเมืองบ่อยครั้ง จนสนิทสนมกับผู้ขับขอ ครูอุ่ง ได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความรู้กับผู้ขับขอเมือง จึงได้เฝ้าลาว ที่เคยเฝ้ากับแคนวงของบิดาให้ผู้ขับขอฟัง ซึ่งมีทำนองใกล้เคียงกับทำนองที่ขับขอของเมืองแพร่ เนื้อร้องเป็นวรรณกรรมพื้นบ้านที่นิยมนำมาขับขอโดยทั่วไป แต่มีสำนวนทำนองและภาษาในการเฝ้าของครูอุ่งนั้นได้เพี้ยนออกไปคำต่างๆ ออกเสียงเป็นทางภาคกลางเสียงเป็นส่วนใหญ่ เมื่อร้องออกมาจะมีสำเนียงไม่ชัดเจน ครูอุ่งจึงได้แก้ไขเพิ่มเติมเนื้อความขึ้นใหม่ ปรับปรุงทำนองให้มีสำเนียงที่ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยขอคำแนะนำจากช่างขอเมืองจนได้เฝ้าลาวที่มีสำเนียงไพเราะและสำนวนภาษาถูกต้อง จึงทำให้การเฝ้าลาวของครูอุ่งนั้นไพเราะเป็นแบบฉบับเฉพาะของครูอุ่งที่ผู้ฟังชื่นชอบ และทำชื่อเสียงให้แคนวงคณะอินทประสิทธิ์ศิลป์เป็นอย่างมาก ครูอุ่งสอนที่โรงเรียนสูงเม่นชนูปถัมภ์ได้ระยะหนึ่ง เกิดเหตุการณ์ไม่สงบขึ้นที่จังหวัดแพร่ครูอุ่งจึงได้ลาออกจากโรงเรียนสูงเม่นชนูปถัมภ์กลับมาอยู่บ้านที่ จังหวัดนนทบุรี

พ.ศ. 2512 ครูอุ่งได้เริ่มฝึกหัดทำอ่างกะลุงโดยเริ่มจากหัดเหลาเอง โดยซื้อไม้ไผ่ขนาดจากสะพานแดง คลองบางซื่อ มาลองเหลา ในช่วงแรกการทำอ่างกะลุงยังไม่ค่อยประสบความสำเร็จนัก ไม้ไผ่ที่นำมาเหลาถูกอ่างกะลุงเสียหายมากจึงได้ขอคำแนะนำจากครูสกล แก้วเพ็ญภาค ครูสกลได้แนะนำแก้ไขจนสำเร็จ ครูอุ่งได้ฝึกทำอ่างกะลุงจนชำนาญ ปรับปรุงแก้ไขจนสามารถผลิตอ่างกะลุงที่มีคุณภาพดีเยี่ยมมีรูปแบบที่เป็นเอกลักษณ์ของครูอุ่งเอง และเป็นที่ต้องการของท้องตลาดมาจนถึงปัจจุบัน

ปี พ.ศ. 2517 ได้ทำอังกะลุงราว โดยดร.อุทิศ นาคสวัสดิ์ เป็นผู้คิดออกแบบมาให้ครูอุ่งน ทำในชุดแรกนั้นอังกะลุงมีขนาดใหญ่ใช้ผู้บรรเลง 2 คน วิธีบรรเลงจะใช้มือเคาะแทนการจับเขย่าเพื่อให้เกิดเสียง อังกะลุงราวมีโอกาสบรรเลงถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว คราวเสด็จฯ ทอดพระเนตร ภาพยนตร์แถวสุโขทัย กรุงเทพฯ ปัจจุบันอังกะลุงชุดแรกนี้ได้เก็บรักษาไว้ที่ ห้างหุ้นส่วนจำกัด พัฒนศิลป์ การดนตรี และละคร บางกระบือ สามเสน กรุงเทพมหานคร

ภาพประกอบ 22 ครูอุ่งนกำลังทำอังกะลุง

ภาพประกอบ 23 อังกะลุงราวของดร. อุทิศ

พ.ศ. 2520 ครูอุ่งนได้คิดนำไม้ที่เหลือจากการทำอังกะลุง มาใช้ประโยชน์ในการทำอังกะลุง ขนาดย่อส่วนเป็นของชำร่วย และภายหลังก็ได้ทำเครื่องดนตรีอื่นย่อส่วนด้วยได้มีโอกาสเข้าเฝ้า ถวายอังกะลุงย่อส่วน สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ภาพประกอบ 24 ถวายอังกะลุงย่อส่วน

ภาพประกอบ 25 เครื่องดนตรีย่อส่วน

ส่วนการทำไม้ขิมนั้นครูอุ่งน ได้เริ่มทำเนื่องจากนักเรียนที่มาเรียนขิมที่บ้านของท่านนั้นทำไม้ขิมหักและต้องซื้อบ่อยๆ บางครั้งไม่ตีขิมไม้เพียงพอเนื่องจากผู้เรียนขิมมีหลายคน ดังนั้นครูอุ่งนจึงนำไม้ไผ่ที่เหลือจากนำมาทำลูกขึงกะลึงเพราะมีขนาดหนาเหมาะด้วยตนเอง จนสามารถผลิตไม้ขิมขึ้นใช้เองได้ และต่อมาก็สามารถพัฒนาปรับปรุงทำออกจำหน่ายเป็นที่ต้องการของนักดนตรีทั่วไป

ภาพประกอบ 26 ครูอุ่งนกำลังทำไม้ตีขิม

พ.ศ. 2526 ครูอุ่งน บัวเอี่ยม จึงได้คิดปรับปรุงแก้ไขสร้างขึงกะลึงราวที่มีขนาดใหญ่ตามแบบของ ดร.อุทิศ นาคสวัสดิ์ ให้มีขนาดที่เล็กลงกว่าเดิมที่มีถึง 21 ตับ ใช้ผู้บรรเลง 2 คน ให้เหลือเพียง 14 ตับมีขนาดที่ย่อส่วนลงมา ใช้ผู้บรรเลงเพียงคนเดียว และฝึกให้ลูกศิษย์บรรเลงขึงกะลึงราวเล็กเพื่อเผยแพร่วิธีการบรรเลงแก่บุคคลทั่วไป

ภาพประกอบ 27 ครูอุ่งนกำลังทำขึงกะลึงราวเล็ก

พ.ศ. 2528 ครูอุ่งนได้ร่วมกับจ.ส.ต.ฟุ้ง บัวเอี่ยม ก่อตั้งวงเครื่องสายหญิงล้วนแต่เดิมยังไม่มีชื่อคณะจึงได้ขออนุญาตมูลนิธิหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ให้ชื่อ “ศิษย์ศรทอง” ตามชื่อย่อของท่านครูหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) คุณหญิงชื่น ศิลปบรรเลง ประธานมูลนิธิในขณะนั้นจึงได้ทำป้ายประกาศให้ใช้ชื่อ “ศิษย์ศรทอง นนทบุรี” ดังกล่าวมาจนถึงปัจจุบัน คณะศิษย์ศรทอง

นนทบุรีได้ แสดงเผยแพร่ผลงานทางด้านดนตรีอยู่เป็นประจำ ได้บันทึกเทปเพื่อการศึกษาผลงานเพลงของหลวงประดิษฐไพเราะ(ศร ศิลปบรรเลง) ไว้หลายเพลงได้แก่ เพลงสมิงทอง เภา เพลงแสนเสนาะ เภา เป็นต้น โดยครูอุ่งน บัวเอี่ยม ขั้วร้อง และจ.ส.ต.ฟุ้ง บัวเอี่ยม เป็นผู้ควบคุม

ภาพประกอบ 28 ป้ายชื่อวงดนตรีศิษย์สรทองนนทบุรี

ภาพประกอบ 29 ใบประกาศวงดนตรีศิษย์สรทองนนทบุรี

พ.ศ. 2529 ได้จัดแสดงอังกะลุงราวเล็กถวายสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในคราวเสด็จเนื่องในงานครบรอบ 80 ปี คุณหญิงชั้น ศิลปบรรเลง เป็นที่พอพระทัยมาก ครูอุ่งน จึงได้เข้าเฝ้าเป็นการส่วนพระองค์เพื่อถวายอังกะลุงราวเล็กแก่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน พระราชวังดุสิต

ภาพประกอบ 30 ถวายอังกะลุงราวเล็ก

พ.ศ. 2548 เป็นผู้ควบคุมแผนวงคณะอินทประสิทธิ์ศิลป์รับเสด็จสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และถวายแคนลิ้นนากที่สร้างขึ้นเป็นพิเศษตามเจตนารมณ์ของรองอำมาตย์โทขุนแสนประศาสน์ (เขียน อินทาบัจ) ในงานประชุมวิชาการศิริราช ณ หอประชุมกองทัพเรือ

ภาพประกอบ 32 เป้าแคนรับเสด็จ

ภาพประกอบ 33 ถวายแคนลิ้นนาก

ภาพประกอบ 34 เข้ารับโลที่ระลึก

ภาพประกอบ 35 รับโลที่ระลึก

พ.ศ. 2549 ขับร้องถวายหน้าพระที่นั่งสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ร่วมกับวงดนตรีครูสตรีอาวุโส ในงานวันศิลปวัฒนธรรมปีนีสยาม การแสดงดนตรีไทยและนาฏศิลป์โดยครูสตรีอาวุโสเนื่องในโอกาส สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเจริญพระชนมายุ 50 พรรษา พุทธศักราช 2548

ภาพประกอบ 36 งานวันศิลปวัฒนธรรมปีนีสยาม

ภาพประกอบ 37 เข้าเฝ้าในงานวิศิษฐศิลปนิพนธ์สยาม

ครูอุ้งน้ได้รับเชิญเป็นอาจารย์พิเศษสอนดนตรีไทย ชับร้องไทยและอังกฤษให้แก่สถาบันการศึกษาหลายแห่ง เช่น ภาควิชาศิลปนิเทศ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ สอนอังกฤษที่โรงเรียนเทศบาล 3 วัดนครอินทร์ โรงเรียนเทศบาล 4 วัดบางแพรกเหนือ โรงเรียนเทศบาล 1 วัดท้ายเมือง โรงเรียนเทศบาล 2 วัดทินกรนิมิตร โรงเรียนอนุบาลลูกรัก จังหวัดนนทบุรีและได้เป็นวิทยากรบรรยายเรื่องของดนตรี และการผลิตอังกฤษให้แก่สถาบันการศึกษาอื่นๆ อีกมากมาย

ภาพประกอบ 38 สาธิตการสอนอังกฤษ ณ สังคีตศาลา กรมศิลปากร

ภาพประกอบ 39 ควบคุมนักเรียนแสดงอังกฤษ

1.4 ผลงานทางด้านดนตรี และขับร้อง

ครูอุ๋ง บัวเอี่ยม เป็นผู้ที่มีความสามารถทั้งทางด้านดนตรี และขับร้อง ในด้านการขับร้อง ครูอุ๋งเป็นผู้ที่มีระดับเสียงสูง กระแสเสียงแจ่มใสไพเราะ เป็นคุณสมบัติที่ดีเยี่ยมของนักร้องเพลงไทย เป็นผู้รักษาแบบแผนการขับร้องแบบโบราณไว้อย่างครบถ้วน ครูอุ๋ง บัวเอี่ยม ได้สร้าง สรรค์ผลงานของตนไว้เป็นที่ยอมรับกันในสังคม ดังนี้

ปี พ.ศ. 2479

- ขับร้องเพลงดัลลาวเจริญศรีกับแคนวงของบิดาในงานประจำปี เขาวัง จังหวัดราชบุรี ได้รับคำชื่นชมจากพระแสงทองฟ้านักขับเสภาคนสำคัญในยุคนั้น ว่าร้องได้ไพเราะมากและตั้งสมญาให้ว่า “นักร้องเสียงระฆังทอง”

ปี พ.ศ. 2490

- บรรเลงแคนวงคณะอินทประสิทธิ์ศิลป์ออกอากาศเปิดสถานี โทรทัศน์ ช่อง 4 บางขุนพรหม ได้บรรเลง เพลงเขมรไทรโยค สามชั้น ขับร้องโดย คุณอารีย์ นักดนตรี และมีการเขียนภาพนำตกไทรโยค ประกอบเพลง

ปี พ.ศ. 2492

- เป็นผู้ขับร้องในการแสดงแคนวงคณะอินทประสิทธิ์ศิลป์ ณ สังคีตศาลา กรมศิลปากร ขับร้องร่วมกับครูอุษา สุคันธมาลัย ครูสุดา เขียววิจิตร ครูทัศนีย์ ดุริยประณีต ในเพลงลาวเสียงเทียนเถา เพลงดัลลาวเจริญศรี และแอ่วลาว
- ขับร้องออกรายการ ที่กรมประชาสัมพันธ์โดยการนำของ ครูโชติ ดุริยประณีตอีก บรรเลงเพลงเดียวสองเพลงคือ เพลงลาวแพน และเพลงกราวใน โดยรองอำมาตย์โทขุนแสนประศาสน์ (เขียน อินทาบัจ) เป็นผู้เดี่ยว

ปี พ.ศ. 2496

- ขับร้องเพลงมอญล่องเรือ เถา คู่กับอาจารย์จันทนา พิจิตคุรุการ ผลงานของหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) บรรเลงออกเผยแพร่เป็นครั้งแรก ณ สังคีตศาลากรมศิลปากร

ปี พ.ศ. 2498

- เป่าแคนคู่ กับจ.ส.ต.ฟุ้ง บัวเอี่ยม ออกอากาศวิทยุรายการกล่อมนิทราปิดสถานีวิทยุ เป็นประจำ จนเลิกผลิตรายการ

ปี พ.ศ.2501

- ขับร้องเพลงเชิดเงินทางบางคอกแหลม ร่วมกับวงปี่พาทย์คณะศิษย์หลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ให้แก่เดวิด มอร์ตัน David Morton นักศึกษาวิชาดนตรีชาวอเมริกัน ที่เดินทางเข้ามายังประเทศไทยเพื่อเก็บข้อมูลประกอบการเขียนวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกเรื่อง The Traditional music of Thailand สำหรับมหาวิทยาลัย University of California, Los Angeles

ปี พ.ศ. 2528

- ร่วมกับจ.ส.ต.ฟุ้ง บัวเอี่ยม ก่อตั้งวงเครื่องสายหญิงล้วนคณะ “ศิษย์ศรทองนนทบุรี”
- ขับร้องร่วมกับวงเครื่องสายคณะศิษย์ศรทองนนทบุรี บันทึกเทปเพื่อการศึกษา บทเพลงของท่านครูหลวงประดิษฐไพเราะ(ศร ศิลปบรรเลง) ได้แก่ เพลงลาวคำหอม เถา เพลงสมิงทอง เถา เพลงแสนเสนาะ เถา เพลงเขนง เถา เพลงทะแย เถา เพลงกราวรำ เถา เป็นต้น

ปี พ.ศ. 2529

- เข้าเฝ้าเป็นการส่วนพระองค์เพื่อถวายอภังคารวงเล็กแก่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน พระราชวังดุสิต

ปี พ.ศ. 2531

- ขับร้องบันทึกเทปเพลงเขมรไพรโยค เถา เนื่องในงานรำลึก 100 ปี เพลงเขมรไพรโยค ของสถาบันวิจัยภาษา และวัฒนธรรมฯ มหาวิทยาลัยมหิดล

ปี พ.ศ. 2537

- ออกอากาศ รายการสารคดี ภูมิปัญญาไทย ตอนที่ 243 “อังกะลุง” ช่อง 9 อ.ส.ม.ท.

ปี พ.ศ. 2539

- ฟื้นฟูการบรรเลงแคนวงตามแบบของคณะอินทประสิทธิ์ศิลป์หลังจากได้หยุดงานบรรเลงลงเนื่องจากหัวหน้าคณะรองอำมาตย์โทขุนแสนประศาสน์ (เขียน อินทาบัจ) ได้เสียชีวิตลง
- บรรยายและแสดงแคนวงคณะอินทประสิทธิ์ศิลป์ ณ ศูนย์สังคีตศิลป์ ธนาคารกรุงเทพ

ปี พ.ศ. 2546

- ขับร้องถวายหน้าพระที่นั่งสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ร่วมกับวงปี่พาทย์คณะศิษย์หลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ในงานสังคีตวันสิรินธร

ปี พ.ศ. 2548

- แสดงสาธิตการบรรเลงแคนวงตามแบบแผนของคณะอินทประสิทธิ์ศิลป์ ร่วมกับคณะนิสิตปริญญาโทสาขาวิชามานุษยดุริยางควิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- ควบคุมแคนวงคณะอินทประสิทธิ์ศิลป์รับเสด็จสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในการเปิดงานประชุมวิชาการศิริราช ณ หอประชุมกองทัพเรือ
- ถวายแคนลิ้นนาครที่ทำขึ้นเป็นพิเศษตามเจตนารมณ์ของรองอำมาตย์โท ชุนแสนประศาสน์ (เขียน อินทาบัจ) แก่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในการเปิดงานประชุมวิชาการศิริราช ณ หอประชุมกองทัพเรือ

ปี พ.ศ. 2549

- ขับริ่องถวายเสด็จสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ร่วมกับศิลปินหญิงอาวสุ ในงานวิศิษฎ์ศิลป์ปิ่นสยาม การแสดงดนตรีไทยและนาฏศิลป์ไทยโดยครูสตรีอาวสุ เนื่องในโอกาส สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงพระชนมายุ 50 พรรษา พ.ศ. 2549
- ฝึกซ้อมอังกะลุงนักเรียนจากโรงเรียนเทศบาล 2 วัดทินกรนิมิตร์ จังหวัดนนทบุรี สาธิตบทเพลงเบื้องต้นสำหรับการฝึกหัดอังกะลุงตามหลักสูตรของคุณหญิงขึ้น ศิลปบรรเลง ในงานรำลึก 100 ปี คุณหญิงขึ้น ศิลปบรรเลง ณ สังคีตศาลา กรมศิลปากร

ผลงานการผลิตเครื่องดนตรี

พ.ศ. 2512	เริ่มทำอังกะลุง
พ.ศ. 2517	ผลิตอังกะลุงราวชุดแรกตามแนวทางของศาสตราจารย์ ดร.อุทิศ นาคสวัสดิ์
พ.ศ. 2520	ทำเครื่องดนตรีย่อส่วนขนาดเล็ก และผลิตไม้ตีซิมแบบโบราณ
พ.ศ. 2526	ปรับปรุงอังกะลุงราวให้มีขนาดเล็กลงสามารถบรรเลงคนเดียว
พ.ศ. 2538	ปรับปรุงอังกะลุงราวเล็ก ใช้ตัวอังกะลุงแบบของชาว อินโดนีเซีย
พ.ศ. 2548	ผลิตแคนลิ้นนาครที่ทำขึ้นเป็นพิเศษตามเจตนารมณ์ของรองอำมาตย์โท ชุนแสนประศาสน์ (เขียน อินทาบัจ)

ผลงานทางด้านการแต่งเพลง

- แต่งทางร้องเพลงเขมรโพธิสัตว์ เถา โดยมีหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ให้การแนะนำ
- แต่งทางร้องเพลงเขมรไทรโยค ชั้นเดียว
- แต่งทางร้องเพลงต้นวรเชษฐ์ เถา
- ปรับปรุงการแอ่วพื้นเมือง (แอ่วลาว) ให้สามารถแอ่วรวมกับแคนได้

1.5 รางวัลเกียรติคุณที่ได้รับ

พ.ศ. 2503

เข้ารับพระราชทานเข็มที่ระลึกจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในการบรรเลงดนตรีไทยคณะศิษย์หลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ออกอากาศวิทยุ อ.ส. พระราชวังดุสิต

พ.ศ. 2548

รับโล่ที่ระลึกจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในการควบคุมแคนวงคณะอินทพรสิทธิ์ศิลป์รับเสด็จสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในการเปิดงานประชุมวิชาการศิริราช ณ หอประชุมกองทัพเรือ

พ.ศ. 2549

เข้ารับเข็มที่ระลึกจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในงานนิทรรศการศิลปนิพนธ์สยาม การแสดงดนตรีไทยและนาฏศิลป์ไทยโดยครูสตรีอาวโส เนื่องในโอกาส สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงพระชนมายุ 50 พรรษา พ.ศ.2549

ปี พ.ศ. 2550

เข้ารับพระราชทานรางวัลพระสิทธิธาดาทองคำ ประจำปี 2550 (ผู้มีผลงานดีเด่นทางด้านวัฒนธรรมสาขาที่เกี่ยวข้องกับการแสดงดนตรีและนาฏศิลป์) จากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จัดโดยมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

2. ศึกษาภูมิปัญญาเดิมของ ครูอุ่งน บัวเอี่ยม

2.1 รวบรวมและบันทึกโน้ตเพลงร้องที่ครูอุ่งน บัวเอี่ยม ได้สืบทอดมาจาก ครูท่านต่างๆ

1. เพลงร้องที่ได้สืบทอดมาจากรองอำมาตย์โทขุนแสนประศาสน์ (เขียน อินทาปัจ)

ภาพประกอบ 40 รองอำมาตย์โทขุนแสนประศาสน์ (เขียน อินทาปัจ)

รองอำมาตย์โทขุนแสนประศาสน์ (เขียน อินทาปัจ) เป็นชาวตำบลหัวเขา อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นบุตรนายคลัง กับนางจ้อย ได้รับพระราชทานนามสกุล “อินทาปัจ” มีพี่น้อง 6 คน

1. หลวงชัยอาญา (ขาว ชัยอาญา) นามสกุลเดิม อินทาปัจ
2. รองอำมาตย์โทขุนแสนประศาสน์ (เขียน อินทาปัจ)
3. นางสมบุญ อินทาปัจ
4. นางแหม่ม อินทาปัจ
5. นางช้อย อินทาปัจ
6. นายคำ อินทาปัจ

รองอำมาตย์โทขุนแสนประศาสน์ (เขียน อินทาปัจ) มีความสนใจทางด้านดนตรี มีความสามารถทั้งทางด้านของเป่าพาทย์ เครื่องสาย การเป่าแคน และขับร้อง ได้ฝึกหัดดนตรีไทย ตั้งแต่ยังเด็ก รองอำมาตย์โทขุนแสนประศาสน์ (เขียน อินทาปัจ) ท่านได้ศึกษาวิชาสามัญจากเจ้าอาวาส วัดหัวเขา อำเภอเดิมบาง จังหวัดสุพรรณบุรี

ต่อมาเมื่อท่านอายุได้ 18 ปี ได้สมัครเข้ารับราชการเป็นเสมียนประจำอำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรีประมาณปีพ.ศ.2454 ในต้นสมัยรัชกาลที่ 6 ท่านได้รับราชการเป็นปลัดซ้ายข้างที่

อำเภอเมืองนครปฐม จนถึงปีพ.ศ.2458 จึงย้ายไปเป็นปลัดขวาที่อำเภอกำแพงแสน และเลื่อนตำแหน่งเป็นนายอำเภอกำแพงแสนเรื่อยมาจนลาออกจากราชการ

เมื่อ พ.ศ. 2464 ได้สมัครเข้าเป็นกองกำลังเสือป่าซ้อมรบใกล้ชิดพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 6 อยู่หลายครั้ง ครั้นว่างจากการซ้อมรบก็เข้าร่วมวงดนตรีไทยตามเสด็จของสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 6 เสมอมา จนเป็นที่คุ้นเคยกับมหาดเล็กและนักดนตรีไทยในวังหลวง จึงได้แลกเปลี่ยนความรู้ และต่อเพลงไว้เป็นจำนวนมาก เมื่อลาออกจากราชการแล้วได้ย้ายไปอยู่กับบุตรสาวคนโตที่จังหวัดราชบุรี ท่านขุนมีความสนใจในเรื่องแคนมาแต่เดิม และท่านยังได้หาความรู้เพิ่มเติมจากชาวลาวโซ่ง จังหวัดราชบุรี ที่นิยมเป่าแคน ทำแคนเล่นกันเป็นพื้นเมืองจนสามารถเป่าแคนได้ชำนาญ และประดิษฐ์แคนที่มีคุณลักษณะเฉพาะในการบรรเลงเพลงไทยเดิมได้ดี ท่านขุนได้คิดทางเดี่ยวเพลงไทยเดิมด้วยแคน และคิดทางสำหรับบรรเลงเป็นวง ฝึกหัดให้แก่ลูกศิษย์ ออกบรรเลงตามงานต่างๆ ในจังหวัดราชบุรี แต่ก็ยังเป็นวงที่ยังไม่สมบูรณ์นัก

จากนั้นท่านย้ายจากราชบุรีมายัง บ้านขมิ้น อำเภอบางกอกใหญ่ จังหวัดธนบุรีในขณะนั้น จึงได้จัดตั้งคณะแคนวงอย่างสมบูรณ์ และเริ่มออกแสดงเผยแพร่ในกรุงเทพมหานคร ในการออกแสดงในครั้งแรกนั้น รองอำมาตย์โทขุนแสนประศาสน์ (เขียน อินทาบัจ) ได้นำคณะแคนวงไปออกอากาศเปิดสถานีโทรทัศน์ ช่อง 4 บางขุนพรหม ได้บรรเลง เพลงเขมรไทรโยค สามชั้น ขับร้องโดย คุณอารีย์ นักดนตรี มีการเขียนภาพนำตลกประกอบเพลง ในการแสดงครั้งนั้นยังไม่มีชื่อคณะ ภายหลังนายธนิต อยู่โพธิ์ ซึ่งดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมศิลปากรในขณะนั้นได้ตั้งชื่อคณะแคนวงให้ว่า “อินทประสิทธิ์ศิลป์” ต่อมาแคนวงคณะอินทประสิทธิ์ศิลป์ ได้มีโอกาสไปบรรเลง ณ สังคีตศาลา กรมศิลปากร ราวพุทธศักราช 2492 ในการนำของ ครูโชติ ดุริยประณีต เพลงที่บรรเลงคือ เพลงไหมปฐมดุสิต เพลงลาวเสียงเทียน ถา ขับร้องโดยครูอุ่ง บัวเอี่ยม เพลงดัลลาวเจริญศรี ขับร้องโดย ครูอุษา สุคันธมาลัย ครูสุดา เขียววิจิตร ครูทัศนีย์ ดุริยประณีต และครูอุ่ง บัวเอี่ยม และการแอ่วพื้นเมือง โดย ครูอุ่ง บัวเอี่ยม หลังจากนั้นคณะแคนวงได้ไปบรรเลงออกรายการ ตอนเช้า ที่กรมประชาสัมพันธ์โดยการนำของ ครูโชติ ดุริยประณีตอีกเช่นกัน บรรเลงเพลงเดี่ยวสองเพลงคือ เพลงลาวแพน และเพลงกราวใน เดี่ยวโดยรองอำมาตย์โทขุนแสนประศาสน์ (เขียน อินทาบัจ) ขณะนั้นหม่อมหลวงขาบุญชู ณ อยู่ธยา ซึ่งดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ ได้ขับรถมาดูการเดี่ยวที่สถานีโทรทัศน์ทันที เพราะฟังจากวิทยุกระจายเสียงแล้วไม่ทราบว่าเป็นการบรรเลงเครื่องดนตรีชนิดใด มีความไพเราะเป็นอันมาก การแสดงดังกล่าวได้สร้างชื่อเสียงให้กับคณะอินทประสิทธิ์ศิลป์ เป็นที่แพร่หลาย

ผู้ที่มาร่วมบรรเลงแคนวง คณะอินทประสิทธิ์ศิลป์นั้นเป็นนักดนตรีไทยที่มีชื่อเสียงหลายท่านเช่น ครูสกล แก้วเพ็ญภาค , ครูโชติ ดุริยประณีต , ครูชื่น ดุริยประณีต , ครูสุดา เขียววิจิตร

ครูทศนี้ คุริยประณีต , ครูเทียบ คงลายทอง , นายทรัพย์ (ไม่ทราบนามสกุลจากกรมอุทธรณ์) นายย้อย (ไม่ทราบนามสกุลจากโรงพยาบาลศิริราช) , นายวรรณ (ไม่ทราบนามสกุลจากท่าเรือพรานนก) , นายแมน นุชทรัพย์ , นายเขียน ยิ้มสนิท , นายไสยาสน์ ยิ้มสุวรรณ , นายหมง (ไม่ทราบนามสกุล) , นายสวัสดิ์ เหมือนแย้ม , จ.ส.ต. พุ่ง บัวเยี่ยม เป็นต้น

นับปลายชีวิตของรองอำมาตย์โทขุนแสนประศาสน์ (เขียน อินทาบัจ) ได้เดี่ยวแคน ถวายหน้าพระที่นั่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 ในเพลงกราวใน โดยมีครูเทียบ คงลายทอง พาเข้าเฝ้าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มีรับสั่งให้รองอำมาตย์โทขุนแสนประศาสน์ (เขียน อินทาบัจ) ทำแคนเต๋างาและลิ้นแคนทำด้วยนาคเพื่อจะทรงนำไปต่างประเทศ(ประเทศสวีเดน) แต่มีทันได้ถวายแคนเต๋างาดังกล่าว รองอำมาตย์โทขุนแสนประศาสน์ (เขียน อินทาบัจ) ได้ล้มป่วยและถึงแก่กรรมด้วยโรคชรา

ครูอุ่งได้เรียนดนตรีกับรองอำมาตย์โทขุนแสนประศาสน์ (เขียน อินทาบัจ) ผู้เป็นบิดา ตั้งแต่วัยเยาว์ ครูอุ่งเริ่มเรียนซอฮู้เป็นเครื่องดนตรีชิ้นแรก บิดาได้เห็นพรสวรรค์และคุณลักษณะของกระแสเสียงของครูอุ่ง ที่มีความไพเราะแจ่มใสกว่าพี่น้องคนอื่นๆ จึงให้ครูอุ่งเรียนขับร้องเป็นนักร้องประจำวงดนตรีของบิดา และยังได้เรียนขับร้องเพิ่มเติมจากคุณลุงหลวงชัยอาญา (ขาว ชัยอาญา) ด้วย ในช่วงหลังครูอุ่งได้ศึกษาทางร้องจากแผ่นเสียงที่บิดาสละม ผู้ที่ขับร้องในแผ่นเสียง ได้แก่ ครูเชื้อ นักร้อง คุณหญิงรามบัณฑิตสิทธิเศรณี (เยี่ยม สว่างค์) หลวงเสียงเสนากรรม (พัน มุกตวากัย) บิดาจะเป็นผู้ตรวจปรับทางเพลงให้ถูกต้องก่อนที่จะร้องกับวง และออกแสดงในงานต่างๆ

จากการสัมภาษณ์รวบรวมรายชื่อเพลงร้องที่ครูอุ่ง บัวเยี่ยม ได้ต่อไว้จากรองอำมาตย์โทขุนแสนประศาสน์ (เขียน อินทาบัจ) พบรายชื่อเพลงทั้งหมด 10 เพลง ได้แก่เพลง

1. เพลงจระเข้หางยาว สามชั้น	2. เพลงนางครวญ สามชั้น
3. เพลงตับลาวเจริญศรี	4. เพลงจันทราพัด
5. เพลงลามาชา	6. เพลงทะเลสามชั้น ทางเก่า
7. เพลงแป๊ะ สามชั้น	8. เพลงแอ่วลาว
9. เพลงลาวแพน	10. เพลงบุหลัน สามชั้น

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้เนื่องจากครูอุ่ง ได้ต่อเพลงร้องดังกล่าวตั้งแต่ พ.ศ. 2478 ปัจจุบันครูอุ่งมีอายุถึง 86 ปี จึงทำให้ลืมทางร้องทางเก่าที่ได้ต่อไว้ไปหลายเพลง อีกทั้งเอกสารที่ได้บันทึกทางร้องดังกล่าวไว้ได้สูญหายไป จากการรวบรวมบันทึกเพลงร้องในครั้งนี้ ครูอุ่งได้ขับร้องเพลงที่ท่านยังจำได้บันทึกไว้ 5 เพลงด้วยกัน คือ เพลงจระเข้หางยาว สามชั้น เพลงนางครวญ สามชั้น เพลงตับลาวเจริญศรี เพลงจันทราพัด และเพลงแลกามาชา

เพลงจระเข้หางยาว สามชั้น (ทางร้อง)

ประวัติเพลง

เพลงจระเข้หางยาว ของเดิมอัตราจังหวะ สามชั้น จัดเป็นเพลงแบบแผนเพลงหนึ่งในการบรรเลงเพลงเสภา หลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ได้จัดรวบรวมปรับปรุงขึ้นเป็นเถา โดยแต่งอัตรา สีขึ้นเพิ่ม ส่วนสองชั้นและชั้นเดียวท่านได้อาศัยเพลงสามเส้าและเพลงเก่ามารวมจัดระเบียบใหม่ เป็นชุดใหญ่ (เถาใหญ่) เรียกชื่อใหม่ว่า “เพลงดาวจระเข้ เถา” แต่ผู้บรรเลงนิยมบรรเลงตัดตั้งแต่อัตราจังหวะสามชั้นลงไปถึงชั้นเดียว มักเรียกว่าจระเข้หางยาว เถา

ครูอุ๋ง ได้เรียนทางร้องเพลงจระเข้หางยาว สามชั้นนี้เป็นเพลงแรก เมื่ออายุ 13 ปี จากบิดาถือว่าเป็นเพลงแบบเรียนขับร้องในชั้นพื้นฐาน ทางร้องเพลงจระเข้หางยาวนี้เป็นทางเก่าการเอื้อนมีลักษณะที่แปลกแตกต่างกับเพลงจระเข้หางยาวที่ร้องกันทั่วไปในปัจจุบัน

บทร้องเพลงจระเข้หางยาว สามชั้น

ครานันจิงโถมเจ้าพลายแก้ว	ครั้นเวลาล่วงแล้วตะวันบ่าย
แต่งตัวสำอางแล้วย่างกราย	ไปยังบ้านท่านยายศรีประจัน
ขึ้นบนบันไดเข้าในหอ	ก็พอสันแสงสุริยฉัน
นอนหอรอถ้วนกำหนดวัน	แสนกระสันถึงเจ้าพิมพิลาไลยฯ
	(เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน)

โน้ตทางร้องเพลงจระเข้หางยาว สามชั้น

ถอดจากเทปบันทึก เสียงขับร้องของครูอุ๋ง บัวเอี่ยม ในปี พ.ศ. 2549

ท่อน ๑.

----	----	----	----	ครา --- ม	นั --- ซ	จิง --- ม	โถม --- ม
-- ซว	--- ม	รด - ม	-- ซ ว	มรด - ม	-- ซ ว	มรซว	มรด - ร
ดล - ดล	ซลซด	----	รด - ม	----	เจ้าพลาย - ด - ม	ซมรมร	แก้ว รดล ดรด

ท่อน ๒.

--- ล	เครื่องส่ง - ดดด	เท่า - - - ร	- ดดด	- ฟชล	- ด - ร	มรชม	- ร - ด
----	ครั้น - - - ด	- ลดล	เวลา ชลชชช	ลชฟ พร	ดรดฟ	ล่ง - - ชฟ	แล้ว - - ดล
--- ด	--- ร	มรชว	มรด - ร	ดล - -	--- ล	- - ดล	- ช - ล
ชฟ - ร	ฟรดฟ	----	ชฟ - ล	----	--- ด	ตะวัน - - ชช	ป่าย --- ฟ - ลช

ท่อน ๓.

----	แต่ง - - - ร	--- ร	ตัว - ฟ - ช	ลชฟล	- - ดช	ล่ำ ลช - ล	อาจ - - - ช
ชฟร พร	ดรดล	ชฟ - ล	- ด - ร	- - ฟร	ดรด -	แล้ว - - ลฟ	ย่างกราย - ฟ - ช
----	ไปยัง - ล - ล	บ้าน - - - ฟ	- ช - -	ลชฟล	ดชลช	ท่าน - - - ร	ยาย - - - ฟ
ชฟร พร	ดรดฟ	----	ชฟ - ล	----	--- ด	ศรี - - ชด	ประจัน - - ชช ลชฟ

เที่ยวกลับ ท่อน ๑.

--- ร	เครื่องส่ง - ฟฟฟ	เท่า - - - ช	- ฟฟฟ	- ลดร	- ฟ - ช	ลชดล	- ช - ฟ
----	---- ฟ	--- ช	ฟชฟ - ฟ	ขึ้น - - - ชฟ	บน - - - ล	บันได - ล - ล	เอย - - - ช
----	--- ม	รด - ม	- - ชร	มรด - ม	- - ช ร	มรชว	มรด - ร
ดล ดล	ชลชด	--- ร	มรด - ม	----	--- ช	เข้า - - - ด	ในหอ - ร - ร มรด

เที่ยวกลับ ท่อน ๒.

---	เครื่องส่ง - ดดด	เท่า - - - ร	- ดดด	- ฟชล	- ด - ร	มรชม	- ร - ด
----	กี - - - ล	- - ดล	พอ ชลชชช	ลชฟ - ร	ฟรดฟ	สิ้น - - - ช	แสง ฟ - - ล
---	- - - ร	มรชว	มรด - ร	ดล - -	- - - ล	- - ดล	- ช - ล
ชฟ - ร	ฟรดฟ	----	ชฟ - ล	----	----ด	สุริย์ - - ฟล	ฉัน - - - ล ดช

เที่ยวกลับ ท่อน ๓.

----	นอน - - - ฟ	- - - ร	หอ - ฟ - ช	ลชฟล	- - ดช	รอ ลช - ฟ	ถั่ว - - - ร
ฟชฟร ฟร	ดรดล	ชฟ - ล	- ด - ร	- - ฟร	ดรด -	กำหนด - - ชฟ	วัน - - - ช
----	แสน - - - ลด	กระสัน - ช - ช	- ช - -	ชฟ - ล	ดชลช	ถึง - - - ฟ	เจ้าพิม - ร - ฟ
ชฟร - ร	ฟรดฟ	----	ชฟ - ล	----	- - - ด	พิลา - - ชช	ไลย - - - ช ลชฟ

เพลงนางครวญ สามชั้น (ทางร้อง)

ประวัติเพลง

เพลงนางครวญ อัตราสามชั้น ของเก่า ประเภทหน้าทับปรบไก่ มี 2 ท่อน ท่อนละ 4 จังหวะ เป็นเพลงที่มีสำนวนทำนองคู่กับเพลงสุดสงวน สันนิษฐานว่านักดนตรีไม่ทราบนาม แต่งขยายจาก เพลงนางรำ ในฉบับเรื่องนเรศวรชนช้าง สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอเจ้าฟ้าบริพัตรสุขุมพันธุ์ กรมพระนครสวรรค์วรพินิต ได้ทรงนำเพลงนางครวญสามชั้นนี้มาทรงพระนิพนธ์ให้มีสำเนียงฝรั่ง มี ทำนองจังหวะและลีลาแบบตะวันตกเพื่อให้แตกต่างบรรเลง ขณะดำรงพระอิสริยยศเป็นสมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมหลวงนครสวรรค์วรพินิตเสนาบดีกระทรวงทหารเรือ

ครูอุ๋ง ได้ต่อเพลงนี้กับบิดาเมื่ออายุได้ 13 ปี และเป็นในชุดแรกที่ครูอุ๋งได้เรียนขับร้อง

บทร้องเพลงนางครวญ สามชั้น

ไฉ่ว่าป่านฉะนี้พระพี่เจ้า
ตั้งแต่พระไปแก้สงสัยมา

จะไศกเศร้าวัญจนวนหา
ไม่เห็นชนิษฐาในถ้ำทอง

(บทละครเรื่องอิเหนาพระราชานิพนธ์ในรัชกาลที่ 2)

โน้ตทางร้องเพลงนางครวญ สามชั้น

ถอดจากเทปบันทึก เสียงขับร้องของครูอุ๋ง บัวเอี่ยม ในปี พ.ศ. 2549

สามชั้น ท่อน 1

----	---ด	---ร	-ดรด-ด	--ฟร	ดรด-ร	ไฉ่ ดท-ด	ว่า ท--ด
ทร-ฟร	-ดรด-ฟ	-ม-ฟ	-ชฟร-ร	----	----	ป่าน -ฟ-ท	ฉะนี้ --ด ร
-ด-ร	-ดท-ท	--ดท	ลชช-ช	----	---ด	-รด-ฟท	-ดทร
--ฟร	-ดรด-ฟ	-ม-ฟ	ชฟร-ร	----	---ฟ	พระพี่ -ฟ-ด	เจ้า -ท-ด
---ร	--ฟด	-ร-ดทด	-ร-ฟ	----	---ฟ	--ชฟ	มรมรร
----	---ฟ	จะไศก -ร-ด	เศร้าว -ร-ด	ทดร-ฟ	-ชฟ-ร	ัญญ -ฟ-ด	จน ---ด
-ดร-ดท	---ท	--ดท	ลชลช-ล	----	---ฟ	ชฟ-ม	-ฟ-ช
----	---ด	-ท-ร	-ฟรด-ร	ดท-ลท	ด-รด-	หวน ---ล	หา ---ช--ดช

สามชั้น ท่อน 2

----	---ช	---ล	ชลช-ช	----	----	ตั้ง ด--ฟ	แต่ ---ร
ชฟ-ฟ	-ชฟล	--ดล	ชลช-ล	--ชฟ	----	พระ ---ด	ไปแก้ --ชฟ
--ชล	----	-ล-ท	ลทล-ล	----ร	มร-มรด	---ล	--ดช
-ฟ-ช	ลชฟ-ม	-รด-ฟ	--ชฟ-ล	----	---ด	สงสัย --ดด	มา ---ช
ลชฟ-ร	มร-ม	รด-ล	-ทล-ล	--ดช	-ฟ-ช	ลช-ดล	---ล
----	----	ไม่ ด-ชฟ	เห็น ชล--ด	---ด	รด--ล	ขนิษ -ช-ล	ฐา ---ช
---ชล	ชฟ--ฟ	-ช-ฟ	รมร-ร	----	---ด	-รด-ท	-ด-ร
----	---ช	-ฟ-ล	ดลช-ล	ชฟ-มฟ	ช-ลช-	ในถ้ำ --รด	ทอง ---ร

ตับลาวเจริญศรี (ตับพระลอ)

ประวัติเพลง

เป็นเพลงตับ บทร้องตอนต้นปรับปรุงจากบทละครเรื่องพระลอฉบับของเจ้าพระยาเทเวศร์วงศ์วิวัฒน์ (ม.ร.ว. หลาน ภูษธร ณ ออยุธยา) ตอนกลางมีผู้แต่งบทแทรกโดยอาศัยบทกวีของการแสดงละครเรื่องพระอภัยมณี ตอนศึกเก้าทัพ และแต่งเสริมบ้าง ส่วนตอนท้ายปรับปรุงมาจากบทละครเรื่องพระลอ ฉบับพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระนราธิปประพันธ์พงศ์ ที่เรียกว่าตับลาวเจริญศรี เนื่องจากบทร้องในเพลงลาวเล็กดัดสร้อยมีบทว่าเจริญศรี ทำนองเสียงสูง เด่นกว่าคำอื่นจึงเรียกเป็นชื่อติดปากกันมาจนปัจจุบัน ประกอบด้วยเพลง เกริ่น ลาวเล็กดัดสร้อย ลาวเล่นน้ำ ลาวกระตุกกี ลาวกระแตเล็ก ดอกไม้เหนือ ลาวเฉียง เกริ่น ลาวควญ และลาวกระแซ

ครูอุ่ม ได้ต่อเพลงตับลาวเจริญศรีนี้กับบิดา ได้ขับร้องเพลงนี้ร่วมกับแคนวงอินทประสิทธิ์ศิลป์หลายครั้ง ในการออกแสดงแคนวงที่ราชบุรีในงานประจำปีเขาวังราชบุรีนั้น ครูอุ่มได้ขับร้องเพลงตับลาวเจริญศรี ซึ่งทำชื่อเสียงให้กับคณะเป็นอย่างมาก และได้รับคำชมเชยจากพระแสงทองฟ้า ว่าขับร้องได้ไพเราะมาก ตั้งสมญาให้ว่า “นักร้องเสียงระฆังทอง”

บทร้องดับลาวเจริญศรี (ดับพระลอ)

เกริ่น

บัดนี้มีสองกัลยา
ทรงโฉมประโลมละลานใจ

ลักษณะเลิศล้ำต่ำไต่
บุตรีให้องค์พระพิษณุกร

เพลงลาวเล็กดัดสร้อย (ลาวเจริญศรี)

อายุเยาวเรศรุ่นเจริญศรี
งามทรงงามองค์อ่อนช้อน

พระเพื่อนพี่แพงน้องสองสมร
ดังอัปสรหยาดฟ้าลงมาเอย

เพลงลาวเล่นน้ำ

แม่คุณเอ๋ย ช้อยบ่เคยพบเจ้า
สาวใดไปเหมือนสองเพื่อนแพงนา

สองนางลำภาสุเจ้างามตา
แต่ช้อยดูมาลักษณะบ่ปาน

เพลงลาวกระตูกี่

จะหางามสามโลกก็เหลือหา
ไม่ควรคู่ผู้ใดในมนุษย์
เจ้าพิภพองค์ใดไม่สวสสม
เว้นไว้แต่ละอองพระบาท

สมเป็นนางพระยาอันสูงสุด
ควรสมมุติแต่กษัตริย์ขัตติยา
จะร่วมรสภิรมย์เสนาหา
นอกนั้นแล้วจะหาไม่มีเลย

เพลงกระแตเล็ก

เมื่อนั้น
ฟังกล่าวโฉมสองสุดาสุพาพิน
ด้วยบุพเพพาสนามาสนอง
อกุศลดลจิตพระทรงชัย

พระลอเพราพิริศเจดดิน
พระภูมินทร์เสียวซาบวาบฤทธิ์
นางทั้งสองเคยร่วมพิสมัย
พระเสด็จเข้าข้างในไม่เข้าที่

เกริ่น

ครั้งถึงจึงเสด็จขึ้นเหนืออาสน์
แล้วจึงมีพจนาพาที
ขอลาองค์นี้ลักษณะอัศจรรย์
เจ้าอย่าอาวรณ์ ร้อนฤทัย

ตรัสประภาษเล่าโลมนางโฉมศรี
พรั่งนี้พี่จะไปประพาสไพร
ขวัญเนตรผู้เพื่อนพิสมัย
พี่ไปแล้วจะกลับมาบุรี

เพลงดอกไม้เหนือ

ตรัสพลางทางลงจากแท่นทอง
สะท้อนถอนฤทัยพลางทางจรัล
สงเสร็จพระเสด็จยาตรา
หวนคำนึงถึงสองนงมล

เหลียวมาดูนวลน้องยิ่งหมองศรี
พระเสด็จสู่ที่สรวงชล
เข้ามาปราสาททองให้หมองหม่น
เฝ้าร้อนรอนจนมิได้สู่ไสยา

เพลงลาวเจียง

พระลอเร้าร้อนในฤทัย
ด้วยความรักหนักหนา
เมื่อถึงเวียงเข้าแล้วไซ้
ถึงตัวจะตายวายวง
ตรัสสั่งพี่เลี้ยงให้เตรียมพล
จะไปหาเพื่อนแพะสองกัลยา
ว่าแล้วบ่ช้าที่
แต่พอได้ฤกษ์เลิกพลไกร

จะเสด็จจรไลจากปรางค์ปรา
จะต้องยกโยธาไปหานาง
คงจะได้สายใจมาแนบข้าง
จะต้องไปหานางแก้วกัลยา
เลือกถ้วนแต่คนที่แก้กัลลา
จะต้องยกโยธาทันใด
ตกแต่งกายงามวิไล
สั่งให้ยกทัพใหญ่ออกจากเวียง

เกริ่นลาวครวญ

โอ้พระชนนีศรีแมนสรวง
ไหนทุกข์ถึงบิดวงศ์ทรงรำพึง

จะโคกทรงเสียรู้สึกระลึกถึง
ไหนโคกซึ่งถึงตู่คู่หทัย

เพลงลาวครวญ

ร่ำอยู่เฝ้าท่าเหนือเมียน
พระแม่อยู่เยือกเย็นไม่เห็นใคร
พี่เลี้ยงตรองพลางสนองพระดำรัส
เฉลิมกรุงบำรุงประชา
ไฉนพิตรยิ่งคิดยิ่งขัดข้อง
ครั้นจะคืนก็เกรงคนไผ่
นายแก้วนายขวัญนั้นเสนอ
หรือไปหน้อยหนึ่งค่อยเอื้อนอุบาย
มากจะเสี่ยงน้ำลองดู
น้ำใสจงไหลอยู่คว้งคว้าง

เมียร้อยคนเฝ้าท่าพระแม่ได้
ฤกษ์กลับไปสู่นครก่อนจะดี
เห็นชอบขัดเชิญคืนบุรีศรี
เป็นที่เกษมสุขสืบไป
ครั้นจะจรรก็เป็นห่วงนครใหญ่
ว่าท่านให้ครั้นตลาดประดาชา
ใครจะเพ้อครหาว่าเสียหาย
หมดฉินยินร้ายทุกทาง
ว่าถูกรอดฤทธิ์ผีสา
กูอุปปางน้ำเนี่ยนจงเวียนวน

เกริ่น

แม่น้ำกาหลงไหลไหลหลัง
คำนึงความยามยากจากเมืองแมน

วนเวียนคว้างโหยหวนกำสรวลแสน
ตกมาอยู่ด้าวแดนอรัญญว

เพลงลาวกระแซ

ฝันฤดีจรไลจากถิ่นท่า
เมียนมิดปิดยุบลคนทั้งปวง
พระคิปิดโคกวิโยคไฉ
แสรังสำรวจสรวลเล่นเจรจา

ผลัดภูษาเสด็จกลับพลับพลาหลวง
มิให้ล่วงรู้เรื่องเคืองวิญญู
มิให้ใครรู้หวังกังขา
กับพี่เลี้ยงเสนาไพร่นาย ฯ

โน้ตทางร้องตับลาวเจริญศรี (ตับพระลอ)

ถอดจากเทปบันทึก เสียงขับร้องของครูอุ่ม บัวเอี่ยม ในปี พ.ศ. 2549

เกริ่นลาว

----	--- ร	--- ม	รมร - ม	ช ---	--- ล	ชม --	- ร - ม
- ด - ร	- ด - ล	ชลช - ช	----	----	บัดนี้ - ช - ล	มีสอง - ด - ร	กัลยา ดล - ชชช
ลัก	ขณา	เลิศ ล้า	----	ในตำใต้	ชม - ช	ม ---	ทรวง - ม - ร
---- ด	-- ชช	ชม - ด	----	ชม - ช	ม ---	---- ร	ประโลม
โถม	ช -- ล	ชม --	- ร - ม	- ด - ร	ดล --	ชลช - ช	-- ชล
ละลาน	ใจ	----	บุตรี	ให้	องค์พระ	พิ ษณุ	กร
-- ดล	- ช - ล	----	- ม - ช	--- ล	-- ช ช	ล - ชล	- ช --

ลาวเล็กตัดสร้อย

ท่อน 1

----	----	อา ยู	เยา	----	ดล --	วเรศ	รุ่ม
- ม - ช	รมรด - ด	---- ร	ดล --	- ม - ร	มรด - ด	----	----
เจริญ	ศรี	ชม --	ชม - ม	ช ---	----	พระเพื่อน	พี่
-- ดล	ชลช - ด	-- มม	ชม - ม	ช ---	----	- ล - ช	ม -- ช
มช - ด	รด - ล	แพง	น้อง	รด - ดล	ชลช - ด	สอง	สมร
- ช - ร	-- ม	ช - ร	-- ม	รด - ดล	ชลช - ด	---- ร	ช-รร รมรด

ท่อน 2

----	----	เอย งาม	องค์	----	ดล --	งาม	ทรวง
- ม - ช	มรด - ด	---- ร	ดล --	- ม - ร	มรด - ด	----	----
อ้อน	ช้อน	ชม --	ชม - ม	ช ---	----	อ้อน	ช้อน
-- ดล	ชลช - ด	-- มม	ชม - ม	ช ---	----	- ล - ช	ม -- ช
ดั่ง อัป	สร	หยาด	ฟ้า	ชม - ช	ม ---	ชม - ช	ม ---
- ด - ล	-- ดม	ช -- ด	ชม - ช	ม ---	ชม - ช	ม ---	ชม - ช
ลง	มา	เอย	----	ชม - ช	ม ---	ชม - ช	ม ---
รดล - ด	รด - ช	- ม - ช	- ล - ด	ชม - ช	ม ---	ชม - ช	ม ---

ลาวเล่นน้ำ

----	----	แม่คุณ - ชมช	เคี้ยว - ล - ด	ซ้อย - - - ม	บ่เคย - - ชร	พบ มร - ด	เจ้า - ช - ช
----	----	สองนาง - มดล	ล้าพา - ช - ช	----	สูเจ้า ชดม	ข้างงาม ด - ดม	ตา รด - ร
----	----	สาวใด - ลดล	ไปเหมือน - มชล	ด - - -	สองเพื่อน - ลดล	แพง ชม - ม	นา รด - ร
----	แต่ซ้อย - ม - ช	ล - - -	ดูมา ด - ด	ลัก - - - ด	ษณา - - ชช	บ่ - ม - ช	ปาน - ล - ด

ลาวกระตูกี้

ท่อน 1

----	--- ด	--- ร	ดลชด	จะหา - - ช ล	งาม - ด - ช	สาม - - - ล	โลก - ด - ช
- - ช ล	ช ม - ล	- - ด ล	ชลช - ล	ชม - ชม	มรด - ม	ก็เหลือ - - ช ล	หา ดชล-ดรด

ท่อน 2

----	--- ด	--- ร	มรชมม	----	----	สม - - - ร	เป็นนาง ช - รร
--- ร	ดลชด	----	พระยา - - ร ร	--- ร	ดลชด	อันสูง - ร - ร	สุด ช-ช ลทลช

ท่อน 3

ไม่ควร - ดลด	คู่ - - - ด	ผู้ ลด - ช	ใด ม ช - -	ลชดม	- ชมล	ใน ด - - ช	มนุษย์ ชล - ช
ควร - - - ล	สมมุติ - - ด ด	แต่ ช - - ม	กษัตริย์ ช ม - -	- - ช ม	มรด - ม	ขัด - - - ม	ติ ยา - ช - ช
ควร - - - ม	สมมติ - - ช ช	แต่ ร - - ล	กษัตริย์ ด ล - -	- - ด ล	ชลช - ด	ขัด - - - ด	ติยา --รร มรด

ท่อน 1 เทียบกลับ

----	--- ด	--- ร	ดลชด	เจ้า --- ช	พิภพ ม - ชล	องค์ --- ช	ใด --- ช
-- ช ล	ช ม - ล	-- ด ล	ชลช - ล	ชม - ชม	มรด - ม	ไม่สวย - ช - ล	สม ดลล - ด

ท่อน 2 เทียบกลับ

----	--- ด	--- ร	มรชมม	----	----	จะร่วม -- ร ร	รส ด - รม
--- ร	ดลชด	----	ภิรมย์ -- ร ร	--- ร	ดลชด	เสน -- รด	หา --- ร มรด

ท่อน 3 เทียบกลับ

เว้น --- ด	ไว้ -- ล ด	แต่ --- ม	ละของ ช ช --			พระบา ด - ด ช	ทา - ช --
นอก --- ช	นั้น ม -- ช	จะ ล -- ม	หา - ช --			ไม่มี - ชมช	เลย - ช --
นอก --- ร	นั้น ด -- ร	จะ ม -- ล	หา - ด - ดร			ไม่มี - ด - ร	เลย --- ร มรด

ลาวกระแตเล็ก (ลาวในกราว)

ท่อน 1

----	--- ด	-- ร ด	- ลดช	---	- ช - ล	เมื่อ ช -- ด	เอย - ล - ด
---	-- ด ช	- ม - ล	-- ด ช	---	ชม - ล	เมื่อ ---	นั้น ด -- ม
ร ---	- ช - ล	- ด - ร	ดมร - ร	----	----	พระ --- ช	ลย - ม - ม
----	----	เพรา ---	เพริศ ---	ด - รม	รด - ล	ชม - ล	รด - ด
				เฉิด ---	ฉิน ชล-ล ดช		
		- มชว	มรด -				

ท่อน 2

----	--- ร	--- ม	รวมร - ร	--- ช	--- ล	- ด - ร	ดมร - ร
----	----	- ร - ม	รวมร - ร	--- ช	ลช - ม	-- ช ม	รวมร - ม
ร ด --	----	ฟังกล่าว	โถม	- ดชล	ช ม --	สอง	สุดา
---	ร ด - ล	ชมชล	- ด - ด	---	มรด - ล	ยุพา	พิน
---						-- ด ช	---

ท่อน 3

สอด (- มชล)	ร้อง (ดชลล)	-- ด ล	ชลช - ด	----	----	พระภู	มินทร์
----	----	มรชด	- รดม	----	----	เสียว	ชาบ
ด -- ด	- รดม	-- ช ม	รวมร - ม	ร ด --	---	ชมชล	- ด - ด
				วาบ	ฤทัย		
		- มชว	มรด - ล	ด -- ช	ม - ชช		

ท่อน 1 เที้ยวกลับ

----	--- ด	-- ร ด	- ลดช	ด้วยบุบ	เพ	พาส	สนา
---	-- ด ช	- ม - ล	-- ด ช	- ชมม	---	มา	สนอง
ช ร --	- ช - ล	- ด - ร	ดมร - ร	---	---	นาง	ทั้งสอง
----	----	เคย	ร่วม	ด - รม	ร ด - ล	ชม - ล	ร ด - ด
		ช -- ร	---	พิ	สมัย		
		- มชว	มรด -	---	ชล-ล ดช		

ท่อน 2 เทียบกลับ

----	--- ร	--- ม	รวมร - ร	--- ช	--- ล	- ด - ร	ดมร - ร
----	----	- ร - ม	รวมร - ร	--- ช	ลช - ม	-- ช ม	รวมร - ม
ร ด --	----	อ	กุศล			ดล	จิต
		--- ร	ม - มม	ช ---	----	--- ร	--- ด
--- ม	ร ด - ล	ชมชล	- ด - ด	--- ร	มรด - ล	พระทรง	ชัย
						-- ด ช	--- ช

ท่อน 3 เทียบกลับ

สวด (- มชล)	ร้อง ดชลด)	-- ด ล	ชลด - ด	----	----	พระ	เสด็จ
						--- ม	-- ร ด
----	----	มรชด	- รดม	----	----	เข้าข้าง	ใน
						- รดร	ด -- ร
ด -- ด	- รดม	-- ช ม	รวมร - ม	ร ด --	--- ล	ชมชล	- ด - ด
				ไม่ช้า	ที่		
		- มชว	มรด -	- ชมล	- ด - ช		

เกริ่น

ครั้นถึง	จึงเสด็จ	ขึ้นเหนือ	อาสน์	ตรัสประกาศ	เล่าโลม		
- ลชด	- ลชม	-- ช ล	ด ม --	- มชว	ม - ดม ช	--- ล	ชม - ชล
นางโฉม	ศรี		จึง			มี	พจนา
- ด - ด	ร -- ด	ร ด --	--- ร	- ม - ด	- ร - ล	ชลด - ช	- ดชช
พาที		พรงนี้	พี่จะไป			ประพาส	ไพร
- ช - ช	----	- ชม ล	ดชมชช	--- ล	ชม - ชล	-- ด ด	- ล - ด
ขอ				ลาองค์	นงลักษณ์	อัค	คเวศ
--- ร	- ม - ด	- ร - ล	ชลด -	- ช - ช	- ช - ด	--- ม	ชช - ม
ขวัญ	เนตร	ผู้เพื่อน			พิ	สมัย	
--- ล	ดรด - ช	มชมช	ม -- ล	ชม - ชล	--- ร	ดด --	- ช --
เจ้าอย่า	อาวรณ	ร้อน	ฤทัย	พี่ไป	แล้วจะกลับ		มาบุรี
ชม - ม	- ช - ช	--- ด	มชช -	- ชมช	- ลชม	ชลดชมล	- ดดด

เพลงลาวดอกไม้เหนือ

ท่อน 1

	ดรัส		พลา			ทาง	ลง
----	---ด	-ร-ม	รด-ด	รดล-ดล	ชลชม	---ร	---ร
		สู่	เพื่อนเอ			จากแท่น	ทอง
----	----	ดลชด	-รตม	--ช ร	มรด-	-ด-ร	-ด-ร
	เหลียว		มาดู			นวล	น้อง
----	---ร	--ช ร	มรดด	รดลดล	ชมชด	---ร	---ม
		สู่	เพื่อนเอ			ยิ่งหมอง	ศรี
----	----	ดลชด	-รตม	--ช ร	มรด-	-รดร	-ช-ร มรด

ท่อน 2

	ไ้		ไ้		สร้อย	คำ	เอ
----	---ด	ล-ชล	ดรด-ม	-ช--	---ด	ล--ม	รด-ร
		สะท้อน	ถอน		ฤทธิ์		พลา
----	----	--ช ม	รมร-ม	ช---	--ร ร	---ม	รด-ด
		ทาง จ	วลี				
รดล-	----	-ร-ร	--ร ร	----	----	-ร-ม	รมร-ร
พระ	เสด็จ	สู่	ที่		สง	ชล	เอ
---ม	--รด	ร--ด	ล--ด	ล---	---ช	ลชม-ช	-ล-ด

ท่อน 1 เที้ยวกลับ

	สง		เสด็จ			พระ	เสด็จ
----	---ร	--ช ร	มรด-ล	--ด ล	ชลชม	---ม	--รด
		สู่	เพื่อนเอ			ยา	ตรา
ร---	----	ดลชด	-รตม	--ช ร	มรด-	---ร	-ด-ร
	เข้า		มา			ปราสาท	ทอง
----	---ร	--ช ร	ม-รด	รดล ดล	ชมชด	--ร ร	---ร
		สู่	เพื่อนเอ			หมอง	หม่น
----	----	ดลชด	-รตม	--ช ร	มรด-	---ร	---ดรมรด

ท่อน2 เทียบกลับ

----	ไ้ --- ด	ล - ชล	ไ้ ดรด - ม	- ช --	ส้อย --- ด	คำ ล -- ม	เอย รด - ร
----	----	มี --- ช	พระราช - ล - ช	ม ---	ห --- ด	-- ร ม	ฤทัย รด - ดด
รดล -	----	ระลึก - ร - ม	ถึง --- ร	----	--- ช	- ร - ม	รวมร - ร
นาง --- ร	ทราวมวัย - ร - ร	พี่ --- ด	น้อง - ล - ร	ด ล - ด	รด - ช	สอง -- ร ช	บังอร - ร - ร มรด

เพลงลาวเจียง

เที่ยวที่ 1

พระลอ - ด - ช	เร้าร้อน - ชมล	ใน ด -- ช	ฤทัย ชช --	จะเสด็จ - มชม	ควรไล - ช - ช	จากปรางค์ - ล - ด	ปรา - ด --
ด้วยความ - ด - ม	รัก --- ช	หนัก --- ล	อุรา ด ด --	จะต้องยก ดด - ช	โยธา - ม - ม	ไปหา - ม - ม	นาง - ช - ร

ส้อย

----	----	-- ช ม	รวมร - ช	----	เจ้า --- ช	สาว ม -- ล	เอย ด -- ช
----	เจ้าเมื่อ - ชมช	แล้ว --- ด	หรือยัง -- ร ด	----	เจ้า --- ช	สาว ม -- ล	เอย ด -- ช
----	เจ้าเมื่อ - ชมม	แล้ว --- ด	หรือยัง -- ร ด	----	ซ้อย --- ช	ด ---	ปี ชัง - มรวม
ซ้อย --- ช	ปี ชัง ด - รม	ยัง --- ม	บ่เคย - ด - ร				

เที่ยวที่ 2

(- ด - ร	ดนตรี - ม - ช	- ล - ช	- ม - ร)	----	----	ชลชม	- ร - ช
----	----	ลชดม	- ช - ล	----	----	ลชดล	- ช - ม
----	----	มรชม	- ร - ด	----	----	----	----
เมื่อถึง - ลช ^๑ ด	เวียงเข้า - ลช ^๑ ด	แล้ว - - - ล	ไซ้รู้ ชล - -	คงจะได้ - ชชช	สายใจ ม - ลดล	มาแนบ - - ล ช	ข้าง มช - ม
ถึงตัว - ดรด	จะตาย - ดรด	ว้าย - - - ม	วาง ร ม - -	จะไป - ด - ม	หานาง - ช - ม	แก้วกัล - มดม	ล ยา - - ม ร

สร้อย

----	----	- - ช ม	รอมร - ช	----	เจ้า - - - ช	สาว ม - - ล	เอย ด - - ช
----	เจ้าสาว - ชมช	สอง ดว - ด	นาง - ร - ด	----	เจ้า - - - ช	สาว ม - - ล	เอย ด - - ช
----	เจ้าสาว - ชมช	สอง ดว - ด	นาง - ร - ด	อก - - - ด	พระลอ - - ม ม	เพียง - - - ม	พัง - - - ม
คลุ้ม - - - ช	คลั่ง ม - - ม	เสียแล้ว รด - ชม	เอย รด - ร				

เที่ยวที่ 3

(- ด - ร	ดนตรี - ม - ช	- ล - ช	- ม - ร)	----	----	ชลชม	- ร - ช
----	----	ลชดม	- ช - ล	----	----	ลชดล	- ช - ม
----	----	มรชม	- ร - ด	----	----	----	----
จึงสั่ง - ช - ม	พี่เลี้ยง - ชม ล	ให้เตรียม ด - มช	พล - ช - -	เลือกถ้วน - ชม ล	แต่คน - ม - ช	ที่เกล้า - - ล ด	กล้า ลด - ลด
จะไปหา - ลดด	เพื่อนแพง ชด ลด	สองกัล - ช - ม	ล ยา ม ม - -	ต้องยก - ด - ช	โยธา - ม - ม	ทัน - - - ม	ใด - - - ร

สร้อย

----	----	--ช ม	รวมร-ช	----	เจ้า	สาว	เอย
					---ช	ม--ล	ด--ช
----	เจ้าสาว	ลาน	ตอง	----	เจ้า	สาว	เอย
	-ชมช	ดว - ด	- ร - ด	----	---ช	ม--ล	ด--ช
----	เจ้าสาว	ลาน	ตอง	----	เจ้าหม	สี่	ทอง
	-ชมช	ดว - ด	- ร - ด	----	-ชด ด	---ม	-ช-ม
ผู้ด	ผู้อง	จริง	เอย				
---ร	-ม-ร	-ม-ม	รด-ร				

เที่ยวที่ 4

(- ด - ร	ดนตรี	- ม - ช	- ล - ช	- ม - ร)	----	----	ชชชม	- ร - ช
----	----	ลชดม	-ช-ล	----	----	ลชดล	-ช-ม	
----	----	มวชม	- ร - ด	----	----	----	----	
----	ว่าแล้ว	บ้ำ	ที่	ตกแต่ง	กา ยี่	งาม	วิไล	
	-ชมล	ด-มล	-ช--	-ม-ม	-ช-ช	---ด	ร ด--	
แต่พอ	ได้ฤกษ์	เลิกพล	ล ไกร	สั่งให้ยก	ทัพใหญ่	ออกจาก	เวียง	
-ล-ด	-ดล ด	-ร-ม	ม ม--	-รวมช	-ช-ร	มด-ด	---ร	

สร้อย

----	----	--ช ม	รวมร-ช	----	เจ้า	สาว	เอย
					---ช	ม--ล	ด--ช
----	เจ้าสาว	เพื่อน	แพง	----	เจ้า	สาว	เอย
	-ชมช	- ร - ด	- ร - ด	----	---ช	ม--ล	ด--ช
----	เจ้าสาว	เพื่อน	แพง	----	รักเจ้า		บ่แหง
	-ชมช	- ร - ด	- ร - ด	----	-ช-ช	ด---	-ร-ม
ช้อย	จึ่งยก	มา	เอย				
ช--ช	ด-มช	---ม	รด-ร				

เกริ่น

ไอ้พระ - รด ม	ชนนี้ ดรร	----	ศรีแมน - รช ร	สรวง ดลดร - ร	ม ช - -	จะโศกทรง รด - ร	เสีย - - - ร
รู้ ช - - ม	ลึก ร ด - -	รำลึก - - ร ม	ถึง รดลดร ร	ม ช - -	ไหนทุกข์ - - ร ช	ถึง - - - ร	บิดรงค์ ช - ดดร
ทรง - - - ร	รำพึง - ร - ร	----	----	ไหนโศก - ชด ม	ซึ่ง - - - ล	ถึง ช - - ด	ดู - ร - ด
----	----	คู่ - - - ร	หทัย ด - รร				

เพลงลาวครวญ

เที่ยวที่ 1

----	----	ร้อย - - - ช	รู้ - ม - ช	ม - - -	อาเท่า - ร - ร	เนื้อเมีย ด - มด ร	ตน - ร - -
เมียร้อย - ช - ด	คน - ม - ช	ๆ - - - ด	จะเท่า - - ด ด	ล ด - -	----	พระแม่ - ช - ม	ได้ รด - ร
ด ร - -	----	พระแม่ - ช - ม	อยู่ รด - ร	ม - - -	เยือกเย็น - รดร	ไม่เห็น - รดม	ใคร ช ร - -
ถูกลับ - ช - ม	ไป - - - ช	สู่ - - - ล	นคร - - ด ด	----	----	ก่อน - - - ด	จะดี - - ร ร

เที่ยวที่ 2

----	----	พี่เลี้ยง - ชดช	ตรอง - ม - ม	พลา - - - ร	สนอง - ร - ร	พระดำ ชม - ร	วัด - ด - ร
เห็นชอบ - ชดช	ขัด - ม - ล	เชิญ ช - - ด	คืน - - - ด	----	----	บุรี - - ม ม	ศรี - - - ม
ช ร - -	----	เฉลิม - - ม ม	กรุง - ช - ม	----	บำรุง - ร - ร	ประชา - ด - ร	ชี - ร - -
เป็น - - - ช	ที่ - - - ช	เกษม มช ดด	สุข ร - - ล	ด - - -	----	สืบ - - - ด	ไป - ร - ร

เทียวกี่ 3

-----	-----	ไ้บ	พิตร	ม ----	ยิ่งคิด	ยิ่งชัด	ซ็อน
คั้ง	จะจว	- ๓ด ม	--- ๓		- ๓ด ม	- ๓ด ด	- ๓ด ร
--- ด	ม - ๓๓	--- ด	- ล - ล	ด ---	-----	-- ม ร	--- ด
ร ---	-----	คั้ง	จะคั้ง		กักรง	พลไย	ไพอ
ว่าท้าน	ไ้	--- ๓	ม - มม	-----	- ๓ด ร	- ร - ร	- ร - -
- ๓ม ๓	ม - - ด	๓ - - ร	- ด - ล	ร ด - -	-----	- - ร ด	- ร - ร

เทียวกี่ 4

-----	-----	นาย	แก้ว	ร ด - -	นายขวัญ	นั้	เสนอ
---	---	--- ม	--- ม		- ร - ร	๓ - ม รด	ร ร - ม ร
คัร	จะเพ้อ	ค	รหา	ร ด - -	-----	ว่าเสีย	หาย
--- ๓	-- ม ล	ด ๓ - ร	ด - ดด		- ๓ด ม	๓ - - ม	
๓ ร - -	-----	หรือไป	หน้อย	ม - - -	หนึ่ค้อย	เออน	อูบาย
		- ม ๓ ม	--- ร		- ด - ร	ด ร - ด	ร ร - -
หมด	ฉิน	ยิน	ร่าย	ด - - -	-----	ทุก	ทาง
--- ม	--- ๓	ด - - ด	--- ร			--- ม	- ร - ร

เทียวกี่ 5

-----	-----	มา	กู	-----	จะเสียง	น้ำลอง	ดู
---	---	--- ม	--- ม	---	- ด - ด	- ม ด ร	- ร - -
ว่า	กู	รอด	ฤทธิ์	ด - - -	-----	ผี	สง
--- ม	--- ๓	--- ด	- ล - ร		- ๓ด ม	๓ - - ม	- ๓ - ม
๓ ร - -	-----	น้ำ	ใส	๓ ม - -	จ้งไหล	อยู่คว้ง	คว้ง
		--- ๓	- ม - ม		- ร - ร	๓ด - ร	ด ม - ร
กู อับ	ปาง	น้ำ	เจเนียน	ร ด - -	-----	จ้งเวียน	วน
- ๓ - ม	--- ๓	--- ร	- - ด ด			- ร - ร	--- ร

เกริ่น

แม่ --- ร	ดรมด	วล - ฌ	น้ำ ลช - ล	กาหลง ดช - ฌ	ใส ด -- ฌ	ไหล ด -- ฌ	หลัง ด -- ม
-----	วนเวียน - ฌ - ฌ	คว่าง --- ด	โหยวน - ฌด ฌ	ด ---	กำสรวล - ด - ด	แสน - ร - ด	-- ร ด
คะเนิง -- ร ร	--- ม	รด - รล	ความ ดช - ฌ	ยามยาก - ฌ - ด	ช ม --	จากเมือง - ฌ - ล	แมน ช ล --
ตก --- ม	มาอยู่ - ฌ - ม	ด้าว --- ล	แดน ช ล --	อรัญ -- ด ด	--- ร	ดลดร	-- ร ร

เพลงลาวกระแซะ

ท่อน 1

ฝัน --- ร	ฤดี ช - รร	จ --- ด	ร ลี -- ด ด	ร ด --	จากถิ่น - ด - ด	ท่า รวมรดช	มล - ล
ผลัด --- ม	ภาษา -- ฌ ฌ	เสด็จ ด - รด	กลับ - ด - ร	--- ม	- ฌ --	- ด - ร	มรด - ล
--- ฌ ด	ร ด --	พลับพลา - ดล ล	หลวง --- ล -- ดช				

ท่อน 2

เมียน --- ฌ	มิด ม -- ฌ	ปิด ม -- ร	ยุบล ม - มม	----	คนทั้ง - ม - ฌ	ปวง ดรม - ม	----
--- ร	-- ม ฌ	มรชม	--- ม	----	- ด - ร	มรด - ล	- ฌ - ม
มิ --- ม	ให้ลวง - รด ร	รู้ ดร - ม	เรื่อง รด - ด	ลด - ร	-- ม ล	ดล - รด	----
----	- ม - ล	-- ด ล	ชลช - ฌ	-- ด ม	- ฌมล	เคื่อง ด -- ฌ	วิญญาน์ -- ฌ ฌ

ท่อน 1 เทียบกลับ

พระ	คิด	ปิด	ไศก		วิโยค	ไว้	
--- ม	- ร - ม	ร --- ล	ดล - ดร	ด ล ---	- ม - ร	ดมรดด	รดล -
มิ	ให้ใคร	วุ่น	พะวัง				
--- ด	- ชมช	--- ร	ด - รร	--- ม	- ช ---	- ด - ร	มรด - ล
		กึ่ง	ขา				
--- ช ด	ร ด ---	--- ล	--- ล --- ดช				

ท่อน 2 เทียบกลับ

แสร้าง	สำรวจ	สำรวจ	เล่น		เจ	ร จา	
--- ช	ม - ชดช	--- ม	ช --- ม	รดรม	--- ม	-- ม ม	----
--- ร	-- ม ช	มรชม	--- ม	----	- ด - ร	มรด - ล	- ช - ม
กับ	พี่เลี้ยง	เส	นา				
--- ด	- รดม	ร --- ด	- ร - ด	รดล - ร	-- ม ล	ดล - รด	----
----	- ม - ล	-- ด ล	ชดช - ช	-- ร ม	- ชมล	ด --- ช	- ม - ช

เพลงจิ้นรำพัด

ประวัติเพลง

เพลงจิ้นรำพัดอัตราจังหวะสองชั้น เดิมเรียกว่าเพลงจิ้นดาวดวงเดียว เนื่องจากในสมัยรัชกาลที่ 2 ได้มีการนำทำนองเพลงนี้มาประกอบระบำพัดซึ่งปรับปรุงจากทำรำพัดของจีนคนทั่วไป จึงเรียกเพลงนี้ว่า เพลงจิ้นรำพัด เป็นเพลงประกอบการแสดงละคร ต่อมามีนักดนตรีไม่ทราบนามได้มาแต่งขยายขึ้นเป็นเพลงเถา เพลงนี้ครูอุณได้ต่อยอดจากบิดา บิดาได้แต่งบทร้องล้อเลียนภาษาจีนไว้ใช้สำหรับบรรเลงเป็นเพลงลูกบทชุดภาษาต่อท้าย หรือบรรเลงออกภาษาในชุดสิบสองภาษา

บทร้องเพลงจิ้นรำพัด

จิ้นหาบกำยเดี่ยวเที่ยวเร่ขาย มีเนื้อไก่ใส่ด้วยกับเนื้อหมู
เส้นเล็กเส้นใหญ่ใส่ซาม กำยเตี้ยนน้ำกำยเตี้ยวแห้งและเกาเหลา
(รองอำมาตย์โทขุนแสนประศาสน์ (เขียน อินทาบัจ) แต่ง)

โน้ตทางร้องเพลงจีนรำพัด

ถอดจากเทปบันทึกเสียงขับร้องของ ครูอุ๋น บัวเอี่ยม ในปี พ.ศ. 2549

ท่อน 1

-----	จินหาบ - ล - ซ	- ลดล	ก้วยเตี่ยว - ซ - ซ	ซลซม	เพียวเว่ รดรด	ซาย --- ม	-----
มีเนื่อ - ล - ด	ไก่ - ล - ซ	ใส่ --- ม	ด้วย - ซ --	-- ซซ	- ล - ด	-----	รด - ม
-----	-- รซ	- ร - ม	-----	--- ด	กับ --- ม	เนื่อ --- ล	หมู ดซล - ด
--- ด	--- ล	ดลซม	รวม - ซ				

เพียวกลับ

-----	เส้นเล็ก - ม - ด	- ลดล	เส้นใหญ่ - ซ - ม	ซลซม	ใส่ --- ด	ซาม --- ม	-----
ก้วยเตี่ยว - ม - ด	น้ำ --- ด	ก้วยเตี่ยว - ล - ด	แห้ง ซม --	-- ซซ	- ล - ด	-----	รด - ม
-----	-- รซ	- ร - ม	-----	--- ด	และ --- ม	เกา --- ล	เหล่า ดซล - ด
--- ด	--- ล	ดลซม	รวม - ซ				

เพลงแขกกลามาซา

ประวัติเพลง

เป็นเพลงที่แต่งขึ้นเพื่อล้อเลียนสำเนียงของแขก รวมอยู่ในชุดภาษาของรองอำมาตย์โท ขุนแสนประศาสน์ (เขียน อินทาบัจ) ให้ชื่อกลามาซา เพื่อรำลึกถึงแขกกลามาซา ที่เป็นผู้บอกภาษาแขกในเพลงให้กับท่าน

เพลงนี้ครูอุ่งได้ต่อยอดจากบิดา ใช้สำหรับบรรเลงเป็นเพลงลูกบทชุดภาษาต่อท้ายหรือ บรรเลงออกภาษาในชุดสิบสองภาษา แต่เป็นที่น่าเสียดายว่าเพลงที่ต่อท้ายจากเพลงนี้ในชุดเดียวกันนั้นบทร้องที่ครูอุ่งบันทึกไว้ได้สูญหาย เหลือแต่เพียงแขกกลามาซาเพลงเดียวในความทรงจำของครูอุ่ง

บทร้องเพลงแขกกลามาซา

กะจั่ง ละเมาะ ละเมาะ ละเตาะ ปู ภู กี่ละตาด
คำไทย ว่าใน กระจาด ที่ ห่อ กระดาศ นั้นนะถั่ว มั่นมัน
(รองอำมาตย์โทขุนแสนประศาสน์ (เขียน อินทาบัจ) แต่ง)

โน้ตทางร้องเพลงแขกกลามาซา

ถอดจากเทปบันทึก เสียงขับร้องของครูอุ่ง บัวเอี่ยม ในปี พ.ศ. 2549

----	กะจั่ง - ร - ช	ละเมาะ - ท - ล	ละเมาะ - ด - ท	----	ละเตาะ - ท - ท	ปู ภู - ล - ล	กี่ละตาด - ชฟช
----	คำไทย - ท - ร	ว่าใน - ร - ม	กระจาด - - ช ร	----	คำไทย - ท - ร	ว่าใน - ร - ม	กระจาด - - ช ร
		ที่ ห่อ - ช - ช	กระดาศ - ม - ม	นั้นนะถั่ว ร ม - ร	มันมัน - ด - ด		

2. เพลงร้องที่ได้สืบทอดมาจากครูสกล แก้วเพ็ญกาศ

ภาพประกอบ 41 ครูสกล แก้วเพ็ญกาศ

ประวัติครูครูสกล แก้วเพ็ญกาศ

ครูสกล แก้วเพ็ญกาศ เกิดเมื่อปีพ.ศ. 2452 มีนามเดิมว่า จงกล เป็นบุตรนายเหรียญ กับ นางนิล แก้วเพ็ญกาศ ชาวจังหวัดนนทบุรี บิดาและมารดาเป็นนักดนตรี ครูสกล แก้วเพ็ญกาศ สมรสกับนางไล้

ครูสกล แก้วเพ็ญกาศ เริ่มเรียนดนตรีกับบิดา ต่อมาได้เรียนซอวงใหญ่ แคลริเนต ฆานาดเอก ต่อเพลงเดี่ยว และครอบเพลงหน้าพาทย์กับครูพร้อม สุนทรนัญ และยังได้ต่อเดี่ยว ฆานาดเอกกับครูกล้วย ณ บางช้าง

ภายหลังได้เรียนฆานาดเอก ซอวงใหญ่ เพลงหน้าพาทย์ และหน้าทับพิเศษ จากหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) และได้รับมอบให้ทำพิธีไหว้ครูดนตรีไทยจากหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง)

ครูสกล แก้วเพ็ญกาศ สามารถบรรเลงปี่พาทย์ได้รอบวง และเล่นได้ทุกเครื่อง รวมทั้งมีความสามารถบรรเลงอังกะลุงด้วย เครื่องดนตรีที่ถนัด ได้แก่ ฆานาดเอก เคยได้รับรางวัลในการเดี่ยวฆานาดเอก และยังสามารถขับร้องได้อย่างไพเราะ ครูสกล แก้วเพ็ญกาศ นอกจากจะเป็นนักดนตรีที่มีฝีมือเป็นเลิศแล้วยังเป็นช่างทำเครื่องดนตรีอีกด้วย ครูสกล แก้วเพ็ญกาศ ได้ถ่ายทอดความรู้ให้ลูกศิษย์มากมาย เช่น ครูอุ่ม บัวเอี่ยม ครูฟุ้ง บัวเอี่ยม นายสุรเดช กิมเปี่ยม กัญญาโรหิตาจล เป็นต้น

ครูสกล แก้วเพ็ญกาศ ได้แต่งเพลงไว้จำนวนมาก ประเภทเพลงเถา เช่น เพลงนางเยื้องเถา เพลงตุ๊กตาเถา เพลงแขกยามดึกเถา และแต่งทางร้อง เช่น เพลงกัลยาเยี่ยมห้องเถา เพลงแขกกะเล้งเถา เพลงแขกมอญบางขุนพรหมเถา และปรับปรุงทางร้อง เช่น เพลงดับนิราชาคริสดับจันทร์นิริ เป็นต้น ครูสกลแก้วเพ็ญกาศ ถึงแก่กรรมในปี พ.ศ. 2540

ครูอุ่งได้ฝากตัวเป็นศิษย์ขับร้องของครูสกล แก้วเพ็ญภาค ราวปีพ.ศ.2485 ครูอุ่งได้เป็นนักร้องประจำวงปี่พาทย์ของครูสกลเรื่อยมา จากการสัมภาษณ์รวบรวมรายชื่อเพลงร้องที่ครูอุ่งได้ต่อไว้จากครูสกล แก้วเพ็ญภาค พบรายชื่อเพลงทั้งหมด 13 เพลง ได้แก่เพลง

1. เพลงดับนิทราชาคริต	2. เพลงแขกมอญบางขุนพรหม เถา
3. เพลงบุหลัน สามชั้น	4. เพลงดับนางลอย
5. เพลงดับควี	6. เพลงดับนางซิลเดอริลลา
7. เพลงดับพรหมมาศ	8. เพลงดับนาคบาศ
9. เพลงพม่าห้าท่อน สามชั้น	10. เพลงโอยเรศ สามชั้น
11. เพลงตระนิมิต	12. เพลงตระบองกัน
13. เพลงสร้อยลำปาง เถา	

ครูอุ่ง ได้ต่อเพลงร้องดังกล่าวไว้ตั้งแต่ พ.ศ. 2485 ซึ่งปัจจุบันครูอุ่งมีอายุถึง 86 ปี จึงทำให้ทางร้องบางเพลงที่ต่อจากครูสกล แก้วเพ็ญภาค ลืมเลือนลง จากการรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ได้พบบันทึกเสียงขับร้องของครูอุ่ง ที่บันทึกเสียงไว้ คือเพลงดับนิทราชาคริต และ เพลงแขกมอญบางขุนพรหม เถา ครูอุ่งได้ขับร้องบันทึกเทปให้แก่ผู้วิจัยอีกหนึ่ง คือ เพลงบุหลัน สามชั้น เป็นที่น่าเสียดายว่าเพลงอื่น ๆ ที่ครูอุ่งไม่ได้บันทึกเทปเก็บไว้นั้นครูอุ่งไม่สามารถจะจำได้อย่างครบถ้วนจึงไม่สามารถที่จะบันทึกให้ข้อมูลได้

เพลงดับนิทราชาคริต ตอนแต่งงานอาบู่หะชันกับนางนอชาตอนอ้วนัด

ประวัติเพลง

เพลงดับ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ ทรงปรับปรุงขึ้นจากลิลิตเรื่องนิทราชาคริต พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว สำหรับใช้บรรเลงและขับร้องประกอบรูปภาพ โดยใช้ตอนแต่งงานอาบู่หะชัน ดับนี้ประกอบด้วยเพลงแขกกล่อมเจ้า เพลงแขกถอนสายบัว เพลงแขกหน้าง เพลงแขกต้อยหม้อ เพลงแขกเจ้าเซ็น และเพลงแขกพราหมณ์ เพลงชุดนี้เรียกอีกชื่อหนึ่งว่า ดับอีแมน โดยเรียกตามตัวละครซึ่งปรากฏในเพลงเป็นตัวแรกของดับ

เพลงดับนิทราชาคริตนี้ ครูสกลแก้วเพ็ญภาค ได้ปรับปรุงจากของเดิมของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ ทั้งทางเครื่องและทางร้องโดยได้นำเพี้ยนที่มีสำเนียงแขกมาบรรเลงแทรกในเพลงที่บรรเลงสองเที่ยวกลับ คือเพลงแขกกล่อมเจ้า เพลงแขกหน้าง เพลงแขกต้อยหม้อ และเพลงแขกพราหมณ์ สำหรับทางร้องนั้นครูสกล แก้วเพ็ญภาค ได้ปรับปรุงวางคำร้องให้มีวรรคตอนที่ชัดเจนขึ้น ปรับปรุงทางร้องให้มีสำเนียงแขกที่สนุกสนาน และได้ถ่ายทอดให้แก่ครูอุ่ง บัวเยี่ยม

บทร้องเพลงฉบับนิทราชาคริต
ตอนแต่งงานอาบู่หะซันกับนางนอชาตอนอวัตต์

เพลงแขกกล่อมเจ้า

1. บ่านาจิงอีแมน ผู้แทนศาสตราจารย์ เอื้อนอ่านสารสัญญา
ให้ผู้มานั่งชุม นุ่มกันฟังเป็นพยาน
2. ข้อคำขานเชิดชู ว่าอาบู่หะซัน อันเป็นข้าพระภุช
นอชาตอลอวัตต์ ข้าพระรัตนนารี มีจิตจงสัญญา
1. เพื่อนราธิเบศร์ ผู้ปกเกล้าชาวประชา ทรงพระกรุณาพระราชทาน
ให้สมานสมรไมตรี เป็นสวามีภริยา เขาทาสาทั้งสอง
2. ปองจิตยอมนินดี ตามประเพณีกูรอ่าน ท่านผู้สร้างโลกา
เล็งนัยนาเป็นหลัก ฯ

เพลงแขกถอนสายบัว

1. ประจักษ์พระหฤทัย ช่วยคุ้มภัยภพพ้อง อย่าตกต้องสองรา
หนึ่งผู้มาเป็นพยาน
2. ลงลักษณะโนสสันเส้นหมึก จารึกชื่อเป็นพยาน
ไปตราบกาลชีพม้วย โดยสุขสวัสดิ์ด้วย พระเจ้าปกครองสองเทอญ ฯ

เพลงแขกหนัง

1.	โดยกาลกำหนดได้	สิบวัน
	แสนสนุกนฤหรรษ์	ทั่วหน้า
2.	วิวาหะกรรมพลัน	สำเร็จ ลงแฮ
	เพื่อพระเดชเจ้าหล้า	หากให้สมบุญ ฯ

เพลงแขกด้อยหม้อ

1.	เพิ่มพูนผาสุกเพียง	ผิวเมีย
	เข้าคำรำคาลอเคลีย	ชะอ่อน
2.	บานเบิกดูดวงพเยี่ย	หิมะหยาด เย็นเฮย
	แข่งเสียดเบียดสีซ้อ	สบใจถวิล
1.	นอชาตอลแต่ตั้ง	ปฏิบัติ
	ตามหะซันบมิซัด	เคียดข้อง
2.	สองรักภริมย์สวาท	วายโคก
	เพราะนิสสัยใจต้อง	ต่อน้ำใจกัน ฯ

เพลงแขกเจ้าเซ็น

1.	มัวเมาสนุกแท้	สนทนา กันเฮย
2.	แต่สิ่งซึ่งหรรษา	สบสิ้น
1.	ประติษฐ์คิดสักรา	คำขับ ร้องแฮ
2.	ร้องรำสำรวจลั่น	เล่นทั้งดนตรี

เพลงแขกพราหมณ์

เครื่องดีดเครื่องตีทั้ง	เป่าขับ
ทราบเสร็จถูกสำหรับ	เล่นได้
มือดีดปากร้องศัพท์	เสนาะกล่อม กลมแฮ
ทุกสิ่งสองคนใช้	คล่องด้วยชำนาญ ๗

โน้ตทางร้องเพลงด้นนิทราชาคริต

ตอนแต่งงานอาบู่หะชันกับนางนอชาตอนอวัดัด

ถอดจากเทปบันทึกเสียงขับร้องของครูอุ้น บัวเอี่ยม ในปี พ.ศ. 2548

เพลงแขกกล่อมเจ้า

ท่อน 1

(- - - -	ส่งร้อง - ช - ร	- ด - ม	รรรร)	บ่ - - - ช	น่าน - - - ด	จิ้ง - - - ม	อีแมน - ม - ม
-----	-----	ผู้ - - - ม	แทน - ฟ - ช	-----	ศาส - - - ฟ	สตา - - ชช	จารย์ ลชฟ - ม
-----	-----	เอื่อน - - - ร	อ่าน - ด - ด	-----	สาร์ - - - ม	-----	สัญญา มช - ร
-----	-----	- ร - ม	รวมร - ร	ให้ - - - ช	ผู้ - - - ด	มา - - - ร	นั่ง - - - ร
- - - - -	-----	- - - ฟ	- - - ช	-----	ชุ่มน่ม - ช - ช	- - - ล	กัน ชฟ - ม
-----	- - - - -	- ช - ม	รวมม	ฟัง รด - ม	เป็น - - - ม	- - - ชม	พยาน รด - รร

ท่อน 2

ส่ง (ชมรด)	ร้อง มรชม)	ขอคำ รด - ม	ขาน - - - ม	ส่ง (ชมรด)	ร้อง มรชม)	เชิด - - - ร	ชู - ด - ม
ว่า - - - ม	อะ บู - ฟ - ช	- - ลช	หะ ชั่น - ฟ - ม	อัน - - - ร	เป็น ้ำ - ร - รด	พระ ฏ - ร - ร	ธ ิ - - - ร
- - - ม	รด - -	นอ - - - ม	ชาตอล - ม - ม	- - ชม	รวมร - - - ร	อัว - ร - ม	ว ดัด ม - ร
้ำ - - - ม	พ รัต - ฟ - ช	ต น - ล - ช	นา รี - ฟ - ม	มี - - - ร	จิต - - - ด	จง - - - ร	สัจ ญา - - - ร

เที่ยวกลับ ท่อน 1

(- - - -)	ส่งร้อง - ช - ร	- ด - ม	ร ร ร ร)	เผื่อ - - - ช	นรา - - - ช	ธิ - - - ช	เบศรี ม - ร
- - - -	- - - -	ผู้ ปก - ร - ม	เกศ ฟ - - ฟ	ช - - -	ชาว - - - ช	- - - ล	ประ ษา ช ฟ - ฟ
- - - -	- - - -	ทรงพระ - ร - ม	กรอุมา - ร ร ร	- - - ม	พระวาช - ร - ม	ม - - -	ช ทาน ร - - -
- - - -	- - - -	- ร - ม	รวมร - ร	- - - ช	สมาน - ช - ด	สมร - - - ช	ไม่ ตรี - ม - -
- - - -	- - - -	เป็น ส - ร - ม	วา มี ฟ - - -	- - - -	ภ - - - ล	- - - ล	รียา ฟ - ฟ
- - - -	- - - -	- ช - ม	รวมร	เขา - ร - - -	ทาสา - - - -	ทั้ง - - - -	สอง - - - -

เที่ยวกลับ ท่อน 2

ส่ง (ชมรด)	ร้อง มรชม)	ปอง - - - ม	จิต - - - ร	ส่ง (ชมรด)	ร้อง มรชม)	ยอม - - - ม	ยิน ดี - - - ม
- - - -	ตาม - - - -	- - - ลช	ประเพณี่ ฟ - - -	- - - -	รด - ร	ม - - -	ร อ่าน - - - -
- - - -	รด - -	ท่าน - - - ร	ผู้ สร้าง - - - -	- - - -	รวมร	โล - - - -	กา - - - -
- - - -	เล้ง นัย - - - -	- - - ลช	ย นา - - - -	- - - -	รด - ร	เป็น - - - -	หลัก - - - -

เทียวกลับ

----	----	วิ วา - ช - ช	หะกรรวม - ช - ช	----	ลชดล	พลัน - - - ฟ	สำเร็จ - ช - ด
- - มร	- - - ช	- ฟ - ล	ชมชวร	รด - ท	- ร - -	ลง - - - ด	แฮ - - - ด
----	----	เพื่อ - - รด	พระเดช - ร - ด	- ร - ฟ	ชฟ - ร	เจ้า - - ดท	หล้า - - ดท
ดรดท	- - - ท	----	หาก ดท - ร	- - - ท	- - ดท	สม - - - ร	บุรณ์ - ฟ - ด

เพลงแขกต้อยหม้อ

ท่อน 1

เพิ่ม - - - ด	พูน ท - - ด	ผา สุข - ด - ท	เพียง รด - -	- ช - ล	- ท - ด	ผัว - ฟ - ร	เมีย - ฟ - ร
เข้า - - - ร	คำ - - ดท	ว่า คลอ ดท - ด	เคลีย - ด - -	- ท - ร	รด - ท	รด - -	ชะอ้อน - - ลลชฟ

ท่อน 2

บาน - - - ล	เบิก - - - ช	ดุจดวง - ชลล	พ เยีย - ล - ล	หิ - - - ฟ	ม หยาด - ช - ฟ	เย็น - - - ช	เฮย - - - ช
แซง - - - ด	เสียด - - - ท	เบียดสี - ท - ด	ซ้อน รด - -	- ท - ร	รด - ท	สบใจ - ฟ - ท	ถวิล - ท - ท - - ดช

เทียวกลับ ท่อน 1

นอ - - - ด	ชาตอล - ด - ด	แต่ - - - ท	ตั้ง ดท - ด	- ช - ล	- ท - ด	ป - - - ด	ปฏิบัติ รด - ร
ตาม - - - ด	หะชั้น - ด - ด	ป - - - ท	มิชด รท - ด	- ท - ร	รด - ท	เคียด รด - ฟ	ซ้อง ชฟ - ช

เทียวกลับ ท่อน 2

สอง - - ลด	รัก - - - ด	ภิรมย์ - ล - ล	สวาท - ล - ช	- - - ล	- - - ด	วาย - - - ร	โคก - - - ฟ
เพราะ - - - ร	นิ สัย - ร - ฟ	ใจต้อง - ด - ด	ต่อ - - - ท	- ท - ร	รด - ท	น้ำใจ - ด - ช	กัน - - - ช

เพลงแขกเจ้าเซ็น

ท่อน 1

----	----	มัว --- ด	เมา --- ด	- ร - ด	- ท - ด	สนุก -- รด	แท้ -- รม
---	สน --- ช	- ล - ช	ทนา - ม - ร	- ม - ร	- ด - ร	กัน ดท - ด	เฮย --- ด

ท่อน 2

----	----	แต่ --- ร	สิ่ง --- ร	ม - ชม	ซึ่ง รวม ร มรด	หรร -- มช	ษา --- ม
-- ชม	--- ฟ	-- ลช	- ฟ - ม	-- ชม	รด - ร	สบ --- ท	สิ้น -- ดท รด

เที่ยวกลับ ท่อน 1

----	----	ประ --- ด	ดิษฐ์ --- ท	- ร - ด	คิด - ท - ร	ลัก --- ด	กว่า - ร - ร
----	คำ --- ช	- ล - ช	ขับ - ม - ด	- ม - ร	- ด - ร	ร้อง ดท - ร	แฮ --- ด

เที่ยวกลับ ท่อน 2

----	----	ร้อง --- ช	รำ --- ม	ด - ชม	รวม ร มรด	สำรวจ - ช - ม	สิ้น --- ช
--- ม	--- ฟ	-- ลช	- ฟ - ม	เล่น -- รด	ทั้ง --- ร	दन ดท - ด	ตรี --- ด

เพลงแขกพราหมณ์

ท่อน 1

เครื่อง --- ช	ดีด --- ด	เครื่อง -- ดท	ดี --- ร	----	----	- ด - ร	- ฟ - ช
- ฟ - ล	ดลชฟ	เป่า --- ด	ขับ --- ด	--- ร	-- ฟร	ฟร - ร	----
ทราบ -- ดท	เสร็จ --- ท	ถูก --- ท	สำหรับ - ด - ร	----	เล่น -- รด	ได้ -- รด	--- ด
-- ฟร	ดรดท	-- ดท	ชลช - ช	----	เจ้า --- ช	เอย ฟ -- ช	----

เที่ยวกลับ

มือ --- ท	ดีด --- ช	ปากร้อง - ด - ฟ	คัพท --- ด		มร --	เสนาะ - ฟ - ช	กล่อม --- ฟ
- ซดล	ซลชฟ	กลม ช -- ร	แฮ --- ร	----	-- ฟร	ฟร - ร	----
ทุกสิ่ง - ร - ท	สอง -- ดฟ	คน --- ด	ใช้ --- ร	----	คล่อง -- ดท	ด้วย -- ดท	--- ด
-- ฟร	ดรดท	-- ดท	ซลช - ช	----	ช้า --- ช	นาญ --- ช	----

เพลงแขกมอญบางขุนพรหม เกา (ทางร้อง)

ประวัติเพลง

เพลงแขกมอญบางขุนพรหม ได้แต่งขยายจากเพลงมอญตัดแต่ง อัตราจังหวะ สองชั้น มี 3 ท่อน ท่อนที่ 1 และท่อนที่ 2 มี 4 จังหวะ และท่อนที่ 3 มี 6 จังหวะ ใช้บรรเลงในเพลงกราวใน และเพลงพม่าห้าท่อน

เมื่อ พ.ศ. 2453 สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอเจ้าฟ้า กรมพระนครสวรรค์ วรพินิต ได้ทรงพระราชนิพนธ์ขึ้นเป็นอัตรา สามชั้น และตัดลงเป็นชั้นเดียว พร้อมด้วยทางร้องทั้งหมด ประทานชื่อว่า “แขกมอญบางขุนพรหม” ตามชื่อตำบลซึ่งวังที่ประทับของพระองค์

เพลงนี้เป็นเพลงที่นิยมบรรเลงกันอย่างแพร่หลายในหมู่นักดนตรีไทย ทางร้องของเพลงมีผู้ที่ปรับปรุงและแต่งขึ้นใหม่ภายหลังหลายทางด้วยกันซึ่งมีบทร้อง และลีลาทำนองทางร้องแตกต่างไปจากของเดิม เช่น ทางร้องของพระยาประสานดุริยศัพท์ (แปลก ประสานศัพท์) ทางร้องของพันโท หลวงสราวุธวิชัย (สราวุธ เสนิงค์ ณ อยู่ธยา) ทางร้องของพระยาเสนาะดุริยางค์ (แช่ม สุนทรวาทิน) และทางร้องของครูสกล แก้วเพ็ญภาค

ครูสกล แก้วเพ็ญภาค ได้แต่งทางร้องเพลงแขกมอญบางขุนพรหม จากทำนองเครื่องของ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอเจ้าฟ้า กรมพระนครสวรรค์ วรพินิต ทางร้องทางนี้เกิดขึ้นภายหลังทางร้องอื่น ๆ มีสำเนียงที่เป็นมอญอย่างชัดเจน และเป็นทางที่นิยมแพร่หลายทางหนึ่ง

ครูอุ้น บัวเยี่ยม ได้ต่อทางร้องเพลงแขกมอญบางขุนพรหม เกา จากครูสกล แก้วเพ็ญภาค เคยได้รับคำชมเชยจากครูสกล แก้วเพ็ญภาค ว่าร้องเพลงนี้ได้ไพเราะที่สุด และรักษาทางร้องของท่านไว้ได้อย่างครบถ้วนไม่ผิดเพี้ยน

สามชั้น ท่อน 2

----	---ด	รดท - ด	- ร - ฟ	---ช	ลชดฟ	กู ---ร	นึ่งหรือ - ฟ - ฟ
--ฟด	รด - ท	--ดท	ชลชช	---ล	ชฟชลช	ชื้อ - ด - ช	สมิง ฟ - ชช
--ดล	ชด - ฟ	---ช	ลชฟ - ล	- ชดช	ลชฟ - ล	ลชฟ - ท	---ด
- ท - ด	รดท - ล	ชฟ - ท	ดท - ร	----	---ฟ	มัด ---ร	ตรา ดท - ด
---ร	ดท - ฟ	---ช	ลชฟ - ล	--ดล	ชลชฟ	บิดา - ด - ร	กู ---ร
---ร	--ฟด	- ท - ร	ฟด --	- ทดท	ลชฟ - ท	เล่า --ดท	ก็เรื่อง ดท - ด
---ร	ดท - ท	---ด	รดท - ร	---ฟ	ชฟ - ร	- ฟ - ร	ดทดรด
ดท - ฟ	---ช	ลชดช	- ล - ท	--ลท	ดรด -	ฤทธิ์ ---ล	ธิ ไกร - ช - ช

สามชั้น ท่อน 3

---ฟ	---ช	ลชดช	ลชฟ - ช	ฟร ฟร	ดล - ร	---ฟ	---ช
---ท	ดท - ช	---ท	---ด	---ร	ดท - ด	ชื้อ รด - ด	สมิง ท - รฟ
--ช ร	ม ร --	---ท	---ด	----	---ท	--ดท	ชลช - ช
----	----	- ท - ช	- ท - ด	---ร	ดท - ด	แมง รด - ร	ตะยะ - ร - ฟ
- รฟร	----	---ท	---ด	--ฟ ร	ดท - ด	---ร	---ฟ
---ฟ	- ช - ล	--ดล	ชลชล	--ชฟ	---ร	--ชฟ	รฟ - ด

--- ล	ชลชดฟ	--- ช	ลชฟ - ล	- ชดช	ลชฟ - ล	ลชฟ - ท	--- ด
- ท - ด	รดท - ล	ชฟ - ท	ดท - ร	----	--- ฟ	--- ท	ละออน - ด - ด
ดรดท	ในเมือง		มอญ			ใคร	ไม่ รอ
	- ช - ช	--- ฟ	ชลช - ช	-- ด ช	ลชฟ - ท	--- ร	- ร - ช
---	ในเมือง		มอญ			ใคร	ไม่ รอ
---	- ช - ช	-- ลชฟ	รด - ด	- ทดท	ลชฟ - ท	ชลช - ท	- ช - ช
---	ดท - ท	--- ด	รดท - ร	--- ฟ	ชฟ - ร	- ฟ - ร	ดทดรดร
ดท - ฟ	---	ลชดช	- ล - ท	-- ล ท	ดรด -	ต่อฤทธิ์ - ฟ - ล	ได้ -- ดล

สองชั้น ท่อน 1

----	--- ฟ	--- ช	ลชฟ - ท	เลื่อง	ชื้อ	ลือ	ฟุ้ง
				-- ดท	-- ดท	--- ร	--- ฟ
รฟร - ฟท	ดท - ร	รดท - ร	-- ฟ ด	----	----	ทูกกรุง	ไกร
		แม่	ไซร์			- ร - ด	--- ด
-- ร ด	ด ท --	-- ด ท	- ร - ฟ	--- ช	ลชฟ - ร	ชื้อ	เม้ย
						--- ด	- ท - ร
ดท - ฟ	---	ลชดช	- ล - ท	-- ล ท	ดรด -	แมง	ตะยา
						--- ช	- ช - ช

สองชั้น ท่อน 2

---	---	พระ	ครู			กู	เรื่อง
---	---	---	---	- ทดท	ชลชช	---	- ฟ - ช
---	ชฟ - ล	ลชฟ - ท	- ด - ร	----	---	ฤทธิ์	ธิ เวช
						---	- ด - ด
-- ด ร	ด ท --	ชื้อ	สุเมธ			กะ	ละดง
		- ท - ช	- ร - ร	- ช - ช	ลชฟ - ร	---	- ด - ด
รดท - ฟ	---	ลชดช	- ล - ท	-- ล ท	ดรด -	เมืองหง	สา
						- ท - ท	--- ท--ดช

สองชั้น ท่อน 3

----	---ช	---ฟ	---ช	ลชฟ - ล	--ดช	จะ ลช - ร	มาลอง - ฟ - ฟ
---ช	ฟร - ร	ดล - ร	- ฟ - ช	ลชฟ - ล	--ดช	ฝีมือ ลช - ฟฟ	ไทย ---ฟ
--ฟช	ฟร - ด	รดท - ด	ฟร - ฟ	---	ลชฟ - ร	--ชฟ	รฟ - ด
- ท - ด	รดท - ล	ชฟ - ล	ดท - ร	----	---	ให้ --ดท	ระอา - ด - ด
---	ดท - -	ถ้าใคร - ช - ร	กล้า ---	- ช - ช	ลชฟ - ร	กู ---	จะพัน - ด - ด
รดท - ฟ	---	ลชดช	- ล - ท	--ลท	ดรด -	ให้ --ชฟ	บรรลี่ย - ช - ช

ชั้นเดียว ท่อน 1

- ช - ล	- ท - ด	อัน ---	สมบัติ - ฟ - ด	ร - ชฟ	รฟ - ด	ใน ---	ศรี ---
--ดร	ดท - ฟ	----	ชฟ - ท	--ลท	ดรด -	อยู่ --ชล	ธยา - ช - ช

ชั้นเดียว ท่อน 2

---	--ฟด	กู ---	หา ---	--ดช	ลชฟ - ท	ปรา ---	รณนา - ด - ด
--ฟท	ดท - ร	--ฟร	- ด - ท	--ลท	ดรด -	สิ่งใด - ฟ - ช	ไม่ --ชฟ

ชั้นเดียว ท่อน 3

----	ขุนแผน ชด - ช	---	ยกพล - ด - ช	---	ชฟ - ร	มาชิง - ร - ร	ชัย ---
---	--ฟด	ถ้าจับ - ด - ท	มันได้ - ด - ด	ท - - ด	รด - -	จึง ---	ให้พัน - ท - ด
---	- ด - ร	--ฟร	- ด - ท	--ลท	ดรด -	หัน ---	ประจัน - ช - ช

เพลงบุหลัน สามชั้น

ประวัติเพลง

เพลงบุหลัน เดิมอัตราจังหวะสองชั้น เป็นเพลงเก่ามักใช้ประกอบการแสดงโขนละครมีชื่อว่า ชกมวญ หรือบุหลันชกมวญ มี 2 ท่อนสั้นๆ ต่อมาครุฑได้แต่งขึ้นเป็น สามชั้นโดยรวม 2 ท่อนเข้าเป็นท่อนเดียว และนำเอาทำนองเพลงไปคลั่งท่อน 3 มาขยายเป็น สามชั้นท่อน 2 ตั้งชื่อว่าเพลงบุหลัน

ต่อมาสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้าบริพัตรสุขุมพันธุ์ กรมพระนครสวรรค์วรพินิต ทรงนำเพลงบุหลันสามชั้นของครุฑ มาดัดแปลงทำนองและเปลี่ยนแปลงเสียงใหม่ให้เหมาะสมกับการบรรเลงด้วยเครื่องดนตรีไทย ทรงพระนิพนธ์เพลงนี้เมื่อยังดำรงพระยศเป็นเสนาบดีกระทรวงทหารเรือ รว พ.ศ. 2456 ถึง 2463

นอกจากนี้ ยังมีนักดนตรีนำเพลงบุหลัน สามชั้นของครุฑ ไปแต่งตัดเป็นอัตราจังหวะสองชั้นและชั้นเดียว ครอบเป็นเพลงเถาหลายทางด้วยกัน คือ

1. ทางพระเพลงไพเราะ (โสม สุวาทิน) แต่งเมื่อ พ.ศ.2475
2. ทางของวังบูรพา คุณหญิงขึ้น ศิลปะบรรเลง อธิบายว่า หลวงประดิษฐไพเราะ แต่งเมื่อ พ.ศ. 2445 ขณะอายุ 25 ปี โดยแต่งทั้งเที่ยวแรกและเที่ยวกลับทางเป็นเปลี่ยน
3. ทางวังบางขุนพรหม จางวางทั่ว พาทยโกศล แต่งเมื่อ พ.ศ. 2473 ในอัตราจังหวะสามชั้น เที่ยวแรกแต่งดำเนินลีลาตามแนวของครุฑ เที่ยวกลับได้แต่งเปลี่ยนลีลาใหม่ ในอัตราจังหวะสองชั้น แต่งให้มีสำเนียงเขมร ส่วนในอัตราจังหวะชั้นเดียวแต่งให้มีสำเนียงลาว

เพลงบุหลัน สามชั้นนี้ ครูอุ๋งได้ต่อทางร้องเพลงจากบิดาจากราชบุรีมาก่อนแต่จำได้ไม่ครบถ้วนและทางร้องเป็นทางเก่าไม่เป็นที่นิยมกัน จึงได้ต่อเพลงนี้ใหม่จากครูสกล แก้วเพ็ญภาค ซึ่งเพลงนี้เป็นเพลงที่ทำชื่อเสียงให้แก่ครูอุ๋งเป็นอย่างมาก ทั้งชั้นเชิงการร้องและระดับเสียงที่สูง “เป็นที่กล่าวกันว่าครูอุ๋งร้องเพลงบุหลัน ไม่หลบเสียง” และเพลงบุหลันนี้เองเป็นเพลงที่ครูอุ๋งร้องให้ท่านครูหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปะบรรเลง) ฟังในการเข้าฝากตัวเป็นศิษย์ครั้งแรก ท่านครูถึงขนาดกล่าวว่า “ดังเข้าป่าหาไม้แก่นจันทร์” และรับครูอุ๋งไว้เป็นศิษย์ขับร้องถ่ายทอดความรู้ไว้ให้อย่างมากมาย

บทร้องเพลงบุหลัน สามชั้น

ครั้นคำสนธยาราตรีกาล
ทรงกลดหมดเมฆพรายพรณ
แสงโคมประทีปทองส่องสว่าง
พวงพะยอมหอมหวานล้ำดวงคง

จึงเผยม่านออกชมแสงบุหลัน
แสงจันทร์จับแสงรณทง
กระจับพุ่มไม้ไพรระหง
สาวหยุดประยงค์โยทะกา

(บทละครเรื่องอิเหนาพระราชานิพนธ์ในรัชกาลที่ 2)

โน้ตทางร้องเพลงบุหลัน สามชั้น

ถอดจากเทปบันทึกเสียงขับร้องของครูอุ๋ง บัวเอี่ยม ในปี พ.ศ. 2549

สามชั้น ท่อน 1

----	--- ร	-- ฟ ร	ดรด - ร	ดล - ดล	ซฟ - ซล	ครั้น	คำ
ล ด ร -	-- ฟด	รดท - ด	- ร - ฟ	----	--- ฟ	-- ด ร	ดรด - ด
มรด - รม	-- ซ ร	ม ร ซ ร	มรด - ร	ด ล --	----	สน	ธยา
-- ฟ ร	ดรด - ฟ	--- ซ	ลซฟ - ซล	-- ด ล	ซลซ - ฟ	-- ซ ฟ	รมร - ร
---	ลซฟ - ซล	--- ด	---	---	ราตรี	---	กาล
---	ลซฟ - ซล	---	---	---	- ร - ร	---	ร ด - ด
---	ดล - ดซ	ลซฟ - ซ	- ล - ด	---	---	-- ร ด	ลทล - ล
---	---	-- ด ล	ซลซ - ล	ซฟ - ซฟ	มรด - ฟ	จึงเผย	ม่าน
ฟ ซ ล -	-- ด ซ	ลซฟ - ซ	- ล - ด	---	---	- ล - ล	- ด - ซ
---	---	-- ด ล	ซลซ - ล	ซฟ - ซฟ	มรด - รฟ	---	ลทล - ล
---	---	-- ด ล	ซลซ - ล	ซฟ - ซฟ	มรด - รฟ	---	ซม
(-ซ - ล)	- ซ - ล	(-ด - ร)	- ด - ร	-- ฟ ร	ดรด - ฟ	---	- ล - ล
-- ด ล	ซลซ - ด	-- ทด	รดล - ดซ	---	---	แสง	บุหลัน
						---	ด ซซลซฟ

สามชั้น ท่อน 2

----	---ล	ลชฟ - ช	ดล - ล	--ดล	ชฟ - ชล	ทวง	กลด
						---	ลดร - ร
--มร	---	ลชดช	ลชฟ - ช	ฟร --	หมด		เมฆ
						ด -- ล	ดรด - ด
ฟชล -	---	--ดล	ชลช - ล	ชฟ - ชฟ	มรด - ฟ	---	ลชฟ - ชล
--ดล	ชลช - ด	--ทด	รดล - ล	----	พราย		พวรรณ
					---	--ดล	ชฟ - ช
----	----	-ช - ล	ชลช - ช	----	----	แสง	จันทร์
						---	---
--ดล	ชลช - ด	--ทด	รดล - ล	----	----	จับ	แสง
						---	-ล - ล
ดช --	---	ชฟชล	--ดช	ลชฟ - ชล	--ดช	ลชดช	ลชฟ - ช
ฟร - ฟร	ดรด - ฟ	--ดช	ลชฟชล	----	---	รณ	ทวง
						---	-ชลชฟ

สามชั้น ท่อน 1 เทียบกลับ

--ดร	ฟชฟฟ	ลชฟร	ฟชฟฟ	-ลดร	-ฟ - ช	ลชดล	-ช - ฟ
						แสง	โคม
----	---	--ฟร	ดรด - ร	ดล - ดล	ชฟ - ชล	---	ฟ -- ร
----	--ฟด	รดท - ด	-ร - ฟ	----	---	--ชฟ	รמר - ร
มรด - รม	--ชร	มรชร	มรด - ร	ดล --	----	--ดด	ลดร - ร
--ฟร	ดรด - ฟ	---	ลชฟ - ชล	--ดล	ชลช - ฟ	--ชฟ	รמר - ร
---	ลชฟ - ชล	---	---	----	ส่อง		สว่าง
---		---	---	----	---	ร -- ม	รด - ดล

ด - - ร	ดล - ดช	ลชฟ - ช	- ล - ด	---	--- ด	- - ร ด	ลทล - ล
----	--- ล	- - ด ล	ชลช - ล	ชฟ - ชฟ	มรด - ฟ	กระจำง	จับ
						- - ล ช	- ล - ช
ล ---	- - ด ช	ลชฟ - ช	- ล - ด	----	--- ด	- - ร ด	ลทล - ล
----	--- ล	- - ด ล	ชลช - ล	ชฟ - ชฟ	มรด - รฟ	พุ่ม	ไม้
						--- ช	พชล ดล
(-ช - ล)	- ช - ล	(-ด - ร)	- ด - ร	- - ฟ ร	ดรด - ฟ	---	ลชฟ - ชล
- - ด ล	ชลช - ด	- - ทด	รดล - ดช	----	----	ไพร	ระหงส์
						--- ช	ช ชลชฟ

สามชั้น ท่อน 2 เที้ยวกลับ

----	--- ล	ลชฟ - ช	ด ล - ล	- - ด ล	ชฟ - ชล	พวง	พยอม
						--- ด	- ด - ด
ฟ ---	--- ช	ลช ด ช	ลชฟ - ช	ฟ ร - -	หอม	---	หวล
						- - ฟ ด	รดลด
- - ด ล	--- ล	- - ด ล	ชลช - ล	ชฟ - ชฟ	มรด - ฟ	---	ลชฟ - ชล
						---	---
- - ด ล	ชลช - ด	- - ทด	รดล - ล	----	----	ลำดวน	ดง
						- ช - ช	---
----	----	- ช - ล	ชฟชล - ช	----	---	สาว	หยุด
						---	ลชดลช
ล - ดล	ชลช - ด	- - ทด	รดล - ล	----	----	ประ	ยงค์
						---	ช - ลช
ล ช - -	--- ล	ช ฟ - ล	- - ด ช	ลชฟ - ล	- - ด ช	ลช ด ช	ลชฟ - ช
						โย	ทะกา
ฟร - ฟร	ดรด - ฟ	---	ลชฟ - ล	----	---	---	- ชชลชฟ

3. เพลงร้องที่ได้สืบทอดมาจากหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง)

ภาพประกอบ 42 หลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง)

ประวัติหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง)

หลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) เป็นบุตรคนสุดท้องของครูสิน และนางยิ้ม บิดาเป็นชาวบางช้าง จังหวัดสมุทรสงคราม เกิดวันเสาร์ ที่ 6 สิงหาคม พ.ศ. 2424 ที่ตำบลคลองดาวดึงส์ อำเภอมั่นพวา ในสมัยรัชกาลที่ 5

พ.ศ.2443 ได้บรรเลงระนาดเอกถวายสมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระยาภาณุพันธุวงศ์วรเดช ทรงขอตัวจากบิดาให้ตามเสด็จ เข้ามาอยู่ที่กรุงเทพฯ ในวังบูรพาภิรมย์ และต่อมาประทานยศเป็นจางวางมหาดเล็ก ข้าราชการ ในสมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระยาภาณุพันธุวงศ์วรเดช

พ.ศ.2468 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เข้าไปบรรเลงปี่พาทย์ ร่วมกับการแสดงโขนบรรดาศักดิ์ ต่อมาได้รับพระราชทานยศเป็นหุ้มแพร ได้รับบรรดาศักดิ์เป็น หลวงประดิษฐไพเราะ

พ.ศ.2469 เข้ารับราชการกรมปี่พาทย์และโขนหลวง สังกัดสำนักพระราชวัง ในรัชกาลที่ 7

พ.ศ.2473 ดำรงตำแหน่งปลัดกรมปี่พาทย์และโขนหลวงรัชกาลที่ 7

พ.ศ.2475 หลังเปลี่ยนแปลงการปกครอง ได้โอนมาแผนกดุริยางคศิลป์ กรมศิลปากร ในรัชกาลที่ 8

พ.ศ.2484 เกษียณอายุราชการในตำแหน่ง หัวหน้าแผนกดุริยางคศิลป์ไทย กรมศิลปากร ถึงแก่กรรม วันที่ 8 มีนาคม พ.ศ. 2497 ในรัชกาลที่ 9

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ เบญจมาภรณ์มงกุฎไทย เหรียญดุษฎีมาลา เข็มศิลปวิทยา เหรียญราชรุจิ ในรัชกาลที่ 5 และรัชกาลที่ 6

การศึกษาทั่วไป เมื่อวัยเยาว์บิดาได้นำไปฝากพระครูที่วัดใกล้บ้าน เพื่อศึกษาวิชาหนังสือไทย ในขณะเดียวกันบิดาก็ได้ฝึกสอนวิชาการด้านดนตรีไทยให้ด้วย และได้แสดงความเฉลียวฉลาดในการศึกษาวิชาทั้งสองด้านอย่างชัดเจนเป็นที่รักใคร่ของอาจารย์และบิดา

การศึกษาทางด้านดนตรี เริ่มเรียนปีพายุ้งเบื้องต้นจากบิดาที่บ้านตั้งแต่อายุ 11 ปี จนมีฝีมือในทางระนาด ต่อมาเมื่อเข้ามาในวังบูรพาภิรมย์ ได้เป็นศิษย์พระยาประสานดุริยศัพท์ (แปลก ประสานศัพท์) และแลกเปลี่ยนวิชาความรู้เพิ่มเติมกับครูเพชร จรรย์นาฏย์ นักดนตรีร่วมวัง ภายหลังได้ศึกษาเพลงมอญจากครูสุม ดนตรีเจริญ

ภรรยา นางโชติ ประดิษฐ์ไพเราะ และนางฟู ศิลปบรรเลง ทั้งสองท่านนามสกุลเดิม “นุราพันธุ์” มีบุตรธิดา 12 คน

1. เด็กหญิงสร้อยไข่มุกด์ ศิลปบรรเลง - ถึงแก่กรรม
2. เด็กหญิงศุภรดา ศิลปบรรเลง - ถึงแก่กรรม
3. คุณหญิงชื่น ศิลปบรรเลง ตจ. - ถึงแก่กรรม
4. นางมหาเทพกษัตริย์สมุห (บรรเลง สาคกริก) - ถึงแก่กรรม
5. เด็กชายศิลปสราวุธ ศิลปบรรเลง - ถึงแก่กรรม
6. นายประสิทธิ์ ศิลปบรรเลง - ถึงแก่กรรม
7. นางภลลิกา ศิลปบรรเลง - ถึงแก่กรรม
8. นางชัชวาลย์ จันทร์เรือง - ถึงแก่กรรม
9. เด็กชายแดง ศิลปบรรเลง - ถึงแก่กรรม
10. นายขวัญชัย ศิลปบรรเลง - ถึงแก่กรรม
11. นาวาเอกพิเศษ สมชาย ศิลปบรรเลง
12. นายสนั่น ศิลปบรรเลง

หลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ล้มป่วยด้วยโรคลำไส้ และโรคหัวใจ แม้ นายแพทย์ผู้ทรงคุณวุฒิหลายท่านจะได้พยายามให้การรักษายาบาลโดยสุดความสามารถ อาการป่วยก็ไม่ทุเลาลง ท่านถึงแก่กรรมด้วยอาการสงบ เมื่อเวลา 19.45 น. ของวันที่ 8 มีนาคม พ.ศ. 2497 สิริรวมอายุ 72 ปี 7 เดือน 2 วัน

ครูอุ่ง เป็นศิษย์ขั้บร้องคนสำคัญของท่านครูหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ได้เรียนขั้บร้องกับท่านครู ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2487 จนท่านครูถึงแก่กรรม ครูอุ่ง ได้สั่งสมวิชาการทางด้านขั้บร้อง และได้สืบทอดบทเพลงของท่านครูไว้เป็นจำนวนมาก

จากการสัมภาษณ์รวบรวมรายชื่อเพลงร้องที่ครูอุ่ง บั้วเอี่ยม ได้ต่อไว้จากหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) พบรายชื่อเพลงที่ได้ต่อทั้งหมด 82 เพลง ได้แก่เพลง

1. เพลงแสนคำนึง เถา	2. เพลงเขมรไทรโยค เถา
3. เพลงไล่พระจันทร์ เถา	4. เพลงแขกขาว เถา
5. เพลงสุรินทราหู สามชั้น	6. เพลงพราหมณ์ดีดน้ำเต้า เถาใหญ่
7. เพลงเขมรราชบุรี เถา	8. เพลงเขมรละออองค์ เถา
9. เพลงเขมรทรงพระดำเนิน สามชั้น	10. เพลงเขมรปากท่อ เถา
11. เพลงแขกมอญ เถา ทางเก่า	12. เพลงแขกไท่ เถา
13. เพลงแขกบรเทศ เถา	14. เพลงแขกลพบุรี สามชั้น
15. เพลงแขกสาหร่าย เถา	16. เพลงแขกโอด เถา
17. เพลงควงญา เถา	18. เพลงครุ่นคิด เถา
19. เพลงจันทิมาใหญ่ เถา	20. เพลงจันทันถิ่น เถา
21. เพลงชมแสงจันทร์	22. เพลงช้างประสาธนา เถา
23. เพลงดอกไม้ไพร เถา	24. เพลงเชิดจีน
25. เพลงต่อยุรูป เถา	26. เพลงเต่าเห่ เถา
27. เพลงถอนสมอ เถา	28. เพลงถอยหลังเข้าคลอง เถา
29. เพลงทยอยเขมร สามชั้น	30. เพลงทยอยยวน เถา
31. เพลงทยอยนอก เถา	32. เพลงทะเลเฒ่า เถา
33. เพลงเทพบรรทม เถา	34. เพลงเทพัญจวน เถา
35. เพลงเทวาประสิทธิ์ เถา	36. เพลงนกเขาชะแมร์ เถา
37. เพลงนารายณ์แปลงรูป เถา	38. เพลงบังใบ เถา
39. เพลงแปดบท เถา	40. เพลงพม่าห้าท่อน หกชั้น
41. เพลงกาเรียนทอง เถา	42. เพลงพม่าเห่ เถา
43. เพลงพระอาทิตย์ชิงดวง เถา	44. เพลงภริย์สุรางค์ เถา
45. เพลงมอญล่องเรือ เถา	46. เพลงม้ารำ เถา
47. เพลงมุล่ง เถา	48. เพลงแมลงภูทอง เถา
49. เพลงยวนเคล้ำ เถา	50. เพลงระส่ำระสาย เถา
51. เพลงระหกระเหิน เถา	52. เพลงราตรีประดับดาว เถา
53. เพลงลีลากระทุ้ม เถา	54. เพลงลาวเสียงเทียน เถา
55. เพลงลาวคำหอม เถา	56. เพลงวิเวกเวหา เถา
57. เพลงสมิงทอง เถา	58. เพลงสามไม้ใน สองชั้น
59. เพลงสารถี เถา	60. เพลงสาธิตาเขมร เถา

61. เพลงสาวเวียงเหนือ เถา	62. เพลงสืบท เถา
63. เพลงสุดสงวน เถา	64. เพลงกราวรำ เถา
65. เพลงขอมใหญ่ เถา	66. เพลงแสนสุดสวาท เถา
67. เพลงเขนง เถา	68. เพลงหงส์ทอง เถา
69. เพลงออกทะเล เถา	70. เพลงอะแซหุ่นกี้ เถา
71. เพลงอาถรรพณ์ เถา	72. เพลงอาเฮีย เถา
73. เพลงไอลาว เถา	74. เพลงด้นสามชะแมร์
75. เพลงด้นภุมรินทร์	76. เพลงลาวลำปาง เถา
77. ดับจันทกนิรี	78. เพลงชมแสงทอง สามชั้น
79. เพลงด้นสะมารัง	80. เพลงม่านม้วยเซียงตา
81. เพลงยาดแล้	82. เพลงมอญร้องไห้

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ครูอุ้งนได้ขับร้องเพลงแสนคำนึง เถา และเพลงสุรินทราหูสามชั้น ให้แก่ผู้วิจัยซึ่งเป็นเพลงที่ครูอุ้งนประทับใจและจำได้แม่นยำ และได้มอบเทปบันทึกเสียงขับร้องที่เคยบันทึกไว้ ซึ่งเป็นทางร้องของหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) เป็นข้อมูลจำนวน 4 เพลงคือ เพลงเขมรไทรโยค เถา เพลงไล่พระจันทร์ เถา เพลงแขกขาว เถา และเพลงพราหมณ์ดีดน้ำเต้า เถา

บทเพลงต่างๆ ที่ครูอุ้งน ได้ต่อจากท่านครูหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) นั้นส่วนใหญ่เป็นเพลงเฉพาะของบ้านท่านครู ซึ่งเป็นเพลงขนาดใหญ่ และขับร้องยาก อีกทั้งปัญหาเรื่องสุขภาพ และสายตาของครูอุ้งน ทำให้ไม่สามารถที่จะอ่านบททวนเพลงร้องต่างๆ ที่ครูอุ้งนได้จดบันทึกไว้ในสมุดบันทึก และขับร้องให้เป็นข้อมูลแก่ผู้วิจัยได้

เพลงแสนคำนึง เถา (ทางร้อง)

ประวัติเพลง

เป็นเพลงโบราณเพลงหนึ่ง คู่กับเพลงด้อยตลิ่ง มีสำเนียงเป็นลาว หลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ได้นำเอาอัตรา 2 ชั้น ซึ่งเป็นของเก่า มาปรับปรุงเป็นเพลงเถา เมื่อ พ.ศ. 2483 แล้วให้ชื่อว่าเพลงแสนคำนึง

กล่าวกันว่าเพลงนี้ผู้แต่งได้แต่งขึ้น เพราะความรู้สึกว่าถูกบีบคั้นทางการเมืองนับแต่ปี 2483 เป็นต้นไป เพลงไทยเดิมคงจะต้องเสื่อมไปเพราะ รัฐบาลสมัย จอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี สั่งห้ามบรรเลง จึงได้แต่งเพลงนี้ไว้เป็นอนุสรณ์

ที่จริงแล้วคงมิได้ห้ามบรรเลงเพลงไทยโดยเด็ดขาด แต่เป็นเพราะว่า ระหว่างปี พ.ศ. 2483 – 2488 อยู่ระหว่างสงครามเอเชียบูรพา และสงครามโลกครั้งที่ 2 รัฐบาลต้องการให้ประชาชน กล้าหาญและเข้มแข็ง จึงปลุกปลอบใจ ด้วยเพลงปลุกใจ เนื้อร้องจึงหนักไปในทางปลุกใจ ไม่มีความรัก ความเศร้าแฝงอยู่เลย อันเนื้อร้องเพลงไทยเดิม ซึ่งส่วนใหญ่มักเป็นเรื่องเศร้าๆ ปนความรัก จึงพลอยถูกกีดกันไปด้วย ว่าห้ามออกอากาศทางวิทยุกระจายเสียง รวมทั้งงานใหญ่ๆ ของฝ่ายรัฐบาลด้วย แต่ที่เป็นงานส่วนตัวทั่วไปก็บรรเลงได้ ไม่ว่า แต่อย่างไรก็ตามก็เป็นความรู้สึกขมขื่นทั่วไปของนักดนตรีไทย ที่รู้สึกว่าเหมือนกับถูกกีดกัน เรื่องนี้พอมีความจริงแฝงอยู่บ้าง คือนับตั้งแต่ปีพ.ศ. 2489 สงครามเลิกแล้ว มีนักดนตรีไทยพร้อมด้วยผลงานทางเพลงไทยเกิดขึ้นมากมาย ได้ยินเสียงเพลงที่มีเนื้อร้องเป็นความรัก ความเศร้าจากวิทยุกระจายเสียงอีกครั้งหนึ่ง

เพลงแสนคำนึงแปลกไปกว่าเพลงอื่นๆอยู่อย่างหนึ่ง คือผู้แต่งได้แต่งทำนองเป็น “ลูกนำ” ที่ชัดเจน แต่งเป็นนำร้องคล้าย Introduction อย่างดนตรีตะวันตก เป็นแบบอย่างให้มีผู้ทำตามในปัจจุบัน และผู้แต่งยังได้แต่งทำนองหางเครื่องไว้ตอนท้าย ออกเดี่ยวเครื่องมือต่างๆ รอบวงไว้อย่างไพเราะอีกด้วย

เพลงนี้ครูอุ๋งได้ต่อทางขับร้องจากท่านครูหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ไว้เป็นรุ่นแรกๆ ซึ่งครูอุ๋งได้สืบมาจนปัจจุบันและรักษาทางเป็นต้นแบบได้อย่างครบถ้วน

บทร้อง เพลงแสนคำนึง เถา

สามชั้น

อนิจจาครานั้นะตัวกู
จะเป็นเหยื่อเสื่อสาขที่กลางไพร
นี้จะอยู่อย่างไรไม่เล็งเห็น
มิได้คิดถึงตัวมัวจะมา

มาอ้างว้างค้างอยู่ในป่าใหญ่
เอาป่าไม่เป็นเรือนเหมือนป่าช้า
ตายเป็นก็คงปนอยู่กลางป่า
ไม่รู้ว่าจะเป็นเช่นนี้เลย

สองชั้น

ขุนแผนพามาด้วยความรัก
แต่ทุกข์ยากอย่างนี้ยังมีเคย
ไม่เคยเห็นก็มาเห็นอนาถนั้
ร่านรินบินต่ายระคายครพบ

ก็ประจักษ์ใจจริงไม่นิ่งเฉย
อกเอ๋ยเกิดมาพึงจะพบ
ไม่รู้จักก็มารู้อยู่จนจบ
ไม่เคยพบก็มาพบทุกสิ่งอัน

ชั้นเดียว

ยังพรั่งนี้จะเป็นอย่างไรเล่า
คิดขึ้นมา น้ำตาตกอกใจตัน
นิจจาเอ๋ยเคยสำรวจอยู่บ้านช่อง
คลั่งเคล้าเข้าเย็นไม่เว้นวาง

จะลำบากยิ่งกว่าเก่าหรือไรนั้น
กลับหวนหวนหวนคะนึงถึงขุนช้าง
ถนอมน้อมมิให้หน้ายระคายหมาง
อยู่กินก็ลำอาจล่อองค์

(เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน)

โน้ตทางร้องเพลงแสนคำนึง เถา

ถอดจากเทปบันทึก เสียงขับร้องของครูอุ๋ง บัวเอี่ยม ในปี พ.ศ. 2549

สามชั้น ท่อน 1

- - - -	- - - -	- - - ร	- - - ม	- - ช ม	มรด - ม	- - - ช	นิจจา ลดล-ลด
- - - ด	- - - ร	ม ร ช ร	ม ร ด - ร	ด ล - -	- - - -	ควา	ใน
- - ช ล	ช ม - -	- - - ด	ร ด - ล	- - - -	- - - ช	ล ช ด ล	ช ล ช-ล
ช ม - -	- - - -	- - - ร	- - - ม	- - ช ม	มรด - ม	นะ ตัว	กู
- - - ชล	- - - -	- - - ร	- - - ม	- - ช ม	มรด - ม	- ด - ช	- - - ช
- - - ชล	- - - -	- - - ร	- - - ม	- - ช ม	มรด - ม	มา อ้าง	ว่าง
ล - - ด	- - - ร	ม ร ช ร	มรด - ร	- - ด ล	- - - -	- ช - ช	- ม - ลด
- - ช ล	ช ม - -	- - - ด	ร ด - ล	- - - -	- - - ช	ค้าง	อยู่
ช ม - -	- - - -	- - - ร	- - - ม	- - ช ม	มรด - ม	- ช - ม	- ช - ม

ลช - - -	- - - -	- ช - ล	ชลช - ช	- - - -	- - - -	ดช - ล	ชลช - ช
- - - -	- - - -	- - ด ล	ชลช - ด	- - - ด	มรด - ม	- - ช ม	มรด - ม
ร ด - -	- - - -	จะ	เป็นเหยื่อ			เสือ	สา
		- - - ม	ชลช-ชม	ช - ชล	ชม-ชล	- - - ด	- ร - ด
ร ด - -	- - - ล	- - ด ล	ช ลช-ด	- - - -	- - - -	ที่กลาง	ไพร
		เอา ป่า	ไม้		เป็น	เรือน	
- - - -	- - - -	- ล - ช	- ล - ด	ท - - ด	ทรด - ช	- - - ช	- ล ช ม
- - - ช	- - - ล	- - ด ล	ชล ช - ล	ช ม - -	- - - -	เหมือนป่า	ช้า
						- ร ช ด	-รช รรด

สามชั้น เทียบกลับ

- - - -	- - - -	- - - ร	- - - ม	- - ช ม	มรด - ม	- - - ม	จะอยู่
							ล - - ล ช
ล - - - ด	- - - ร	ม ร ช ร	ม ร - ร	ด ล - -	- - - ด	- - - ม	อย่าง
							ไร
- - - ล	ช ม - -	- - - ด	ร ด - ล	- - - -	- - - ช	ล ช ด ล	ชล ช - ล
ช ม - -	- - - -	- - - ร	- - - ม	- - ช ม	มรด - ม	- ช ม ช	เห็น
							ไม่แจ้ง
ด ช - -	- - - -	- - - ร	- - - ม	- - ช ม	มรด - ม	- - - ล	ตาย
							เป็น
- - - ด	- - - ร	ม ร ช ร	มรด - ร	ด ล - - -	- - - -	- ด - ช	คงปน
							ม - ช ม
- - ช ล	ช ม - -	- - - ด	ร ด - ล	- - - -	- - - ช	ล ช ด ล	ชล ช - ล
ช ม - -	- - - -	- - - ร	- - - ม	- - ช ม	มรด - ม	- ช - ม	อยู่กลาง
							ป่า
							- - - ม

ลช - - -	- - - -	- ช - ล	ชลช - ช	- - - -	- - - -	ดช - ล	ชลช - ช
- - - -	- - - -	- - ด ล	ชลช - ด	- - - ด	- มรด - ม	- - ช ม	รวมร - ม
ร ด - -	- - - -	มิ	ได้ คิด			ถึง	ตัว
		- - - ด	ช-ชมด	ช - - ล	ชม-ชล	- - - ด	- ร - ด
- - - -	- - - ล	- - ด ล	ช ลช- ด	- - - -	- - - -	มัว	จะมา
		ไม่ ู้	ว่า		จะ	เป็น	
- - - -	- - - -	- ด - ด	- ช - ช	มล - - ด	ทว - - ม	ชลช - ช	- - - ล
ช ม - ช	- - - ล	- - ด ล	ช ลช-ล	ช ม - -	- - - -	เช่นนี้	เลย
						- ร ด ม	-ด-รวมรด

สองชั้น ท่อน1

- - - ร	มรด - ม	- - - ล	แผน	ด - - ล	ด ล - ด	ร ด - ล	พา	มา
- - - ล	ช ม - ล	- - ด ล	ชลช - ล	ชม-ชม	มรด - ม	- ชมช	ด้วยความ	รัก
ช - - ร	มรด - ม	- - - ช	ก็	ประจักษ์	ม-ลช	ล - - ด	ใจ	จริง
- - - ล	ช ม - ล	- - ด ล	ชลช - ล	ชม-ชม	มรด - ม	- ชมช	ไม่ นิ่ง	เฉย
ดช - ดล	ชลช - ด	- - - ม	- - ช ด	- - - -	- - - -	- ช - ล	ชลช - ช	
แต่ ทุกข์	ยาก	อย่าง	นี้	ยัง	มิ	เคย		
- ล - ด	ร ด - ด	ล - - ล	- - - ด	ร ด - ร ด	- - - ม	- - - ช	ม - - -	
อก	เอ๋ย	เกิด	มา			ฟัง	จะพบ	
- - - ช	- ล - ล	ด - - ม	- ช - -	- ช - ล	ดลช - ม	- - - ร	ด - ร มรด	

สองชั้น เทียบกลับ

- - - ร	มรด - ม	ไม่เคย	เห็น	ดล - ด	รด - ล	ก็	มา เห็น
- - - ล	ช ม - ล	- ช ม ล	- - - ล	ชล - ล	ชม - ชม	อนาถ	นัก
ช - - ร	มรด - ม	ไม่รู้	จัก	ล - - ด	รด - ล	ก็	มา
- - ช ล	ช ม - ล	- - ด ล	ชลช - ล	ชม - ช ม	มรด - ม	อยู่ เจน	จบ
ดช - ดล	ชลช - ด	- - - ม	- - ช ด	- - - -	- - - -	- ช - ล	ชลช - ช
ร้าน	ร้าน	บิน	ต่าย	รด - รด	- - - ช	ระ คาย	ครบ
- - - ด	ล - - ร	ด - - ด	- - - ล	ช - - ล	ดลช - ม	- - - มด	- - ร มรด
ไม่เคย	พบ	ก็	มาพบ	ช - - ล	ดลช - ม	ทุกสิ่ง	อัน
- ช ม ล	- - - ด	ล - - ช	มช ล - ช	- ช - ล	ดลช - ม	- - - มด	- - ร มรด

ชั้นเดียว ท่อน 1

ยัง	พุ่ม นี	นี	จะ เป็น	- - - ล	ชม - - -	อย่างไร	เล่า
- - - ช	- ช ม ล	ด - - ช	ม - ช ช	- - - ล	ชม - - -	- ม - ช	- ช - ม
จะ	ลำบาก	ยิ่ง	กว่า เก่า	- ชดล	- ลชม	ฤา ไร	นั้น
- - - ม	- - ช ม	- - - ช	ม - ช ม	- ชดล	- ลชม	- ร ช ร	- ร ดลล
----	- ร - ม	- - ชม	- ร - ด	- - - ร	ด - ดลล	- - ร ด	- - - ล
รด - - -	- - - ร	- ม - ม	- ม - -	- ช ล ช	- ล - ช	- - - ช	- ด ช ช
- - ชดล	ดลชม - -	ถึง ชุน	ข้าง				
- - ชดล	ดลชม - -	- ร ช ร	ช-รรด				

ชั้นเดียว เทียบกลับ

นิจจา - - ด ล	เอย - - - ล	เคย ด - - ช	ลำราญ - - ด ช			อยู่ บ้าน - ม - ช	ชอง ม ช - ม
ถนอม - - ช ช	น้อง - ด - ด	มิ ล - - ล	ให้หน้าย ช ม - -			ระคาย - - ร ร	หมาง - ร มรด
				คลึง	เคล้ำ	เข้า	เย็น
--- ด	- ร - ม	-- ชม	- ร - ด	- - - ด	- - - ร	ด - - ร	- ด - ด
	ไม่	เว้น	วาง	อยู่	กิน	ก็	สำอาง
- - - -	- - - ช	ด - - ช	ม ม - -	- - - ช	- ล - ล	- - - ช	มลช - -
		ละออ	องค์				
- - ชล	ดลชม - -	- ร ร	- ร มรด				

เพลงเขมรไตรโยค เกา (ทางร้อง)

ประวัติเพลง

สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ ทรงอาศัยเค้าโครงจาก เพลงเขมรกล่อมลูกชั้นเดียวของเก่า ประเภทหน้าทับปรบไก่ มีสองท่อน ท่อนละสี่จังหวะแต่งเป็น เพลงเขมรไตรโยคอัตราสองชั้น ส่วนบทร้องทรงแต่งจากความทรงจำตั้งแต่โดยเสด็จพระราช ดำเนิน ประพาสตำบลไตรโยคครั้งแรก เป็นแนวพระนิพนธ์และนำออกบรรเลงเป็นครั้งแรก ใน พระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา ของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อวันที่ 20 กันยายน 2431เนื่องจากลีลาท่วงทำนองของเพลงเขมรไตรโยค เหมาะจะเป็นเพลงสามชั้น ประมาจารย์ทางดนตรีไทยจึงให้ตีหน้าทับปรบไไ้สามชั้นโดยอนุโลม

ในรัชสมัย พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้มีบทร้องเพลงเขมรไตรโยคขึ้น อีกบทหนึ่งนอกเหนือไปจากบทร้องที่สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอเจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ ทรง นิพนธ์บทร้องใหม่นี้ ต่อมา นายจอน สุนทรเทศ นักร้องจากกรมทหารมหาดเล็กที่สาม ได้ขับร้อง บันทึกลงแผ่นเสียงไว้เป็นครั้งแรก

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว มีการนำเพลงเขมรไตรโยคมาใช้ ประกอบกับบทละครอย่างน้อยสามเรื่อง คือเรื่อง พระยศเกต ของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมขุนเพชรบูรณ์อินทราชัย บทพระราชนิพนธ์เรื่องพระร่วง และเรื่องวังती ใน พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

พ.ศ.2491 หลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ได้นำเพลงเขมรไตรโยคมาแต่งขยายขึ้นอีกเท่าหนึ่ง และตัดลงเป็นชั้นเดียว ให้ชื่อว่าเพลงเขมรไตรโยค เกา ส่วนบทร้องในอัตราชั้นเดียวนั้น นางจันทนา พิจิตรครุการ เป็นผู้แต่งเพิ่มเติมขึ้น

เพลงเขมรไตรโยค เกา มีความไพเราะเรียบง่าย เหมาะกับเครื่องดนตรีทุกประเภท และสามารถบรรเลงด้วยเครื่องดนตรีประเภทใดก็ได้ ดังจะเห็นได้จากงานฉลองครบรอบ100ปี เพลงเขมรไตรโยค จัดขึ้น ณ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2531 ซึ่งได้ดัดแปลงเพลงนี้ในรูปแบบต่างๆ รวมทั้งทำเป็นจังหวะปิกิน และ แทงโก้ สำหรับลีลาศ และยังสามารถทำทางบรรเลงสำหรับดนตรีสากลได้อีกด้วย

ครูองุ่นได้ต่อเพลงเขมรไตรโยค เกา เป็นเพลงที่มีขนาดใหญ่จากท่านครูหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) เพลงเขมรไตรโยคนี้เป็นเพลงที่ร้องยาก และมีจังหวะยาก ยิ่งในอัตราจังหวะสามชั้นที่เรียกกันว่าสามชั้นฉาย ต้องอาศัยกำลังของผู้ขับร้องเป็นอย่างมาก ครูองุ่นได้มีโอกาสขับร้องบันทึกเสียงเพลงเขมรไตรโยค เกา ไว้เป็นต้นแบบในงานฉลองครบรอบ100ปี ด้วย

บทร้องเพลงเขมรไตรโยค เกา

สามชั้น

บรรยายความตามไท่เสด็จยาตร	ยังไตรโยคประพาสพนาสน
(หนาน้องเอยเจ้าก็ไม่เคยเห็น)	
ไม่ไล่หลายพันธุ์ละชั้นปะปน (หนาเจ้าเอย)	พี่ชายชนเขาชะงักเป็นโกรกธาร
น้ำพุพุ่งซ่า ไหลซ่าขาดฉาน	เห็นตระการ
มันไหลจอกโครมจอกโครม	มันดังจ๊อกจ๊อกจ๊อกจ๊อกโครมโครม

สองชั้น

น้ำใสไหลจนดูหมุ่มมัสยา	ก็เหล่าหลายว่ามาก็เห็นโฉม
(น้องเอยเจ้าก็ไม่เคยเห็น)	
ยีนปักษาซ้องเสียงเพียงประโคม	เมื่อยามเย็นพยับพอยมร้องเรียกรัง
เสียงนกยูงทอง มันร้องโด่งดัง	หูเราฟัง
มันร้องดังกระดังงะ	มันดังก็อกก็อกก็อกกระดังงะ

(พระราชนิพนธ์ ในสมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์)

ชั้นเดียว

เสด็จไพร่ไทยคยลประพาส

ระดาดาษรูกาพนาศรี

(น้องเอยไม่เคยเห็น)

เขาชะงุ้มโงกเง้อมเหลื่อมคิริ

อยู่ริมที่ช่องธารชานศิลา

น้ำพุพุ่งโพนไหลโจนแผ่นผา

เห็นเหมาะตา

มันไหลมา

คักคักคักคักกระเซ็น

(นางจันทนา พิจิตรครุการ แต่ง)

โน้ตทางร้องเพลงเขมรไทยคย เถา

ถอดจากเทปบันทึก เสียงขับร้องของครูอุ้น บัวเอี่ยม ในปี พ.ศ. 2531

สามชั้น ท่อน 1

ดนตรีนำ	(- - - -	- ด - ด	- - รร	พรดล	- - - -	- ด - ล	ชลดล	ชฟ - ช
- - - -	- ล - ช	ฟชลช	พร - ฟ	- - - ร	- ฟ - -	- ร - ช	ฟฟฟฟ)	
- - - -	- - - -	บรราย	ความ	- - - -	- - - -	ตาม	ให้	
- - - -	- - - -	- - ฟ ฟ	- - - ฟ	- - ช ฟ	มรด - ฟ	- - - ช	ฟ ล - ด	
- ลทล	- - - ล	- - ด ล	- ลชฟ - ช	- - - -	เสด็จ	- - - ชล	ยาตร	
ช - - ฟช	พร - - ร	- - ฟ ร	- ดรด - ร	- ดล - ดช	ฟ ช ล ด	- - - -	- - - -	
- - - ช	- - - ล	- - - ด	- ร - ฟ	- - ม ฟ	ช ล ช - ช	ฟ - - ชฟ	มรด - ร	
- - - -	ยัง ไทร	- - - -	โยค	- - - -	น้อง	ประ	พาส	
- - - -	- ล - ล	- - ด ล	- ชลช - ช	พรฟ - พร	ดรด - ฟ	- - - ฟ	- ชลช - ช	
- - - ฟล	- - - ล	- - ด ล	ลชฟ - ช	- - - -	พนา	- - - ล	สน	
ท - - ฟ	ช - - -	ฟช - - -	พร - - ร	- - - พร	- รดล - ร	- - - ฟ	- มฟชฟ - ฟ	
- - - -	- - - -	- - - -	- - - ช	- - - ล	ชลชดฟ	- - - ช	ลชฟ - ล	
- - - -	- - - -	- - - ด	- - - ร	- - - ฟ	ชฟ - - - ร	- - - ฟ ร	ดรด - ร	

- - - ด ล	- - - -	- - - ด	- ร ด - ล	- - - -	- ด - ล	- - ด ล	ลชฟ - ช
- - - -	- - - -	- ช - ล	- ชลช - ช	- - - -	- - - -	เจ้า ด - ฟ ร	ก็ - - - ร
- - - ชฟ	- - - -	- ฟ - ช	- ฟชฟ - ฟ	- - - -	ไม่เคย - ชฟ - ช	- - - ล	เห็น ชฟล - ล
- - ด ช	ล ช - - ด	- - - ร	- มร ด - ล	- - -	- ด - ล	- - ด ล	ลชฟ - ช
- - - -	- - - ช	- ลช - ดช	- ลชฟ - ช	- - ฟ ร	- - - -	- - - -	- - - -

สามชั้น ท่อน 2

- - - -	ไม่ - - - ฟ	- ร - ฟร	ไถ่ - ดรด - ล	หลาย - - - ฟ	พันธุ์ - - - ร	- - - ฟร	คละ - ดรด - ร
- - - ด	รดล - ร	- - ฟ ร	ขึ้น - ดรด - ฟ	- - - รฟ	ปะ - - - ร	- ช - ล	ปน ชฟชดลล
- - - -	- - - -	- - - ด	ร ด - ช	- - - -	- ลชฟ	- - - ล	ร ด - ด
- - - -	- - - -	- - ฟ ร	ดรด - ร	- - ด ล	- - - ล	- - ด ล	ลชฟ - ช
- - - -	- - - -	- - - ฟ	ชฟ - - ช	- - ฟ ร	- ด - ร	- ฟ - ช	ฟลช - ล
- - - -	- - - ช	ลชดช	หนา ลชฟ - ฟ	ท - - ฟ ช	เจ้า ฟร - - ด	- ล - ดร	เอย ดลร - ร
- - - -	ที่ชาย - - ชฟล	- - - ล	ชล ชฟชล - ล	- - - ด	เขา ลดรด - ล	ชะงัก ด - ล ด	ชฟ - ล
- - - -	- - - ล	- - ด ล	เป็น ลชฟ - ช	- - - -	โกรก - - - ฟ	- - ช ล	ธาร ช ฟ - ฟ
- - - ฟช	- - - ฟช	- - - ฟร	- - - -	น้ำ - - - ด	พุ ล - - ด	ฟุ้ง ชลช - ฟ	ซ้ำ ร - - ฟ

ร - - ฟ ช	ฟ ร - -	- - - -	- - - -	เครื่องรับ (ชลตร	ดรฟช	ฟรดล	รดลช
ดลชฟ	ลชฟร)	- - - -	- - - -	ไหล - - - ล	ด - - ฟ	- - - ฟ	ร - - ฟ
ท - - ฟช	ฟ ร - -	- - - -	- - - -	เครื่องรับ (ดรดล	รดลช	ดลชฟ	ลชฟร
รฟร	ฟด - ร)		เห็น - - - ล	ด - - ฟ ร	ดรด - ด	- - -	ตระการ - - ช ช
- - - ล	ช ฟ - -	เครื่องรับ (ชฟลช	ดลรด	รลรด	รลรด	ฟรดล	- ช - ฟ)
- - - -	มันไหล - ฟ - ฟ	จ้อก ช - - ฟ	โครม ร - - ฟ	- - - -	- - - -	จ้อก - - - ฟ	โครม ร - - ฟ
- - - -	มัน ดัง - ฟ - ฟ	จ้อก - - - ฟ	จ้อก ร - - ฟ	จ้อก ร - - ฟ	จ้อก ร - - ฟ	โครม ร - - ฟ	โครม - - - ฟ

สองชั้น ท่อน 1

- - - -	- ด - ล	- - ด ล	- ช ฟ - ช	- - ล ช	ฟ ร - ฟ	- - - ช	ฟชฟ - ฟ
น้ำ - - - ช	ใส ฟ - - ฟ	ไหล ด - - ด	จนดู - - ล ล	- - - ล	หมู่ ด ฟ - - ฟ	มัด - ลช - ช	ส ยา ฟ ฟ - ฟ
ท - ฟช	ฟ ร - - ล	- - ด ช	ฟชล ด	- - - ร	ด ม ร - ร	- - - -	- - - -
ก็เหล่า - - ฟ ฟ	หลาย - ล - - ล	ว้าย ด - - ช	มา ฟชล - ล	- - - ล	ก็ ด ฟ - - ฟ	เห็น ลช - - ฟ	โถม ท - - ฟ
ท - - ฟช	ฟร - - -	- - - -	- - - ฟ	- - - -	- - - -	น้อง - - - ล	เอย ฟล - - ล
- - - -	- - - -	- - - -	- - - ด	- - - -	ร ด - ล	- - ด ล	ช ฟ - ช
- - - -	- - - -	เจ้า - - - ฟ	ก็ ไม่ ร - ฟ ฟ	ร - ช ฟ	- - - -	เคย - - - ช	เห็น - - - ล
- - ด ท	- ด - ล	- - ด ล	- ช ฟ - ช	- - ฟ ช	ลชฟ - ช	- - ฟ ร	- - - -

สองชั้น ท่อน 2

ยีน - - - ร	ปั๊กษา - - ด ร	ซ้อง ฟ - - - ร	เลี้ยง ด - - ด	รดล - ดร	เพียง ฟรด - ล	ลชฟ - ล	ประโคม - ล - ล
- - - -	- - - ด	- - - -	ร ด - ล	- - ด ล	ช ฟ - ช	- - - -	- - - -
- ช - ล	- ด - ร	- ด - ม	รวมร - ร	- - - -	- - - -	- ช ร ม	รวมร - ร
เมื่อยาม - ฟ - ล	เย็น - - - ล	พยับ - - ล ด	โพยม - - ล ล	- - - ล	ร้อง ด ฟ - - ช	เรียก ล - - ฟ	รัง ร - - ฟ
- - - ช	ฟ ร - -	เสียงนก - ด - ช	ยุงทอง - - ฟ ฟ	- - - ช	ฟ ร - - -	เครื่องรับ (- ล - ช	- ฟ - ร)
- - - -	- - - -	มัน ร้อง - ล - ช	โด่ง ดัง - ร - ฟ	- - - ช	ฟ ร - - -	เครื่องรับ (- ล - ช	- ฟ - ร)
- - - -	หู - - - ด	- - - -	เราฟัง - ลช - ฟ	เครื่องรับ (- - ลช	ฟชลด	- - ฟร	ดลชฟ)
มันร้อง - ฟ - ช	ดัง - - - ฟ	กระต๊อ - - ฟ ร	โห่ง ฟร - - ฟ	มันดัง - ฟ - ฟ	ก๊อกก๊อก - ร - ร	ก๊อก - ร - -	กระต๊อโห่ง ฟร - ฟ

ชั้นเดียว ท่อน 1

- - ดล	ชฟ - ช	- - ลช	ฟร - ฟ	- - - -	เสด็จไพร - ลช - ล	- ด ฟช	ไทรโยค - ฟ - ร
- - - ร	ฟรด - ร	ยล ด ล - ด	ประพาส - - ด ล	- - - ร -	ระดาดาด ล ล - ช	รุก ล - - ด	ชา ชลชฟ - ฟ
ชฟร ฟร	ดรด - ฟ	พนา - - ชช	ศรี ฟล - - ล	- - - ด	- - - ล	- - ด ล	ชฟ - ช
น้อง - - - ล	เอย ช ฟ - - ช	ไม่เคย ด - - ฟ ช	เห็น - - - ล	ด - ดช	ลชฟ - ช	- - ฟร	- - - -

ชั้นเดียว ท่อน2

เขา	ชะงุ้ม	โงก	เงื่อม			เหลื่อม	คิริ
- - - ฟ	- - ร ฟ	- - - ด	ล - - ร	ด - - ด ร	พรด - ล	- - - ช	- - ล ล
อยู่ ริม	ที่	ช่อง	ธาร			ชาน	ศิลา
- ด - ร	- - - ฟ	ด ล - - ด	ล - - ด	- - ฟ ร	ดรด - ล	- - - ล	- - ล ล
น้ำ พุ	พุง โพน	เครื่องรับ		ไหล ไฉน	แผ่นผา	เครื่องรับ	
- ล - ช	- ร - ฟ	(- ล - ช	- ฟ - ร)	- ล - ช	- ร - ฟ	(- ล - ช	- ฟ - ร)
เห็น	เหมาะตา			มันไหลมา	คักคัก	คักคัก	กระเซ็น
- - - ล	ด-ร ฟ	- - - -	- - - -	- ฟ ช ฟ	- - ร ร	- - ร ร	- - ฟ ฟ

เพลงใส่พระจันทร์ เถา (ทางร้อง)

ประวัติเพลง

เพลงใส่พระจันทร์ของเดิมอัตราจังหวะชั้นเดียวเป็นเพลงโบราณชื่อ เพลงไล่เดือนนกจวก บางทีก็เรียกนาคราชแผลงฤทธิ์ หลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ได้นำมาแต่งขยายเป็น สองชั้นและสามชั้นครบเป็นเถา เมื่อราว พ.ศ.2491 พร้อมทางร้องแล้วเรียกชื่อใหม่ว่า ใส่พระจันทร์ ลักษณะของเพลงตอนแรกมีจังหวะช้าแต่ตอนท้ายจะมีจังหวะเร็วรู้เร้าตื่นเต้นเป็นอย่างยิ่ง

ครูอุ้น บัวเอี่ยม ได้ต่อทางร้องเพลงใส่พระจันทร์จากท่านครูหลวงประดิษฐไพเราะ(ศร ศิลปบรรเลง) ได้บรรเลงออกเผยแพร่โดยวงเครื่องสายคณะศิษย์ศรทองนนทบุรีหลายครั้ง ซึ่งครูอุ้น ได้รักษาทางเพลงที่ได้สืบทอดมานี้อย่างครบถ้วน

บทร้องเพลงใส่พระจันทร์ เถา

สามชั้น

เอนเอียงลงบนเตียงกอดหมอนข้าง เสน่ห์นางครุ่นคิดคำนึงถึง
 รู้จักบ้านก็จะดำเนินไปโดยดิ่ง จะพากฟิงฟิงใครผู้ใดดี

สองชั้น

ช่วยพุดมาพิมมาให้พบ ไม่ลืมลบคุณเลยจนเป็นผี
 อย่าเลยวันรุ่งขึ้นพุ่มนี้ จะสืบบ้านพิมพี้ให้แจ้งใจ

ชั้นเดียว

จะบิณฑบาตกาญจนบุรีศรีสุพรรณ ให้พบขวัญตาพี่ให้จงได้
 จำจะเขียนเพลงยาวติดเอาไป สมคะเนก็จะให้เสียทีเดียว

(อาศัยเค้าโครงจาก บทเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน)

โน้ตทางร้องเพลงใส่พระจันทร์ เภา

ถอดจากเทปบันทึก เสียงขับร้องของครูอุณ บัวเอี่ยม ในปี พ.ศ. 2528

สามชั้น ท่อน 1

----	--- ร	-- ฟร	- ดรด - ร	---- ดล	----	เอน ด -- ช	เอียง --- ช
- ลชฟ --	--- ร	-- ฟร	- ดรด - ฟ	----	ลง --- ช	- ลชฟ - ช	บนเตี๋ย ลชด - ลล
----	--- ช	ลชดช	ลชฟ - ช	- ฟร - ฟร	- รดล - ร	--- ฟ	--- ช
ลชดฟ	ชฟ - ล	ลชฟ - ล	- ด - ช	ลช - ด -	กอดหมอน - ฟ - ช	ด - ชล	ข้าง ชฟ - ชฟ -
ร -- ฟช	ฟร --	- ร - ม	- รร - ร	----	----	เสน่ห์ -- ด ล	หา --- ด
--- ร	-- ฟด	รด - ฟด	- รดล - ด	--- ร	- ดล - ร	ครุ่น --- ฟ	คิด ร -- ช
ฟ ชฟ --	--- ร	- ดล - ร	- ฟ - ช	- ลชล - ล	-- ด ช	ลช ด ช	ลชฟ - ช
ฟร -- ม	-- ชร	มร - ชร	- มรด - ร	---- ดล	----	คำนึง -- ร ร	ถึง --- ม -- ชร

สามชั้น เที้ยวกลับ

----	--- ร	-- ฟร	- ดรด - ร	---- ดล	----	รู้จัก -- ล ฟ	บ้าน - ชลช - ช
ฟร -- ฟ	--- ร	-- ฟร	- ดรด - ฟ	----	----	ก็	จะด้าน -- ช ฟ
--- ชล	--- ร	----	-- ฟด	--- ร	ฟ ร ด ล	-- ด ช	----
--- ล	-- ด ช	ลช -- ดช	ลชฟ - ช	-- ฟร	----	ไปโดย	ดี --- ร
----	----	- ร - ฟ	- รร - ร	----	----	จะพราก	ฟัง --- ด

----ร	--ฟ ด	รด - ฟด	- รดล - ด	----ร	ดล - ร	----ฟร	----ฟ
----ฟ	----ร	ดลดร	- ฟ - ช	ล ชฟ - ล	--ด ช	ลช - ดช	ลชฟ - ช
ฟร - ม	--ช ร	มรดร	- มรด - ร	--ด ล	----	ผู้ใด	ดี
						- รดร	----ร

สองชั้น ท่อน 1

----	ช่วย	ฟล - ดล	พูด	รฟ - ฟร	ดรด - ฟ	พา	พิมพ์
----	----ช	ฟล - ดล	ชลช - ช	รฟ - ฟร	ดรด - ฟ	----ล	----ล
----ฟ	----ช	ลชดช	ลชฟ - ช	----ฟร	----	มาให้	พบ
		ไม่ลืม	ลป	----ฟร	----	ดล - ร	ด --- ม
- รมร	----	- ดลล	----ร	- ด - ร	- ดล - ร	คุณ	เลย
		- ดลล	----ร	- ด - ร	- ดล - ร	----ฟ	ฟ ---
----ล	--ด ช	ลช - ดช	- ลชฟ - ช	----ฟร	----	จน	เป็นผี
		ลช - ดช	- ลชฟ - ช	----ฟร	----	----ร	----ม

สองชั้น เพียวกลับ

----	อย่า	ล --- ดล	เลย	ลชฟ ฟร	- ดรด - ฟ	วัน	รุ่ง
----	----ฟ	ล --- ดล	ชลช - ช	ลชฟ ฟร	- ดรด - ฟ	----ล	----ล
----ฟ	----ช	ลชดช	- ลชฟ - ช	----ฟร	----	ขึ้นพรั่ง	นี้
		ลชดช	- ลชฟ - ช	----ฟร	----	--ร ด	- ด - ม
- รรมร	----	จะสืบ	บ้าน	ดลดร	- ดล - ร	พิมพ์	พี
		--ดล	ด --- ด	ดลดร	- ดล - ร	----ฟ	ฟ - รฟ
----ล	--ด ช	- ลช - ดช	- ลชฟ - ช	----ฟร	----	ให้แจ้ง	ใจ
		- ลช - ดช	- ลชฟ - ช	----ฟร	----	--ร ด	--ร ม

ชั้นเดียว ท่อน 1

จะบิณ	ทบาท	กาณ	บุรี			ศรี	สุพรรณ
-- ล ล	-- ล ช	--- ล	-- ล ล	- ฟ - ช	ลช ฟ - ร	- ช - -	- ร ร -

ให้พบ	ขวัญ	ตา	พี่			ให้จง	ได้
-- ฟร ช	ฟ -- ฟ	ท -- ฟ	- ท - รฟ	- ฟ - ช	ลช ฟ - ร	-- รด ร	- ร - -

ชั้นเดียว ท่อน 2

จำ	จะเขียน	เพลง	ยาว			ติดเอา	ไป
--- ล	-- ล ด	--- ล	--- ล	- ฟ - ช	ลช ฟ - ร	-- ด ร	- ร - -
สม	คะเน	ก็	จะให้			เสีย	ทีเดียว
--- ล	-- ช ช	-- ร -	ฟ ฟ --	- ฟ - ช	ลช ฟ - ร	- ช - -	- ร ร -

เพลงแขกขาว เกา (ทางร้อง)

ประวัติเพลง

เพลงแขกขาว หลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ได้แต่งเพลงแขกขาว อัตราสอง ชั้นขึ้นใน พ.ศ.2464 ให้ปี่พาทย์วงสวนกุหลาบของเจ้าฟ้ากรมหลวงราชสีมา พอถึงพ.ศ.2473 ได้แต่งทำนองเป็น สามชั้น และชั้นเดียว สำหรับขับร้องบรรเลงเป็นเพลงเกา ความหมายของเพลงไปในทางครุ่นคิดคำนึงและจิตใจที่กังวลในของรัก

ครูอุ่ม บัวเยี่ยม ได้สืบทอดทางร้องเพลงนี้มาจากท่านครูหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) เป็นทางร้องที่ไพเราะมีลีลาสำเนียงแขกอย่างชัดเจน เป็นทางร้องเฉพาะของครูอุ่ม ซึ่งไม่ตรงกับทางร้องเพลงแขกขาวที่ใช้ขับร้องกันทั่วไปในปัจจุบัน

บทร้องเพลงแขกขาว เกา

สามชั้น

โอ้เจ้าดวงยิหวาพี่
ใครจะปลอบโถมงามสามสุดา

ปานฉะนี้เจ้าคร่ำครวญวนหา
แต่พอพาใจเศร้าบรรเทาคลาย

สองชั้น

สงสารน้ำคำที่พร่ำสั่ง
ครวญพลงทางกำสรดรันทกาย

คิดถึงความหลังแล้วใจหาย
แล้วนี้กายพวกพลงมนตรี

ชั้นเดียว

จึงชักม่านทองทั้งสี่ทิศ
ลมหนาวवलกลิ่นสุมาลี

ดังจะปิดบังแสงสุรีย์สีห์
เหมือนกลิ่นผ้ายาหยีที่ผูกมา

(บทละครเรื่องอิเหนาพระราชานิพนธ์ในรัชกาลที่ 2)

โน้ตทางร้องเพลงแขกชาว เถา

จากเทปบันทึก เสียงขับร้องของครูอรุณ บัวเอี่ยม ในปี พ.ศ. 2530

สามชั้น ท่อน 1

----	----	ดท - ด	รด - ฟ	-- ม ฟ	ชลชล	ชฟ - ชฟ	รวมร - ร
----	----	ไ้	ว่า			เจ้า	ดวง
----	----	-- ร ด	-- ร ด	-- ช ล	ชฟ - ท	--- ชฟ	--- ช
----	--- ฟ	--- ชฟ	มรชด	--- ร	มรด - ฟ	--- ช	ฟชล - ช
----	--- ร	--- ม	- ฟ - ช	- ล - ชฟ	ชลช -- ด	ยิหว่า	ฟี่
---	---	- ลชฟ - ช	ลชทลล	----	----	ป่าน	ฉะนี้
---	---	---	---	---	---	จะคว่ำ	คววญ
ล -- ด	--- ร	มรชร	มรด - ร	--- ดล	---	-- ชฟ	--- ช
---	ชฟ ---	---	- ลช - ร	----	---	- ฟ - ช	ฟ - ลชล
ชฟ - ชฟ	มรวมรล	-- ด ล	ชลช - ล	ชฟ - มฟ	- ชลช	หวน	หา
						-- ชฟ	--ชฟ --ชร

สามชั้น ท่อน 2

----	--- ม	--- ชม	- รวมร - ม	- รด - ท	- ร - ล	ใคร	จะปลอบ
----	---	---	---	---	---	ใดม	งาม
---	- ล --	- ล - ท	- ลทล - ล	-- ด ล	- ชลช - ฟ	ลช -- ช	--- ร
----	----	--- ฟ	---	----	- ฟ - ช	- ลชฟ - ช	- ลด - ร

----	----	---ฟ	---ช	---ล	ชฟชลชด	สาม	สุดา
						---ด	--ลล
----	--ทล-	ลชฟ-ช	ลชลทล	----	----	แต่พอ	พา
						-ช-ล	---ล
---ด	---ร	มรชว	มรด--ร	---ดล	----	ใจ	เศร้า
						---ช	---ชฟ
---ชล	-ชฟ--	---	-ลช-ร	----	---	-ฟ-ช	ฟ-ลชล
ชฟ-ชฟ	มรอมวล	-ด-ล	-ชลช-ล	ชฟ-มฟ	ชลช--	บรพทา	คลาย
						--รร	---ร

สองชั้น ท่อน 1

----	----	สง	สาร			น้ำ	คำ
		---ชด	---ช	----	----	ด--ล	ชฟ-ช
---	---					ที่พริ้ว	สั่ง
---	---	---	-ฟ-ช	---	ชฟชลช	ดช-ชฟ	ชล-ลช
---	---	คิด	ถึง			ความ	หลัง
---	---	---	-ดล-ด	---	-รด-ล	ด--ช	---ชด
---	ลช-ร	---	-ฟ--	-ชฟล	ดลชฟ	แล้วใจ	หาย
						-ลชชฟ	---ช--ชว

สองชั้น ท่อน 2

----	ควาญ		พลาญ			ทาง	กำสวด
---	---	---	-รด-ด	รดล-ช	ลชดล	---	--ฟด
--รอม	--ฟช	ลชฟ-ช	ล-ด-	--ร-	----	รัดทด	กาย
		แล้วนี้	อาย			--ลด	-ล-ล
---	---	--ดล-ด	---	---	รด-ล	ด-ดชฟ	พล
---	ลช-ร	---	-ฟ--	-ชฟล	ดลชฟ	มน	ตรี
						ลช-ชว	---ร

ชั้นเดียว ท่อน 1

----	จิ้งจก -- ช ล	ม่าน --- ฟ	ทอง - ช --	- ร - ม	- ฟ - ช	ทั้งสี่ ลช - ลช	ทิศ -- ดล
ดั่ง --- ช	จะปิด -- ช ม	บัง --- ช	แสง ล -- ดช	- ลชล	ดลชฟ	สุ -- ช ร	วิธีสี่ ม ฟ - ชร

ชั้นเดียว ท่อน 2

----	ลมหวาน -- ล ด	- ดล ช ล	อวน -- ร -	กลืน - ด --	-- ม ร	สุมา -- ล ล	ลี ล--
เหมือนกลืน - ลด - ฟ	ผ้า --- ชฟ	ยา --- ช	หยา ล -- ดช	- ลชล	ด ล ช ฟ	ที่ผูก ลช รด	มา - ร --

เพลงสุรินทราหู สามชั้น

ประวัติเพลง

เพลงสุรินทราหู ของเดิมทำนอง สองชั้น เป็นเพลงเก่าสมัยกรุงศรีอยุธยา ตกมาสสมัยรัตนโกสินทร์ได้มีการตกแต่งเรียบเรียงเป็นเพลงเรื่องในพวกเพลงช้าสำหรับวงปี่พาทย์โดยเฉพาะคือเมื่อบรรเลงสุรินทราหูจบแล้ว มักนิยมออกเพลงกระต่ายชมเดือน กระต่ายเต้น กระต่ายกินน้ำค่าง ลูกวอนแม่ และแม่วอนลูกซึ่งเป็นเพลงเร็วส่งท้าย สำหรับทำนอง สามชั้นเป็นของครูทदनักร้องและครูดนตรีมีชื่อของวงสมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ ได้แต่งเพื่อเป็นคุณานุสรณ์แด่สมเด็จพระยาฯ องค์นั้นทำนองเดียวกับพระประดิษฐไพเราะเคยแต่งเพลงพระอาทิตย์ชิงดวงได้แสดงคุณานุสรณ์แด่ท่านสมเด็จเจ้าพระยาฯ มาแล้ว ลีลาของเพลงแม้ไม่โดดเด่นนัก แต่ก็มีควาไพเราะมาก จนได้มีผู้นำทำนองสามชั้นไปทำทางเดี่ยวอดฝีมือกันมากมายหลายทาง ต่อมาราว พ.ศ.2496 หลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ได้นำทำนอง สามชั้นของครูทดมาดัดลงเป็นสองชั้นและชั้นเดียวครบ เกา และยังได้แต่งขยายขึ้นเป็น สี่ชั้น แต่น่าเสียดายว่าทำนอง สี่ชั้น ท่านทำไว้เป็นต้นร่างหรือทางไกลยังมิได้ตกแต่งให้วิจิตร แต่มีเรื่องน่าบันทึกไว้ว่า ทางไกล สี่ชั้น ของเพลงสุรินทราหู เป็นผลงานแต่งเพลงชิ้นสุดท้ายของท่านเพราะหลังจากนั้นท่านมิได้แต่งเพลงใดออกมาเลยจนถึงแก่กรรมใน พ.ศ. 2497

เพลงสุรินทราหู ครูอุณ ได้ต่อทางร้องเพลงนี้จากท่านครูหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ไว้เพียงอัตราจังหวะสามชั้นเท่านั้น โดยต่อเพลงนี้เพื่อใช้ร้องประกอบการเดี่ยวซอสามสายของคุณหญิงขึ้น ศิลปบรรเลง

บทร้องเพลงสุนทราภู สามชั้น
ถอดจากเทปบันทึก เสียงขับร้องของครูอรุณ บัวเอี่ยม ในปี พ.ศ. 2549

น้องเป็นหญิงยากจริงจริงจะให้เห็น พ่อก็เป็นชายเลิศประเสริฐศรี
 ถ้าตัวของน้องนี้เป็นผู้ชาย ตัวของพ่อพลายถ้าพ่อเป็นสตรี
 คำคำวันนี้ จะไปแนบให้หน้าใจ

(อาศัยเค้าโครงจาก บทเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน)

โน้ตทางร้องเพลงสุนทราภู สามชั้น

ท่อน 1

----	---- ด	-- ร ด	ช ด - ท	---- ด	น้อง ทรด - ด	เป็นหญิง - ท - ด	-- ด ช
ล ช - -	---- ฟ	---- ช	ล ช ฟ - ท	----		ยาก ---- ด ท	จริง จริง -- ด ด
-- ด ร	ดท - - ด	-- ร ด	- ช - ด ท	----	---- ท	-- ด ท	ลชลช - ช
----	---- ร	-- ฟ ร	- ดรด - ช	ดท ดท	ลชฟ - ท	จะ ให้ -- ด ท	เห็น ร - - ฟ
-- ช ฟ	มร - ฟด	รดท - ด	- ร - ฟ	----	---- ฟ	-- ช ฟ	ม ร - ร
---- ท	- ด ท ร	-- ฟ ร	ดรด	ดท ดท	ลชฟ - ท	เจ้า -- ด ท	เอย ---- ร

ท่อน 2

----	---- ด	รดท - ด	- ร - ฟ	----	---- ช	- ฟ - ช	ฟลช - ล
ช ฟ - ฟ	- ช ฟ ล	ลชฟ - ล	- ด - ช	----	----	พ่อ ---- ร	ก็เป็น -- ร ฟ
-- ชฟร	---- ท	---- ด	รดท - ร	---- ฟ	ช ฟ - ร	-- ฟ ร	ดรด - ร
-- ด ท	---- ช	-- ท ช	ฟชฟ - ท	----	----	ชาย ---- ด	เลิศ ---- ท

เพลงพราหมณ์ติดน้ำเต้า เถาใหญ่

ประวัติเพลง

เพลงทำนองเก่า มีทั้งอัตราจังหวะสองชั้นและชั้นเดียว ใช้บรรเลงขับร้องประกอบการแสดงโขนละคร ในอัตราจังหวะสองชั้นสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอเจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ทรงนำไปบรรจุไว้ในฉบับนิทราชาคริตส่วนชั้นเดียวใช้บรรเลงแทรกในเพลงเร็วของโบราณเรื่องหนึ่ง เพลงนี้เรียกอีกชื่อหนึ่งว่า แหกพราหมณ์ มีนักดนตรีนำเพลงพราหมณ์ติดน้ำเต้าสองชั้นนี้ไปแต่งเป็นทำนองทางเปลี่ยนหลายทาง เช่น นำไปแต่งเป็นทางเปลี่ยนสำหรับประกอบการแสดงละคร ดึกดำบรรพ์เรื่องคาวี โดยแต่งเป็นสำเนียงเพลงภาษาต่างๆ 4 ภาษา

พ.ศ. 2460 หลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ยังได้นำเพลงพราหมณ์ติดน้ำเต้าสองชั้นทำนองเก่ามาแต่งขยายเป็นอัตราจังหวะสามชั้น เทียบแรกดำเนินลีลาพื้น ๆ ได้แต่งทำนองเทียบเปลี่ยนสำหรับบรรเลงเทียบที่สอง 1 เทียบ และทางเปลี่ยนของเทียบกลับสองเทียบ

พ.ศ. 2462 หลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ได้แต่งเทียบเปลี่ยนให้มีสำเนียงภาษาต่างๆ สำหรับแทรกเป็นเทียบเวียนในเพลงดับนางลอย ต่อมาท่านจึงได้แต่งขยายทำนองสามชั้นขึ้นไปเป็นสี่ชั้น หรือเรียกกันว่า แหกพราหมณ์ หกชั้น เพื่อบรรเลงติดต่อกันเป็นเถาใหญ่

ครูอุ๋ง ได้ต่อเพลงพราหมณ์ติดน้ำเต้า เถาใหญ่จากท่านครูหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ครูอุ๋งได้ขับร้องบันทึกเสียงเพลงสำคัญเพลงนี้ไว้ให้กับมูลนิธิหลวงประดิษฐไพเราะ

บทร้องเพลงพราหมณ์ติดน้ำเต้า เถาใหญ่

สี่ชั้น

เจ้าฝันว่าไฟฟอนฟูกหมอนมาน	จะมีท่านผู้อื่นเอามาให้
เจ้าฝันว่าครวญคร่ำรำพึงไร	จะเกลียดไกลคนชั่วที่มัวเมา

สามชั้น

ฝันว่าร้องให้จะได้ชม	ของรักตกตมจะคืนเข้า
ที่ร้อนโรคโศกสร้างจะบางเบา	มิตรเก่าจะประคองวันทองน้อย

สองชั้น

พี่กับเนื้อเย็นจะเป็นสุข	อย่าทุกข์พรันขวัญชั่ววอยาเศร้าสร้อย
ว่าพลางซ่อนคางให้เพลินพลอย	ขอจวบหนอยเถิดเจ้าอย่าเศร้าใจ

ชั้นเดียว

ครานั้นวันทองผ่องใสภา	ฟังเสียงเจรจาไม่จำได้
เสียงกระเส้ากระซิบยิ่งเสียวใจ	ลูปได้ก่อนอ่อนสะเอวบาง
	(เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน)

สี่ชั้น ท่อน 1

----	---ท	---ด	รดท - ด ร	----	----	เจ้าฟัน -ด - ด	ว่า ท -- ด
ท - ด ร	ด ท - ช	--ทช	ฟชฟ - ท	----	----	ไฟ ---ร	พื่อน ---ร
----	---ช	----	---ล	---ท	ลทล - ท	ลช - ด	รมร - ร
----	----	----	---ม	--ชม	รด - รฟ	---ช	พลช - ช
----	---ฟ	---ช	ลฟช - ล	---ด	ร ด - ล	--ดล	ชลช - ล
ชฟ --	--ด	รดท - ด	-ร - ฟ	--มฟ	ชลช - ช	ฟูกหมอน -ด ท ร	มาน -ฟ - ด
ท ด ร -	----	---ฟ	ชฟ - ร	----	----	---ฟ	ชฟ - ด
---ร	--ฟด	---ท	---ด	----	-ท - ด	รดท - ด	รดฟร - ร
----	---ช	ลชดช	ลชฟ - ช	ฟร --	----	จะมี --รร	ทาน ---ช
ดทดร -	---ร	--ฟร	ดรด - ร	ดท - ดท	ลชฟ - ชท	ผู้ ---ด	อื่น ทดร - ด
-ร --	---ท	---ด	รดท - ด ร	---ฟ	ชฟ - ร	--ฟร	ดรด - ร
ดท --	---ร	--ฟร	ดรด - ร	ด ท ลท	-ด ท ร	--ฟด	---ด
----	---ท	---ด	รดท - ด ร	---ฟ	ชฟ - ร	--ฟร	ดรด - ร
ด ท --	---ร	--ฟร	ดรด - ร	ดท - ลท	ดรด --	เอามา -ล - ล	ให้ ---ด
ชฟลช -	----	---ล	--ดช	----	----	---ล	ดลช - ล
ชฟ --	----	---ม	---ฟ	-ช - ฟ	-ม - ฟ	เจ้า ---ช	เคย -ฟ - ช

สี่ชั้น เพียวกลับ

----	---ท	---ด	รดท - ด ร	----	----	เจ้าฟัน -ด - ด	ว่า ท -- ด
ท - ด ร	ด ท - ช	--ทช	ฟชฟ - ท	----	----	คววญ ---ร	ครำ ---ด
ทดร --	---ช	----	---ล	--รท	ลทล - รช	---ด	รมร - ร
----	----	----	---ม	--ชม	ร ด - รฟ	---ช	พลช - ช
----	---ฟ	---ช	ลชฟ - ช ล	---ด	ร ด - ล	--ดล	ชลช - ล
ช ฟ --	---ด	รดท - ด	- ร - ฟ	--มฟ	ชลช - ช	ร่ำ ---ด	พีไร ทดร - รร
----	----	---ฟ	ช ฟ - ร	----	----	---ฟ	ช ฟ - ด
---ร	--ฟด	---ท	---ด	----	----	รทด - ด	รดฟร - ร
----	---ช	ลชดช	ลชฟ - ช	ฟ ร --	----	เกลียด --รด	ไกล - ร - ร
----	---ร	--ฟร	ดรด - ร	ดท - ลท	ลชฟ - ชท	คน ---ด	ชั่ว ---ด
ท ดร -	--ฟท	---ด	รดท - ด ร	---ฟ	ช ฟ - ร	--ฟร	ดรด - ร
ด ท --	---ร	--ฟร	ดรด - ร	ด ท - ท	- ดทร	--ฟด	---ด
----	---ท	---ด	รดท - ด ร	---ฟ	ช ฟ - ร	--ฟร	ดรด - ร
ด ท --	---ร	--ฟร	ดรด - ร	ดท - ลท	ดรด -	ที่ มั่ว - ช ฟ ช	เมา ---ช
----	----	---ล	--ดช	----	----	---ล	ดลช - ล
ช ฟ --	----	---ม	---ฟ	-ช - ฟ	-ม - ฟ	เจ้า ---ช	เอย - ฟ - ช

สามชั้น ท่อน 1

----	ฝืน	---	ว่า			ร้อง	ให้
----	---ร	--ฟ ร	ดรด - ด	ช ท - ด ท	ลชฟ - ชท	---ร	ฟ -- ด
ทดร - ช	---	--ด ล	ชลช - ร	----	---ม	ร ด ร ม	- ฟ - ช
---	- ช ฟ ล	--ด ล	ชลช - ล	ชฟ - มฟ	ชลช -	จะได	ชม
---	ช ฟ - ร	---	ช ฟ - ด	รดท - ด	รดฟร - ร	--ด ด	ท ด ร - ร
---	ของ	--ด ช	รัก			-รดทด-ร	---
---	---	ลชฟ - ฟ	ช - ฟ ช	ฟ ร - ท	---	ดก	ตม
---	ช ฟ - ร	--ฟ ร	ดรด - ร	ด ท - ท	- ด ท ร	---ด	- ช - ร
---	- ด ท ร	--ฟ ร	ด ร ด - ร	ด ท - ล ท	ด ร ด -	จะคั่น	เข้า
ช ฟ ล ช	- ล ด ช	----	ด ล ช ฟ	ช ฟ ม ฟ	ช ล - ช	- ฟ - ช	---

สามชั้น เที้ยวกลับ

----	ที่ร้อน	ฟ ร - ฟ ร	โรค			โคก	สร้าง
----	- ด ท ร	ดรด - ด	ชท - ดท	ลชฟ - ชท	---	---ด	ร -- ด
ร -- ช	---	--ด ล	ชลช - ร	----	---ม	ร ด ร ม	- ฟ - ช
---	- ช ฟ ล	--ด ล	ชลช - ล	ชฟ - มฟ	ชลช -	จะบาง	เบา
---	ช ฟ - ร	---	ช ฟ - ด	รดท - ด	รดฟร - ร	--ร ร	---
---	มิตร	ช -- ล	เก่า			- ด - ร	---
---	---	ช ฟ - ร	ฟชฟร -	----	---	จะ	ประคอง
---	ช ฟ - ร	--ฟ ร	ดรด - ร	ด ท - ท	- ด ท ร	---ด	ร - ร ร
---	ช ฟ - ร	--ฟ ร	ดรด - ร	ด ท - ท	- ด ท ร	--ฟ ด	---

---ท	- ด ท ร	--ฟ ร	ดรด - ร	ดท - ลท	ดรด -	วันทอง	น้อย
						- ล - ล	---ด
ช ---	- ล ด ช	----	ลคดชฟ	ชฟมฟ	ชล - ช	- ฟ - ช	---ช

สองชั้น ท่อน 1

ฟ	กับ	เนื้อ	เย็น				
---ช	ฟ --ช	ท -- ฟ	- ร - ร	----	----	- ด - ร	- ฟ - ช
		จะ	เป็นสุข				
- ฟ - ล	ดลช - ล	ชฟ - ด	ร - ร ด	ร ----	--ฟ ร	ม ร - ร	----ร
อย่าทุกข์	พริ้น	ขวัญ	ข้าว		อย่าเศร้า	สร้อย	
- ท - ร	- ด - ด	ท -- ร	- ฟ - ด	ท ---	- ท - ด	ท -- ด	ทรด - ด
						เจ้า	เอ๋ย
--ฟ ร	ดรด - ร	ด ท - ดท	ชลช -	- ล ด ช	ลชฟ - ช	ฟรฟ - ช	ฟ - ชฟช

สองชั้น เพียวกลับ

ว่า	พลาจ	ซ้อน	คาง				
---ช	- ฟ - ท	---ฟ	ร -- ร	----	----	- ด - ร	- ฟ - ช
		ให้ เพลิน	พลอย				
ฟมร - ฟ	ชลช - ล	ชฟ - ดท	---ร	----	- ฟ - ร	มร - ร	----
ขอ จูบ	น้อย	เถิด	เจ้า		อย่าเศร้า	ใจ	
- ด ฟ ท	---ท	---ท	--ร ด	ท ---	- ท - ด	ท -- ด	---ด
ขอ จูบ	น้อย	เถิด เจ้า			อย่าเศร้า	ใจ	
--ฟ ร	ดรด - ร	ดท - ดท	ชลช --	----	----	ชฟ - ช	- ฟ - ช

ชั้นเดียว ท่อน 1

ครา นั้น	วันทอง					ผ่องใส	ภา
- ช - ท	- ด - ร	---ฟ	---ช	- ลคช	ลชฟ - ร	- ด - ร	ฟ ร --
ยิน	เสียง		เจ -	ร จา		ไม่ จำ	ได้
---ด	---ด	ฟ -- ด	ด ด --	- ทดท	ล ช --	- ชฟช	- ชฟช

ชั้นเดียว เทียบกลับ

เสียงกระเส้า	กระ ชิบ					ยิง เสี้ย	ใจ
- ดทช	ท - ร ฟ	ร - - ฟ	- ช - -	- ลดช	ลชฟ - ร	- ดทร	ฟ ร - -
จูบ	ได้	อก	อ๋อน			สะเอาจ	บาง
- - - ด	ท - - ร	- - - ท	ดท - ด	- ทดท	ล ช - -	- - ฟ ช	- - - ช

4. เพลงร้องที่ได้สืบทอดมาจากคุณหญิงจีน ศิลปบรรเลง

ภาพประกอบ 43 คุณหญิงจีน ศิลปบรรเลง

ประวัติคุณหญิงจีน ศิลปบรรเลง

คุณหญิงจีน ศิลปบรรเลง เกิดเมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2449 (ปีมะเมีย) ที่บ้านหน้าวังบูรพาภิรมย์ กรุงเทพมหานคร เป็นบุตรสาวของประดิษฐ์ไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) กับนางโชติ (สกุลเดิม หุราพันธ์) มีพี่น้องร่วมบิดา มารดา 7 คน คือ

1. ด.ญ. สร้อยไข่มุกด์
2. ด.ญ. ศุภรีดารา
3. คุณหญิงจีน ศิลปบรรเลง
4. นางมหาเทพกษัตริย์สมุห (บรรเลง สาคริก)
5. ด.ช. ศิลปสราวุธ
6. นายประสิทธิ์ ศิลปบรรเลง
7. นางชัชวาลย์ จันทน์เรือง

คุณหญิงจีน ศิลปบรรเลง สมรสกับนายประสงค์ ไชยพรรค เมื่อ พ.ศ. 2484 มีทายาทคือผู้ช่วยศาสตราจารย์มธุรส (ไชยพรรค) วิสุทกุล

ทางการศึกษา ท่านจบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 8 แผนกภาษา (อังกฤษและฝรั่งเศส) เมื่อ พ.ศ. 2466 จากโรงเรียนราชินี ปากคลองตลาด พ.ศ. ๒๔๗๕ ได้รับประกาศนียบัตรครูประถม (ป.ป.) พ.ศ. 2476 สอบได้ชุดวิชาเศรษฐศาสตร์ ชุดครูมัธยม พ.ศ. 2477 สอบได้ชุดวิชาดุริยางค์สากล ชุดครูมัธยม พ.ศ. 2478 สอบได้ชุดวิชาภาษาไทย ชุดครูมัธยม พ.ศ. 2479 ประกาศนียบัตรครูพิเศษมัธยม (พ.ม.) และได้รับพระราชทานปริญญาการศึกษาดุริยางค์บัณฑิตกิตติมศักดิ์ จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตรเมื่อ พ.ศ. 2523

นอกเหนือจากการศึกษาในระบบ ยังได้สั่งสมความรู้วิชาชีพศิลปะด้านต่างๆ อยู่ตลอดเวลา อาทิ วิชาการฝีมือเรียนกับคุณครูนิล และคุณหญิงศรีธรรมราช (เป้า วิกิตายน) การเขียนลายกนกศิลปะลายไทย เรียนกับหลวงวิศาลศิลปกรรม การดนตรี เรียนกับท่านบิดาคือ หลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) เดี่ยวซอด้วง เรียนกับท่านครูพระยาประสานดุริยศัพท์ (แปลก ประสานศัพท์) ซอสามสาย เรียนกับเจ้าเทพกัญญา บุรณพิมพ์ ดนตรีสากล (ทฤษฎีโน้ตสากล) เรียนกับพระเจนดุริยางค์(ปิติ วาทยกร) คุณครูโณลก เนตตสูต การขับร้องโน้ตสากล เรียนกับหลวงประสานบรรณวิทย์ และคุณครูนันทน์ ทรรทรานนท์ ไวโอลิน เรียนกับคุณครูกิจ สารากรณ์ ได้รับมอบเป็นผู้อ่านโองการพิธีไหว้ครู จากท่านครูหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ตั้งแต่ปี 2496 และสืบทอดจนตลอดชีวิตของท่าน

คุณหญิงชิ้น ศิลปบรรเลง เป็นผู้บรรเลงระนาดเอกในวงมโหรีหลวง เป็นผู้ควบคุมวงมโหรีหญิงในพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ต่อมารับราชการสอนที่โรงเรียนเบญจมราชาลัย ได้ร่วมก่อตั้งและสอนที่โรงเรียนนาฏดุริยางค์ (ปัจจุบันคือวิทยาลัยนาฏศิลป์กรุงเทพ) แล้วย้ายไปสอนที่วิทยาลัยครูพระนคร วิทยาลัยครูธนบุรี เป็นผู้ก่อตั้งวงดนตรีไทยครูสภา และวงดนตรีไทยโรงเรียนวัดบวรนิเวศ กรุงเทพมหานคร ทั้งยังสอนดนตรีให้แก่สถาบันต่างๆ อีกหลายแห่ง เช่น มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ ชมรมดนตรีไทย ส.จ.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา โรงเรียนนายเรือ จังหวัดสมุทรปราการ โรงเรียนศรีอยุธยา, โรงเรียนเทพศิรินทร์, โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โรงเรียนวัดคณิกาผล ฯลฯ คุณหญิงชิ้น ศิลปบรรเลง เป็นหัวหน้าวงดนตรีไทย คณะศรทอง บรรเลงออกอากาศทางสถานีวิทยุ อ.ส. ได้รวบรวมผลงานของหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ไว้เป็นจำนวนมาก และได้จัดพิมพ์หนังสือประชุมผลงานเพลงของหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ทั้งยังก่อตั้งมูลนิธิหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2524

บทบาทหน้าที่ และผลงานของท่านในทางดนตรีไทยและนาฏศิลป์

- เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจวิทยานิพนธ์และผลงานวิชาการของอาจารย์ที่ขอตำแหน่งวิชาการระดับผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ สาขาวิชาดนตรี และนาฏกรรม
- เป็นที่ปรึกษาและคณะกรรมการดำเนินงานโครงการอนุรักษ์และเผยแพร่ดนตรีไทย สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์แห่งชาติ
 - เป็นคณะบรรณาธิการทำสารานุกรมศัพท์ดนตรีไทย ราชบัณฑิตยสถาน
 - กรรมการสอบไล่วิชาดนตรี กองส่งเสริม กระทรวงศึกษาธิการ
 - กรรมการจัดทำบทเรียนวิทยุโรงเรียน กองเผยแพร่ กระทรวงศึกษาธิการ

- เป็นกรรมการประกวดขับร้องงานศิลปหัตถกรรม
 - เป็นกรรมการสอบวิชาชุดโน้ตสากลและขับร้อง
 - เป็นหัวหน้าวงดนตรี “ศรทอง” ไปบรรเลงออกอากาศวิทยุ อ.ส. ในพระที่นั่งอัมพรสถาน ติดต่อกันหลายปีจนถึง พ.ศ. 2514
 - เป็นผู้ริเริ่มและส่งเสริมการจัดงาน “ดนตรีไทยมัธยมศึกษา” โดยโรงเรียนบวรนิเวศ เป็นแกนนำ
 - ก่อตั้งมูลนิธิหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ในวาระครบรอบร้อยปีเกิดของท่านบิดา (พ.ศ. 2524) และจัดกิจกรรมส่งเสริมดนตรีไทยในนามมูลนิธิมากมาย
 - เป็นผู้แต่งเพลงให้แก่รายการบทเรียนทางวิทยุโรงเรียนในชุดวิชา “ดนตรีนาฏศิลป์” จำนวนมาก ส่วนใหญ่เป็นเรื่องเกี่ยวกับวิชาสังคมศาสตร์ และเรื่องจริยธรรม บทเพลงหลายเพลงบรรจุอยู่ในหลักสูตรขับร้องของกระทรวงศึกษาธิการ เพลงสำหรับเด็กเป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลายคือ เพลงช้าง ได้รับยกย่องคัดเลือกเป็นเพลงจากประเทศภาคพื้นเอเชียเพลงหนึ่ง โดยศูนย์วัฒนธรรมแห่งเอเชียเพื่อสหประชาชาติ (Asian Cultural Centre for Unesco : ACCU) ACCU
 - ออกแบบเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายให้กับละครอิงประวัติศาสตร์ของหลวงวิจิตรวาทการเมื่อครั้งยังปฏิบัติหน้าที่อยู่ที่โรงเรียนนาฏดุริยางค์ กรมศิลปากร
 - เป็นผู้บรรจเพลงใส่ทำนองและควบคุมการร้องเพลงของละครหลวงวิจิตรวาทการทุกเรื่อง โดยท่านได้ขอให้หลวงประดิษฐไพเราะบิดาแต่งเพลงประกอบละคร ทั้งเพลงออกไทย เขมร พม่า มอญ ลาว และจีน ทำให้เกิดเพลงใหม่ ๆ ขึ้นอีกหลายเพลงจากการแสดงละครชุดนั้น
 - ผลงานด้านวิชาการ ที่รู้จักกันแพร่หลายคือ ศิลปะของการสอนดนตรีและละครซึ่งมีความรู้ทั่วไปในการดนตรีไทยของวิเชียร กุณธนต์ รวมอยู่ด้วย ซึ่งต่อมาหนังสือเล่มนี้ใช้อ่านประกอบในโรงเรียนมัธยมแบบประสม จัดพิมพ์โดยโครงการมัธยมแบบประสม พ.ศ. 2515 อีกเล่มหนึ่งคือ คู่มือครูศิลปศึกษาวิชาขับร้อง-ดนตรี ประโยชน์มัธยมศึกษาตอนต้นของกรมวิชาการ
- คุณหญิงขึ้น ศิลปบรรเลง ได้มีผลงานการแต่งเพลงไว้มากมาย เช่น เพลงลาวสองคอน ทางร้องเพลงญี่ปุ่นจะอ่อน เถา ทางร้องเพลงลาวสรววย สามชั้น บทร้องเพลงทะเลบัว เพลงมาลีหวน นอกจากนี้ได้ร่วมกับ ศาสตราจารย์ ดร.อุทิศ นาคสวัสดิ์ และนายสันธิวิทย์ อุณหสุวรรณ แต่งเพลงเนื้อเต็มเป็นจำนวนมาก
- คุณหญิงขึ้นเป็นศิลปินสตรีไทยตัวอย่าง ที่ได้ใช้ความรู้ความสามารถในวิชาครูอันเป็นวิชาพื้นฐานที่ได้ศึกษามาผนวก กับทักษะวิชาการดนตรีไทยที่ได้เล่าเรียนสืบทอดมาจากบรรพบุรุษ ในสายสกุล “ศิลปบรรเลง” ผลงานการประพันธ์ทำนองและบทร้องเพลง เป็นจำนวนมากนอกจากจะ

นำไปใช้ในเชิงศิลปะการแสดงแล้ว ยังก่อให้เกิดคุณประโยชน์ได้อย่างดียิ่งในวงการศึกษา นับตั้งแต่เด็กระดับก่อนวัยเรียนไปจนถึงระดับอุดมศึกษา นอกจากนี้คุณหญิงขึ้น ศิลปบรรเลง ยังได้ทุ่มเทอุทิศกำลังกาย กำลังใจ สติปัญญา เวลา และทุนทรัพย์อย่างต่อเนื่อง ไม่เคยย่อท้อต่ออุปสรรค ในการทำงานที่ถ่ายทอดความคิดก้าวหน้าในการเรียนการสอนดนตรีไทย ทั้งในเชิงทฤษฎี ปฏิบัติ และการส่งเสริมให้เกิดความสมัครสมานสามัคคีในวงการดนตรีไทย เป็นผู้ตั้งมั่นในความกตัญญูต่องานที่ได้รับมอบหมายต่อผู้ทำคุณประโยชน์แก่วงดนตรีไทยทั้งในอดีตและปัจจุบัน รวมทั้งยังเผยแพร่ความรู้สาขาวิชาดนตรีไทยแก่ชาวต่างประเทศ

ผลของคุณความดีที่ท่านได้กระทำอย่างมุ่งมั่นตลอดชีวิต ด้วยความรักชาติศรัทธาพระพุทธศาสนา จงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ กตัญญูต่อบิดามารดาและผู้มีพระคุณ "ครูขึ้น" ได้รับพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์จุลจอมเกล้าฯ ในปี พ.ศ. 2519 และตติยจุลจอมเกล้าฯ ในปี พ.ศ. 2524 ได้รับปริญญาการศึกษาดุริยางค์บัณฑิตกิตติมศักดิ์จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตประสานมิตร ในปี พ.ศ. 2522 และได้รับการยกย่องเป็นศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดงดนตรีไทย ในปี พ.ศ. 2530

คุณหญิงขึ้น ศิลปบรรเลงถึงแก่กรรมด้วยโรคระบบหายใจล้มเหลว เมื่อวันที่ 4 กรกฎาคม พ.ศ. 2531 ท่านได้ปฏิบัติหน้าที่ครูอันยิ่งใหญ่เป็นครั้งสุดท้าย ด้วยการอุทิศศพให้โรงพยาบาลศิริราช เพื่อการศึกษาทางการแพทย์

ครูอุ้น ได้รับความรู้เพิ่มเติมจากจากคุณหญิงขึ้น ศิลปบรรเลง หลายด้านด้วยกันทั้งทางด้านการขับร้อง การสอนดนตรี หลักการสอนองค์กะลุง และการทำเครื่องละคร คุณหญิงขึ้นได้แต่งเพลงสำหรับเด็กไว้เป็นจำนวนมาก ครูอุ้นได้ใช้เพลงของคุณหญิงขึ้นสอนให้นักเรียนหลายเพลงด้วยกัน หลังจากท่านครูได้ถึงแก่กรรมลงคุณหญิงขึ้นได้ต่อเพลงที่สำคัญของท่านครูหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ไว้ให้แก่ครูอุ้น

จากการสัมภาษณ์รวบรวมรายชื่อเพลงร้องที่ครูอุ้น บัวเอี่ยม ได้ต่อไว้จากคุณหญิงขึ้น ศิลปบรรเลง พบรายชื่อเพลงทั้งหมด 30 เพลง แบ่งเป็นสองหมวดคือ

1. เพลงท่านครูหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) แต่ง 8 เพลง
2. เพลงที่คุณหญิงขึ้น ศิลปบรรเลง แต่ง 23 เพลง ได้แก่เพลง

เพลงท่านครูหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) แต่ง

1. เพลงปฐมดุสิต สามชั้น	2. เพลงช้างกินใบไม้ เถา
3. เพลงอนงค์สุชาดา เถา	4. เพลงมาลีหวน เถา
5. เพลงลาวสวรวรรณ	6. เพลงชุดเบญจคีรี

7. เพลงชมแสงทอง ฯลฯ	8. เพลงลาวสองคอน
---------------------	------------------

เพลงที่คุณหญิงขึ้น ศิลปบรรเลง แต่ง

1. เพลงเสียงฉิ่ง	2. เพลงข้ามถนน
3. เพลงดูฉายอวยพร	4. เพลงซัดชาติรี
5. เพลงดูจรมโพธิ์ทอง	6. เพลงพม่าเขว
7. เพลงสวรวรยทรัพย์	8. เพลงรูปเทียนทอง
9. เพลงช้าง	10. เพลงกระต่ายเข้าโพรง
11. เพลงต้นข้าว	12. เพลงนกเขาคุ
13. เพลงไม้ตรีจิต	14. เพลงชวา
15. เพลงจีนเจ้าใจโย	16. เพลงจีนต้องเขียง
17. เพลงการเวียนเทียน	18. เพลงสุตวาสนา
19. เพลงงามธรรมชาติ	20. เพลงคืนฟ้างาม
21. เพลงนกเขาเคียดรัก	22. เพลงชมแสงจันทร์ เนื้อเต็ม
23. เพลงพม่ากลองยาว	

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้พบบทเพลงที่ครูอุ้งนันทิกเสียงไว้เป็นเพลงทางร้องที่ได้ต่อคุณหญิงขึ้น ศิลปบรรเลง 2 เพลงคือ เพลงปฐมดุสิต สามชั้น และเพลงช้างกินใบไม้ สำหรับเพลงอื่นๆ ไม่สามารถสืบค้นได้ ในหมวดของเพลงสำหรับเด็กที่คุณหญิงขึ้นแต่งนั้นได้บันทึกไว้ในเรื่องของการหลักการสอนอังกะลุงของครูอุ้งนันทิก บัวเอี่ยม ที่ใช้เป็นแบบเรียนสำหรับเด็ก จำนวน 5 เพลงคือ เพลงเสียงฉิ่ง เพลงชวา เพลงต้นข้าว เพลงลาวสวรวรย และเพลงพ่อนชมเดือน

เพลงปฐมดุสิต สามชั้น

ประวัติเพลง

เพลงปฐมดุสิตสำนวนเดิม ครูแต่ง (ปี) เป็นผู้ปรับปรุงทางขึ้นจากเพลงปฐมซึ่งเป็นเพลงหน้าพาทย์ของเก่ามีมาแล้วตั้งแต่อยุธยา โบราณจารย์ร้อยกรองรวมไว้ในลำดับที่ 6 ของเพลงชุดใหม่โรงเรียน ตลอดจนใช้บรรเลงเป็นเพลงหน้าพาทย์ประกอบการแสดงโขนละครในกิริยาที่นายกองเกณฑ์พลจัดทัพ

ส่วนใหม่โรงปฐมดุสิตทางนี้ เป็นทางที่หลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ประดิษฐ์ขึ้นใหม่เมื่อ พ.ศ. 2452 โดยดำนินลีลาไปในแบบ“ทางกรอ”แยกแนวไปจากทางเดิมของครูแต่ง (ปี) อย่างสิ้นเชิง ทั้งนี้เพื่อไว้ให่วงอังกะลุงซึ่งกำลังได้รับความนิยมอยู่ในขณะนั้นใช้บรรเลงเป็นเพลงใหม่โรง นับแต่หลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ได้ปรับปรุงอังกะลุงของอินโดนีเซียเพื่อใช้บรรเลงเพลงไทยแล้ว วงอังกะลุงก็บรรเลงวนเวียนกันอยู่เพียงไม่กี่เพลง เช่น เพลงบุญขึ้นช้อค เพลงกะหัดรายา และเพลงยะโฮร์ เป็นอาทิ ท่านจึงได้แต่เพลงใหม่โรงปฐมดุสิต ขึ้นไว้เพื่อบรรเลงเป็นเพลงใหม่โรงอังกะลุง แต่ในระยะต่อมาวงดนตรีประเภทอื่นๆ ก็นำไปบรรเลงเป็นเพลงใหม่โรงกันอย่างแพร่หลาย

ในรูปแบบของเพลงร้องนั้นคุณหญิงขึ้น ศิลปบรรเลง บุตรีของท่านได้ทำทางร้องขึ้น และแต่งบทร้องแยกไว้เป็นอีกลักษณะหนึ่ง เรียกว่าเพลงปฐมดุสิต สามชั้น

ครูอุ่ง ได้ต่อเพลงนี้จากคุณหญิงขึ้น ศิลปบรรเลง ได้บรรเลงแสดงออกเผยแพร่กับวงเครื่องสายคณะศิษย์ศรทองนนทบุรี และถ่ายทอดให้แก่ลูกศิษย์ที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บทร้องเพลงปฐมดุสิต สามชั้น

ผู้ประกอบกรรมดีเมื่อมีชีวิต	ครั้นดับจิตจะได้ไปสวรรค์
ณ ชั้นสี่เป็นที่บำเพ็ญธรรม	เจ้าสวรรค์ชั้นดุสิตสถิตครอง
วิมานแมนแดนฟ้าสง่าศรี	ธรรมเทพสภาพดีเป็นที่สอง
ที่รวมเทพเถียรฐิตตั้งจิตปอง	เป็นโพธิสัตว์ปราชญ์ทั้งผองของโลกา
บรรดารัตนอาจารย์ชาญสันต	สรรพสมบัติตัดขาดไม่ปรารถนา
มุ่งดำเนินตามรอยบาทพระศาสดา	เพื่อสืบต่อศาสนาให้ถาวร
เมื่อชาวโลกเกิดเชื้ญเห็นวิบัติ	เพราะหมู่สัตว์โลกลื้มซึ่งคำสอน
เทพผู้ทรงคุณธรรมอันบวร	ก็จุติมาดบร้อนให้ร่วมเย็บ
	(คุณหญิงขึ้น ศิลปบรรเลง แต่ง)

โน้ตทางร้องเพลงปฐมดุสิต สามชั้น
ถอดจากเทปบันทึก เสียงขับร้องของครูอรุณ บัวเอี่ยม ในปี พ.ศ. 2530

ท่อน 1

ผู้	ประกอบ	กรรม	ดี				
-- ร ด	- ร - ด	--- ร	--- ร	- มรท	-- ร ล	--- ท	ล ช - ท
-----	เมื่อมี		ชีวิต			ครั้นดับ	จิต
	- ด - ม	-- ช ม	รท - รม	- รมร	-----	- ช - ร	--- ร
- ม --	- ร - ช	--- ล	ทลชล	-- ช ม	-----	จะ	ได้
-- ร ม	ร ท --	--- ร	--- ม	--- ช	- ลชม	-- ช ม	รวมร
รท - ร	--- ม	-- ช ม	รวมร	-- ร ท	-----	ไป	สวรรค์
- รลท	ลช --	--- ร	มร - ท	-- รท	ลช - ท	-- รท	ลทลท
-- ลช	-----	ณ ชั้น	สี่			เป็น	ที่
		- ร - ร	--- ล	ทร - ท	ลช --	--- ล	--- ล
-- ช ล	--- ช	--- ล	ทลช - ท	-----	-----	บำเพ็ญ	ธรรม
-- ล ท	ล ช --	-- ร ท	สวรรค์			ชั้น	ดุสิต
			ม - มช	-- ช ม	รท - ม	--- ร	- ท - ช
--- ล	-----	ทลรช	ทลช - ท	-----	-----	สถิต	ครอง
						- ล - ช	--- ล ทลช

ท่อน 2

		พิมาน	แมน			แดน	ฟ้า
-----	-----	- ล - ช	--- ช	--- ม	ชมรช	--- ท	--- ร
- ท --	--- ท	-- ร ท	ลทลท	-- ล ช	-----	สง่า	ศรี
-- ร ท	-----	ธรรม	เทพ			ส ภา	บ ดี
		--- ม	- ม - ท	ม - ชม	รวมรท	- ม - ม	- ม - ม

-- ม ว	----	--- ร	--- ม	-- ช ม	- ร ม ร	เป็นที่	สอง
						- ท - ท	ลช - ท
-- ร ล	----	ที่ ร่ว ม	เทพ			เฉียว	บุ ชิต
		- ท - ล ท	--- ท	ลช - ท	----	--- ล	- ล - ท
-- ล ท	ล ช - ช	--- ล	ทลช - ท	----	----	ตั้งจิต	ปอง
						- ล - ช	--- ล
---	ล ช --	เป็นโพ	ธิสัตว์			ปราชญ์	ทั้งผอง
		- ม - ม	- ช - ร	ม - ช ม	รทรม	---	- ท - ท
-- ร ล	----	ทลรช	ทลช - ท	----	----	ของโล	กา
						- ล - ล	--- ล ทลช

เที่ยวกลับ ท่อน 1

บรรดา	รัต	ตนา	จารย์				
- ร - ร	--- ม	- ร - ร	--- ร	- ม ร ท	-- ร ล	--- ท	ล ช - ท
	ชาญ		สันทัด			สรรพ	พ สมบัติ
----	--- ม	-- ช ม	รท - ช ช	- ร ม ร	----	--- ช	มช - ร
- ม --	- ร - ช	--- ล	ทลชล	-- ช ม	----	--- ท	- ร - ท
-- ร ม	ร ท --	--- ร	--- ม	---	- ล ช ม	-- ช ม	ร ม ร ม
รท - ร	--- ม	-- ช ม	ร ม ร ม	-- ร ท	----	ไม่ปรารถ	ธ นา
						- ล - ช	- ล - ล
- ร ล ท	ลช --	--- ร	มร - ท	-- ร ท	ลช - ท	-- ร ท	ลทลท
-- ล ช	----	มุ่ง	ดำเนิน			ตามรอย	บาท
		--- ร	ช - ท ท	ทร - ท	ลช --	- ล - ล	--- ช
-- ล ท	ลช - ช	--- ล	ทลช - ท	----	----	พระศาสด	ส ดา
						ลท - ช	- ล - ล
-- ล ท	ล ช --	เพื่อสืบ	ต่อ			ศาสด	ส นา
		รท - ร	-- ร ม	-- ช ม	รท - ม	---	- ท - ท
-- ร ล	----	ทลรช	ทลช - ท	----	----	ให้ ถา	วร
						- ล - ช	--- ลรทลช

สองชั้น

พุ่มพฤกษ์ผลิดอกออกซ้อ

กิ่งไผ่ไกวล่อเริงหาญ

ใบระบัดระดะตระการ

พลายอ่อนพึ่งด้วยสำราญสำเร็จกาย

ชั้นเดียว

บริสุทธิ์งามล้ำน้ำจิต

ถึงแม่แรงฤทธิ์ปลิดไผ่

อยู่เย็นไม่เป็นศัตรูใคร

บรรดาสัตว์ในไพร่ใครเกรง

(คุณหญิงชั้น ศิลปบรรเลง แต่ง)

โน้ตทางร้องเพลงข้างกินใบไผ่ เถา

ถอดจากเทปบันทึก เสียงขับร้องของครูอรุณ บัวเอี่ยม ในปี พ.ศ. 2530

สามชั้น ท่อน 1

----	----	ข้าง --- ซ	เอย --- ม	----	----	ข้าง --- ซ	ป่า --- ร
---	ท่วง -- ซ ม	ลด - ล	ซม - ซ	-- ม ซ	ล ซ --	----	สง่า -- ร ด
---	ม ร --	---	-- ม ร	----	---	-- ร ด	ลทลท
----	-- ด ซ	---	ซ ม - ล	-- ด ล	ซลซ -	แข็ง -- ม ซ	ทัน -- ม ร
---	ม ร --	หัว -- ม ซ	หน้า --- ด	---	---	คุ่ม --- ม	พัก --- ซ
---	-- ด ซ	---	-- ล ซ	- ลดซ	- ม - ซ	รัก --- ซ	กัน - ร - ร
---	ท่วง -- ซ ด	---	ใน --- ม	---	ไพร --- ร	---	วัน ร ด - ด
- ร ด ล	---	ซมซล	- ด - ร	----	----	หา -- ซ ร	กิน --- ร ม ร ด

สามชั้น เทียบกลับ

ลูก -- ช ด	อ่อน --- ด	แม่ -- ร ด	ต๋อน --- ด	--- ม	----	ระ วัง - ม - ม	รอย --- ม
---	เดิน --- ล	--- ค ล	ต๋อย ช ม - ช	--- ม ช	ล ช --	ตาม --- ม	ติด --- ด
---	ม ร --	---	--- ม ร	----	---	ลทลท	
---	-- ด ช	---	ช ม - ล	-- ค ล	ชลช -	นิจ --- ช	จ สีน - ม - ม
-- ช ร	ม ร --	เลาะ --- ช	ธาร --- ม	---	---	ห้วย --- ม	ละหาน --- ช
---	-- ค ช	---	-- ค ช	- ลดช	- ม - ช	น้ำ --- ช	ริน - ม - ร
-- ม ร	---	เป็น ---	อา จิน - ม - ม	---	ดิม ---	ดำ -- ร ม	รด - ด
- รดล	---	ช ม ชล	- ค - ร	---	---	ลำธาร - ช - ร	เอย --- ร มรด

สองชั้น ท่อน 1

---	---	พุ่ม --- ช	พฤษ - ค - ช	---	---	ผลิ --- ร	ดอก --- ร
---	---	มรชร	มรดร	ดล - ดล	ช ม - ล	ออก ---	ช่อ -- ร ด
---	ม ร --	กิ่ง ---	ไผ่ ม - ร ม	---	---	ไกว ---	ล่อ ---
- ดมร	---	มรชร	มรด - ร	-- ค ล	---	เริง ---	หาญ --- ร มรด

สองชั้น เทียบกลับ

----	----	ไป ---ม	ระบัด -ม-ร	---ม	----	ระ ---ช	ดะ ---ร
---ม	---ร	มรชร	มรดร	ดล-ดล	ชม-ล	ดระ ---ร	การ ---ร
---ร	มร--	พलयอ่อน -ม-ร	พัง ---ม	----	----	ด้วย ---ด	สำราญ -ม-ร
-ดมร	---ร	มรชร	มรด-ร	--ดล	----	สำเร็จ -ช-ร	กาย ---ร มรด

ชั้นเดียว ท่อน 1

บ ---ม	วิสุทธิ -ม-ร	งาม ---ม	ล้ำ ---ช	---ม	----	น้ำ ---ม	จิต ---ร
---ม	ถึงแม้ -ม-ช	แรง ---ร	ฤทธิ์ -ม--	-มชร	มรด-ล	ปลิด ---ด	ไผ่ ---ดรมรด

ชั้นเดียว เทียบกลับ

อยู่ ---ร	เย็น ---ม	ไม่ ---ม	เป็น รด-ม	---ม	----	ศัตรู -ด-ร	ใคร ---ร
บรรดา -ม-ม	สัตว์ ---ร	ใน -ม-ร	ไพร ---ร	-มชร	มรด-ล	ใคร่ --รด	เกรง ---ร มรด

2.2 วิธีการบรรเลงแคนวงคณะอินทประสิทธิ์ศิลป์ที่ครูอุ่ง บัวเยี่ยม สืบทอดมา

แคนวงคณะอินทประสิทธิ์ศิลป์ ก่อตั้งขึ้นโดยรองอำมาตย์โทขุนแสนประศาสน์ (เขียน อินทาบัจ) ได้คิดนำแคนที่เล่นกันเป็นพื้นเมืองมาพัฒนา ให้มีระบบเสียงที่สามารถบรรเลงเพลงไทยเดิมได้สะดวก โดยเริ่มแรกได้สั่งช่างแคนชาวลาวโซ่ง จังหวัดราชบุรี ทำแคนเพื่อใช้บรรเลงก่อน แล้วต่อมามีภายหลังท่านได้ทดลองทำแคนขึ้นเอง ทดลองทำจนสามารถพัฒนารูปแบบแคนที่มีคุณสมบัติเหมาะสมในการเป่าเพลงไทยเดิมตามแบบฉบับของท่านได้ ปัจจุบันเหลือช่างทำแคนแคนชนิดนี้อยู่เพียงคนเดียวที่ อำเภอคูบัว จังหวัดราชบุรี ที่ยังสืบทอดการทำแคนชนิดนี้ไว้ รองอำมาตย์โทขุนแสนประศาสน์ (เขียน อินทาบัจ) ได้ประดิษฐ์แคนที่มีเสียงไพเราะไว้เป็นมรดกหลายชุด ใช้โลหะในการทำลิ้นแคนหลายชนิด เช่น เงิน ทองเหลือง แต่ที่สำคัญคือแคนที่ลิ้นทำด้วยโลหะผสม ซึ่งเรียกว่า นาก หรือ แคนลิ้นนากนั้น ถือกันว่าเป็นโลหะที่ดีที่สุดในการนำมาทำลิ้นแคน ซึ่งต้องอาศัยความสามารถความชำนาญของช่าง ผู้ผสมนากให้มีความแข็งแรงพอดีที่และรีดแผ่นนากให้บางพอดีที่จะตัดเป็นลิ้นแคน

แคนวงคณะอินทประสิทธิ์ศิลป์นี้ ได้ยึดแบบแผนการบรรเลงคล้ายกับวงดนตรีไทยโดยนำแคนเจ็ดที่ไม่มี “รูเสฟ” (เสียงประสาน) มาบรรเลงร่วมกันเป็นวงมีการแบ่งกลุ่มเครื่องดนตรีที่มีเสียงสูงเป็นเครื่องนำ เครื่องดนตรีที่มีเสียงต่ำเป็นเครื่องตาม ร่วมบรรเลงเป็นวง และใช้เครื่องดนตรีประกอบจังหวะเช่นเดียวกับวงดนตรีไทย คือ กลองแขก ฉิ่ง ฉาบ กรับ โหม่ง

บทเพลงที่ใช้ในการบรรเลงแคนวง คณะอินทประสิทธิ์ศิลป์ นิยมบรรเลงเพลงไทยเดิมที่มีสำเนียงลาว หรือ เพลงประเภทเพลงทางกรอ เช่น เพลงไหมโรงปฐมดุสิต เพลงไหมโรงลาวใจใส เพลงลาวเสียงเทียน ถะ เพลงลาวดำเนินทราย เพลงลาวคำหอม เพลงลาวดวงเดือน เพลงโสมส่องแสงเถา เพลงเขมรไทรโยค เพลงเขมรปากท้อเถา ตับลาวเจริญศรี เพลงลาวแพน เป็นต้น ส่วนใหญ่เพลงที่แคนวงบรรเลงจะไม่นิยมนำเพลงที่มีสำเนียงอื่นมาบรรเลง จะนิยมเพียงเพลงที่มีสำเนียงลาว เนื่องจากบรรเลงแล้วจะได้ความไพเราะตามสำเนียงของเพลงมากกว่าเพลงสำเนียงอื่น และการใช้นิ้วของแคนก็สะดวกบรรเลงได้ง่าย

ภาพประกอบ 44 แคนวงคณะอินทประสิทธิ์ศิลป์

การจัดวางของแคนวงคณะอินทประสิทธิ์ศิลป์ ประกอบด้วยแคนชนิดต่างๆ และเครื่องดนตรีที่นำมาประกอบดังนี้

1. แคนหลิบ	2 เต้า	6. ฉิ่ง	1 สำรับ
2. แคนเอก	3 เต้า	7. กลองแขก	1 คู่
3. แคนทุ้ม	2 เต้า	8. โหม่ง	1 ใบ
4. แคนใหญ่	1 เต้า	9. กรับ	1 คู่
5. ซอคู่	1 คั่น	10. ฉาบ	1 คู่

แผนผังแคนวงอินทประสิทธิ์ศิลป์

เครื่องประกอบจังหวะ

กลองแขก	ฉาบ	ฉิ่ง	โหม่ง	กรับ	กลองแขก
---------	-----	------	-------	------	---------

แคนเจ็ดขนาดใหญ่ 1 เต้า (แคนใหญ่)

แคนใหญ่

แคนเจ็ดขนาดกลาง 2 เต้า (แคนทุ้ม)

แคนทุ้ม	แคนทุ้ม
---------	---------

เครื่องดนตรีผสม

ซอคู่ 1 คั่น

แคนเจ็ดขนาดเล็ก 3 เต้า (แคนเอก)

แคนเอก	แคนเอก	แคนเอก
--------	--------	--------

แคนเจ็ดขนาดเล็ก 2 เต้า (แคนหลิบ)

แคนหลิบ	แคนหลิบ
---------	---------

ผู้ขับร้อง

ขับร้อง

ภาพประกอบ 45 แคนเจ็ดชนิดต่างๆ

แคนหลีบ เป็นแคนเจ็ดขนาดเล็กกว้าง 4 นิ้ว ยาวประมาณ 27 นิ้ว ประกอบด้วยไม้กู่แคนหรือลูกแคน 7 คู่ หรือ 14 ลำ มีเสียงอยู่ทั้งหมด 14 เสียง มีระดับเสียงสูงที่สุดในกลุ่ม มีหน้าที่ดำเนินทำนองคล้ายซอด้วง หรือระนาดเอกอยู่ในประเภทเครื่องนำวง การดำเนินทำนองสอดแทรกคู่กันไปกับแคนเอก

ภาพประกอบ 46 แคนหลีบ

แคนเอก เป็นแคนเจ็ดที่มีขนาดเล็กกว้าง 4 นิ้ว ยาวประมาณ 35 นิ้ว ประกอบด้วยไม้กู่แคนหรือลูกแคน 7 คู่ หรือ 14 ลำ มีเสียงอยู่ทั้งหมด 14 เสียง มีระดับเสียงสูงใช้ดำเนินทำนองมีหน้าที่ดำเนินทำนองคล้ายซอด้วง หรือระนาดเอกอยู่ในประเภทเครื่องนำวง การดำเนินทำนองสอดแทรกคู่กันไปกับแคนหลีบ

ภาพประกอบ 47 แคนเอก

แคนทุ้ม เป็นแคนเจ็ดขนาดกลางมีขนาดกว้าง 4 นิ้ว ยาวประมาณ 44 นิ้ว ประกอบด้วยไม้กู่แคน หรือลูกแคน 7 คู่ หรือ 14 ลำ มีเสียงอยู่ทั้งหมด 14 เสียงมีระดับเสียงกลางการดำเนินทำนองคล้ายฆ้องวงใหญ่ทำหน้าที่ดำเนินทำนองหลักในวง

ภาพประกอบ 48 แคนทุ้ม

แคนใหญ่ เป็นแคนเจ็ดที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในวงยาวกว้าง 4 นิ้ว ยาวประมาณ 54 นิ้ว ประกอบด้วย ไม้กู่แคนหรือลูกแคน 7 คู่ หรือ 14 ลำ มีเสียงอยู่ทั้งหมด 14 เสียง มีเสียงทุ้มต่ำ การดำเนินทำนองสอดแทรกห่างๆ คู่ไปกับแคนทุ้ม มีหน้าที่เป็นเครื่องตามในวง

ภาพประกอบ 49 แคนใหญ่

ซอคู่ เป็นซอสองสาย กล้องเสียงทำด้วยกะลามะพร้าวเรียกว่า “กะโหลกซอ” ตัดตามยาวให้พวยอยู่ข้างบน ใช้เป็นเครื่องอู้มเสียง ซึ่งหน้าด้วยหนังวัว คันทวนทำด้วยไม้เนื้อแข็ง ตอนบนมีลูกบิดสำหรับขึงสาย สายซอทำด้วยไหมพรมมีคันชักอยู่ระหว่างสาย กะโหลกและทวนบางคนก็แกะสลักลวดลายวิจิตรบรรจงสวยงามน่าดู มีคันชักสำหรับสืตติดอยู่ในคันซอ ซอคู่มีเสียงทุ้มต่ำ ใช้บรรเลงในวงเครื่องสาย วงมโหรี ปี่พาทย์ไม้ نرم และปี่พาทย์ดีกดำบรรพ์ เป็นเครื่องดำเนินทำนองชนิดเดียวที่นำมาผสมในวงแคน เพื่อเพิ่มความอู้อืฐความกลมกลืนของวง มีหน้าที่ดำเนินทำนองประสานไปกับแคน และมีหน้าที่บรรเลงคลอเสียงร้องเวลา ขับร้อง

ภาพประกอบ 50 ซอคู่

กลองแขก เป็นกลองที่ได้แบบอย่างมาจากชาว ชูดหนึ่งมี 2 ใบ เรียกตามแบบชาวบ้านว่าตัวผู้และตัวเมีย กลองแขกเป็นเครื่องดนตรีในวงปี่พาทย์ ปัจจุบัน ลักษณะของกลองแขกตัวหุ้มกลองทำจากไม้เนื้อแข็ง ซึ่งด้วยหนังวัว ทั้งสองหน้า หน้าหนึ่งใหญ่หน้าหนึ่งเล็ก ขึ้นหนังหน้ากลองโดยใช้หวายผ่าซีก หรือใช้หนังเรียดเป็นเส้น ใช้ตีกำกับจังหวะในวง

ภาพประกอบ 51 กลองแขก

โหม่ง สันนิษฐานว่าน่าจะจะมีขึ้นใกล้เคียงกับกลอง จากหลักฐานมักจะเรียกคู่กันว่า ส้อง กลอง สมัยโบราณมีการให้สัญญาณในการบอกเวลา “ ทุ้ม , โหม่ง ” เป็นสองขนาดใหญ่ทำจากโลหะผสมใช้ประกอบจังหวะต่างๆในวงดนตรี

ภาพประกอบ 52 โหม่ง

กรับ เป็นเครื่องดนตรีที่ทำจากไม้เนื้อแข็งสองท่อนนำมากระทบกันให้เป็นจังหวะ ใช้ประกอบจังหวะในวงดนตรี เป็นต้น มีด้วยกันหลายชนิด เช่น กรับพวง กรับคู่ กรับเสภา กรับไม้ไผ่ สำหรับแคนวงก็นำกรับมาเป็นเครื่องประกอบจังหวะเช่นกัน

ภาพประกอบ 53 กรับ

ฉิ่ง สันนิษฐานว่ามีมาตั้งแต่สมัยสุโขทัยใช้อยู่ในวงดนตรีทุกประเภท ลักษณะของฉิ่ง ทำจากโลหะผสมที่เรียกว่าสัมฤทธิ์หล่อ เป็นถ้วยเล็กๆเจาะรูร้อยเชือกตรงกลางของแต่ละฝา ใช้ดีกำกับจังหวะบอกจังหวะหนักเบา มีสองเสียงคือ “ ฉิ่ง , ฉับ ”

ภาพประกอบ 54 ภาพฉิ่ง

ฉาบ สันนิษฐานว่ามีมาตั้งแต่สมัยสุโขทัยใช้อยู่ในวงดนตรีทุกประเภท ลักษณะของฉาบ คล้ายฉิ่งแต่มีขนาดใหญ่ และบางกว่าทำจากโลหะผสมที่เรียกว่าสัมฤทธิ์หล่อ เป็นจานแบนๆเจาะรูร้อยเชือกตรงกลางของแต่ละฝา ใช้ดีประกอบจังหวะในวงดนตรี

ภาพประกอบ 55 ฉาบ

วิธีการผลิตแคนที่ใช้บรรเลงในวงอินทประสิทธิ์ศิลป์

วัสดุที่ใช้ทำแคน

แคนที่ใช้บรรเลงแคนวงอินทประสิทธิ์ศิลป์ เป็นชนิดที่เรียกว่าแคนเจ็ด ประกอบด้วยไม้กู่ แคนหรือลูกแคน 7 คู่ หรือ 14 ลำ มีเสียงอยู่ทั้งหมด 14 เสียง มีส่วนประกอบและวัสดุที่นำมาใช้ทำดังต่อไปนี้ 1. ไม้กู่แคน 2. ไม้เต้าแคน 3. หลาบโลหะลิ้นแคน 4. ขี้สูด

1. **ไม้กู่แคน** คือไม้สำหรับทำลูกแคน มีจำนวนมากหรือน้อยแล้วแต่ชนิดของแคน เช่น แคนหก มีไม้กู่แคน 6 คู่ 12 ลำ แคนเจ็ด มีไม้กู่แคน 7 คู่ 14 ลำ ฯลฯ คำว่า “กู่แคน” หมายถึง ช่องหรือโพรงที่เขามากทำเป็นห้องไว้สำหรับใส่ลิ้นแคน แต่ชาวบ้านทั่วไปเรียกไม้ที่ใช้ทำกู่แคนนี้ว่า “ไม้เอี้ย” ซึ่งเข้าใจว่าทางภาคกลางเรียกว่า “ไม้ซาง”

ภาพประกอบ 56 ไม้กู่แคน

2. **ไม้เต้าแคน** คือไม้ที่มีลักษณะฐานกลม ป่องตรงกลางเป็นกระเปาะ หัวท้ายสอบ และคว้านตรงปากเต้าตรงที่จรวดริมฝีปากเวลาเป่าให้เป็นรูบวมเข้าไปส่วนตอนท้ายปลายเต้าทำเป็นรูสี่เหลี่ยมผืนผ้า เพื่อเสียบลูกแคน และเจาะรูทางด้านยาวเป็นรูกลมให้ทะลุถึงรูใหญ่ เพื่อใช้เป็น

รูสำหรับเป่าไม้เต้าแคนนี้เป็นที่รวมลูกแคนที่ได้ทำการเจาะรูแพ ฐานับ และรูสำหรับใส่ลิ้นแคน และได้เอาลิ้นเข้าติดตรงที่รูลิ้นแคนเสร็จเรียบร้อยแล้ว ก็เอาลูกแคนนี้เข้าเสียบในรูใหญ่กลางเต้าเป็นคู่ ๆ ให้ลิ้นแคนอยู่กลางเต้า เอาไม้คั่นกลางระหว่างลูกแคนทั้ง 2 แถว ทั้งข้างล่างและข้างบนภายในเต้า แล้วนำขี้สูดมาปิดให้แน่นเพื่อป้องกันมิให้ลมที่เป่าเข้าไปนั้นรั่วออกมาข้างนอก

ไม้ที่นิยมใช้ทำเต้าแคนได้แก่ไม้เนื้อแข็งเช่น ไม้ประดู่ ไม้พยุง ไม้ตะเคียน อย่างใดอย่างหนึ่ง แต่ส่วนมากแล้วนิยมใช้ไม้ประดู่ส่วนที่เป็นราก เพราะเนื้อไม้อ่อน เจาะง่าย นอกจากนั้นยังสามารถใช้ส่วนที่เป็นรากของต้นไม้อื่นๆ ทำเต้าแคนก็ได้

ภาพประกอบ 57 ไม้เต้าแคน

3. **หลาบโลหะลิ้นแคน** คือแผ่นโลหะบางๆ ที่สกัดออกมาทำเป็นลิ้นแคน ใช้โลหะได้หลายชนิดในการทำลิ้น เช่น ทองแดงผสมกับเงิน ทองเหลือง เงิน และนาก ข้างผู้ทำแคนต้องรีดแผ่นโลหะให้ได้ความบางเหมาะสำหรับตีเป็นลิ้นแคน แผ่นโลหะในการทำลิ้นแคนนี้สมัยก่อนช่างทำแคนต้องหลอมและตีรีดเอง แต่ในปัจจุบันสามารถหาซื้อแผ่นโลหะที่เป็นแผ่นบางๆ ตามท้องตลาดได้ แผ่นโลหะหลาบแผ่นหนึ่งยาวประมาณ 3 เซนติเมตร กว้างประมาณ 1 เซนติเมตร

ภาพประกอบ 58 หลาบโลหะ

4. **ขี้สูด** หรือชันโรง ใช้แทนขี้ผึ้งสำหรับติดที่เต้าแค้นกับลูกแค้นให้ติดกัน และเพื่อป้องกันมิให้ลมที่เป่าเข้าไปออกมาทางเต้า ขี้สูดเกิดจากแมลงขี้สูดที่ไปเที่ยวเสาะหาน้ำหวานมา จากเกสรดอกไม้ต่างๆ หรือจากต้นไม้ ยางไม้ กิ่งไม้ มาผสมกับน้ำลายของมัน แล้วทำเป็นรังเล็กๆ ติดอยู่ตามโพรงไม้ คุณภาพของขี้ผึ้งกับขี้สูดไม่เหมือนกัน และจะใช้แทนกันไม่ได้ กล่าวคือ ขี้ผึ้งเวลาถูกความร้อนจะอ่อนตัว และเหนียว แต่ถ้าถูกความเย็นจะแข็งและไม่เหนียว ส่วนขี้สูดนั้นแม้จะอยู่ในอากาศเช่นไรก็ตามก็จะเหนียวอยู่ตลอดเวลา ดังนั้นจึงใช้ขี้สูดที่เต้าแค้น จะใช้อย่างอื่นแทนไม่ได้

เมื่อได้ขี้สูดมาแล้ว ต้องเอามาทุบผสมถ่านให้เข้ากันดี ถ่านที่ใช้ผสมกับขี้สูดต้องเป็นถ่านที่เผาจากไม้เนื้ออ่อน เช่น ไม้สาบเสือ (ไม้เมืองวาย) หรือถ่านใบกล้วยแห้ง เพื่อต้องการให้สิ้น ไม้ติดมือเวลาจับต้องถ้าไม่ผสมถ่านขี้สูดจะเหนียวมาก ติดมือหรือติดผิวหนังบางส่วนของร่างกายเวลาแกะออกมาอาจทำให้ผิวหนังลอกตามออกมาได้

ภาพประกอบ 59 ขี้สูด

วิธีทำแค้น

วิธีทำแค้น หรือการประดิษฐ์สร้างเครื่องดนตรีที่เรียกว่า “ แค้น ” ที่กล่าวถึงต่อไปนี้เป็นวิธีการผลิตแค้นตามแนวทางของรองอำมาตย์โทขุนแสนประศาสน์ (เขียน อินทาบัจ) ที่ได้สืบทอดไว้ให้แก่ช่างชาวคูบัว จังหวัดราชบุรี ซึ่งอาศัยเครื่องมือและวัสดุต่างๆ ที่ยังหาได้ในท้องถิ่นมาประกอบการทำแค้นขึ้น การประดิษฐ์แค้นในลักษณะนี้มีผู้ที่ผลิตน้อยและการนำไปใช้งานน้อยในปัจจุบัน ซึ่งมีกรรมวิธีในการผลิตก็แตกต่างกับแค้นของอีสานไปบ้าง อันเนื่องมาจากการใช้งานที่แตกต่างกัน ซึ่งจะได้กล่าวเป็นขั้นตอนดังนี้

เครื่องมือและอุปกรณ์ในการทำแค้น

1. ลิวเล็ก
2. ลิวใหญ่
3. มีดตอกปลายแหลมและคม
4. ค้อนเล็ก

5. ไม้แซ่	6. ปูนขาว
6. เขียงสับลั่นแคน	7. ทัง
8. เหล็กไซ	9. ปูนขาว
10. เหล็กขุดลั่น	

1. **ส่วเล็ก** ใช้สำหรับสับลั่น คือตอกสกัดแผ่นโลหะ ที่จะใช้ทำลั่นแคนให้ขาดออกจากแผ่นใหญ่เป็นชิ้นเล็กพอเหมาะกับการที่จะทำลั่นแคน แล้วสกัดขึ้นโลหะนี้ให้เป็นลั่น คือสกัดตรงกลางขึ้นโลหะ 3 ด้าน คือด้านยาว 2 และด้านสกัด หรือด้านกว้าง 1 ให้ขาด เหลือด้านสกัดข้างหนึ่งไว้

ภาพประกอบ 60 ส่วเล็ก

2. **ส่วใหญ่** ใช้สำหรับเจาะเต้าแคนที่ได้กลึงหรือเหลาให้กลมได้รูปดีแล้ว มีรูปร่างป่องตรงกลางหัวท้ายซุ้ม การเจาะเขาจะเจาะกลางเต้าเป็นรูทะลุ รูปลี่เหลี่ยมผืนผ้า กว้างไม่เท่ากัน คือทางด้านที่เจาะรูเปิดกว้างกว่าทางปลาย เป็นรูปสอบ

ภาพประกอบ 61 ส่วใหญ่

3. **มีดดอกปลายแหลมและคม** ใช้สำหรับเจาะบากไม้กุ่มแคน หรือตัดตกแต่งส่วนต่างๆ ของแคน

ภาพประกอบ 62 มีดดอกปลายแหลมและคม

4. **ค้อนเล็ก** มีลักษณะอย่างเดียวกันกับค้อนดอกตะปู แต่เป็นค้อนขนาดเล็กสำหรับใช้ตีแผ่นโลหะ ที่สกัดออกมาแล้วจากแผ่นใหญ่ เพื่อรีดออกให้บางพอดีสำหรับเป็นลิ้นแคน

ภาพประกอบ 63 ค้อนเล็ก

5. **ไม้แซน** มีลักษณะแบนๆ คล้ายไม้ควักปูน ทำด้วยทองเหลือง สำหรับใช้งัดลิ้นแคนให้กระดกขึ้น และรองลิ้นแคนไว้เพื่อชุดแต่งเสียงและทำให้เรียบร้อย

ภาพประกอบ 64 ไม้แซน

6. **เขียงสับลั่นแคน** โดยมากจะใช้กระดูกข้าง ใช้สำหรับรองสับ หรือสกดแผ่นโลหะ ออกเป็นชิ้นเพื่อทำลั่นแคน เหตุใดจึงใช้กระดูกข้าง จะใช้สิ่งอื่นไม่ได้หรือ พวกช่างทำแคนให้เหตุผลว่าที่ใช้กระดูกข้างรองสกดแผ่นโลหะ ก็เพื่อไม่ให้เสียคมสับ คือ เมื่อตอกสกดลั่นแคนทะลุลงไป กระแทบกับกระดูกข้าง คมสับจะไม่เสีย แต่ถ้าหากกระดูกข้างไม่ได้ อาจใช้เขาควายแทนก็ได้ แต่จะใช้กระดูกสัตว์ชนิดอื่น หรือสิ่งอื่นนอกจากสองสิ่งที่กล่าวมานี้ไม่ได้ เพราะจะทำให้คมสับเสีย แผ่นโลหะที่ได้สับหรือสกดออกมาเป็นลั่นแล้วนั้นให้เก็บรวบรวมไว้โดยการใส่กล่องหรือตลับ

ภาพประกอบ 65 เขียงรองสับ

7. **ทั่ง** มีลักษณะอย่างเดียวกันกับทั่งที่รองตีเหล็กทั่วไป แต่เป็นทั้งขนาดเล็กสำหรับรองตีแผ่นโลหะ หรือชิ้นโลหะที่สกดออกมาทำลั่นแคน และต้องฝังลงตรงกลาง ท่อนไม้ที่เจาะไว้ให้แน่น เพื่อไม่ให้กระดูกกระดูกไปมาในเวลาตีแผ่นโลหะ

ภาพประกอบ 66 ทั้ง

8. **เหล็กไซ** มี 2 ขนาด คือขนาดเล็ก และขนาดใหญ่ ขนาดเล็กสำหรับเจาะรูนับ คือรู ลูกแคนที่อยู่เหนือเต้า เวลาเป่าใช้นิ้วมือกดปิดที่รูเพื่อเกิดเป็นเสียงสูง-ต่ำเป็นเพลง เรียกว่า “นับ” เหล็กไซขนาดใหญ่ ใช้สำหรับไซทะลุข้อด้านในของไม้กู่แคน กล่าวคือไม้ที่จะทำลูกแคนต้องนำมา ไซทะลุข้อด้านในก่อนที่จะนำไปลงไฟเพื่อตัดให้ตรง ถ้าไม่ทำเช่นนั้นหากนำไปลง โดยไม่ไซทะลุข้อ เสียก่อนไม้กู่แคนจะระเบิดหรือแตก

ภาพประกอบ 67 เหล็กไซ

9. **ปูนขาว** เป็นปูนที่ทำด้วยเปลือกหอย จะใช้ปูนขาว หรือปูนแดงก็ได้ ปูนนี้ใช้สำหรับทำ ลิ่นแคน เมื่อนำลิ่นแคนไปเสียบติดตรึงกับลูกแคน เพื่อบังคับลมให้ผ่านเฉพาะที่ลิ่นแคน ไม่ให้ผ่าน ตามรอยที่ประสานระหว่างลิ่นแคนกับร่องลูกแคนได้ขณะเป่าแคน ถ้าลมผ่านเข้าไปตามรอย

ประสานระหว่างลิ้นแค้นกับลูกแค้นแล้ว เสียงแค้นจะฟาว คือเสียงไม่แน่น ไม่กระชับ เพราะฉะนั้น จึงจำเป็นต้องใช้ปูนขาวทา หรือยาร่องให้สนิท ปูนขาวที่ทาหรือยาร่องนี้จะยึดเกาะอยู่นาน ไม่หลุด

ภาพประกอบ 68 ปูนขาว

10. **เหล็กขุดลิ้น** ใช้สำหรับขัดตกแต่งลิ้นแค้นให้เรียบเกลี้ยงเงาและบางพอดีสำหรับทำลิ้นแค้น ใช้ตัดเฉือนด้านข้างที่ยาวเกินหรือริมลิ้นแค้นที่สับออกมาจากหลายส่วนใหญ่ ซึ่งยังขรุขระหรือมีคมอยู่เพื่อให้เรียบร้อยหายคม

ภาพประกอบ 69 เหล็กขุดลิ้น

วิธีทำลูกแค้น

นำไม้กู่แค้นมาตัดตามที่ต้องการ แล้วเอาเหล็กไซเผาไฟให้ร้อนจัดจนเหล็กแดง แล้วจะไขข้อไม้กู่แค้นจนทะลุตลอดทั้งลำทำเช่นนี้ทุกลำ แล้วเอาไม้กู่แค้นเหล่านั้นไปลงไฟ ดัดให้ตรง ขั้นตอนต่อไปก็เจาะรูที่ไม้กู่แค้น หรือไม้ลูกแค้นนั้นทุกลำ ลำละ 4 รู คือรูแพ 2 รู รูลิ้น 1 รู รูนับ 1 รู รูแพ สองรูนั้นอยู่ตอนบนของเต้าหนึ่งรู ตอนล่างของเต้าหนึ่งรู อยู่ด้านในด้วยกัน รูแพนี้เจาะบากเพื่อเป่าหาเสียง คือเทียบเสียงให้สูงต่ำกว่ากัน โดยเจาะให้รูยาวสั้นกว่ากัน

รูกลืน คือรูที่เจาะเพื่อจะติดตรึงลึนแคนที่ได้เตรียมไว้เรียบร้อยแล้ว รูนี้เจาะบากเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ให้พอเหมาะกันกับลึนแคน ที่จะนำมาติดและรูกลืนนี้อยู่ในระหว่างกลางของรูแพ้งทั้งสอง แต่อยู่คนละด้านกัน คือรูแพ้อยู่ด้านใน แต่รูกลืนอยู่ด้านนอก กะว่าเมื่อสอดเรียงไม้กู่แคนให้รูกลืนของไม้กู่แคนอันอยู่ภายในเต้าแคนนั้นด้วย เพราะฉะนั้นรูลึนแคนจึงต้องเจาะให้มีระดับตรงกันหมดทุกลูก

รูนับ คือรูที่ใช้นิ้วมือกดปิด และเปิดเมื่อเป่าลมเข้าไปในเต้าแคน เพื่อให้เกิดเสียงเป็นเพลง มีอาการเหมือนคนใช้นิ้วนับสิ่งของ จึงเรียกว่า “รูนับ” รูนับนี้จึงต้องเจาะเป็นรูกลมๆ เล็กๆ ต้องเจาะด้วยเหล็กไซขนาดเล็กเผาไฟให้เหล็กร้อนจัดจนแดง แล้วนำไปจี้ไขลูกแคนให้ทะลุเป็นรูทุกรู

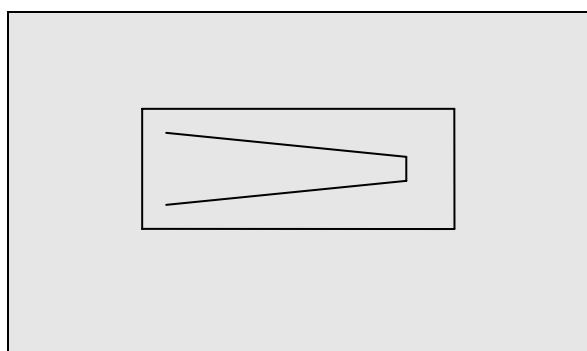
รูนับของลูกแคนคู่แรก ที่อยู่ทางปากเต้าที่ใช้ปากเป่านั้น ให้อยู่สูงจากระยะปากเต้าขึ้นไปประมาณ $2\frac{1}{2}$ เซนติเมตร รูคู่นี้สำหรับนิ้วหัวแม่มือ

รูนับของลูกแคนคู่สุดท้ายอยู่ระหว่างกลางทั้งหมด เจาะรูทางด้านข้างสูงจากเต้าประมาณ 5 เซนติเมตรเหมือนกัน รูคู่นี้สำหรับนิ้วนาง

ส่วนรูนับของลูกแคนที่อยู่ระหว่างกลางทั้งหมด เจาะรูทางด้านข้างสูงจากเต้าประมาณ 5 เซนติเมตรเสมอกันทุกลูก สำหรับนิ้วชี้ นิ้วกลาง

วิธีทำลึนแคน

ใช้ส้อมกดหลาบโลหะ ให้มีขนาดกว้างยาวตามต้องการ ให้หลุดออกมาจากหลาบหรือแผ่นโลหะก่อน แล้วเอาชิ้นโลหะที่สกัดออกมาชิ้นนี้มาสับ หรือสกัดออกเป็นลึนคือสกัดตรงกลางขึ้นในสามด้านให้ขาด ให้เหลือติดชิ้นโลหะอยู่ด้านหนึ่ง (ดังรูป)

ภาพประกอบ 70 ลักษณะของลึนแคน

แล้วเอาไม้แซ่สอดจัด ให้กระดกออกมา ขุดแต่งให้เรียบร้อย ถ้าจะให้เสียงต่ำให้คงปลายลึนให้หนา ทางโคนลึนขุดให้บาง ถ้าจะให้เสียงสูง ให้ขุดแต่งปลายลึนให้บางทางโคนลึนคงไว้ให้หนา

เมื่อทำล้น ครอบทุกล้นตามต้องการและจำนวนของลูกแคนแล้วก็เอาล้นแคนเข้าเสียบตรึงเต้าติดกับลูกแคน ตอนที่ทำเป็นกู่แคนไว้แล้วนั้น แล้วใช้ปูนขาวหรือปูนแดงยาร่องระหว่างลูกแคนกับล้นแคนให้สนิท ไม่ให้ลมรั่วเข้าไปตามร่องได้ให้ลมผ่านได้เฉพาะตรงล้นแคนช่องเดียวเท่านั้น

วิธีทำเต้าแคน

เมื่อหาไม้ที่จะนำมาทำเต้าแคนได้แล้ว นำไม้ดังกล่าวมาตาก เหลาขุดแต่งให้เกลี้ยงเกลาหรือกลึงให้ได้รูปทรงของเต้าแคน มีลักษณะรูปป่องตรงกลางคล้ายกับรูปตะโพน นำปลายเต้าแคนให้มียอดมีเม็ด เพื่อความสวยงาม แล้วเจาะเต้าแคนตรงกลางเต้าให้ทะลุเป็นรูสี่เหลี่ยมผืนผ้าแต่ให้กว้างทางด้านหน้าแล้วค่อยๆ สอบลงทางด้านหลัง รูที่เต้าแคนนี้ทำไว้เพื่อสอดลูกแคนเข้าไป ลูกแคนก็ต้องคัดขนาดให้มีความใหญ่เล็กเรียงตามลำดับโดยเรียงลูกแคนที่ขนาดใหญ่ และยาวไว้ทางด้านหน้าของเต้าแคนตามลำดับจนถึงลูกแคนที่เล็กและสั้นที่สุดอยู่ด้านหลังของเต้าแคน

เมื่อเจาะรูกลางเต้าสำหรับสอดลูกแคนเรียบร้อยแล้ว ก็เจาะทางหัวเต้าเป็นรูกลมเพื่อใช้ปากเป่า วัดผ่าศูนย์กลางรูได้ประมาณ 1 เซนติเมตร ให้ทะลุถึงรูใหญ่ที่ได้เจาะไว้สำหรับสอดลูกแคนแล้วคว้านตรงปากเต้าที่เจาะรูให้บุ่มลึกพอเหมาะกับริมฝีปากที่เป่า

การประกอบส่วนต่างๆ ให้เป็นแคน

เมื่อได้เตรียมลูกแคนและเต้าแคนเสร็จเรียบร้อยแล้ว ก็นำลูกแคนทั้งหมดสอดเข้าไปในเต้าแคนตามลำดับเป็นคู่ ๆ

การวางลูกแคนในเต้าแคน

1	2	3	4	5	6	7	ด้านซ้าย
1	2	3	4	5	6	7	ด้านขวา

ภาพประกอบ 71 การวางลูกแคนในเต้าแคน

สำหรับคู่แรก (คู่ที่ 1) ให้หันรูนับมาทางปากเต้า นอกนั้นให้หันรูนับออกทางด้านซ้าย หรือขวาแล้ว ใช้ไม้สอดคั่นไว้ระหว่างลูกแคนทั้งสองแถว เพื่อไม่ให้ลูกแคนเบียดเสียดสีกัน

เมื่อสอดเรียงลูกแคน (ตามภาพ) เรียบร้อยถูกต้องแล้ว ก็ใช้ซี่สอดที่ได้เตรียมไว้ปิดช่องว่างระหว่างเต้าแคนกับลูกแคนทั้งข้างบนเต้า และข้างล่างเต้า เพื่อให้เป็นเครื่องจับยึดลูกแคนให้ติดแน่นกับเต้าแคนอยู่ในตำแหน่งของมัน และเพื่อป้องกันลมที่เป่ามิให้รั่วออกมา

ไม้ลูกแคนที่ได้สอดเรียงเข้าไปในเต้าแล้วนั้น จะต้องตัดให้เสมอกันในตอนล่างส่วนทางปลายนั้นความสั้นยาวไม่เท่ากัน เมื่อได้สอดลูกแคนและติดซี่สอดแล้ว ใช้หวาย หรือตอกผิวไม้ไผ่มัดลูกแคนเป็นเปลาะๆ ตอนใต้เต้าแคนลงไปประมาณ 1 – 2 เปลาะ ตอนบนของเต้าแคนประมาณ 3 เปลาะ จากนั้นเป็นการตรวจสอบความเรียบร้อยของแคนตัดตกแต่งหวายและลูกแคนให้สวยงามพร้อมที่จะใช้งานต่อไป

ภาพประกอบ 72 การประกอบแคน

ภาพประกอบ 73 แคนที่ประกอบเสร็จ

3. ภูมิปัญญาที่ได้สร้างสรรค์ขึ้นของ ครูอุ่งน บัวเอี่ยม

3.1 รวบรวมและบันทึกโน้ตเพลงร้องที่ครูอุ่งน บัวเอี่ยม ได้แต่งขึ้น

- แต่งทางร้องเพลงเขมรโพธิสัตว์ เถา โดยมีหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง)

ให้การแนะนำ

- แต่งทางร้องเพลงเขมรไทรโยค ชั้นเดียว
- แต่งทางร้องเพลงต้นวรเชษฐ เถา

เพลงเขมรโพธิสัตว์ เถา

ประวัติเพลง

เพลงเขมรโพธิสัตว์ อัตร 2 ชั้น ของเก่า ประเภทหน้าทับปรบไก่ มี 3 ท่อน ท่อนที่ 1 และ ท่อนที่ 2 มี 4 จังหวะ ท่อนที่ 3 มี 9 จังหวะ กล่าวกันว่า นักดนตรีไทยท่านหนึ่งไม่ทราบนาม แต่งไว้ เพื่อนึกถึงชาวเขมรที่อพยพจากเมืองโพธิสัตว์ในประเทศกัมพูชา (ในประเทศกัมพูชาเรียกเมืองนี้ว่า โพสด) เข้ามาพึ่งพระบรมโพธิสมภารอยู่ที่จังหวัดราชบุรี จึงตั้งชื่อเพลงนี้ว่า “เขมรโพธิสัตว์” ยังมี เพลงไทยสำเนียงเขมรอีกหลายเพลงที่ตั้งชื่อตามแหล่งที่อยู่อาศัยของชาวเขมรเหล่านั้น เช่นเขมร ราชบุรี เขมรปากท่อ เขมรเขาเขียว

ต่อมาในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ครูช้อย สุนทรวาทิน ได้นำ เพลงเขมรโพธิสัตว์ สองชั้น มาขยายขึ้นเป็นอัตร สามชั้น และตัดลงเป็นชั้นเดียว ครบเป็นเพลงเถา

หลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ได้นำเพลงเขมรโพธิสัตว์ สองชั้น มาแต่งขยาย เป็นเถา ขึ้นอีกทางหนึ่ง โดยในท่อนสามให้มีการเดี่ยวเครื่องดนตรีแต่ละชิ้นเพื่ออวดฝีมือ ให้มี สำนวนที่แตกต่างจากเขมรโพธิสัตว์ของเดิม และให้ชื่อใหม่ว่า “เขมรภูมิประสาธ” มีความหมายว่า เป็นเพลงสำเนียงเขมรที่เกิดจากความคิดของคุณประสาธ สุขุม (เป็นลูกชายเจ้าพระยาอมราช นามเดิมว่า ปั่น สุขุม เป็นผู้ที่ชอบพบกับ หลวงประดิษฐไพเราะ) เพราะเป็นที่รู้กันว่านายประสาธ นิยมชมชอบเพลงเขมรโพธิสัตว์ อย่างมากจึงอยากที่จะฟังเพลงเขมรโพธิสัตว์ที่เป็นสำนวนลีลาการ แต่งของหลวงประดิษฐไพเราะบ้าง

ทางร้องของเพลงนี้ได้มีหลายทางด้วยกันตามสำนักดนตรีต่างๆ เช่นทางที่นิยมร้องกัน ทั่วไป คือทางของครูช้อย สุนทรวาทิน (ทางเก่า) ยังมีทางของบ้านพาทยโกศลหรือทางฝั่งธน ที่มีสำนวนลีลาสง่างาม ทางของพระยาเสนาะดุริยางค์ (แช่ม สุนทรวาทิน) และทางของหลวง ประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ที่เรียกว่า เขมรเขมรภูมิประสาธ

สำหรับทางร้องเขมรโพธิสัตว์ เถา ของครูอุ่งน บัวเอี่ยม นั้นก็แตกต่างจากทางที่ได้กล่าว มาในข้างต้นเนื่องจากเป็นทางที่ท่านได้แต่งทางร้องเป็นทางเฉพาะเพื่อใช้ขับร้องของท่านเองซึ่ง

ได้รับการแนะนำในการแต่งท่วงร้องเพลงนี้จากหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) บรรเลงเป็นเพลงชุดเนื้อร้องมาจากเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนพลายแก้วแต่งงานกับนางพิม เป็นบทที่นางศรีประจันสอนนางพิม ก่อนจะออกเรือนแต่งงานไปกับพลายแก้ว ประกอบด้วยเพลงจะเข้หางยาว สามชั้น และเพลงเพลงเขมรโพธิสัตว์ เกา

บทร้องเพลงเขมรโพธิสัตว์ เกา

สามชั้น

ไอ้เจ้าพินี่มนวลของแม่เอ๋ย	เจ้าไม่เคยให้ชายเสน่หา
ร้อยชั่งจึ่งฟังคำมารดา	นี้คู่เคยของเจ้ามาแต่ก่อนแล้ว
ร้อยคนพันคนไม่คลาย	มาจำเพาะเจาะได้เจ้าพลายแก้ว
แม่เลี้ยงมามีให้สิ่งใดแพว	แต่แนวไม้เบรียะหนึ่งไม่ต้องตัว

สองชั้น

ครั้นเติบโตใหญ่เจ้าจะไปเสียจากอก	แม่วิตอกอยู่ด้วยเจ้าจะเลี้ยงผัว
ฉวยชุกคำทำผิดแม่คิดกลัว	อย่าทำชั่วชั้นเชิงใช้ชายชัง
เนื้อเย็นจะเป็นซึ่งแม่เรือน	ทำให้เหมือนแม่สอนมาแต่หลัง
เข้านอกออกในให้ระวัง	จะลูกนังนอนบนบแก่สามี

ชั้นเดียว

อย่าหึงหวงจ้วงจาบประจานเงิน	อย่าก่อเกินก่อนผัวไม่พอที่
แม่เลี้ยงมาหวังว่าจะให้ดี	จงเป็นศรีสวัสดิสุขทุกเวลา
สอนลูกจนล่วงเข้ายามแล้ว	เจ้าพลายแก้วจะคอยละห้อยหา
โลมเล้าเอาใจให้ไคลคลา	เข้าในหอเห็นหน้าเจ้าพลายน้อย

(เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน)

โน้ตท่วงร้องเพลงเขมรโพธิสัตว์ เกา

ถอดจากเทปบันทึก เสียงขับร้องของครูอรุณ บัวเอี่ยม ในปี พ.ศ. 2549

สามชั้น ท่อน 1

----	----	----	----	----	----	ไอ้	เจ้าพิน
						--- ดล	ดล - ร
-- ฟร	ดรดฟ	- ม - ฟ	ชฟร - ร	----	--- ฟ	นิม	นวนล
						--- ด	- ล - ด
--- ดร	ดล - ดฟ	--- ช	ลชฟ - ล	--- ด	รด -- ล	-- ดล	ชลช - ล

---ชฟ	---ร	--ฟร	ดรด - ฟ	----	ของแม่ - ด - ฟ	--ฟล	เอ๋ย ชล - ด
--ฟดร	ดล --	- ลชฟช	ลชดล - ล	----	เจ้า --ดล	----	ไม่เคย ดล - ร
--ฟร	ดรด - ฟ	- ม - ฟ	ชฟร - ร	----	- ฟ --	จะให้ --ลดล	ชาย ---ด
--ดว	ดล - ดฟ	---ช	ลชฟ - ล	---ร	--ฟด	รด -- ล	--ดช
----	- ล - ด	รดฟร	ดล - ดช	ลชฟร	ดรด - ฟ	เสน่ --ชฟ	หา ---ช ลชฟ

สามชั้น ท่อน 2

(--ดว	เท่า ฟชฟฟ	ลชฟร	ฟชฟฟ	ชลดร	- ฟ - ช	ลชดล	- ช - ฟ)
----	---ช	---ล	ชลช - ช	---ฟช	---ฟ	ร -- ช	---ช
----	---ล	ลชฟล	--ดช	ลชฟ - ล	--ดช	ลช - ดช	ลชฟ - ช
ฟร -- ล	--ดช	ลช - ดช	ลชฟ - ช	ฟร - ฟร	ดรด - ร	ของมาร ดล - ฟร	ดา ---ร
----	---ร	--ฟร	ดรด - ร	ดล - ดล	ลชฟ - ล	นี้คู่ -ดลด	เคย ลร - ร
--ฟร	ดรด - ล	ลชฟ - ล	- ด - ร	----	----	ของเจ้า - ฟ - ร	มา ---ฟ
----	----	--ดล	ชลช - ด	----	รดฟร	ดรด - ล	--ดช
----	- ล - ด	รดฟร	ดลดช	ลชฟร	ดรด - ฟ	แต่ก่อน - ฟ - ฟ	แล้ว ---ช ลชฟ

สามชั้น ท่อน 3

----	- - - ช	--- ล	ชลช - ช	- ลดช	ลชฟช	รื้อย --- ด้ว	คน --- ด
----	--- ด	--- ร	ดรด - ด	--- ล	- ดลร	-- ชฟ	รฟ - ด
----	--- ด	--- ร	ดรด - ด	--- ช	ลชลฟ	ชฟ -- ร	-- ฟด
--- ล	ดล - ร	-- ฟร	ดรด - ร	ดล - ดล	ลชฟ - ล	พ้น --- ด	คน รดลดร
----	-- ฟร	ดรด - ล	ชฟ -- ล	- ดลร	----	ไม่ดล - ฟรฟ	ใจ --- ฟ
-- ชฟ	--- ล	-- ดล	ชลช - ล	-- ชฟ	----	มา --- ล	จำเพาะ - ล - ด
--- ด	รด -- ล	-- ดล	ลชฟ - ล	----	เจาะ --- ล	ได้ -- ดล	รด --
--- ร	-- ฟด	- ลดช	- ล - ด	- รฟด	รดล - ด	เจ้าพลาย - ฟ - ช	แก้ว --- ช
ฟรฟ - ฟ	ลชฟ - ล	-- ดล	ชลชล	-- ชฟ	----	- ฟ - ช	ฟชฟ - ฟ
--- ฟ	ชฟ -- ร	-- ฟด	- ร - ฟ	--- ช	ลชฟ -	แม่ --- ดล	เลี้ยงมา ฟ - รร
----	----	- รฟร	ดรด - ด	----	--- ฟ	- ด - ร	ดรด - ด
--- ฟ	ชฟ -- ร	-- ฟด	- ร - ฟ	--- ช	ลชฟ -	มิ --- ฟ	ให้ - ด - ด
--- ด้ว	ดล --	ลชฟช	ลชดล - ล	----	----	ลชฟช	ลชดล - ล
--- ด	รด - ล	-- ดล	ชลชล	-- ชฟ	----	สิ่งใด - ช - ล	แพว --- ล
----	--- ช	ลชฟช	- ล - ด	-- ทด	รรมร- ม	รด - รด	ลทล - ล

--- ค	แต่แนว	-- คล	ไม่ ซฟซลซ ซ	-- ซล	ซฟ --	เปรียะ	หนึ่ง
----	----	-- คล	ซลซ - ค	----	รดฟร	ดรด - ล	-- ค ซ
----	- ล - ค	รดฟร	คลคซ	ลซฟร	ดรด - ฟ	ไม่ต้อง	ตัว
						ซฟซฟ	---ซ ลซฟ

สองชั้น ท่อน 1

----	--- ค	--- ร	ดรด - ค	ครั้นเติบโต - ฟ - ล	ใหญ่	เจ้า	จะไป
----	--- ล	-- คล	ซลซ - ล	ซฟ - ฟร	ดรด - ฟ	เสีย	จากอก
-- ดร	คล --	แม่ --- คล	วิตก ร - รด	--- ฟ	ซฟ -- ร	อยู่ด้วย	เจ้า
-- ดร	คล --	-- คซ	ลซ -- ซ	ลซ ฟร	ฟซ --	จะเลี้ยง	ผ้า
						- ซ - ซ	---ซ ลซฟ

สองชั้น ท่อน 2

----	--- ซ	--- ล	ซ ล ซ - ซ	ฉวยชุก -- ฟซร	คำ	ทำ	ผิด
- ซ --	- ฟ - ล	-- คซ	ลซฟ - ซ	ฟร - ฟร	ดรด - ล	แม่คิด	กลัว
-- มร	----	อย่าทำ - ค - ร	ชั่ว --- ร	คลร - ฟร	รดล - ร	ชั้น	เชิง
-- ลซ	- ล - ค	รดฟร	คลคซ	ลซฟร	ฟซ --	ใช้ขาย	ซัง
						- ซฟ - ซ	---ซ ลซฟ

สองชั้น ท่อน 3

----	---ด	---ร	ดรด--ด	เนื่อ ---ฟ	เย็น ---ด	เจ้า ---ล	จะเป็น ---ดด
----	---ด	---ร	ดรด-ด	รฟ-ด	รดล-ด	ซึ่งแม่ -ล-ล	เรือน ---ร
--ฟร	รดล-ร	ทำ ---ฟ	ให้เหมือน --รฟ	ชฟ-ร	รด-ฟ	แม่ ---ล	สอน ชฟ-ล
--ดล	--ชล	--ด	-ด--	-รฟด	รดล-ด	มาแต่ -ช-ฟ	หลัง ---ช
-ดชล	ชฟ--	--ฟช	ฟชฟ-ฟ	--ฟร	ดรดฟ	จะเข้า --ดด	นอก ล-ดล
----	----	-ด-ร	ดรด-ด	--ฟร	ดรดฟ	ออก ---ล	ใน ---ด
---ด	-ล-ด	ลร-ด	-ล-ล	----	----	ให้ ---ดฟ	ระวัง -ล-ล
----	----	ลชฟ-ช	ลช-ลล	จะลูก --ลด	นั่ง ---ล	นอบ ชฟ-ชฟ	นบ ---ล
--ชลช	-ล-ด	รดฟร	ดลคช	ลชฟร	ฟช--	แก่สา --ฟช	มี ด-ช ลชฟ

ชั้นเดียว ท่อน 1

อย่าหึง	หวง	จ้วง	จาบ			ประจาน	เงิน
-ล-ด	---ด	---ฟ	-ล--	ล-ดล	ชลช-ฟ	-ล-ล	-ล--
อย่าก่อ	เกิน	ก่อน	ผิว			ไม่พอ	ที่
-ด-ด	---ร	---ล	-ด-ร	ดล-ดช	ลชฟ-ร	-ฟ-ช	--ช ฟร-ฟ

ชั้นเดียว ท่อน 2

แม่เลี้ยง	มา	หวัง	ว่า			จะให้	ดี
-ฟ-ล	---ช	---ฟ	-ฟ-ร	-ฟร	ดลดร	-ช-ฟ	-ช--
จง	เป็นศรี	สวัสดิ์	สุข			ทุก	เวลา
---ช	--ชช	ด-ชฟ	-ฟ--	-ลคช	ลชฟ-ร	---ล	--ชช ลชฟ

ชั้นเดียว ท่อน 3

สอน -- ดฟ	ลูก --- ดล	จน --- ด	ล่ง --- ดล	-- ดร	ดล --	เข้ายาม ชฟ - ด	แล้ว --- ร
เจ้าพลาย - ฟ - ช	แก้ว --- ชฟ	จะ --- ล	คอย - ด --	--- ร	ดล - ร	ละห้อย - ฟ - ฟ	หา รฟ --
--- ฟ	ลชฟ - ล	-- ดล	ชลชล	โลม ชฟ - ฟ	เล่า --- ฟช	เอา --- ฟ	ใจ --- ฟ
----	ให้ --- ดฟ	ไคล --- ล	คลา - ล --	เข้า --- ดล	ในหอ - ล - ล	เห็น ด -- ดฟ	หน้า --- ดล
		- ลดช	ลชฟ - ช	เจ้าพลาย ร ฟ - ช	น้อย --- ช ลชฟ		

เพลงเขมรไตรโยค ครึ่งชั้น

ประวัติและที่มาของ

เพลงวงศ์ เพลงเขมรไตรโยคเป็นพระนิพนธ์ของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ โดยทรงอาศัยเค้าโครงจากเพลงเขมรกล่อมลูกชั้นเดียวของเก่าประเภทหน้าทับปรบไก่ มีสองท่อน ท่อนละสี่จังหวะ แต่เนื่องจากลีลาท่วงทำนองของเพลงเขมรไตรโยค เหมาะจะเป็นเพลงสามชั้น ประมาจารย์ทางดนตรีไทยจึงให้ตีหน้าทับปรบไก่อสามชั้นโดยอนุโลม

พ.ศ.2491 หลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ได้นำเพลงเขมรไตรโยคมาแต่งขยายขึ้นอีกเท่าหนึ่ง และตัดลงเป็นชั้นเดียว ให้ชื่อว่าเพลงเขมรไตรโยค ส่วนบทร้องในอัตราชั้นเดียวนั้น นางจันทนา พิจิตรครุการ เป็นผู้แต่งเพิ่มเติมขึ้น

ครูอุ๋งได้ต่อเพลงเขมรไตรโยค เกา จากท่านครูหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) เพลงเขมรไตรโยคนี้เป็นเพลงที่ร้องยาก เป็นเพลงที่มีขนาดใหญ่และมีจังหวะยาก ยิ่งในอัตราจังหวะสามชั้นที่เรียกกันว่าสามชั้นฉาย ต้องอาศัยกำลังของผู้ขับร้องเป็นอย่างมาก

ครูอุ๋งได้มีโอกาสขับร้องบันทึกเสียงเพลงเขมรไตรโยค เกา ไว้เป็นต้นแบบในงานฉลองครบรอบ 100 ปี ด้วย ในงานนี้ครูอุ๋ง ได้แต่งท่วงร้องเพลงเขมรไตรโยค ในอัตราจังหวะครึ่งชั้นเพิ่มเติมจากของเดิมของหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) แต่เพลงเขมรไตรโยคนี้มีลักษณะที่เรียกว่าฉาย ที่แตกต่างจากลักษณะของเพลงเกาทั่วไปโดยในจังหวะสองชั้นของเดิมที่

สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ ได้ทรงพระนิพนธ์ไว้ก็ฉายออกเป็น
 จังหวะสามชั้นในปัจจุบัน ดังนั้นสามชั้นของหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ที่ขยายขึ้นจึง
 กลายเป็นสี่ชั้นหรือหกชั้น ในอัตราจังหวะชั้นเดียวจึงต้องล้นขึ้นไปเป็นจังหวะสองตามลำดับ ครู
 อุ่นจึงได้แต่งทางร้องเพิ่มต่อจากชั้นเดียวของเดิมที่หลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ได้
 แต่งไว้และบรรเลงออกทางเครื่องเครื่องขึ้นแล้วจึงลงลูกหมดจบเพลง ดังนั้นครูอุ่นจึงนำทำนองของ
 ทางเครื่องเครื่องขึ้นมาแต่งทางร้องบรรเลงรับร้องเป็นเถาใหญ่ บันทึกเก็บรักษาและเผยแพร่ในงาน
 ฉลองครบรอบ100ปี เพลงเขมรไทรโยค ด้วย

บทร้องเพลงเขมรไทรโยค ครึ่งชั้น

พระดำเนินเพลินพิศภูผาสูง
 อวลตลบพุกษาไพรในยามเย็น

ยางยุงเถาว์ลย์หวายหลายหลากเห็น
 งามเด่นละม้ายแม่นยำแดนทวา
 (นางอุ่น บัวเอี่ยม แต่ง)

โน้ตทางร้องเพลงเขมรไทรโยค ครึ่งชั้น

ถอดจากเทปบันทึก เสียงขับร้องของครูอุ่น บัวเอี่ยม ในปี พ.ศ. 2531

ครึ่งชั้น ท่อน 1

-----	พระดำเนิน	เพลิน	พิศ			ภู	ผา สูง
	ด - ลล	--- ซ	ลซฟ ซ	-- ฟ ร	ดรดฟ	-- -ล	ลล -ลล
-----	ยางยุง	เถา	วัลย์หวาย			หลาย	หลากเห็น
	- ล - ล	--- ซ	- ฟ - ซ	-- ฟ ซ	ฟ ร --	-- ฟ ซ	- ร - ฟ

ครึ่งชั้น ท่อน 2

-----	อวลตลบ	พุก	ษาไพร			ใน	ยามเย็น
	ร - รด	-- ร ฟ	- ร - ด	--- ร	ดล - ด	--- ซ	- ซ - ซ
งามเด่น	ลซฟร	งามเด่น	ลซฟร	ละม้าย	แม่นยำ	แดน	ทวา
- ฟ - ร	-----	- ฟ - ร	-----	- ล - ด	--- ด	--- ซ	- ฟ - ฟ

เพลงต้นวรเชษฐ์ เกา

ประวัติเพลง

เพลงต้นวรเชษฐ์ อัตร่าจังหวะสองชั้นและชั้นเดียว เป็นทำนองเก่าสมัยอยุธยาอยู่ในเพลงประเภทสองไม้และเพลงเร็วในเรื่องเต่ากินผักบุ้ง นายกล้อย ณ บางช้าง นักดนตรีจากจังหวัดสมุทรสงคราม ได้นำเพลงต้นวรเชษฐ์ สองชั้นมาขยาย โดยดัดแปลงทำนองให้มีจังหวะทั้งทั้งสามชั้นและสองชั้น เพลงนี้บางที่เรียกว่า ต้นบรเทศ

ต่อมา มีนักดนตรีไม่ทราบนามได้แต่งตัดครบเป็นเพลงเกา นอกจากนี้ หลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ได้นำทำนองในอัตร่าจังหวะสามชั้นของนายกล้อย ณ บางช้าง ไปแต่งขึ้นอีกทางหนึ่งซึ่งเป็นสำนวนในทางกรอเรียกชื่อใหม่ว่า เพลงชมแสงจันทร์ และได้ปรับสำนวนออกไปอีกเป็นเพลงเพลงชมแสงทอง ตามลำดับ

ครูอุ่งได้ต่อทางร้องเพลงต้นวรเชษฐ์ ในอัตร่าจังหวะสามชั้นทางเก่า จากหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) มีสำนวนลีลาต่างออกไปจาก เพลงชมแสงจันทร์ และเพลงเพลงชมแสงทอง ซึ่งเป็นเพลงที่มาจากเพลงเดียวกัน ทางร้องเพลงต้นวรเชษฐ์นี้ จังหวะจึงแตกต่างจากเพลงเกาเพลงอื่นๆคือจังหวะจึงเป็นจังหวะพิเศษที่เรียกว่าจังหวะชิงตัด ใช้น้ำทับเฉพาะของเพลง ต่อมาครูอุ่งได้ลืมหางเก่าที่ได้ต่อจากหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ไปบางส่วนจึงได้แต่งขึ้นเพิ่มเติมปรับปรุงจนครบถ้วน และได้แต่งทางร้องในอัตร่าจังหวะสองชั้นและชั้นเดียวเพิ่มเติมจนครบเกา แต่ยังคงใช้จังหวะพิเศษตามแบบของเดิมไว้ทั้งเกา

บทร้องเพลงต้นวรเชษฐ์ เกา

สามชั้น

อันความผิด นิดหนึ่ง อย่าพึงโกรธ	ควรดโทษ กันและกัน ให้พล้นหาย
อย่าอาฆาต บาดหมาง จนวางวาย	เป็นกรรมร้าย ติดตัว ชั่วกับกาลปี
ข้างหนึ่งโกรธ ข้างหนึ่งนิ่ง เสียมันไซ้	เป็นบุญได้ ดับร้อน ช่วยผ่อนผัน
เหมือนตบมือ ข้างเดียว ไม่ดังพลัน	เป็นมิตรกัน ดีกว่าเกลียด เดียดฉันท์เอย

(บทร้องของเก่า)

สองชั้น

ข้าขาน บรรเลง เพลงเสนาะ	แสนไพเราะ น้ำคำ กว้าน้ำเสียง
เพลงต้น วรเชษฐ์ เรียบเรียง	มีสำเนียง ชื่นเชิง แบบโบราณ
ฟังระรื่น ชื่นจิต พิสมัย	ดังวารี ชโลมใจ ฉ่ำหวาน
ร้องรับ ขับเล่น เป็นสำราญ	จากตำนาน บ้านบาตร สืบมา

ชั้นเดียว

ต้นว รเชษฐ์ ทางเก่า
เพลงเก่า มาแต่ อยู่ธยา
หอมเพียง แต่กลิ่น บุปผา
ถวายเป็น ผู้ประสิทธิ์ คัดขับครวญ

ครบเถา พร้อมสรรพ หรรษา
ขยายตัด อัตรา สำนวน
เกสร มาลา หอมหวาน
หอมตรลบ อบอวน บุษบาเอย
(นางอรุณ บัวเอี่ยม แต่ง)

โน้ตทางร้องเพลงต้นวรเชษฐ์ เถา
ถอดจากเทปบันทึก เสียงขับร้องของครูอรุณ บัวเอี่ยม ในปี พ.ศ. 2550

สามชั้น ท่อน 1

----	--- จิ่ง	----	--- จับ	----	--- จิ่ง	--- จับ	----
	อันความ		ผิด		นิด	หนึ่ง	
----	- ล - ล	-- ค ล	ชม - ม	-- ช ล	ชม - ช	--- ค	-- ม ร
---	มรด - ม	---	ลชม - ล	----	อย่าฟัง	โกรธ	
	ควรงด		โทษ		กัน	และกัน	
----	- ล - ค	- ลคค	ชลช - ช	- ลชม	---	- ร - ร	- มรด
---	มรด - ม	---	ลชม - ล	----	ให้ปล้น	หาย	
					- ม - ล	---	-- ค ช

สามชั้นท่อน 2

----	--- จิ่ง	----	--- จับ	----	--- จิ่ง	--- จับ	----
	อย่าอา		ฆาต		บาด	หมาง	
----	- ล - ค	---	ดรด - ค	---	---	---	-- ฟ ค
---	ลช - ล	---	มร - ม	-- ร ค	- ม - ม	---	----
	เป็นกรรม		ร้าย		ติด	ตัว	
----	- ล - ล	-- ค ล	ชลช - ล	ชลชม	---	---	- มรด
---	มรด - ม	---	ลชม - ล	---	ชั่วกับ	กลับ	
					- ช - ม	---	----

สามชั้น ก่อน 3

----	--- จิ้ง	----	--- จับ	----	--- จิ้ง	--- จับ	----
	ข้างหนึ่ง		โกรธ		ข้างหนึ่ง	นึ่ง	
----	- ด - ล	-- ด ท	รด - ล	----	- ด - ล	--- ด	-- ร ด
---	ลช - ม	-- ช ม	- ร - ม	ร ด --	- ม - ช	---	---
	เป็นบุญ		ได้		ดื่บ	ร้อน	
----	- ล - ล	-- ด ล	ชลช - ม	ชลชม	--- ด	--- ม	- มรด
---	มรด - ม	---	ลชม - ล	----	ชม - ช	---	-- ด ช

สามชั้น ก่อน 4

----	--- จิ้ง	----	--- จับ	----	--- จิ้ง	--- จับ	----
		เหมือนปราบ	มือ		ข้าง	เดียว	
----	----	ดฟ - ล	--- ด	----	-- ด ล	--- ด	----
---	ลช - ม	-- ช ม	- ร - ม	-- ร ด	มด - ม	---	----
	เป็นมิตร		กัน		ดี	กว่าเกลียด	
----	- ล - ด	- ลดล	- ช - ช	- ลชม	--- ร	- ด - ด	----
---	มรด - ม	---	ลชม - ล	----	เดียด	ฉันท์เอย	----

สองชั้น ก่อน 1

----	--- จิ้ง	----	--- จับ	----	--- จิ้ง	--- จับ	----
จับ	ขาน	บรร	เลง		เพลง	เสนาะ	
---	---	ด -- ช	---	- ลชม	---	- ล - ม	---
แสน	ไพเราะ	น้ำ	คำ		กว่าน้ำ	เสียง	
-- ล ด	- ล - ด	---	- ล - ช	- ลชม	- ด - ม	---	- มรด

สองชั้น ท่อน 2

----	--- จิ่ง	----	--- จับ	----	--- จิ่ง	--- จับ	----
เพลง	ต้น	ว	ว เขษฐ์		เรียบ	เรียง	
--- ม	- - ม ด	--- ม	- ม - ม	- ร - ด	- - ช ด	--- ม	----
มี	สำเนียง	ขึ้น	เชิง		แบบ	โบราณ	
--- ม	- ช - ม	--- ร	- ม - ร	----	--- ล	- ด - ด	----

สองชั้น ท่อน 3

----	--- จิ่ง	----	--- จับ	----	--- จิ่ง	--- จับ	----
ฟัง	ระเร็น	ขึ้น	จิต		พิส	สมัย	
--- ด	- ด - ด	ล - ดล	- - ดล	----	--- ด	- ล - ล	----
ดังวา	รี	ชโลม	ใจ		น้ำ	หวาน	
- ม - ม	--- ม	- ร - ร	--- ร	----	--- ด	--รชรมรด	----

สองชั้น ท่อน 4

----	--- จิ่ง	----	--- จับ	----	--- จิ่ง	--- จับ	----
ร้อง	รับ	ขับ	เล่น		เป็น	สำราญ	
- - ล ด	--- ด	--- ม	- - ช ม	- ชลช	--- ม	- ช - ม	----
จาก	ตำนาน	บ้าน	บาตร		สืบ	มา	
--- ล	- ด - ด	- - ด ล	--- ล	- ดรด	--- ม	--- ช	----

ชั้นเดียว ท่อน 1

--- จิ่ง	--- จับ	--- จิ่ง	จับ ---	--- จิ่ง	--- จับ	--- จิ่ง	จับ ---
ต้น ว	ว เขษฐ์	ทาง	เก่า	ครบเถา	พร้อมสรรพ	หรร	ษา
ดล - ด	- ด - ล	--- ช	- ม - -	ด - ลด	- ช - ด	--- ร	- ร - - มรด

ชั้นเดียว ท่อน 2

--- จิ่ง	--- จับ	--- จิ่ง	จับ ---	--- จิ่ง	--- จับ	--- จิ่ง	จับ ---
ของเก่า	มาแต่	อ ยุ	ธยา	ขยายตัด	อัตรา	ล้ำ	นวน
- ช - ด	- ม - ร	- ม - ช	ม ม - -	วรชด	- ด - ร	- - ร ช	- ร - - มรด

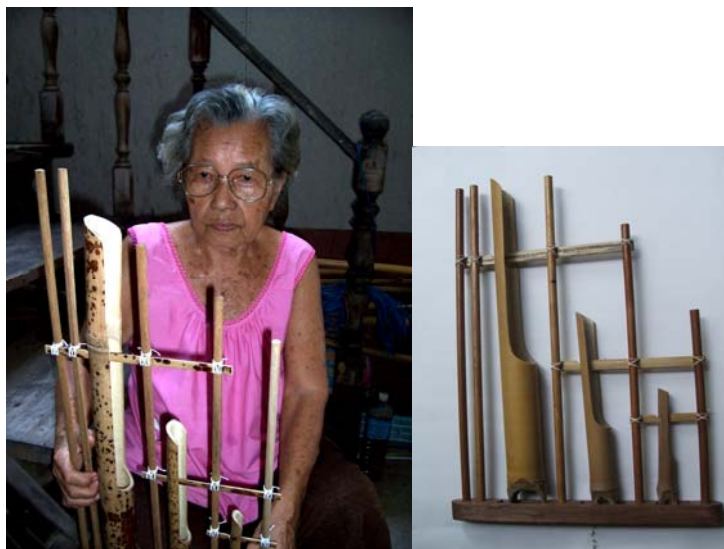
ชั้นเดียว ท่อน 3

--- จังหวะ	--- จังหวะ	--- จังหวะ	จังหวะ ---	--- จังหวะ	--- จังหวะ	--- จังหวะ	จังหวะ ---
หอมเพียง	แต่กลิ่น	บุบ	ผา	เกสร	มาลา	หอม	หวน
- ฟ - ฟ	- ด - ด	--- ล	ล - ดซ	- ร - ร	ซร - ร	-- ซร	-- ซร มรด

ชั้นเดียว ท่อน 4

--- จังหวะ	--- จังหวะ	--- จังหวะ	จังหวะ ---	--- จังหวะ	--- จังหวะ	--- จังหวะ	จังหวะ ---
ถวายนคร	ผู้ประสิทธิ์	คิดขับ	ควรวณ	บรรดาศิษย์	ทั้งมวล	บุ	ชา
ดดฟด	ดลดล	- ด - ม	- ซ - -	ดด - ล	- ร - ด	--- ซ	- ซ - -

3.2 กรรมวิธีการผลิตอังกะลุงของครูอุ้น บัวเอี่ยม

ภาพประกอบ 74 อังกะลุงฝีมือครูอุ้น

ความเป็นมาของอังกะลุง

อังกะลุงเป็นเครื่องดนตรีของชาวอินโดนีเซีย ซึ่งท่านครูหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) เป็นผู้นำเข้ามาในประเทศไทยเมื่อครั้งตามเสด็จสมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระยานุพันธ์วงศ์วรเดชในปลายสมัยรัชกาลที่ 5 รวพ.ศ.2451 และเรียกว่า “อังกะลุง” ในภาษาไทย เดิมที่อังกะลุงที่มาจากขวามีเพียง 5 เสียง เป็นแบบเบญจโทนิคสเกล เป็นอังกะลุงชนิดคู่มีเพียง 2 กระบอกสูงประมาณ 50 ถึง 60 เซนติเมตรมีขนาดใหญ่ มีน้ำหนักค่อนข้างมากเกินกว่าที่จะเขย่าได้ จึงต้องใช้มือหนึ่งถืออังกะลุงไว้แล้วอีกมือหนึ่งไกวให้เกิดเสียง ลักษณะอังกะลุงทั้งดัดที่ทำขึ้นนั้น ใช้ไม้ไผ่ล้วน แม้ร่างของอังกะลุงก็ทำด้วยไม้ไผ่ มิได้เป็นรางไม้สักรูปสี่เหลี่ยมอย่างที่เรารู้จักกันในปัจจุบัน

ราวปีพ.ศ. 2451 ท่านครูหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ได้นำอังกะลุงกลับมาจากขวา 2 ชุด เท่ากับ 10 ดับด้วยกันเมื่อถึงกรุงเทพฯ จึงได้หัดนักดนตรีวังบูรพาภิรมย์ให้เล่นใช้เพลงขวาแท้ๆที่ท่านจำได้มาบรรเลงเพลงใดที่ท่านรู้จักชื่อก็เรียกตามชื่อเดิมนั้น เพลงใดที่ท่านไม่รู้จักชื่อเพลงก็เรียกชื่อตามเมืองที่ได้เพลงนั้นมา หรือเรียกชื่อตามเสียงร้องที่ได้ยิน กลับมาจากการตามเสด็จครั้งนั้น จึงได้เพลงมลายู และเพลงขวากลับมาหลายเพลงอาทิเช่น เพลงยะวา เพลงยะโฮร์ สะมารัง กะหัดรายา ภูกันตูโมะ และเพลงบูเซ็นซอร์ด(แปลว่าไกลกังวล) ซึ่งเป็นเพลงแบบขวาแท้ๆ เป็นต้น

ในครั้งนั้นท่านครูหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ได้นำอังกะลุงมาบรรเลงเพลงไทยแต่บรรเลงได้เพียงเพลงลำเนียงลาวและเพลงที่ใช้เพียง 5 เสียงเท่านั้น ถ้าจะเล่นเพลงที่ใช้มากกว่า 5 เสียง ก็ติดขัดเล่นไม่ได้ เสียงก็เพี้ยนไปไม่ไพเราะ ในระยะแรกนั้น คนหนึ่งเล่นอังกะลุงเพียงอันเดียว เสียงก็เบาไม่ครึกครื้น อย่างวงปี่พาทย์ เล่นอังกะลุง 2 ชุด 10 ตับ ดูจะไม่สนุก อังกะลุงที่นำกลับมาจากชวานั้นจึงได้ถูกเก็บไว้เพื่อรอการพัฒนาให้ดีขึ้น เพราะจะต้องเพิ่มจำนวนให้มากขึ้น ปรับระดับเสียงให้เหมาะสมกับเพลงไทย และพัฒนาเทคนิคการบรรเลง

การพัฒนาอังกะลุงนั้น ได้ปรากฏหลักฐานการเพิ่มจำนวนอังกะลุง และการเปลี่ยนแปลงขนาดของอังกะลุง ในประวัติชีวิตของครูเอื้อน ดิษฐไชย ซึ่ง เกิดในสมัยรัชกาลที่ 5 ประมาณปีพ.ศ. 2427 ครูเอื้อน ดิษฐไชย เป็นนักดนตรีที่มีชื่อเสียงคนหนึ่งในยุคนั้นเป็นเจ้าของวงปี่พาทย์ และแถววัง มีบ้านอยู่แถววรจักร ในสมัยนั้นมีชาวเขมรอาศัยอยู่แถวนั้นมาก และครูเอื้อนมีภรรยาเป็นชาวเขมรชื่อ นางพงษ์ จึงเรียกกันว่านักดนตรีบ้านเขมร ครูเอื้อน ดิษฐไชย ได้มีการติดต่อแลกเปลี่ยนความรู้กับนักดนตรีวังบูรพาภิรมย์ และต่อมาได้เป็นลูกศิษย์ใกล้ชิดของคนหนึ่งของ ครูหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ครูเอื้อนได้รับตัวอย่างอังกะลุงจากครูหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ไปเพื่อเลาเพิ่มจำนวนให้มากขึ้น ครูหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ได้มีแนวคิดให้ใช้วิธีการเขย่าให้พลั่ว แทนการไกวอังกะลุงเหมือนอย่างชวา โดยให้สองมือเขย่าได้ 2 ตับพร้อมๆ กันนับเป็นการพัฒนาเทคนิคการบรรเลงอังกะลุงให้คล่องขึ้น ดังนั้นครูเอื้อนจึงได้รับหน้าที่นั้นมาทำ จากนั้นจึงให้นายชุ่ม เป็นผู้หาไม้ไผ่มาเลาเป็นอังกะลุง แต่ในขณะนั้นเชื่อว่าคงจะมีขนาดใหญ่ลักษณะใกล้เคียงกับของเดิมที่นำมาจากชวา ผู้ที่เขย่าจะต้องใช้กำลังมากในการเขย่า แทนการไกวแบบเดิม จึงถือได้ว่าในครั้งนี้เป็นการเพิ่มจำนวนของอังกะลุง และผลิตอังกะลุงในเมืองไทยเป็นผลสำเร็จ

หลักฐาน จากบทความของครูสกล แก้วเพ็ญภาค พ.ศ. 2528 ได้เขียนว่า “นายโม ได้เลาอังกะลุงตามอย่างของครูหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ให้ครบเป็นเจ็ดเสียงแบบไทยเป็นคนแรก นายโมเป็นใครที่ไหนเป็นนักดนตรีหรือเป็นช่างทำเครื่องดนตรีหรือไม่ฉันไม่ใคร่ทราบแต่คงเป็นคนมีฝีมือและคงอายุมากกว่าครูหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) เป็นแน่ เพราะท่านครูเรียกชานี้ว่า “ฟี่โม” อังกะลุงชุดแรกที่ครบเจ็ดเสียงนั้นมีเพียงดับละ 2 กระบอกอย่างชวาแต่มีเสียงครบเป็นเจ็ดเสียงแบบไทย ต่อมาได้ตกเป็นของนายเคี้ยง (ไม่ทราบนามสกุล) ซึ่งต่อมากูสกล แก้วเพ็ญภาค จึงไปขอซื้อมาในราคาชุดละ 60 บาทในสมัยนั้น ต่อมาอังกะลุงชุดดังกล่าวได้ถูกขโมยไป และผู้ที่ได้ขโมยไปนั้นทราบความสำคัญของอังกะลุงชุดนั้นแล้วเกิดความเกรงกลัวความผิด จึงได้เผ้ออังกะลุงชุดนั้นเสีย ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าเสียดายมาก ”

อังกฤษเริ่มมีการขยายจำนวน ลดขนาดให้เบา และพัฒนามเพิ่มเป็น 7 เสียงในสมัยรัชกาลที่ 6 และได้มีการพัฒนาการบรรเลงสามารถบรรเลงเพลงไทยได้ทุกสำเนียง ครูหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ได้นำวงอังกฤษไปฝึกหัดนักดนตรีที่วังบูรพาภิรมย์ ไปแสดงอวดฝีมือครั้งแรกที่งานกุญแจหลวง ณ วัดราชาธิวาสเป็นครั้งแรกในเมืองไทย ที่มีอังกฤษบรรเลงในงานกุญแจหลวงครั้งสมัยรัชกาลที่ 6

ในสมัยรัชกาลที่ 6 ต่อสมัยรัชกาลที่ 7 ครูปลั่ง เปรมใจ นักดนตรีวัดกัลยาณมิตร บ้านอยู่ชอยนพเก้า ถนนคลองประปา บางเขน ครูปลั่ง เปรมใจเกิดในรัชกาลที่ 5 ราว พ.ศ.2439 บ้านเดิมอยู่ริมคลองใกล้วัดมณีนิลดิการาม เรียนดนตรีจากบ้านพาทยโกศล เป็นศิษย์ของหลวงกัลยาณมิตตवास (ทับ พาทยโกศล) ครูทองดี ชูสัตย์ และจางวางทั่ว พาทยโกศล ครูปลั่ง รัชกาลเป็นทหารมหาดเล็กได้อัดแผ่นเสียงโยธวาทีลงแผ่นบริษัทไอเดียนตราตีไว้มาก สมัยนั้นอังกฤษของหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) เป็นที่นิยมกันเพราะเป็นของแปลกหาคนเล่นได้ยาก ครูปลั่ง เปรมใจ ได้คิดทำอังกฤษขึ้นเล่นบ้าง จึงนำไม้ไผ่ลาย มาเหลาทำเป็นอังกฤษขึ้นตามอย่างของหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) และต่อมาได้พัฒนาเพิ่มเติมจากเดิมให้มีสามกระบอกต่อหนึ่งตัว ปรากฏว่าเขย่าได้พลีฟไพเราะมากขึ้น ช่วงเสียงได้สูงมากกว่าเดิม จากนั้นจึงเผยแพร่ไปสู่เจ้าอื่นๆ ครูปลั่ง ได้ย้ายบ้านมาอยู่ ณ บ้านใหม่คลองบางเขน ได้ผลิตอังกฤษอย่างจริงจังจึงเรียกได้ว่าเป็นอุตสาหกรรมในครัวเรือนทีเดียว อังกฤษบ้านครูปลั่งเป็นที่ซื้อมากในยุคนั้นเป็นวงอังกฤษที่มีชื่อเสียงเคยบรรเลงออกอากาศทางสถานีวิทยุศาลาแดง ยุคต้นๆ มีลูกศิษย์เล่นอังกฤษมากมายเช่น นายจำลอง ราชวัตร นายขึ้น เป็นต้น และเชื่อกันว่าอังกฤษของ ครูผล กิจจันทร์ และครูนาม พุ่มอยู่ดี นั้นก็ได้มาแบบจากบ้านครูปลั่งเช่นกัน

ครูเฉลิม บัวทั้งได้เป็นลูกค้าอังกฤษจากบ้านของนี้อยู่เสมอ ต่อมาภายหลังครูเฉลิม บัวทั้งจึงได้คิดทำอังกฤษขึ้นเพื่อใช้และจำหน่ายเอง

ครูสกล แก้วเพ็ญภาค ท่านได้รับแบบอย่างการเหลาอังกฤษจากครูโม อีกทีหนึ่งและได้ซื้ออังกฤษสามแถวมาจากครูปลั่งมาเป็นแบบในการเหลาอังกฤษสามลูกเช่นกัน ครูสกล แก้วเพ็ญภาค ได้ถ่ายทอดวิธีการทำอังกฤษให้อีกลูกศิษย์หลายท่าน อาทิเช่น นายเอิ้น วัดหัวลำโพง ครูอุ้น บัวเอี่ยม

อังกฤษรายนั้น จากคำบอกเล่าของครูอุ้น บัวเอี่ยม อังกฤษรายนั้นเกิดขึ้นในปีพ.ศ. 2517 โดยความคิดของดร.อุทิศ นาคสวัสดิ์ ในชุดแรกนั้นดร.อุทิศ นาคสวัสดิ์ ได้แรงบันดาลใจจากคุณหลวงอิงศรสิการ (ศาสตราจารย์อินทรี จันทรสติ) ในขณะนั้นดำรงตำแหน่งเป็นอธิการบดีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เป็นผู้ที่ดร.อุทิศ ให้ความเคารพมากได้ให้ความคิดว่า "อังกฤษวงหนึ่งต้องใช้คนเขย่าหลายคน น่าจะทำให้คนเดียวเขย่าได้ทั้งวงบ้าง" ดร.อุทิศ จึงออกแบบราวอังกฤษแล้วซื้ออังกฤษจากนายเอิ้น นักเป่าพาทย์วัดหัวลำโพงมาแขวนบนราว

อังกะลุงที่ออกแบบไว้ อังกะลุงราวหนึ่งชุดประกอบด้วยตัวอังกะลุงจำนวน 21 ตับ มีระดับ 3 ช่วงเสียง (octave) เรียงจากเสียงต่ำไปหาสูงเหมือนกับระนาดเอก ซึ่งมีขนาดใหญ่ต้องใช้ผู้บรรเลง 2 คนในการบรรเลง เวลาบรรเลงจะใช้มือเคาะแทนการจับเขย่าเพื่อให้เกิดเสียง เมื่ออังกะลุงชุดแรกเสร็จประกอบเข้ากับราวอังกะลุงแล้ว ขนาดของอังกะลุงไม่สมดุลกับราวแขวน อังกะลุงที่ได้ทำขึ้นไม่สวยงาม เสียงของอังกะลุงเกิดเพี้ยนระดับเสียงไม่ตรงตามที่ต้องการดร.อุทิศ จึงได้นำมาให้ครูอุ่งน บัวเอี่ยม แกไขรูปทรงของตัวอังกะลุง และเทียบเสียงให้ได้ตรงตามที่ต้องการ จนสำเร็จใช้งานได้ดี จึงถือได้ว่าอังกะลุงราวชุดแรกนั้นได้ประกอบสำเร็จที่บ้านครูอุ่งน บัวเอี่ยม อังกะลุงราวของดร.อุทิศ มีโอกาสบรรเลงถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว คราวเสด็จฯ ทอดพระเนตรภาพยนตร์แถวสุขุมวิท กรุงเทพฯ ปัจจุบันอังกะลุงชุดแรกนี้ได้เก็บรักษาไว้ที่ ห้างหุ้นส่วนจำกัด พัฒนศิลป์การดนตรี และละคร บางกระบือ สามเสน กรุงเทพมหานคร

ภาพประกอบ 75 อังกะลุงราวชุดแรก

ต่อมาพ.ศ. 2526 ครูอุ่งน บัวเอี่ยม จึงได้คิดปรับปรุงแก้ไขสร้างอังกะลุงที่มีขนาดเล็กกว่าชุดเดิมที่มีถึง 21 ตับ ใช้ผู้บรรเลง 2 คน ให้เหลือเพียง 14 ตับให้เหมาะสมกับขนาดที่ย่อส่วนลงมาและให้ผู้บรรเลงเพียงคนเดียวในการบรรเลงอังกะลุงราวเล็กนี้ มีการจัดแสดงอังกะลุงราวเล็กถวายสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ในคราวเสด็จเนื่องในงานครบรอบ 80 ปี คุณหญิงขึ้น ศิลปบรรเลง และเป็นที่พอพระทัยมาก ภายหลังครูอุ่งน บัวเอี่ยม จึงได้ถวายอังกะลุงราวเล็กแก่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ณ พระที่นั่งจักรีดิถีราชนิเวศน์ พระราชวังดุสิต

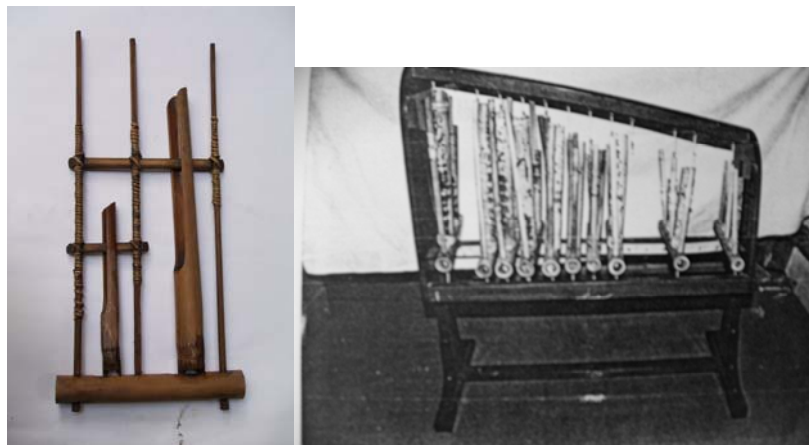

ภาพประกอบ 76 เข้าเฝ้าถวายอังกะลุงราวเล็ก

ภาพประกอบ 77 การแสดงสาธิตอังกะลุงราวเล็ก

ต่อมาครูอุ่ม บัวเยี่ยม ได้มีแนวคิดใหม่คือผลิตอังกะลุงราวเล็ก ให้ตัวอังกะลุงมีลักษณะตามแบบอย่างของอินโดนีเซีย (ชาว) คือการทำรางด้วยไม้ไผ่ ทำเสาหลักอังกะลุงด้วยหวาย แต่ยังใช้รูปแบบของราวอังกะลุงเดิม โดยจะทำให้การเขย่ามีประสิทธิภาพมากขึ้น เนื่องจากหวายมีลักษณะที่สปริงตัวได้ดีกว่า

ภาพประกอบ 78 อังกะลุงเล็กแบบอินโดนีเซีย (ชาว)

การผลิตอังกะลุงของครูอุ่ง บัวเอี่ยม

การที่จะประดิษฐ์อังกะลุงให้ได้ประณีตสวยงามทนทาน มีเสียงไพเราะได้คุณภาพดีตามที่ต้องการนั้น จะต้องอาศัยประสบการณ์ของช่างผู้ชำนาญงานในการประดิษฐ์อังกะลุง และเทคนิคเฉพาะด้านหลายประการในการผลิต ตามลำดับขั้นตอนดังนี้

คุณสมบัติของผู้ผลิตอังกะลุง

สิ่งที่สำคัญในการผลิตอังกะลุงให้ได้ดีนั้น จะขึ้นอยู่กับผู้ประดิษฐ์อังกะลุงเพราะถึงแม้ว่าผู้บรรเลงจะมีความสามารถเป็นเลิศเพียงใดก็ตามจะไม่สามารถบรรเลงอังกะลุงให้ไพเราะ น่าฟังได้ถ้ามีเครื่องดนตรีที่มีคุณภาพไม่ดีพอ ดังนั้นการเลือกอังกะลุงที่มีคุณภาพดีย่อมจะส่วนช่วยให้การบรรเลงมีประสิทธิภาพ และอังกะลุงที่มีคุณภาพดีนั้นต้องขึ้นอยู่กับความเชี่ยวชาญของช่างผู้ผลิตอังกะลุง ผู้ที่ผลิตอังกะลุงควรมีคุณสมบัติ ดังนี้ คือ

1. เป็นผู้ที่มีสติประสาทดีเยี่ยม สามารถแยกความแตกต่างของเสียงได้ และสามารถแก้ไขให้เข้าระดับเสียงเดียวกันได้
2. ต้องมีความรู้พื้นฐานทางการช่าง สามารถใช้เครื่องมือต่างๆ ในการผลิตได้เป็นอย่างดี
3. ต้องมีความพยายาม มานะ อดทน ต่อการทำงาน
4. เป็นผู้ที่มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตดี เนื่องจากการผลิตอังกะลุงนั้นผู้ผลิตต้องกำลังมาก ในขณะที่เดียวกันก็ต้องใจเย็น
5. มีความละเอียด รอบคอบในการทำงาน
6. เป็นผู้ที่มีคุณธรรม เคารพครูอาจารย์ และผู้มีพระคุณ

1. เครื่องมือที่ใช้ทำอังกะลุง

1. เลื่อยลันดา
2. สี่ขวานต่างๆ
3. เลื่อยตัดเหล็ก
4. สี่เล็บมือขนาดกลาง ขนาดใหญ่
5. บุ้ง และบุ้งหางหนู
6. มีดอีโต้ หรือมีดโต้
7. มีดปลายแหลม
8. มีดอีกตอก
9. มีดเหน็บ
10. สว่านมือ และ เครื่องเจาะไม้
11. ทัง

12. ดินสอเขียนไม้
13. ชะแล็ก , สี่ , แปรงทาสี
14. เชือกผูกอังกะลุง
15. เครื่องดนตรีที่ใช้เทียบเสียง
16. ค้อน
17. กระดาษทรายอย่างหยาบ และอย่างละเอียด
18. กาวลาเท็กซ์
19. ท่อนไม้จริงสำหรับเคาะอังกะลุงเทียบเสียง
20. กบไสไม้

ภาพประกอบ 79 เครื่องมือที่ใช้ทำอังกะลุง

2. วัสดุที่ใช้ในการผลิตอังกะลุง

1. ไม้ไผ่ลายหรือ ไม้ไผ่รวล
2. ไม้เนื้อแข็งสำหรับทำราง
3. ไม้ไผ่สำหรับทำไม้แขวนอังกะลุง
4. ไม้เสาหลักยึดอังกะลุง

ภาพประกอบ 80 ไม้ไผ่ลาย หรือ ไม้ไผ่รวล

ภาพประกอบ 81 ไม้เนื้อแข็งสำหรับทำราง

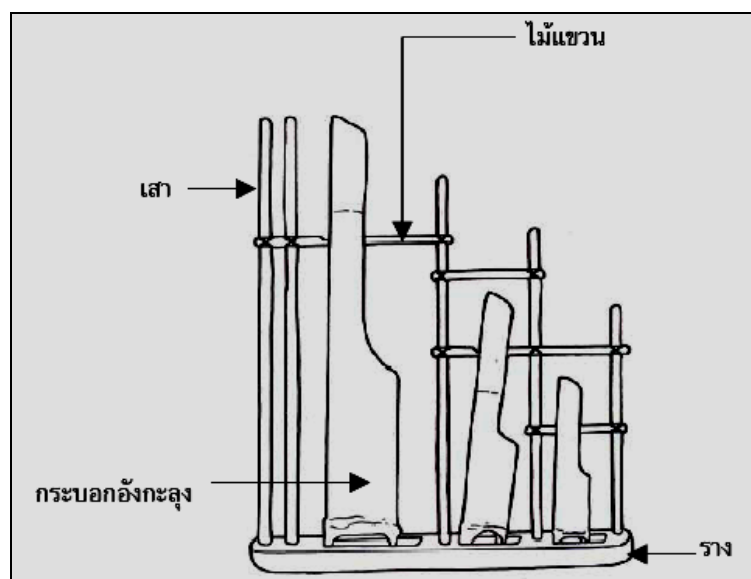

ภาพประกอบ 82 ไม้ไผ่สำหรับทำไม้แขวน

ภาพประกอบ 83 ไม้เสาหลักยึดอังกะลุง

อธิบายส่วนต่างๆของอังกะลุง

ภาพประกอบ 84 ส่วนประกอบของอังกะลุง

ขั้นตอนการเหลาอังกะลุงของครูอุ้น บัวเอี่ยม

ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมไม้สำหรับเหลาอังกะลุง

ไม้ไผ่ที่สามารถนำมาทำอังกะลุงแล้วมีคุณภาพดีมีสองชนิดคือ ไม้ไผ่ลาย และไม้ไผ่ นวล วิธีการเลือกไม้ไผ่ที่นำมาผลิตอังกะลุงนั้นต้องคัดเลือกไม้ที่มีความแกร่งเนื้อแข็ง ไม้ไผ่ก่อนนั้น ต้องมีอายุอย่างน้อย 5 ปีขึ้นไป ถ้าเป็นไม้ไผ่ลายก็ต้องมีลายไม้ตามธรรมชาติสวยงาม ผิวไม้ สะอาดไม่มีแมลงกัดกิน เมื่อตัดไม้ไผ่ได้ตามต้องการแล้วนำไม้ไผ่ดังกล่าวมาตัดเป็นท่อนๆ กระทั่ง ใ้กลางปล้องออก แล้วนำไม้ไผ่ดังกล่าวไปผึ่งแดดให้แห้ง หรือใช้วิธีอบความร้อนย่างไม้ก็ได้ ช่าง ทำอังกะลุงบ้านท่านแม้ว่าไม้จะแห้งแล้วก็ยังนำไม้ไผ่ดังกล่าวไปย่างเพื่อให้ไม้ไผ่แห้งสนิทและมีความแกร่งยิ่งขึ้น

สำหรับไม้ไผ่ นวลที่ไม่มีลายนั้น หากต้องการให้มีลายก็ต้องใช้กรรมวิธีการเหลาด้วย ตะกั่ว เช่นเดียวกับการเหลาของขลุ่ย ก็จะทำให้เกิดลวดลายที่สวยงามตามต้องการ หรือถ้าไม่ ต้องการลวดลายใดๆ ไม้ไผ่ นวลก็มีผิวที่สะอาดสวยงามตามธรรมชาติอีกแบบหนึ่ง

ขั้นสุดท้ายในการเตรียมไม้ไผ่สำหรับเหลาอังกะลุงก็คือการ บ่มไม้ แหยากันแมลง หรือ พนยากันแมลงแล้วใช้ผ้าคลุมไว้ให้มิดชิด ประมาณ 3 เดือน เมื่อบ่มจนไม้แห้งสนิทดีแล้ว จึงนำไม้ ไผ่ดังกล่าวมาตัดแต่งผลิตเป็นอังกะลุงในขั้นตอนต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 การเหลากระบอกอังกะลุง

การแยกไม้ที่ตัดให้เป็นกลุ่ม ไม้ไผ่ตามธรรมชาติเมื่อตัดเป็นท่อนจะมีลักษณะเสียงที่ แตกต่างกันไปจึงจำเป็นที่จะต้องแยกกลุ่มที่มีเสียงใกล้เคียงกันอยู่กลุ่มเดียวกันเพื่อความสะดวกใน เที่ยบเสียง จากนั้นจึงจัดไม้ไผ่เรียงเป็นชุดตามลำดับเสียง นำไม้ไผ่ที่ได้มาสำรวจความสะอาด ขัด ตกแต่งด้วยกระดาษทราย เพื่อให้หมดเสี้ยนเสียก่อน แล้วจึงเลื่อยตัดแต่งที่กันกระบอก ทำเป็น ส่วนของขาอังกะลุง แซะด้วยมีด และใช้บั้งแต่งขาให้เรียบร้อย สำหรับใส่ลงในรางไม้ อันจะเป็น ส่วนที่กระทบกับรางทำให้เกิดเสียงนั่นเอง จากนั้นใช้เลื่อยตัดเหล็กเลื่อยตรงส่วนจะเป็นปาก กระบอก ประมาณครึ่งหนึ่งของกระบอกไม้ไผ่ ขั้นตอนนี้ต้องอาศัยความชำนาญของช่างผู้ทำ อังกะลุง จากนั้นใช้มีดผ่าครึ่งซีกจนถึงปากกระบอก ถ้าไม้ไผ่ที่คัดมายังมีข้ออยู่ก็แซะข้อออกให้ เป็นป่องยาวตลอดทั้งป่อง และใช้มีดคมๆ ปาดปากกระบอกให้สวยงาม การปาดปากกระบอก เป็นสิ่งที่สำคัญต้องใช้ความชำนาญในการหาเสียง ต้องใช้มีดปาดที่ละเอียดจนกว่าจะเจอเสียงที่ ใกล้เคียงและกังวานที่สุด การเทียบเสียงอังกะลุงในส่วนนี้ต้องจับกระบอกอังกะลุงให้แน่น แล้วใช้ ไม้เคาะจึงจะได้เสียงของอังกะลุงที่เป็นเสียงจริง หรือเป่าลมเข้าในกระบอกอังกะลุงให้เกิดเสียง เสียงที่เกิดจะเป็นระดับเสียงเดียวกับการเคาะด้วยไม้ จากนั้นจึงมาปาดที่ส่วนของปีกทั้งสองข้าง ลงให้เท่ากัน ปาดส่วนหัวจนสวยงามและจึงมาถึงขั้นตอนการแต่งเสียงหรือเทียบเสียงให้สูง – ต่ำ ตรงตามระดับเสียงที่เราต้องการ

ภาพประกอบ 85 ขัดทำความสะอาดกระบอก

ภาพประกอบ 86 เลื่อยแต่งกันกระบอก

ภาพประกอบ 87 ใช้มีดแตะเป็นขาอังกะลุง

ภาพประกอบ 88 กระยะเพื่อบาดปาก

ภาพประกอบ 89 เลื่อยบากปาก

ภาพประกอบ 90 ผ่ากระบอก

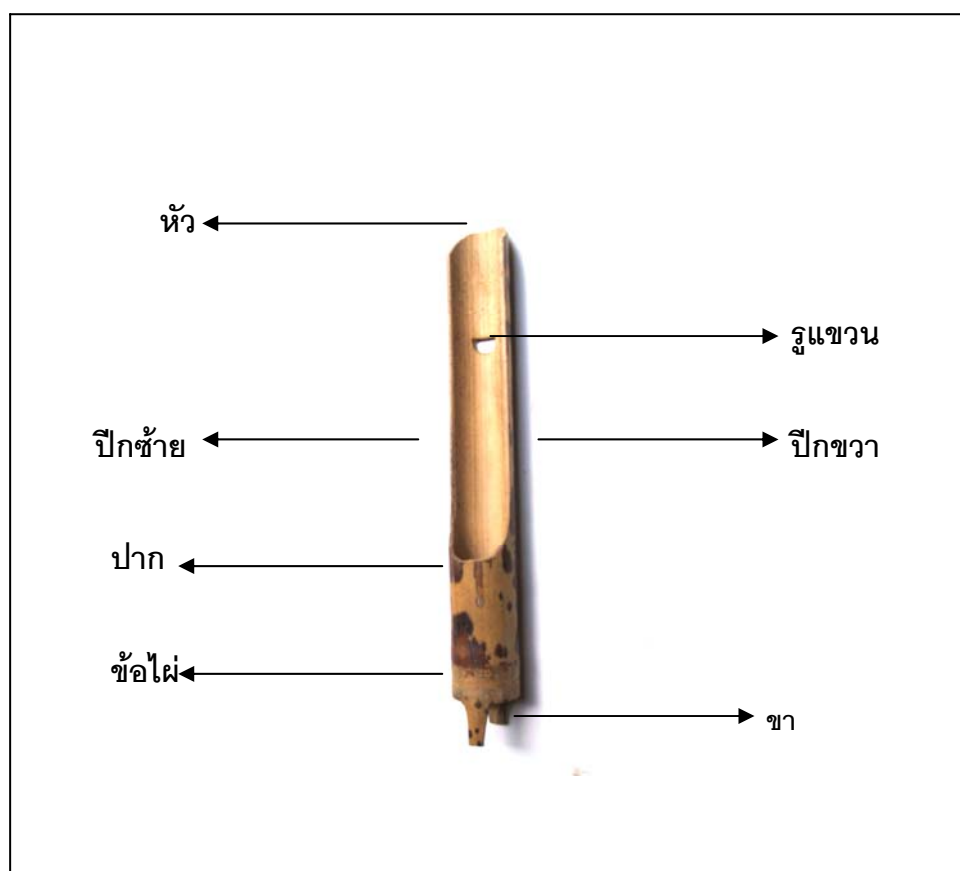

ภาพประกอบที่ 91 แตะข้อ

ภาพประกอบ 92 ปาดปากกระบอก

การแต่งเสียงอังกะลุงนั้นมีวิธีการแต่งคือ ถ้าต้องการเสียงสูงต้องปาดส่วนหัวออก ถ้าต้องการเสียงต่ำต้องปาดส่วนของปีกทั้งสองข้างออกให้เท่าๆกัน ถ้าตัดส่วนของขาออกมากเสียงก็จะสูง เมื่อปาดตกแต่งทุกส่วนเรียบร้อยแล้วลองเคาะดูเสียงที่ออกมาต้องไม่เป็นเสียงที่ เรียกว่า “เสียงหรง” (เสียงประสานที่เกิดจากการเหลาอังกะลุงไม่ได้สัดส่วน) ดังจะเห็นได้ว่าการเหลาอังกะลุงนั้น ส่วนต่างๆ ของลูกอังกะลุงต้องได้ส่วนกัน คือ ส่วนของปาก - ส่วนของปีก - ส่วนของหัว - ส่วนของขา ต้องได้ส่วนที่สมดุลกัน ซึ่งต้องใช้ความชำนาญของช่างผู้ผลิตอย่างสูง อีกทั้งเรื่องของโศตประสาทในการเทียบเสียงให้ได้ระดับตามต้องการ ซึ่งเป็นเรื่องที่ยากและต้องใช้ประสบการณ์สูงของช่างผู้ผลิต

ภาพประกอบ 93 ส่วนต่างๆ ของลูกอังกะลุง

กระบอกหรือลูกอังกะลุงนั้นจะต้อง เจาะรูรูปพระจันทร์ครึ่งซีกบริเวณใต้หัว และกึ่งกลางของปีกซ้ายขวาของอังกะลุง โดยต้องเลือกจุดที่เสียงของกระบอกอังกะลุงเคาะแล้วกังวานที่สุด วิธีเลือกของจุดของครูอุ้งนั้น จะใช้มือจับด้านนอกของลูกอังกะลุง และใช้หัวแม่มือกดด้านในตรงบริเวณที่กล่าวมาข้างต้นแล้วลองใช้ไม้เคาะให้เกิดเสียง เสียงที่ได้ยินต้องมีความกังวาน ถ้าเสียงที่บับจะขยับมือกดหาจุดไปเรื่อยๆ จนได้จุดที่เหมาะสม และดูแล้วสวยงาม

ภาพประกอบ 94 เคาะหาเสียง

ภาพประกอบ 95 เจาะรู

ภาพประกอบ 96 ตกแต่งรู

ขั้นตอนที่ 3 การเทียบเสียง

ส่วนมากเมื่อเหลาเสร็จ ก็พอจะรู้เสียงอยู่แล้ว แต่เสียงนั้นอาจจะยังไม่เข้าที่ตีสจึงต้องเคาะหาเสียง หรือเป่าลมเข้าในกระบอกอังกะลุงให้เกิดเสียงเสียงที่เกิดจะเป็นระดับเสียงเดียวกับการเคาะด้วยไม้ และใช้หูฟังเทียบกับเครื่องดนตรี เช่น ระนาด ขลุ่ยเพียงออ หรือเครื่องดนตรีสากล เช่น เมโลดิก้า อังกะลุงหนึ่งตัวจะมีลูกอังกะลุง 3 ลูก 3 ขนาดอังกะลุงทั้งสามลูกจะต้องเทียบเสียงอีกครั้งหนึ่งเพื่อให้ได้เสียงที่เข้ากัน โดยใช้มีดค่อยๆ ปาดตกแต่งจนกว่าจะได้เสียงที่ตรงตามความต้องการ ในขั้นตอนนี้ช่างทำอังกะลุง ยิ่งมีความชำนาญมากเท่าไรก็จะและเทียบเสียงได้เร็วและได้ระดับเสียงตรงตามความต้องการ

ภาพประกอบ 97 เป่าเทียบเสียง

ภาพประกอบ 98 แต่งเสียง

ภาพประกอบ 99 อังกะลุง 1 ตัว

ขั้นตอนที่ 4 การทำรางอังกะลุง

รางอังกะลุงไทยนั้น จะทำจากไม้สักทองหรือไม้เนื้อแข็งอื่นๆ ชุดเป็นราง ถ้าเป็นอังกะลุงแบบขวาแล้ว ตัวรางของอังกะลุงก็ต้องใช้ไม้ไผ่ชนิดเดียวกับกระบออังกะลุง ทำเป็นราง ตามแบบของขวา รางอังกะลุงจะชุดเป็นร่อง รางหนึ่งจะมี 3 ร่องเพื่อให้ขาอังกะลุงกระทบทำให้เกิดเสียง และรวมอีก 5 รู สำหรับตั้งเสายึดตัวกระบออังกะลุง ดังภาพ

ภาพประกอบ 100 เจาะราง

ภาพประกอบ 101 รางอังกะลุง

ขั้นตอนที่ 5 การทำเสาและไม้แขวนอังกะลุง

เสาอังกะลุงของไทยจะทำได้ด้วยไม้สักทองนำมากลึงให้กลม หรือไม้ไผ่นำมาเหลาให้กลมเช่นกัน ความยาวจะต้องวัดจากกระบออังกะลุงไม่ตายตัว ถ้าเป็นอังกะลุงแบบของขวาก็จะทำได้ด้วยหวายเหลาให้กลมตามขนาดที่ต้องการ ขนาดของเสาจะต้องพอดีกับรูที่เจาะไว้และเมื่อประกอบเข้ากับรางแล้วจะสนิทตั้งตรงแน่นมั่นคง สำหรับแขวนกระบออังกะลุง

ภาพประกอบ 102 เสาอังกะลุง

ส่วนการทำไม้แขวนนั้น จะนำไม้ไผ่มาผ่าเหลาในลักษณะแบนๆ เหลือด้านของผิวไม้ไผ่ไว้และขัดด้วยกระดาษทราย

ภาพประกอบ 103 ไม้แขวน

ขั้นตอนที่ 6 การประกอบอังกะลุงเป็นดับ

เมื่อได้ส่วนต่างๆ ของอังกะลุงแล้วควรแยกออกไว้เป็นดับๆ เพราะแต่ละดับจะมีขนาดของส่วนต่างๆ ที่ไม่เท่ากันตามส่วนของกระบอกอังกะลุงและระดับเสียงที่ลดหลั่นกัน ในหนึ่งดับจะมีกระบอกอังกะลุง 3 ลูก มีขนาดลดหลั่นกันไปตามระดับเสียง มีไม้ขวางขนาดเท่ากัน 3 อัน มีเส้าอังกะลุง 5 อัน มีรางที่เจาะสำเร็จ 1 อัน

เริ่มแรกตอกเส้าทั้ง 5 เส้าก่อนและจัดแต่งให้ตั้งตรงในแนวเดียวกัน ขณะที่ตอกเส้าต้องอัดกาวให้เส้ายึดแน่นด้วย หรือจะใช้ตะปูเข็มตอกยึดก็ได้ จากนั้นนำไม้ขวางที่เตรียมไว้มาสอดผ่านรูพระจันทร์ครึ่งซีกของกระบอกอังกะลุง แล้วเทียบความยาวกับเส้า หาตำแหน่งบากร่องไม้ขวาง เพื่อยึดกระบอกอังกะลุงโดยจะต้องให้กระบอกอังกะลุงลอยอยู่ในรางอังกะลุงพอดีสำหรับที่จะกระทบกับรางทำให้เกิดเสียง ไม่ติดรางและขาของกระบอกอังกะลุงจะต้องชิดด้านในเล็กน้อย เมื่อเวลาเขย่าขาจะกระทบกับรางด้านนอกแรงเกิดเสียงดังยิ่งขึ้น เมื่อได้ตำแหน่งที่ต้องการจะใช้เชือกมัดไม้แขวนกับเส้าให้แน่น และตกแต่งทาสี หรือชะแล็กส่วนที่เป็น รางด้านนอก เส้า ไม้แขวน แต่ไม่ทากระบอก รางอังกะลุงด้านในเพราะจะทำให้เสียงอังกะลุงนั้นอับไม่กังวาน เป็นอันว่าอังกะลุง เสร็จสมบูรณ์ จำนวนหนึ่งดับ

ภาพประกอบ 104 มัดเชือกประกอบอังกะลุง

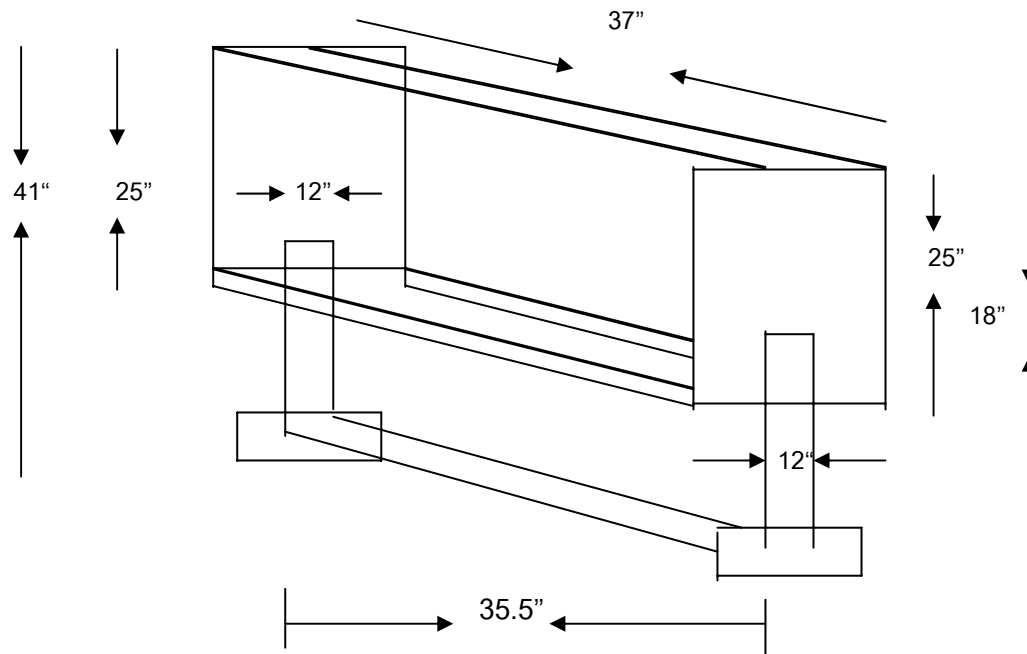

ภาพประกอบ 105 อังกะลุงประกอบเสร็จ

ขั้นตอนที่ 7 การทำอังกะลุงราว

การทำอังกะลุงราวนั้นตัวอังกะลุงก็ผลิตวิธีทำเดียวกับการทำอังกะลุงปกติ แต่จะต้องวัดขนาดของตัวอังกะลุงให้พอดีกับราวที่เราได้ทำไว้ ไม่ให้สูงหรือต่ำจนดูแล้วไม่สวยงาม การทำอังกะลุงราวเล็กของครูอุ่งนั้นได้ใช้รูปแบบของราวเหมือนอังกะลุงราวใหญ่ของ ดร.อุทิศ นาคสวัสดิ์ ออกแบบไว้ แต่ลดขนาดให้เล็กลงโดยมีขนาดดังนี้

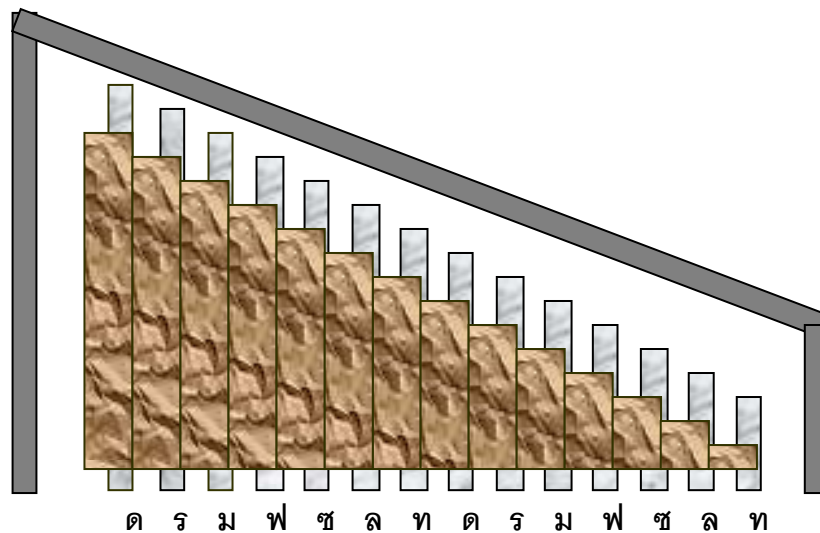
ภาพประกอบ 106 ราวอังกะลุงเล็ก

จากนั้นจะให้ช่างไม้ที่มีความชำนาญประกอบโดยใช้ไม้เนื้อแข็งชนิดใดก็ได้ เน้นความสวยงาม และสัดส่วนตามแบบเป็นหลัก และเมื่อได้ราวอังกะลุงแล้ว จะเป็นขั้นตอนการเจาะรูแขวนอังกะลุง โดยลักษณะการยึด จะยึดเพียง 3 จุด คือด้านบน 1 จุด และด้านล่าง 2 จุด โดยแต่ละตัวยึดจะต้องห่างกันประมาณ 2.5 นิ้ว เพื่อกันไม่ให้อังกะลุงแต่ละตัวยึดกระทบกัน สำหรับตัวยึดจะใช้ห่วงสปริงตัวเล็ก ๆ เป็นตัวยึด ดังภาพ

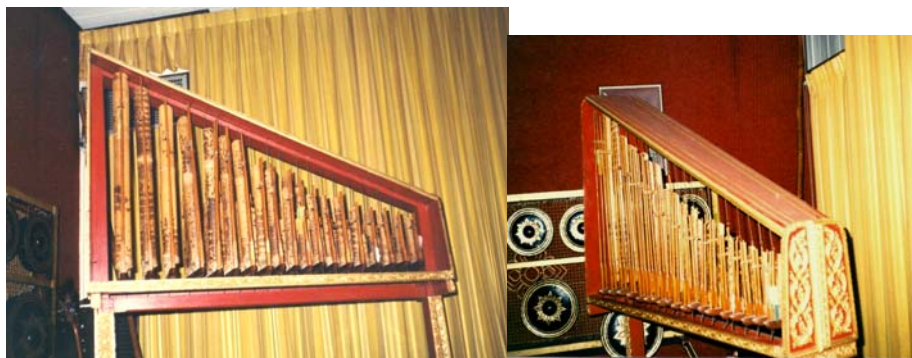

ภาพประกอบ 107 สปริงยึดดับอังกะลุง

เมื่อเรียงเสร็จทั้ง 14 ดับ จะต้องตรวจดูความเรียบร้อยอีกครั้งและต้องเขย่าดู เพื่อทดสอบการสปริงตัวอังกะลุงแต่ละดับจะต้องไม่แข็งเกินไปหรือหย่อนเกินไป จึงจะใช้งานได้ดี เสร็จเป็นอังกะลุงรวาเล็กที่สมบูรณ์

ภาพประกอบ 108 การจัดเรียงลำดับของตัวอังกะลุงรวาเล็ก 14 ดับ

ภาพประกอบ 109 อังกะลุงรวาเล็กที่เสร็จเรียบร้อย

3.3 วิธีการผลิตไม้ตีximของครูอุ้งน บัวเอี่ยม

ไม้ตีximเป็นอุปกรณ์ที่สำคัญอย่างหนึ่งในการตีxim ไม้ตีximมีส่วนช่วยในการบรรเลงxim มีความไพเราะขึ้น ไม้ตีximที่มีคุณภาพจะส่งเสริมให้ผู้บรรเลงนั้นทำเทคนิคในการบรรเลงได้สะดวก ชัดเจนขึ้น ดังนั้นผู้ที่บรรเลงximจำเป็นต้องหาไม้ximที่มีน้ำหนัก การสปริงตัวให้เหมาะกับมือของตน

การทำไม้ตีximในปัจจุบันนั้นมีรูปทรงหลากหลายหาซื้อได้ทั่วไปในร้านขายเครื่องดนตรี มีช่างผู้ผลิตหลายท่าน ซึ่งมีคุณสมบัติที่ดีไปคนละด้านกรรมวิธีในการทำก็มีความแตกต่างกันไปตามรูปแบบของช่างผลิตนั้น มีทั้งการถ่วงหัวไม้ตีximด้วยตะกั่ว การติดยางในส่วนหัวเพื่อถ่วงน้ำหนัก ทำให้ส่วนหัวเล็กมีรูปทรงที่สวยงาม การเสริมด้ามจับด้วยไม้เนื้อแข็ง และการเหลาแบบโบราณที่ใช้ไม้ท่อนเดียวเหลาโดยไม่มีการต่อไม้หรือถ่วงหัวไม้ตีximด้วยวัสดุอื่น

กรรมวิธีการผลิตไม้ตีximครูอุ้งน บัวเอี่ยมนั้น เป็นการผลิตไม้ตีximตามแบบโบราณ ใช้ไม้ท่อนเดียวไม่มีการต่อไม้ถ่วงน้ำหนักในส่วนหัว การผลิตไม้ตีximในช่วงแรกของครูอุ้งนนั้นได้ผลิตขึ้นเพื่อใช้ในการสอนximให้แก่ลูกศิษย์ที่มาเรียนximที่บ้านเป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากผู้เรียนximได้ทำxim หักเสียหยาบอยู่บ่อยๆ จำเป็นที่จะต้องซื้อไม้ximมาใช้เป็นจำนวนมาก ดังนั้นครูอุ้งนจึงได้ทดลองเหลาไม้ximขึ้นใช้เองโดยนำไม้ximที่มีคุณภาพดีผลิตตามแบบโบราณมาเป็นแบบในการเหลา และพัฒนาจนมีคุณภาพดี จำหน่ายให้แก่ักดนตรีทั่วไปในชื่อ "ไม้ximครูอุ้งน"

คุณสมบัติที่โดดเด่นของไม้ตีximครูอุ้งนนั้น ไม้ตีแต่ละคู่ผลิตจากไม้ไผ่สีสุก หรือไม้ไผ่ลายที่แก่จัด มีลายตามธรรมชาติที่สวยงามไม่ทาสีปิดสีของเนื้อไม้ ด้านหัวของไม้ตีximนั้นถ่วงน้ำหนักให้มีสปริงในการตีโดยการไขว้ข้อไม้ไผ่ไม่นิยมถ่วงด้วยวัสดุอื่นๆ หรือต่อไม้เพื่อให้ได้น้ำหนักที่ต้องการ มีรูปทรงเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของครูอุ้งน บัวเอี่ยม

ภาพประกอบ 110 ไม้ximฝีมือครูอุ้งน

วิธีการผลิตไม้ซิมของครูอุ้น บัวเอี่ยม

1. เครื่องมือที่ใช้ทำไม้ซิม

1. เลื่อยตัดไม้
2. มีดอีโต้ หรือมีดโต้
3. มีดอีกดอก
4. มีดเหน็บ
5. ดินสอเขียนไม้
6. กระดาษทรายอย่างหยาบ และอย่างละเอียด
7. กาวติดหนัง
8. กบหูกระต่าย
9. กระจกสำหรับขัดตกแต่ง
10. เชียงไม้

ภาพประกอบ 111 แสดงการทำไม้ซิม

ภาพประกอบ 112 เครื่องมือในการทำไม้ซิม

2. วัสดุที่ใช้ทำไม้ตีขิม

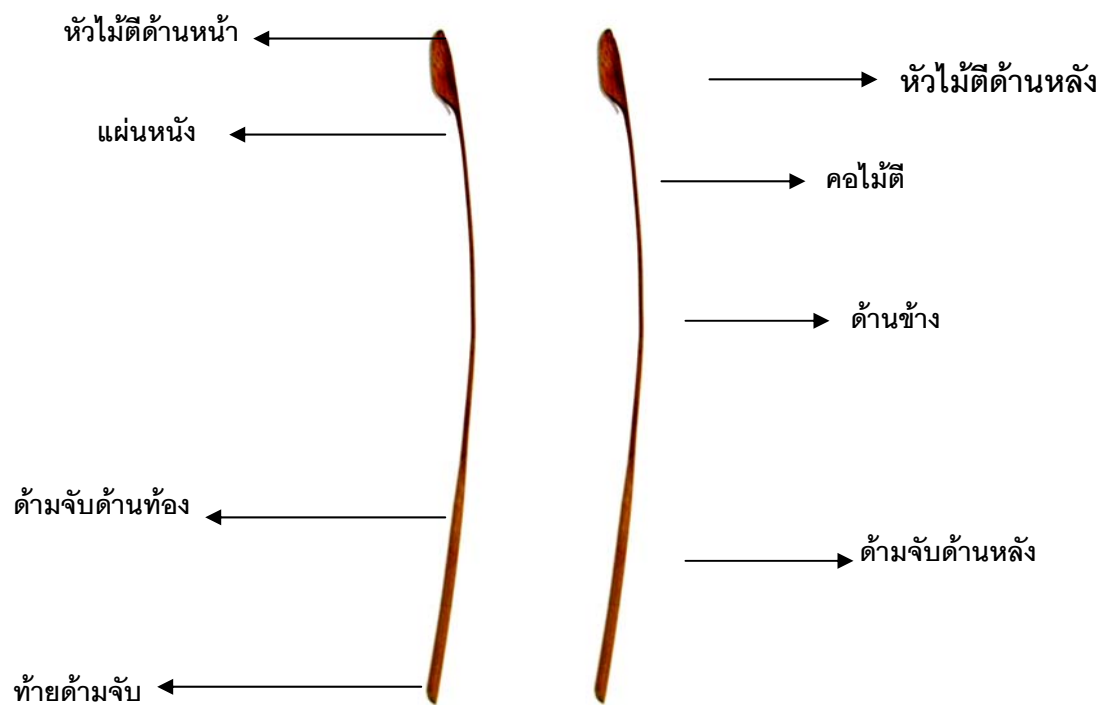
1. ไม้ไผ่สีสุก หรือไม้ไผ่ลาย
2. หนังสำหรับหุ้มหัวไม้ตีขิม

ภาพประกอบ 113 ไม้ไผ่สีสุก และไม้ไผ่ลาย

ภาพประกอบ 114 หนังสำหรับหุ้มหัวไม้ตีขิม

ภาพประกอบ 115 ส่วนต่างๆ ของไม้ตีขิม

ขั้นตอนการเหลาไม้ซิมของครูอุ้น บัวเอี่ยม

เริ่มจากการคัดไม้ไผ่สีสุก หรือไม้ไผ่ลายที่มีปล้องหนาเพื่อความสะดวกในการทำหัวไม้ซิม คัดเลือกไม้ไผ่ที่แก่โดยดูจากสีเขียวของไม้ไผ่ให้มีสีน้ำตาล หรือออกเป็นสีดำแสดงว่าไม้ไผ่นั้นแก่สามารถนำมาทำไม้ซิมได้ดี จากนั้นนำเลื่อยตัดไม้ไผ่เป็นปล้องไว้ข้อสำหรับส่วนหัวของไม้ซิม จากนั้นนำกระบอกล้างไม้ไผ่ที่ตัดแล้วมาผ่าออกเป็นซี่ทางยาวให้มีความหนาประมาณ 2 เซนติเมตร นำไม้ไผ่ที่ผ่าไปตากแดดประมาณให้แห้งสนิท ใช้เวลาตากไม้ไผ่ประมาณ 3 อาทิตย์เป็นอย่างน้อย ถ้านำไม้ไผ่ที่ยังไม่แห้งสนิทมาเหลาไม้ซิมไม้ซิมที่ได้อาจบิดงอเนื่องจากไม้ไผ่หดตัวลงได้

ภาพประกอบ 116 ผ่าไม้ไผ่ และ ตากไม้ไผ่

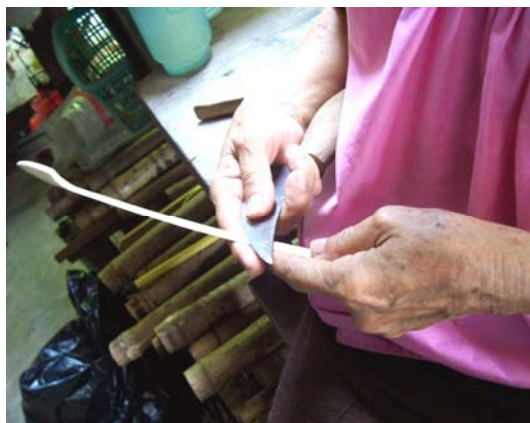

ภาพประกอบ 117 ใช้มีดถากให้เข้ารูป

ภาพประกอบ 118 เหลาส่วนหัวไม้ซิม

นำไม้ไผ่ที่แห้งสนิทมาเหลาตามทงแต่ให้เข้ารูปโดยใช้มีดโต้ถากบริเวณรอบนอกที่ไม่เรียบออกเสียก่อนแล้วจึงใช้มีดตอกเหลาไม้ไผ่ส่วนที่ติดข้อทำเป็นส่วนของหัวไม้ตีxim เหลา ให้มีความหนา ความโค้ง ความกว้าง ตามต้องการ แล้วจึงจะเริ่มเหลาด้ามของไม้ตีxim เมื่อได้หัวไม้xim แล้วจึงใช้มีดเหลาส่วนด้ามของไม้ตีxim ให้ได้รูป ใช้กับทุกระต่ายขูดให้ด้านข้างของด้ามจับเรียบเท่ากับทั้งสองข้าง ในการเหลาไม้xim นั้นจะต้องระวัง ในเรื่องของน้ำหนักทั้งสองข้างให้เท่ากัน มีความสปริงตัวของแต่ละข้างเท่ากัน โดยเฉพาะน้ำหนักของหัวไม้xim จะต้องหนักพอเหมาะ และไม้xim ทั้งสองข้างจะต้องมีรูปร่างลักษณะที่เหมือนกันขนาดของหัวไม้ใกล้เคียงกัน จากนั้นจึงจะกระจกมาทำการขูดเพื่อเก็บรายละเอียดตกแต่งด้านท้องของด้ามจับให้โค้งสวยงาม และเก็บรายละเอียดโดยใช้กระดาศทรายขัดให้เรียบร้อย ใช้มีดปาดด้านท้ายของด้ามจับให้บางลงมีลักษณะคล้ายเล็บมือเพื่อใช้สำหรับติดสายxim ในการตั้งxim จากนั้นจึงนำไม้xim ที่ได้มาติดหนังที่หัวไม้ตีเป็นการเสร็จสิ้นการทำไม้ตีxim 1 คู่

ภาพประกอบ 119 เหลาส่วนด้าม

ภาพประกอบ 120 ใช้กับไสด้านข้าง

ภาพประกอบ 121 ใช้กระจกขูดตกแต่ง

ภาพประกอบ 122 ขัดกระดาศทราย

ภาพประกอบ 123 ปาดด้านท้าย

ภาพประกอบ 124 ตัดแผ่นหนังที่หัวไม้

ภาพประกอบ 125 ไม้จิ้มที่ทำเสร็จ

3.4 บทเพลงที่ครูอุ้น บัวเอี่ยม พัฒนาปรับปรุงแต่งขึ้นสำหรับการขับร้อง บรรเลงด้วยแคนวง

ปรับปรุงการแฉ่งพื้นเมือง (แฉ่งลาว) ให้สามารถแฉ่งรวมกับแคนได้

การแฉ่งพื้นเมือง (แฉ่งลาว)

ประวัติเพลง

การแฉ่งลาวเป็นการขับร้องประกอบการเป่าแคนซึ่งมีลักษณะเป็น การขับลำนำเล่าเรื่องราวซึ่งนิยมเล่นกันเป็นดนตรีพื้นบ้านกลุ่มคนในแถบอีสานหรือกลุ่มคนที่ได้รับการถ่ายทอดวัฒนธรรม อิทธิพลจากประเทศลาวซึ่งปรากฏหลักฐานเป็นที่นิยมแฉ่งลาวเป่าแคนกันมากในสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 4 จนเป็นเหตุให้ดนตรีไทยชนเผ่าลง ขาดผู้เล่นผู้บรรเลง จนต้องมีประกาศห้ามเล่นแฉ่งลาวเป่าแคนเมื่อ พ.ศ. 2408

ในทางภาคเหนือก็มีลักษณะการแฉ่งที่ใกล้เคียงกันคือ การขับเป็นลำนำเล่าเรื่องราวเป็นนิทานพื้นบ้าน เรื่องราวพุทธประวัติ และเรื่องราวที่เป็นเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นในอดีตหรือในขณะนั้น เรียกกันว่าซอเมือง ซบซอ เป็นต้น

การแฉ่งลาวของครูอุ้นนั้นเริ่มร้องประกอบการแคนวงอินทประสิทธิ์ศิลป์ โดยรองอำมาตย์โทขุนแสนประศาสน์ (เขียน อินทาบัจ) ได้นำมาบรรจุในเพลงตับลาวเจริญศรี (ตับพระลอ) เพราะมีเนื้อหาเป็นเรื่องเดียวกัน โดยเนื้อหาบรรยายถึงความงามของพระเพื่อนพระแพง

บทร้องแฉ่งลาว ของเดิม

โละหนอ.....แก้ม ปาลาแก้มปาลา นับว่าเป็นบุญตา บ่ห่อนว่าจักแก้งได้ยลโฉม
เพื่อนแพงน้องนาง เสาะหญิงใดในไต้แหล่งหล้า งามเลิศฟ้า บ่มีไผเปรียบไผ่เทียบเปรียบ
เจ้าดารุณีงามอย่างนี้ บ่ฮือไผ่ได้ชม อันว่าบุญสิบสม ที่ได้ชมโฉมนาง

ซ่มแม่นว่าเนื้อ...แก้ม องค์ตงแกมเจ้าองค์ตงนวลน้องสององค์จ้งงามแต่เนอ....นวล
เสาะหญิงใดในไต้แหล่งหล้า งามเลิศฟ้า บ่มีไผเปรียบไผ่เทียบเปรียบเจ้าดารุณีงามอย่างนี้
บ่ฮือไผ่ได้ชม อันว่าบุญสิบสม ที่ได้ชมโฉมนาง

ต่อมาเมื่อครูอุ้นไปเป็นครูสอนที่โรงเรียนสูงเม่นชนูปถัมภ์ จังหวัดแพร่ ครูอุ้นได้มีโอกาสไปฟังซอเมืองบ่อยครั้ง จนสนิทสนมกับผู้ขับซอ ครูอุ้น ได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความรู้กับผู้ขับซอเมือง จึงได้แฉ่งลาวเรื่องพระลอ ที่เคยแฉ่งกับแคนวงของบิดาให้ผู้ขับซอฟัง ซึ่งมีทำนองใกล้เคียงกับทำนองที่ขับซอของเมืองแพร่ เนื้อร้องเป็นวรรณกรรมพื้นบ้านที่นิยมนำมาขับซอโดยทั่วไป แต่

มีสำนวนทำนอง ภาษาในการแฉ่ของครูอุ่งนั้นได้เพี้ยนออกไปคำต่างๆ ออกเสียงเป็นทางภาคกลางเสียเป็นส่วนใหญ่ เมื่อร้องออกมาจะมีสำเนียงไม่ชัดเจน ครูอุ่งจึงได้แก้ไขเพิ่มเติมเนื้อความขึ้นใหม่ ปรับปรุงทำนองให้มีสำเนียงที่ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยขอคำแนะนำจากช่างซอเมืองจนได้แฉ่ลาวที่มีสำเนียงไพเราะและสำนวนภาษาถูกต้อง จึงทำให้การแฉ่ลาวของครูอุ่งนั้นไพเราะเป็นแบบฉบับเฉพาะของครูอุ่งที่ผู้ฟังชื่นชอบ ทำชื่อเสียงให้แคนวงคณะอินทประสิทธิ์ศิลป์เป็นอย่างมาก และเป็นเพลงประจำของแคนวงคณะอินทประสิทธิ์ศิลป์ ที่แสดงครั้งใดมักจะต้องแฉ่ลาวนี้ทุกครั้งไป

บทร้องแฉ่ลาว ที่ได้ปรับปรุงขึ้น

โละหนอ...แก้ม ปาลาแก้มปาลา นับว่าเป็นบุญตา บ่ห่อนว่าจักแก้งได้ยลโฉมเพื่อน
แพงน้องนาง เชาะหญิงใดในได้แหล่งหล้า งามเลิศฟ้าดังเพื่อนแพงน้อง งามชดช้อยชะอ้อนเอยองค์
นวลอนงค์คือดั่งนางฟ้า สองกัลยางามตาเลิศแท้อันความงามของแม่ไผ่บ่เทียบไผ่บ่ทัน....แก้ม

ไฉ่สองนางแม่ศรีเวียงสรวงบุญช้อยพ้อง ได้ยลโฉมแม่งามเลิศแท้บ่มีไผ่เปรียบไผ่เทียบ
เปรียบเจ้าดารุณีงามจึ่งนี้ บ่ฮื่อไผ่ได้ชม อันว่าบุญสืบสม ชีได้ชมโฉมนาง

ชมแม่นว่าเนื้อ...แก้ม องค์ตงแกมเจ้าองค์ตงนวลน้องสององค์จ้งงามแต่เนอ....แก้ม

อันวงพักร์แห่งน้องสองแม่ดังเพ็ญแขไว้ฝาราคี ผิวเนื้อสีดังทองทาแต้มงามแลลุ่มเอยองค์
อรชร ดังอัปสรสะอาดบาดตา ไผ่ได้ยลแห่งพักร์สองรา งามติดตามบ่ผู้ลืมเลือน....แก้ม

โน้ตทางร้องแฉ่ลาว

ถอดจากเทปบันทึก เสียงขับร้องของครูอุ่ง บัวเอี่ยม ในปี พ.ศ. 2547

ท่อน 1

--- ซ	- ลซด	- รดล	- ซ - ซ	- ลซม	- ร - ม	ดรดล	- ซ - ซ
----	ปาลา - ด - ด	แก้มลา - ซ - ซ	ปาลา - ร - ร	นับว่าเป็น - มรด	บุญตา ลดรซ	บ่ห่อนว่า - ลดซ	จักแก้ง - ลดร
----	ได้ยลโฉม ดลซด	-----	เพื่อนแพง ดลซด	-----	สองนาง ซลซซ	เชาะ - - - ม	หญิงใด - ซ - ล
ในได้ - ลซม	แหล่งหล้า ซรมซ	งาม - - - ม	เลิศฟ้า - ซ - ด	ดังเพื่อน - ลดล	แพงน้อง ซลดร	งาม - - - ร	ชดช้อย - ม - ร

ชะอ้อน - รมร	เอวองค์ - รมช	นวล - - - ม	อนงค์ - - รช	คือดัง - มรวม	นางฟ้า ชมรด	สอง - - - ล	กัลยา - ลดล
งามตา - ลดล	เลิศแท้ ชลดร	ความงาม - มชม	ของแม่ รมชด	ไผ่เทียบ - ลดล	ไผ่ทัน ชลดร	- - - ร	แก้ว ดลชช
ไฉ่ - - - ม	สองนาง - ช - ล	แม่ สี - ช - ร	เวียงสรอง ชมรด	บุญ - - - ม	ข้อยพ้อง - ร - ม	ไฉ่ยล - - รม	โฉมแม่ รมชด
งาม - - - ม	เลิศแท้ - ร - ช	บ่มี - ลดล	ไผ่เปรียบ ชลดร	ไผ่ - - - ร	บ่เทียบ - ม - ร	เปรียบเจ้า - รมร	ดารุณี - รมช
งาม - - - ม	จ้งนี้ - ร - ช	บ่อื้อไผ่ - มชล	ได้ชม - ด - ร	อันว่าบุญ - มชม	บ่สม รมชด	ช้ได้ชม - รมล	โฉมนาง ชลดร

ท่อน 2

- - - ร	แก้ว ดลชช	ชัม - - - ร	แม่นว่า - - - ช	- - - ล	ชลชม	รมดร	แก้ว รดลชช
- - - -	องค์ตง - ด - ด	แกมเจ้า - ช - ช	องค์ตง - ร - ร	นวลน้อง - มรด	สององค์ ลดรช	จ้งงาม - - - ล	แต่เนื้อ - ดรล
- - - ร	แก้ว ดลชช	อัน - - - ม	วงพัคตร์ - - ชล	แห่งน้อง - มรวม	สองแม่ รมชด	ดั่ง - - - ล	เพ็ญแข - ดรล
ไร้ฟ้า - ม - ร	ราศี - ม - ช	ผิว - - - ม	เนื้อสี - ร - ช	ดั่งทอง - ม - ม	ทาแต่่ม - มชด	งาม - - - ล	แฉล้ม - ด - ล
เอวองค์ - ร - ร	อรรชร - รมช	ดั่ง - - - ร	อัปสร - ร - ร	สะอาด - ม - ร	บาดตา - ม - ช	ไผ่ - - - ร	ไฉ่ยล - ร - ช
แห่งพัคตร์ - ร - ม	สองหล้า - ช - ด	งาม - - - ล	ติดตา - ด - ล	บ่สู้ - ด - ล	ลื้มเลือน - ด - ร	- - - ร	แก้ว รดลชช

3.5 หลักวิธีการสอนดนตรีและขับร้องไทยที่ได้พัฒนาขึ้นเป็นรูปแบบของครู อรุณ บัวเอี่ยม

1. การสอนขับร้อง ของครูอรุณ บัวเอี่ยม

1.1 หลักการขับร้องของหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง)

ครูอรุณ บัวเอี่ยม ได้อธิบายหลักการขับร้อง 5 คำ ที่ได้จากท่านครูหลวง
ประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ซึ่งเป็นหลักในการฝึกขับร้อง ครอบคลุมองค์ประกอบของการ
ขับร้อง ทั้งเรื่องของคำร้อง การเอื้อน และเทคนิคของการขับร้องตามแบบแผนของคีตศิลป์ไทย

1. **ดาด** เป็นคำที่เรียกการขับร้องที่ยังไม่ได้ตกแต่ง เสียงร้องที่ฟังแล้ว
กระด้างหู หรือเรียกการร้องที่ยังไม่เรียบร้อยการเอื้อนไม่ชัดเจน มักจะเกิดขึ้นกับผู้เริ่มเรียนขับร้อง
และการต่อเพลงใหม่ๆ ที่ยังไม่แม่นยำในทำนอง การเอื้อนออกเสียงไม่ตรงตามสำนวนของเพลง

2. **ประคบเสียง** เป็นเทคนิคการบังคับเสียงเอื้อนซึ่งเป็นเสียงหลักใน
การขับร้องเพลงไทย การเอื้อนเป็นการเปล่งเสียงออกมาเป็นเสียง “เออ” เป็นเสียงหลัก สูง ต่ำเป็น
ทำนอง ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของเพลงไทย การประคบเสียง คือ

- การเอื้อนให้ชัดเจนออกเสียง เออ เอย อือ อี เอ้ย เออะ เฮอ ฮือ
ฮือ ฮือ เอิงเออ เอิงเอย ฎุวรรคตอนของเพลง ฎุวิธีตามหลักการขับร้อง
- การออกเสียงให้หนักแน่น ชัดถ้อยชัดคำ ไม่โพล่งดังจนเกินไป
- การกล่อมเสียงสูง ต่ำ หนัก เบา ตามทำนองเพลงอย่างละเอียด
ละไม่ให้เกิดความไพเราะตามอารมณ์ของเพลง
- การหลบเสียงสูงต่ำให้เหมาะสมกับคุณสมบัติของเสียงตนเอง
ไม่บีบเสียงให้สูงจนเกินกำลัง หรือลงเสียงต่ำจนเสียงบอด

3. **ประคบคำ** เป็นเทคนิคการออกเสียงคำร้องที่จะทำให้คำร้องออกมา
อย่างไพเราะตามทำนองเพลงและถูกต้องตามหลักของภาษา คือ

- การออกเสียงคำร้องที่ถูกต้องตามอักขระ
- วิธีการตกแต่งคำร้องให้กลมกลืนกับทำนองเพลงให้เหมาะสม
สำเนียงเพลง เช่น เพลงสำเนียงลาว ก็ออกเสียงคำร้องให้มีกลิ่นไอของภาษาลาว เพลงสำเนียง
มอญ ก็ออกเสียงคำร้องให้มีลักษณะของภาษามอญ แต่ก็ต้องกระทำด้วยความเหมาะสมเพียง
เป็นสำเนียงของเพลงเท่านั้นถ้ามากเกินไปอาจจะทำให้คำร้องผิดเพี้ยนไปก็ไม่เหมาะสม
- การเน้นเสียงเพื่อช่วยให้คำร้องชัดเจน เช่นการออกเสียง คำว่า “
มณฑาทอง ” ในเพลงทะเลแยะ ถ้าไม่เน้นเสียงประคบคำให้ดีแล้ว เสียงคำร้องที่ออกผู้ฟังอาจจะได้ยิน
เป็น “ มณฑาท้อง ” อย่างนี้เป็นต้น

- การผสมเสียงโดยแยกออกเสียงคำร้องเป็นสองคำเมื่อผสมกัน แล้วจะได้คำร้องที่ชัดเจนและไพเราะ เช่นการออกเสียงคำว่า “ดวง” ในเพลงลาวดวงเดือนถ้าออกดวงตรงๆ เข้ากับทำนองเพลงแล้วเสียงที่ออกมาจะได้ยินเป็น “ ด้วง ” ถ้าออกเสียงแยกเป็น 2 คำ คือ “ ดู กับ วัง ” เมื่อออกเสียงเชื่อมเข้าด้วยกันเสียงที่ออกมาจะเป็นคำว่า “ดวง” ที่ชัดเจนและไพเราะ
- การถ่ายทอดอารมณ์เพลงตามบทร้องได้อย่างเหมาะสม ให้ผู้ฟังเข้าใจในเนื้อหาของคำร้อง ที่เปล่งเสียงออกมา

4. **กนกคอ** เป็นเทคนิคการตกแต่งทำนองของการเอื้อนให้มีความวิจิตรไพเราะขึ้น มีการใช้ลูกคอที่ซับซ้อนเพิ่มรายละเอียดของการขับร้องในขั้นสูง หรือเมื่อดพราย

คุณหญิงชิ้น ศิลปบรรเลง ได้อธิบายคำว่า “กนกคอ” ในการขับร้องเปรียบเทียบกับความงดงามของลายกนกไทยที่สลับปลายเป็นงดงาม ซึ่งก็คล้ายกับการเอื้อนของเพลงไทยที่ต้องตกแต่ง การเอื้อนให้งดงาม เช่นเดียวกันลายกนกที่สลับอย่างอ่อนช้อย และมีรายละเอียดของลายสวยงาม

5. **ลงทรวง** เทคนิคการใช้กระแทกเสียงกลืนลงไปในลำคอไปจนกระทั่งถึงทรวงอก เพื่อให้เกิดการเสียงสั่นสะเทือน ฟังแล้วเกิดอารมณ์สะเทือนใจ ส่วนมากนักร้องชายจะนิยมเทคนิคนี้มากกว่านักร้องหญิง จะพบการใช้เทคนิคนี้มากในเพลงสำเนียงมอญ และเพลงที่มีลักษณะทำนองเศร้า เช่นเพลงแขกมอญบางขุนพรหม สามชั้น

ดรดท	ในเมือง	- - - ฟ	มอญ	ชลช - ช	- - ด ช	ลชฟ - ท	ใคร	ไม่ รอ
- - - ร	- ช - ช	- - - ฟ	ชลช - ช	- - ด ช	ลชฟ - ท	- - - ร	- - - ร	- ร - ช
- - - ร	ในเมือง	- - - ฟ	มอญ	ชลช - ช	- - ด ช	ลชฟ - ท	ใคร	ไม่ รอ
- - - ร	- ช - ช	- - - ฟ	ชลช - ช	- - ด ช	ลชฟ - ท	- - - ร	- - - ร	- ร - ช

1.2 เทคนิคการขับร้องของ ครูอุ้น บัวเอี่ยม

เทคนิคการขับร้องของครูอุ้น บัวเอี่ยม เป็นการแยกย่อยจากหลักใหญ่ 5 คำของท่านครูหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ที่ครอบคลุมเทคนิคการขับร้องทั้งหมดเพื่อความสะดวกให้การจดจำ การปฏิบัติที่ถูกต้อง และการสอนขับร้องของครูอุ้น

1. การควงเสียงสูง (ควงขึ้น) เป็นเทคนิคที่รวมอยู่ในหลักใหญ่ในข้อ “กนกคอ” การควงเสียงสูงนั้นเป็นเทคนิคที่ต้องใช้เสียงสูงเป็นการแสดงความสามารถของผู้ขับร้อง โดยไล่เสียงจากต่ำไปหาสูง เช่น การควงเสียงสูงระหว่างคำว่า “มณฑาทอง” ในเพลงทะเลสามชั้น

----	---ฟ	--ชฟ	รรมร-ร	---	มณฑา -ร-ร	มรด-ฟ	ทอง ชลช-ช
------	------	------	--------	-----	--------------	-------	--------------

2. การควงเสียงต่ำ (ควงลง) เป็นเทคนิคที่รวมอยู่ในหลักใหญ่ในข้อ “กนกคอ” เช่นกัน การควงเสียงต่ำนั้นเป็นเทคนิคที่ต้องใช้การไล่เสียงจากสูงลงมาต่ำ เช่น การควงเสียงต่ำในเพลงลาวเสียงเทียน สามชั้น

----	จะเทียม -ร-ร	---	ทัด รตม-ช	---	แต่ -ร-ร	-มรมด	กษัตริย์ รตล-ชม
------	-----------------	-----	--------------	-----	-------------	-------	--------------------

3. ลักจังหวะ การลักจังหวะเป็นการร้องที่ไม่ให้เสียง หรือคำร้องลงพอดี จังหวะ แต่ลงเสียงก่อนจังหวะ การขับร้องตามปกตินั้นจะลงเสียงตามจังหวะตกของฉับ และหน้าทับ แต่ในการลักจังหวะนั้นการร้องต้องลงเสียงก่อนจังหวะจึงจะเกิดความไพเราะ เช่น เพลงแสนคำนึง ชั้นเดียว

นิจจา - - ดล	เอย - - -ล	เคย ด - - ช	สำราญ - - ดช	---	ชม - - -	อยู่ บ้าน - ม - ช	ช้อง ม ช - ม
ถนอม - - ชช	น้อง - ด - ด	มิ ล - - ล	ให้หน้าย ช ม - -	- ช - ล	ดลชม	ระคาย - - ร ร	หมาง --- รรมรด

4. ผ่อนเสียง เป็นเทคนิคที่รวมอยู่ในหลักใหญ่ในข้อ “ประคบเสียง” การผ่อนเสียงนั้นต้องออกเสียงให้ยาวตั้งแต่ดังแล้วค่อยๆ ผ่อนให้เบาแต่ต้องควบคุมเสียงไม่ให้เพี้ยนไปจากเดิม เพื่อให้เกิดความไพเราะนุ่มนวล มีวิธีการคือ ก่อนจะร้องต้องสูดลมหายใจเข้าให้เต็มที่แล้วค่อยๆ ผ่อนเสียงออกมาทีละน้อยอย่างสม่ำเสมอแม้จะต้องทำเสียงก็ตาม สามารถทำได้ทั้งคำร้อง และทำนองอื่น ในการขับร้องเพลงไทย มีเทคนิคการผ่อนเสียงอยู่มาก เช่น เพลงเขมรราชบุรี สามชั้น

----	ชะวอย - ม - ม	--ช ม	กรรม รต - ร	---	จำ - - - ด	พราก - - - ด	ลตรดล
------	------------------	-------	----------------	-----	---------------	-----------------	-------

5. ขมวดเสียง เป็นการเอื้อนรวบเสียงตอนท้ายอย่างรวดเร็วทำยจังหะ หรือทำคำร้องเพื่อเน้นให้คำร้องนั้นชัดเจนยิ่งขึ้น คล้ายการสะบัดเสียง เช่น เพลงแสนคำนึง สามชั้น

- - - -	- - - -	ไม่ รู้	ว่า	มล - ด	ทรด - ม	เป็น	ชลชม
- - - -	- - - -	- ด - ด	- ช - ช	- - - -	- - - -	ชลช - ช	- - - -

6. โหนเสียง การทำเสียงเอื้อนให้เลื่อนไหลจากระดับเสียงให้สูงขึ้นไปอีก ทำให้เกิดอารมณ์เศร้า คล้ายๆ กับเหินเสียง แต่การโหนเสียงต้องพยามดังเสียงเหมือนกับจะเสียงไม่ถึงแต่ดันไปให้ถึง หรือโหนไปให้ถึง ลักษณะคล้ายกับเสียงของปี ผู้ขับร้องจำเป็นต้องใช้กำลังมาก จะพบในเพลงที่มีอารมณ์เศร้า เพลงประเภททยอย เป็นต้น เช่น การโหนเสียงในเพลงเชิดจีน

--- ร	----	----	--- ม	----	รท - ร	มรชม	--- ม
----	--- ร	-- ม ร	-- ช ม	--- ร	--- ม	- ร - ม	-- ร ท
----	--- ล	----	-- ท ล	- ร - ท	-- ล ท	-- ล ท	-- ล ช

7. ทอดเสียง เป็นเทคนิคที่รวมอยู่ในหลักใหญ่ในข้อ “ประคบเสียง” ทอดเสียงเป็นการเอื้อนที่ค่อยๆ ผ่อนลงเป็นการแสดงว่าได้หมดวรรคของเพลง หรือหมดการขับร้อง ซึ่งผู้ขับร้องจะต้องทอดให้เครื่องดนตรีสอดรับ เช่น เพลงใต้พระจันทร์ สามชั้น

----	--- ร	- ดล - ร	- ฟ - ช	- ลชล - ล	-- ด ช	ลช ด ช	ลชฟ - ช
พร -- ม	-- ช ร	มร - ช ร	- มรด - ร	--- ดล	----	คำนี้	ถึง
----	----	----	----	----	----	-- ร ร	--- ม -- ชร

8. เสียงโปรย เป็นเทคนิคที่รวมอยู่ในหลักใหญ่ในข้อ “ประคบคำ” การทำเสียงโปรยนั้นต้องเน้นเรื่องการออกเสียงที่ต้องค่อยๆ ผ่อนน้ำเสียงออกมาช้าๆ ในการเอื้อนและการออกเสียงคำร้อง ลีลาการร้องที่เน้นถ้อยคำโดยการโรยเสียงจากสูงลงมาต่ำ การทำเสียงโปรยนั้น มักจะมีมากในกลุ่มเพลงที่มีอารมณ์รัก หวาน เช่น เพลงสุดสวณ สามชั้น

----	ช่วงหวาน	-- ฟร	น้ำ ดรด - ช	ท - ลท	จริง ดรด - ล	แล้ว --- ด	- ช - -
------	----------	-------	----------------	--------	-----------------	---------------	---------

9. เสียงครั้นคำร้อง เสียงครั้นที่คำร้อง เกิดจากการทำเสียงร้องให้สะดุด สะเทือน เพื่อให้เกิดความไพเราะเสียงนี้จะออกมาแค่อกคล้ายกับการกระแอม แต่กระแอมจะลึกกว่าครั้น จะมีทั้งยาวและสั้น เช่น เพลงใบ้คลัง สามชั้น

----	เสียดาย	-- ฟร	เอย ดรด - ด	--- ร	ดล - ด	เคย --- ช	พลอด ลช - ช
------	---------	-------	----------------	-------	--------	--------------	----------------

10. เสียงครั้นทำนอง เป็นการลากเสียงอื้อ หรือเสียงอื่นๆ โดยให้สะเทือน เสียงที่เพดานขึ้นนาสิกแล้วสะดุดเสียง เช่น เพลงแขกต๋อยหม้อ สามชั้น

----	ดำเนิน	ฟ	พลา ชลช - ช	----	ทาง --- ช	มอง --- ช	----
------	--------	---	----------------	------	--------------	--------------	------

11. หางเสียง การลากเสียงให้สูงขึ้นจากเสียงเดิมเพียงเล็กน้อย ในตอนท้าย คำร้องหรือการเอื้อนเพื่อให้คำชัดเจนและไพเราะยิ่งขึ้น เช่น

-- ฟร	ดรด - ฟ	- ม - ฟ	ชฟร - ร	----	- ฟ - -	จะให้ -- ลดล	ชาย --- ด
-------	---------	---------	---------	------	---------	-----------------	--------------

1.3 คุณสมบัติของผู้ขับร้อง

1. นักร้องต้องเป็นผู้ที่มีเสียงกังวานแจ่มใส มีช่วงที่เสียงกว้าง
2. เป็นผู้ที่มีโสตประสาททางด้านดนตรีดี
3. มีใจรักในการขับร้อง
4. มีความมั่นใจ กล้าแสดงออก
5. มีความขยันหมั่นเพียร มานะอดทน
6. มีบุคลิก นิสัยดี
7. มีความกตัญญูทักท้วง
8. นักร้องที่สามารถเล่นเครื่องดนตรีได้จะได้เปรียบกว่านักร้องที่ไม่เป็น

เครื่องดนตรี

1.4 ขั้นตอนและวิธีการสอนขับร้อง ของครูอุ๋ง บัวเอี่ยม

1. การเลือกเพลงให้เหมาะสมกับผู้เรียน โดยการสังเกตพื้นฐานของผู้เรียนแล้วจึงเลือกตามความสามารถของผู้เรียน ควรจะเรียนเพลงที่ร้องง่ายเรียงลำดับไปจนถึงเพลงที่ร้องยาก โดยเฉพาะการสอนขับร้องเบื้องต้นสำหรับเด็กนั้นควรเลือกเพลงที่จำง่าย ร้องง่าย มีความสนุกสนาน และคุณธรรมเป็นสำคัญ
2. ก่อนการต่อเพลงครูผู้สอนควรให้ผู้เรียนหัดออกเสียงเอื้อนก่อนทีละคำ ออกเสียงยาวๆ ให้ชัดเจน เช่น เออ เอ่อ อือ เอ้ย เป็นต้น เพื่อฝึกการเอื้อน และช่วงการหายใจ
3. อ่านบทร้องให้ถูกต้อง ถูกรวบรวมตอน ให้เข้าใจความหมายของคำร้องอย่างถูกต้อง สำหรับเด็กนั้นครูผู้สอนต้องอธิบายคำร้องให้ฟัง ออกเสียงให้ฟังให้ชัดเจน
4. การต่อเพลงโดยครูเป็นผู้ร้องให้ฟังก่อนทีละวรรคสั้น ให้ผู้เรียนร้องตามจนคล่องแล้วจึงต่อวรรคต่อไปจนจบท่อน
5. ให้ผู้เรียนสังเกต มอริมฝีปากของครู แล้วพยายามจดจำ แล้วร้องตามครูผู้สอนซ้ำๆ ให้ชัดเหมือนครูสอนก่อน ในการฝึกขับร้องครั้งแรกๆ
6. เมื่อจบท่อนแล้วควรฝึกกับจังหวะ ชิ่ง กลอง และฝึกซ้อมกับเครื่องเพื่อฝึกการสวมรับสวมร้องให้สนิทกลมกลืนกับดนตรี
7. การใช้เครื่องดนตรีเข้ามาช่วยในการสอนขับร้อง เป็นการเทียบเสียงของผู้ร้องให้ตรงกับเครื่องเพื่อแก้ไขการร้องที่เพี้ยน สำหรับเด็กแล้วถ้าให้ฝึกเครื่องดนตรีก่อนให้คุ้นทำนอง แล้วมาร้องเพลงนั้นยิ่งจะทำให้เด็ก จดจำ และขับร้องได้อย่างรวดเร็ว
8. การทบทวนและแก้ไขข้อผิดพลาดต่างๆ จนครบถ้วนสมบูรณ์
9. ระหว่างการต่อเพลงควรอธิบายหลักการขับร้องแทรกให้แก่ผู้เรียนทีละคำ เป็นประจำจนผู้เรียนเข้าใจ และทำได้ถูกต้อง

1.5 บทเพลงเบื้องต้นในการสอนขับร้องของครูอุ๋ง บัวเอี่ยม

1. เพลงสร้อยเพลง

บทร้องเพลงสร้อยเพลง

ใครมาเป็นเจ้าเข้าครอง	คงจะต้องบังคับขับไล่
เดียวเชิญเย็นค่ำรำไป	ตามวิสัยเชิงเช่นผู้เป็นนาย
เขาจะเห็นแก่น้ำคำซื่อ	จะนับถือพงศ์พันธุ์นั้นอย่าหมาย
ไหนจะต้องเหนื่อยยากลำบากกาย	ไหนจะอายุทั่วทั้งโลกา

(พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6)

โน้ตทางร้องเพลงส้อยเพลง

เที่ยวที่ 1

-----	-----	-----	-----	ใคร --- ร	มา --- ร	เป็น --- ร	เจ้า --- ด
ท ร - ฟ	ช ฟ - ร	-- ฟ ร	ด ร ด - ร	ด ท - ด ท	ล ช ฟ - ช ท	เข้า --- ด	ครอง - ท - ด
--- ท	--- ด	--- ร	ด ร ด - ด	คง --- ม	จะต้อง -- ม ม	บัง ร ด - ม	คับ --- ช
- ร - -	-----	ม ร ช ด	- ร ด ม	-- ช ม	ร ม ร - ม	ขับ ร ด - ท	ไผ่ ด - ร ฟ ด

เที่ยวที่ 2

-----	-----	-----	-----	เคี้ยว --- ด ท	เขี้ยว - ด - ร	เย็น ฟ - - ร	คำ -- ด ล
- ร - ฟ	ช ฟ - ร	-- ฟ ร	ด ร ด - ร	ด ท - ด ท	ล ช ฟ - ช ท	กว่า --- ด	ไป --- ด
--- ท	--- ด	--- ร	ด ร ด - ด	ตาม --- ม	วิสัย -- ม ม	เชิง - ช - ม	เช่น --- ม
ร ด - ร	-----	ม ร ช ด	- ร ด ม	-- ช ม	ร ม ร - ม	ผู้ ร ด - ท	เป็นนาย - ด - ด

เที่ยวที่ 3

-----	-----	-----	-----	เข้า --- ด ม	จะเห็น - ด - ด	แก่ ม - - ท	หน้า --- ม
ท ล ด - ฟ	ช ฟ - ร	-- ฟ ร	ด ร ด - ร	ด ท - ด ท	ล ช ฟ - ช ท	ค่า --- ด	ชื่อ - ท - ด
ท - ด ร ด	--- ด	--- ร	ด ร ด - ด	จะนับ - ม - ช	ถือ --- ม	พงศ์ - ช - ร	พันธุ์ --- ร
-----	-----	ม ร ช ด	- ร ด ม	-- ช ม	ร ม ร - ม	น้อย - ร - ท	หมาย --- ร --- ฟ ด

เที่ยวที่ 4

----	----	----	----	ไไหน --- รฟ	จะต้อง - ร - ร	เหนื่อย ทด - ดร	ยาก --- ด
ท ร - ฟ	ช ฟ - ร	-- ฟ ร	ด รด - ร	ดท - ดท	ลชฟ - ชท	ลำบาก - ด - ท	กาย --- ด
--- ท	--- ด	--- ร	ดรด - ด	ไไหน -- มช	จะอาย -- ม ม	ทัว -- รด	ทั้ง --- ม
- รมร	----	ม ร ช ด	- ร ด ม	-- ช ม	รมร - ม	โล ร ด - ด	กา --- ด

2. เพลงดับต้นเพลงฉิ่ง สามชั้น

บทร้องเพลงต้นเพลงฉิ่ง

เพลงต้นเพลงฉิ่ง

กากีป้องปิดสลัดกร

ชายเนตรคมค้อนให้ปักษา

เหตุไฉนโยอาจอหังการ

มาเอื่อนอรรถวัจนาทูกสิ่งอัน ฯ

เพลงจระเข้หางยาว

ไม่เกรงองค์นรินทร์ปิ่นธเรศ

อันเรื่องเดชเกรียงไกรมไหศวรรย์

มานพจบเจนสกาพนัน

ใครหมายมั่นมุ่งมาดให้มามี

เธอก็เป็นพญาครุฑอุดมเดช

วิสัยเพศพงศ์ราชบัลลังก์

เนาว์สถานพิมานฉิมพลี

เพราะบารมีบรมสร้างสมมา ฯ

เพลงดวงพระธาตุ

พญาครุฑฟุ้งนุชสุสวาท

ประคองนาฏรับขวัญนิษฐา

เจ้างามคมสมศรีสุนทรา

ทั้งวาจาจัดแจ่มเมื่อแย้มพราय ฯ

(กากีคำกลอนเจ้าพระยาพระคลัง (หน))

เพลงนกขมิ้น

เจ้านกขมิ้นเหลืองอ่อน

คำแล้วจะนอนที่รังไหน

นอนไหนนอนได้

สมทุมพุ่มไม้ที่เคยนอน

ลมพัดมาอ่อนอ่อน

เจ้าก็ร่อนไปตามลม ฯ

(บทร้องของเก่า)

โน้ตทางร้องเพลงต้นเพลงฉิ่ง

ท่อน 1.

----	กา ---ฟ	---ร	กี -ฟ-ช	----	ป๋อง --ชฟ	--ชล	ปัด ชฟ-ล
-ดรด	---ด	---ร	มรด-ม	---ช	ลช-ม	-ช-ม	รวมรวม
--รด	กา ---ฟ	---ร	กี -ฟ-ช	----	ป๋อง --ชฟ	--ชล	ปัด ชฟ-ล
-ดรด	---	ชฟชล	-ด-ร	--ฟร	ดรดล	--ดล	ชลชล
--ชฟ	-ลดช	ลชดช	ลชฟช	--ฟร	สัด --ฟร	--ฟร	กร ชฟ-ช

ท่อน 2.

----	---ร	มรชร	มรดร	ดล ดล	ชมชล	ช่าย --มม	เนตร -รดร
----	---ม	มรดม	--ชร	----	คม ---ร	-มรด	ค้อน ---ด
-รดล	---	ชฟชล	-ด-ร	--ฟร	ดรดล	--ดล	ชลชล
--ชฟ	-ลดช	ลชดช	ลชฟช	--ฟร	ให้ปัก --ฟร	--ฟร	ชา ฟล ดช

ท่อน 1. เทียบกลับ

----	เหตุ ---ร	--ฟร	ไฉน -ฟ-ล	--ดช	ไย ---ช	--ชล	อาจ ชฟ-ล
-ดรด	---ด	---ร	มรด-ม	---ช	ลช-ม	-ช-ม	รวมรวม
----	เหตุ ---ร	--ฟร	ไฉน -ฟ-ล	--ดช	ไย ---ช	--ชล	อาจ ชฟ-ล
-ดรด	---	ชฟชล	-ด-ร	--ฟร	ดรดล	--ดล	ชลชล
--ชฟ	-ลดช	ลชดช	ลชฟช	--ฟร	อหัง --ฟฟ	--ทว	การ ชฟ-ช

ท่อน 2. เทียบกลับ

----	--- ร	มรชร	มรดร	ดล ดล	ชมชด	มาเอื้อน -- มม	อรรถ - รดร
----	--- ม	มรดม	-- ชร	----	วัจ --- ม	รมรด	จนา -- ด ด
- รดล	--- ล	ชฟชด	- ด - ร	-- ฟร	ดรดล	-- ดล	ชลชด
-- ชฟ	- ลดช	ลชดช	ลชฟช	-- ฟ ร	ทุกสิ่ง - ช - ร	-- ฟร	อัน ชฟ - ช

เพลงจระเข้หางยาว

ท่อน 1.

----	ไม่เกรง - ด - ร	--- ม	องค์ รด - ด	ลชม - ชม	รดรม	----	นรินทร์ - ร - ร
-- มร	--- ม	รด - ม	-- ชร	-- ดล	- ด - ร	มรชร	มรด - ร
ดล ดล	ชลชด	--- ร	มรด - ม	----	----	ปิ่น --- ด	ธเรศ - ร - ร มรด

ท่อน 2.

----	อันเรือง - ล - ล	-- ดล	เดช ชลช - ฟ	--- ช	ลชฟช	เกรียง ลชด - ล	ไกร --- ล
--- ด	--- ร	มรชร	มรด - ร	ดล --	--- ล	-- ดล	- ช - ล
ชฟ ฟร	ดรดฟ	--- ช	ลชฟ - ล	----	----	มไห -- ลล	ศวรรย์ - ด - ช

ท่อน 3.

----	มา --- ฟ	--- ร	นพ - ฟ - ล	ชลชฟล	-- ดช	จป ลช - ร	เจน --- ฟ
ชฟร ฟร	ดรดล	ชฟ - ล	- ด - ร	-- ฟร	ดรด -	สกา -- ชช	พั่น -- ชช
----	ใครหมาย - ล - ล	มัน --- ฟ	- ช --	ลชฟล	ดชชช	ม่ง --- ฟ	มาด --- ร
- ฟ - ร	ดรดฟ	--- ช	ลชฟ - ล	----	----	ให้มา -- ฟช	มี -- ช ลชฟ

ท่อน 1. เทียบกลับ

----	เธอ --- ร	--- ม	ก็เป็น รด - ลด	ลชม - ชม	รดรม	พญา -- รร	ครูฯ --- ม
- รมร	--- ม	รด - ม	-- ชร	-- ดล	- ด - ร	มรชร	มรด - ร
ดล ดล	ชลชด	--- ร	มรด - ม	----	----	อุดม -- รร	เดช -ด-ร มรด

ท่อน 2. เทียบกลับ

----	วิสัย -- ลล	-- ดล	เพศ ชลช - ฟ	--- ช	ลชฟช	พงษ์ ลชด - ล	ราช --- ล
--- ด	--- ร	มรชร	มรด - ร	ดล --	--- ล	-- ดล	- ช - ล
ชฟ ฟร	ดรดฟ	--- ช	ลชฟ - ล	----	--- ด	ช ปัก -- ชฟ	ชี ล - ดช

ท่อน 3. เทียบกลับ

----	เนา --- ฟ	--- ร	สถาน - ฟ - ล	ชลชฟล	-- ดช	พิ ลช - ช	มาน --- ฟ
ชฟร ฟร	ดรดล	ชฟ - ล	- ด - ร	-- ฟร	ดรด -	ฉิม -- ชช	พลี -- ชช
----	เพราะบา -- ด ล	ร มี - ล - ล	ด ช --	ลชฟล	ดชลช	อบ --- ร	รม --- ฟ
- ฟ - ร	ดรดฟ	--- ช	ลชฟ - ล	----	----	สร้างสม -- ฟช	มา --- ชลชฟ

ท่อน 2. เทียบกลับ

----	---ฟ	---ช	ฟชฟฟ	---ร	---ฟ	-ร-ฟ	ชฟ-ฟ
----	ทั้งวา --ดล	--ดล	จา ชลฟ-ช	---ล	ชฟ--	จัด ---ร	แจ่ม ---ร
--ชฟ	---ฟ	---ช	ลชฟล	---ร	--ฟด	รด-ล	--ดช
--ดล	ชลชล	ชฟ-ช	ลชฟล	----	----	เมื่อแย้ม --ชฟ	พราย --ลช ลชฟ

เพลงนกขมิ้น สามชั้น

ท่อน 1.

----	เจ้า --ช ด	---ร	นก มรด-มช	---ช	-ลชม	ช ---ช	มิ้น --รร
-ดลล	---ด	---ร	มรด-ม	เหลือง ---ช	อ่อน ---ร	ม-ชม	เอย รด-ร
----	----	-ร-ม	รมรร	---ด	---ร	--ดว	มว-ร
----	คำ ---ด	-ท-ด	ลงแล้ว -ร-ม	-ร--	เจ้า ---ช	ลทลรท	จะนอน -ท-ท
----	---ล	ทลรล	ทลชล	ชม-ชม	รท-ม	---ช	---ล
--รท	ลทลท	ลช-ล	ทลช-ท	----	----	ที่ รัง -ช-ล	ไหน ---ล ทลช

ท่อน 2.

----	---ด	---ท	---ด	---ร	มรด-ทด	นอน ---ร	ไหน ---ม
--ชว	---ด	รด-ท	---ด	----	กินนอน --ดว	--ชล	ได้ ทลรทท
----	สุข ---ล	--วล	ทุม ทลช-ช	ลชม-ชม	รทรม	พุ่ม --ชม	ไม้ -ท-ล
--รท	ลทลท	ลช-ล	ทลชท	----	----	ที่ เคย -ช-ล	นอน ---ล ทลช

ท่อน 3.

----	--- ล	ทลรล	ทลชล	ชมชม	รท - ม	ลม --- ล	พัด --- ท
- ลทล	--- ท	ลช - ท	-- รล	ทล --	มาอ่อน -- ลช	-- ลท	อ่อน ลช - ม
-- ชล	ชม --	เจ้า --- ด	ก็อ่อน - ด - ด	- มชม	ไป รמר - ล	ตาม --- ล	
-- รท	ลทลท	ลช - ล	ทลชท	----	----	ลม --- ล	เอย --- ล

3. หลักการสอนอังกฤษของครูอุ้งน บัวเอี่ยม

ในการฝึกหัดอังกฤษเบื้องต้นนั้น ครูผู้สอนจะต้องคัดเลือกผู้รับการฝึกหัดเสียก่อนว่ามีไวยากรณ์ในทางดนตรี เพราะการฝึกอังกฤษจำเป็นต้องใช้ความสามัคคีและความพร้อมเพียง ดังนั้นถ้าได้ผู้ที่มีไวยากรณ์ในทางดนตรีดีในระดับที่ใกล้เคียงกันแล้วก็จะทำให้การฝึกหัดอังกฤษง่ายขึ้น

1. การทดสอบไวยากรณ์

ให้ครูผู้สอนหยิบอังกฤษเสียงใดเสียงหนึ่งขึ้นมาเขย่า พร้อมกับออกเสียงตามเสียงอังกฤษที่เขาขย่านั้น แล้วให้ผู้ที่จะรับการฝึกหัดออกให้ตรงกันเป็นรายคนเรียงกันไป หากออกเสียงไม่ตรงกัน หรือบอดเสียงก็แสดงว่าเป็นผู้ที่มีไวยากรณ์ทางด้านดนตรีไม่ดีนัก หากออกเสียงได้ถูกต้องก็แสดงให้เห็นว่าเป็นผู้ที่มีไวยากรณ์ทางดนตรีในขั้นแรก สมควรที่จะคัดเลือกไว้ฝึกหัดอังกฤษต่อไป

2. การจัดวางอังกฤษ

เมื่อคัดเลือกผู้ที่จะรับการฝึกตามข้อ 1 แล้ว ให้ผู้ฝึกหัดนั่งเรียงแถวหน้ากระดาน แล้วแจกอังกฤษแก่ผู้ฝึกหัด โดยเริ่มต้นจากคนแรกทางด้านซ้ายมือของครูผู้สอน (ครูผู้ฝึกหัดหน้าเข้าหาผู้ฝึกหัด) การแจกให้เรียงตามลำดับดังนี้

2.1 การจัดวางอังกฤษที่ประกอบด้วยตัวอังกฤษ 10 ตัว หรือเรียกว่าอังกฤษ 5 คู่ การจัดวางอังกฤษแบบ 5 คู่นี้เป็นที่นิยมที่สุด เนื่องจากบทเพลงส่วนใหญ่ที่บรรเลงด้วยวงอังกฤษจะใช้กลุ่มเสียง 5 เสียงคือ โด เร มี ซอล ลา เสียงฟา และเสียงที่ จะใช้น้อยหรือบางบทเพลงไม่ได้ใช้เลยจึงนิยมจัดวางอังกฤษแบบ 5 คู่นี้ ผู้บรรเลงจะต้องถืออังกฤษคนละ 2 ตัว เรียงตามลำดับดังนี้

แบบที่ 2

คนที่ 1	มือขวาถือเสียง โด	มือซ้ายถือเสียง เร
คนที่ 2	มือขวาถือเสียง เร	มือซ้ายถือเสียง มี
คนที่ 3	มือขวาถือเสียง มี	มือซ้ายถือเสียง ฟา
คนที่ 4	มือขวาถือเสียง ฟา	มือซ้ายถือเสียง ซอล
คนที่ 5	มือขวาถือเสียง ซอล	มือซ้ายถือเสียง ลา
คนที่ 6	มือขวาถือเสียง ลา	มือซ้ายถือเสียง ที
คนที่ 7	มือขวาถือเสียง ที	มือซ้ายถือเสียง โด

เป็นแบบที่เพิ่มอังกะลุงขึ้นอีกสองเสียงให้ครบ 7 เสียงสลับเข้าในวงในรูปแบบเดียวกันเรียงตามระดับเสียงจากต่ำ – สูง

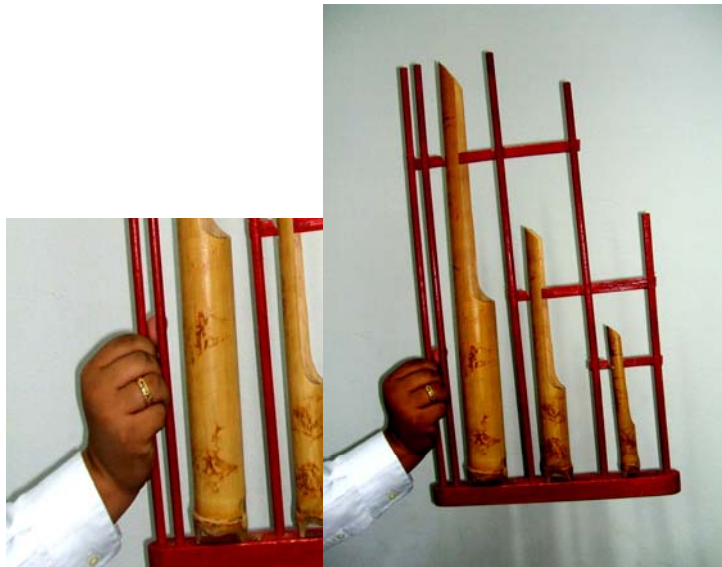
แผนผังการจัดวงอังกะลุง 7 คู่

ขวา	ซ้าย	ขวา	ซ้าย	ขวา	ซ้าย	ขวา	ซ้าย	ขวา	ซ้าย	ขวา	ซ้าย	ขวา	ซ้าย
โด	เร	เร	มี	มี	ฟา	ฟา	ซอล	ซอล	ลา	ลา	ที	ที	โด

3. การจับอังกะลุง

การจับอังกะลุงเป็นเรื่องสำคัญอีกเรื่องหนึ่งซึ่งจะต้องพิถีพิถันให้มากเพราะถ้าจับไม่ถูกแล้วจะทำให้อังกะลุงไม่ดังกังวานเท่าที่ควร หรือเวลาเขย่าวัวก็ไม่ละเอียดตามต้องการ การจับที่ถูกต้อง จะต้องไม่กำมือ ไม่ถืออังกะลุงให้คว่ำหรือหงายหน้าเกินไปควรจับอังกะลุงให้หงายขึ้นเล็กน้อยจะทำให้ประสิทธิภาพในการเขย่าวัวดีขึ้น

การจับอังกะลุงนั้นให้จับที่หลักอังกะลุงที่มีสองหลัก ลงมาด้านล่างของอังกะลุงจับโดยใช้นิ้วสามนิ้วคือนิ้วชี้ นิ้วกลาง และนิ้วโป้งนิ้วอื่นๆประคองบังคับอังกะลุงบังคับให้เขย่าวัวหรือหยุดตามต้องการ ไม่ควรกำจนแน่นเพราะจะทำให้การเขย่าวัวไม่ละเอียด ควบคุมอังกะลุงไม่ได้ตามต้องการ ทำเทคนิคต่างๆได้ยาก การเขย่าวัวอังกะลุงที่ดีนั้นควรยืนมือออกมาจากลำตัวไปข้างหน้า ยกอังกะลุงขึ้นอยู่บริเวณหน้าอกให้หน้าของตัวอังกะลุงหงายขึ้นเล็กน้อย เขย่าวัวให้กระบอกอังกะลุงทั้งสามกระทบกับรางทุกลูก และดึงกับมาวางที่หน้าตักเมื่อรอการเขย่าวัว การเขย่าวัวอังกะลุงนั้น นอกจากการบรรเลงที่ไพเราะแล้วยังต้องคำนึงถึงความสวยงามและความพร้อมเพียงของผู้บรรเลง ด้วยการเขย่าวัวอังกะลุงจะต้องยกอังกะลุงในระดับที่ใกล้เคียงกันยก วาง อังกะลุงพร้อมกัน การบรรเลงอังกะลุงจึงจะออกมาไพเราะและสวยงามน่าชม

ภาพประกอบ 126 การจับอังกะลุงที่ถูกต้อง 1

ภาพประกอบ 127 การจับอังกะลุงที่ถูกต้อง 2

4. การฝึกความไวของประสาท

เมื่อสอนให้ผู้ฝึกหัดจับอังกะลุงได้ถูกต้องแล้ว ควรทดลองให้ผู้ฝึกหัดเขย่าก่อนโดยเขย่าเสียงสั้นบ้าง เสียงร่ายยาวบ้างเมื่อเห็นว่าผู้ฝึกหัดเขย่าอังกะลุงตามต้องการได้แล้ว ครูผู้สอนจะต้องฝึกให้ผู้ฝึกหัดมีความจำแนกจำเสียงที่ตนเองถือไว้ได้ และฝึกให้มีประสาททรงไว โดยครูผู้สอนอ่านออกเสียงตัวโน้ตตัวใดตัวหนึ่งเช่น โด เร มี หรือ ซอล ลา โด เป็นต้น แล้วให้ผู้ถืออังกะลุงเสียงนั้นเขย่าตามที่ครูผู้สอนออกเสียง เพื่อให้ผู้ฝึกหัดมีความคล่องแคล่วยิ่งขึ้น ครูผู้สอนควรออกเสียงเรียงกันบ้าง สลับกันบ้างกลับไปกลับมาหลายๆ ครั้ง นอกจากนี้ให้เขย่าเสียงสั้นบ้าง ร่ายยาว จนเห็นว่าผู้ฝึกหัดจำเสียงอังกะลุงที่ตนถือได้แม่นยำและเขย่าได้คล่องแคล่วดีแล้วก็เริ่มหัดเขย่าเพลงต่อไป

5. การฝึกหัดเขย่าอังกะลุง

ในการที่จะเริ่มต้นให้ผู้ฝึกหัดเขย่าอังกะลุงเป็นเพลงนั้น ควรทดลองด้วยวรรคเพลงสั้นๆ หรือการเขย่าร่ายยาวในตัวโน้ตที่ต่างๆ ที่มีลักษณะโน้ตเรียงกันก่อนแล้วจึงจะหัดการเขย่าแบบที่เขย่าสั้นลง

ฝึกเขย่าร้ว สั้น - ยาว

แบบฝึกที่ 1. สำหรับอังกะลุง 5 คู่

--- ด	--- ร	--- ม	--- ช	--- ล	--- ล	--- ช	--- ม	--- ร	--- ด
-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------

แบบฝึกที่ 1. สำหรับอังกะลุง 7 คู่

--- ด	--- ร	--- ม	--- ฟ	--- ช	--- ล	--- ท	--- ด
--- ด	--- ท	--- ล	--- ช	--- ฟ	--- ม	--- ร	--- ด

แบบฝึกที่ 2. สำหรับอังกะลุง 5 คู่

- ด - ร	- ม - ช	- ช - ล	- ด - ร	- ร - ด	- ล - ช	- ช - ม	- ร - ด
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

แบบฝึกที่ 2. สำหรับอังกะลุง 7 คู่

- ด - ร	- ม - ฟ	- ช - ล	- ท - ด	- ด - ท	- ล - ช	- ฟ - ม	- ร - ด
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

แบบฝึกที่ 3. สำหรับอังกะลุง 5 คู่

ดรมช	รมชล	มชลด	ชลดร	ชดรม	ดรมช	รมชล	มชลด
------	------	------	------	------	------	------	------

แบบฝึกที่ 3. สำหรับอังกะลุง 7 คู่

ดรมฟ	ชลดท	ดทลช	ฟมรด	ดรมฟ	ชลดท	ดทลช	ฟมรด
------	------	------	------	------	------	------	------

ฝึกสลับ

แบบฝึกที่ 1. สำหรับอังกะลุง 5 คู่

- ดรม	- รมช	- มชล	- ชลด	- ลดร	- ดรม
- มรด	- รดล	- ดลช	- ลชม	- ชมร	- มรด

แบบฝึกที่ 1. สำหรับอังกะลุง 7 คู่

- ดรม	- รมฟ	- มฟช	- ฟชล	- ชลดท	- ลทด	- ทดร	- ดรม
- มรด	- รดท	- ดทล	- ทลช	- ลชฟ	- ชฟม	- ฟมร	- มรด

แบบฝึกที่ 2. สำหรับอังกะลุง 5 คู่

- ดรด	- รมร	- มชม	- ชลช	- ลดล	- ดรด
- ดรด	- ลดล	- ชลช	- มชม	- รมร	- ดรด

แบบฝึกที่ 2. สำหรับอังกะลุง 7 คู่

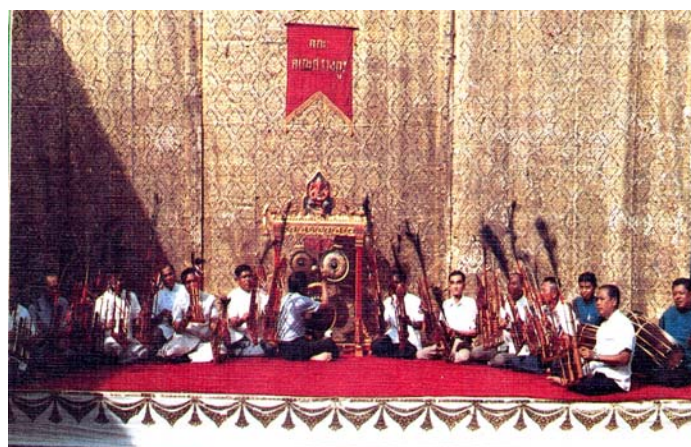
- ดรด	- รมร	- มฟม	- ฟชฟ	- ชลช	- ลทล	- ทดท	- ดรด
- ดรด	- ทดท	- ลทล	- ชลช	- ฟชฟ	- มฟม	- รมร	- ดรด

ในการฝึกหัดครูผู้สอนควรใช้ซี่ผู้ถืออังกะลุงแต่ละเสียงเขย่าตามจังหวะเพลง ให้ผู้ฝึกหัดเขย่าอังกะลุงไปพร้อมกันกับครูซี่ ในกรณีที่มีเสียงร่วยาว ครูผู้สอนจะต้องทำนิ้วมือร่วจนหมดจังหวะ และผู้ฝึกหัดจะต้องเขย่าร่วให้ยามตามนิ้วมือของครูผู้สอนจนกว่าครูจะหยุด

เมื่อฝึกหัดให้ผู้ฝึกหัดเขย่าตามที่ครูผู้สอนชี้นิ้วจนเป็นที่พอใจแล้ว ครูผู้สอนควรเขียนเป็นอักษรแทนตัวโน้ตบนกระดาน ครูผู้สอนใช้ไม้ชี้ที่ตัวอักษรโน้ตแทนและอ่านออกเสียงให้ผู้ฝึกเขย่าอังกะลุงตามที่ครูฝึกสอน จนกว่าจะเขย่าได้ถูกต้องดีแล้วในขั้นตอนต่อไปครูผู้สอนก็เริ่มให้ผู้ฝึกหัดอ่านเอง ครูผู้สอนคอยออกเสียงนำให้มีระดับเสียงไม่เพี้ยน ใช้ไม้เคาะเป็นจังหวะเพลงฝึกหัดจนกว่าจะถูกต้องจนชำนาญ ในการสอนเพลงในขั้นแรก ครูผู้สอนควรเลือกเพลงง่ายๆ และเป็นเพลงที่ผู้ฝึกหัดคุ้นหู ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ฝึกหัด จดจำได้ง่ายขึ้น จะทำให้เกิดความภาคภูมิใจและเป็นการกำลังใจแก่ผู้ฝึกหัดมิให้เบื่อหน่าย

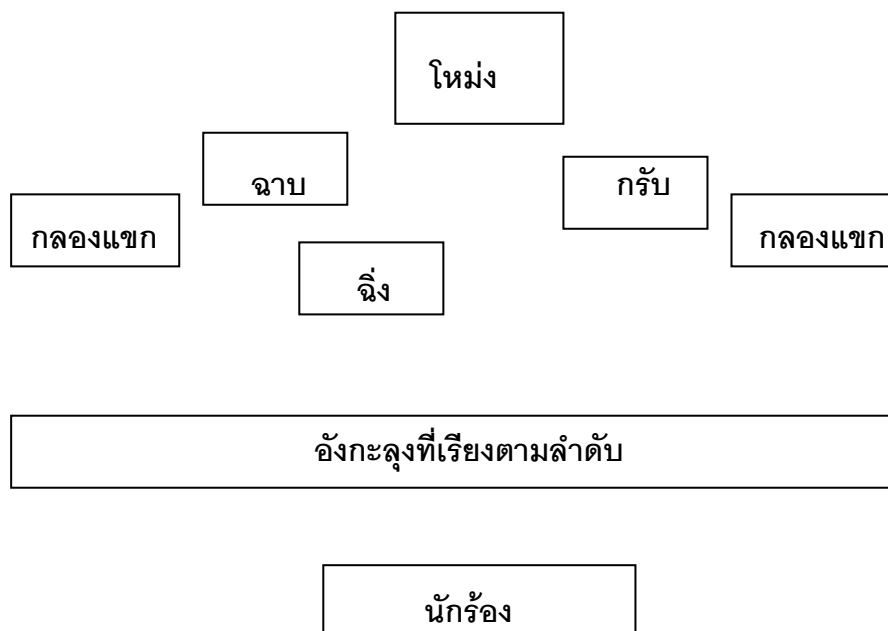
6. การประสมวงอังกะลุง

การประสมวงอังกะลุงของไทยนั้นประกอบด้วยอังกะลุงอย่างน้อย 5 คู่ ขึ้นไป ถ้าอังกะลุงมีจำนวนมากก็ให้ผู้บรรเลงนั่งซ้อนกันเป็นแถวที่มีเสียงเดียวกัน เครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงประกอบในวงอังกะลุงได้แก่ ฉิ่ง ฉาบ กรับ โหม่ง และกลองแขก ดังแผนผัง

ภาพประกอบ 128 ตัวอย่างการประสมวงอังกะลุง

แผนผัง

การเก็บรักษอังกะลุง

1. หมั่นทำความสะอาดตรวจสอบสภาพอังกะลุงทุกครั้งก่อนที่เริ่มเล่นและหลังเล่น
2. เมื่อชิ้นส่วนต่างๆเกิดความเสียหาย แตกหักควรรีบซ่อม เพราะถ้าปล่อยไว้อาจจะเสียมากขึ้น
3. ถ้าอังกะลุงเสียงเพี้ยนควรส่งให้ช่างแก้ไข เทียบเสียงถ้าไม่ชำนาญไม่ควรปาดหรือแก้ไขเองเพราะอาจจะเสียจนไม่สามารถแก้ไขได้
4. ระวังอย่าให้อังกะลุงหล่น หรือกระแทกแรงๆ เพราะอังกะลุงทำด้วยกระบอกไม้ไผ่ที่มีลักษณะบางจะทำให้แตกเสียหายได้
5. เมื่อเลิกเล่นควรเก็บอังกะลุงให้เป็นระเบียบเรียงตามเสียงเพื่อความสะดวกในการหยิบต่อไป
6. ควรเก็บอังกะลุงไว้ในที่ที่มีแดดปราศจาก มอด ปลวก และแมลงต่างๆที่มาเจาะกินเนื้อไม้ และควรฉีดยาป้องกันแมลงเป็นประจำ

เพลงเบื้องต้นสำหรับอังกะลุงของคุณหญิงชั้น ศิลปบรรเลง

1. เพลงเสียงจิ่ง

เนื้อร้อง คุณหญิงชั้น ศิลปบรรเลง

ทำนอง คุณหญิงชั้น ศิลปบรรเลง

บทร้องเพลงเสียงจิ่ง

เสียงจิ่งมันดั่งจิ่งจ๊ับ เสียงกรับมันดั่งกรับกรับ

เสียงฉาบมันดั่งแซ่ว๊ับ มันดั่งจิ่งจ๊ับ แซ่ว๊ับ จิ่งจ๊ับ

----	- ซ - ด	- ร - ม	- ซ - ด	----	- ซ - ด	- ร - ม	- ด - ด
----	- ซ - ด	- ร - ม	- ร - ซ	- ร - ม	- ซ - ด	- ร - ม	- ด - ด

	เสียงจิ่ง	มันดั่ง	จิ่งจ๊ับ		เสียงกรับ	มันดั่ง	กรับกรับ
----	- ซ - ด	- ร - ม	- ซ - ด	----	- ซ - ด	- ร - ม	- ด - ด
	เสียงฉาบ	มันดั่ง	แซ่ว๊ับ	มันดั่ง	จิ่งจ๊ับ	แซ่ว๊ับ	จิ่งจ๊ับ
----	- ซ - ด	- ร - ม	- ร - ซ	- ร - ม	- ซ - ด	- ร - ม	- ด - ด

2. เพลงชาว

เนื้อร้อง คุณหญิงขึ้น ศิลปบรรเลง
ทำนอง เพลงชาว

บทร้องเพลงชาว

เพลินเสียงเพลงครั้นครองวิญญา	ฟังซิฟังเสียงดังลอยมา
กรอกกริกรอกอ้อเพลงชาว	ลาล้าลาทำทำนองเพลง
เพลินเสียงเพลงครั้นครองวิญญา	งามแสงจันทร์ขาวนวลยวนตา
บนฟ้าไกลไร้ดวงดารา	มาชิมาร้องรำทำเพลง

--- ม	- ซ - ม	- ซ - ม	- ม - ม	--- ร	- ม - ร	- ม - ร	- ร - ร
--- ด	- ร - ด	- ร - ด	- ด - ด	--- ล	- ด - ล	- ด - ล	- ล - ล

เพลิน	เสียงเพลง	ครั้นครอง	วิญญา	ฟัง	ซิฟัง	เสียงดัง	ลอยมา
--- ม	- ซ - ม	- ซ - ม	- ม - ม	--- ร	- ม - ร	- ม - ร	- ร - ร
กรอก	กริกรอก	อ้อเพลง	ชาว	ลา	ล้าลา	ทำทำ	นองเพลง
--- ด	- ร - ด	- ร - ด	- ด - ด	--- ล	- ด - ล	- ด - ล	- ล - ล

เพลิน	เสียงเพลง	ครั้นครอง	วิญญา	งาม	แสงจันทร์	ขาวนวล	ยวนตา
--- ม	- ซ - ม	- ซ - ม	- ม - ม	--- ร	- ม - ร	- ม - ร	- ร - ร
บน	ฟ้าไกล	ไร้ดวง	ดารา	มา	ชิมาร้อง	รำทำ	เพลง
--- ด	- ร - ด	- ร - ด	- ด - ด	--- ล	- ด - ล	- ด - ล	- ล - ล

3. เพลงต้นข้าว

เนื้อร้อง คุณหญิงขึ้น ศิลปบรรเลง
ทำนอง เพลงลาวต่อนก

บทร้องเพลงต้นข้าว

ต้นข้าวในนา พริ้วพราย ไปตามสายลม
ชูช่อน้ำชม ชวนเพื่อนรำ ทำกิริยา
กระโดดไปมา เร็วว่า ดังเราเป็นกบ
ครันเมื่อยามพลบ เราเข้าหลบ อยู่ในทุ่งนา

----	----	- ช - ด	- ร - ม	--- ช	- ม --	-- ดร	มรดล
----	--- ล	--- ช	- ม - ล	--- ด	- ร - ด	- ท - ล	- ช - ล

----	----	ต้นข้าว	ในนา	พริ้ว	พราย	ไปตาม	สายลม
----	----	- ช - ด	- ร - ม	--- ช	- ม --	-- ดร	มรดล
----	ชู	ช่อ	น้ำชม	ชวน	เพื่อนรำ	ทำกิริยา	ริยา
----	--- ล	--- ช	- ม - ล	--- ด	- ร - ด	- ท - ล	- ช - ล
----	กระโดด	ไปมา	เร็ว	ว่า	ดังเรา	เป็นกบ	
----	----	- ช - ด	- ร - ม	--- ช	- ม --	-- ดร	มรดล
----	ครัน	เมื่อ	ยามพลบ	เรา	เข้าหลบ	อยู่ใน	ทุ่งนา
----	--- ล	--- ช	- ม - ล	--- ด	- ร - ด	- ท - ล	- ช - ล

4. เพลงลาวสาวรวย

เนื้อร้อง คุณหญิงขึ้น ศิลปบรรเลง
ทำนอง เพลงลาวสววยรวย

บทร้องเพลงลาวสาวรวย

รุ่งอรุณเบิกฟ้า มวลบุบผา บานสล้าง ทุกทิศทาง งามรมาเชย หอมไม่วาย
พระพาย พัดรำเพย ธรรมชาตินี้เอย สุดแสนงาม ในความเปรมปรีดิ์
โลกจะสดใส ท่านทั้งหลายจะเป็นสุข ห่างภัยไกลทุกข์ เพราะสามัคคี ทั้งความ
เมตตา กรุณาปราณี เหมือนดั่งมวลมาลี หอมรื่นชื่นฤดี หลากสีเลิศสุคันธ์

ท่อน 1

----	--- ม	--- ช	- ล - ด	--- ล	- ช - ด	--- ล	- ช - ม
--- ล	ดลชม	รมชม	รด - ร	----	----	- ช - ช	- ร - ม
----	- ด - ล	- ช - ม	รด - ร	----	ดรมช	- - ลช	- ร - ม
		- ดดด	รม - ร	มรดล	ดช - ล		

ท่อน 2

----	--- ม	--- ช	- ล - ด	- - รร	มรดล	- มรด	- ล - ช
- ร - ร	--- ม	--- ช	--- ล	- ดดด	รมรด	- ท - ล	ชมชล
		มมชม	ชดรม			ชมลช	- ลดร
- ม - ม	--- ร	--- ด	--- ล	--- ด	--- ล	--- ช	--- ม
		- - ชม	รดรม	- ช - ล	ชมชล		

ท่อน 1

	รุ่ง	อรุณ	เบิกฟ้า	มวล	บุบผา	บาน	สล้าง
----	--- ม	--- ช	- ล - ด	--- ล	- ช - ด	--- ล	- ช - ม
ทุก	ทิศทาง	งาม	มาเชย			หอม	ไม่วาย
--- ล	ดลชม	รมชม	รด - ร	----	----	--- ช	- ร - ม

-----	พระพาย - ด - ล	พัด - ช - ม	รำเพย รด - ร	-----	ธรรม ดรมช	มชาติ - - ลช	นี่เคย - ร - ม
		สุด - ดดด	แสงงาม รม - ร	ในความ มรดล	เปรมปรีดิ์ ดช - ล		

ท่อน 2

-----	โลก - - - ม	จะ - - - ช	สดใส - ล - ด	ท่าน - - รร	ทั้งหลาย มรดล	จะ - มรด	เป็น สุข - ล - ช
ห่าง - ร - ร	ภัย - - - ม	ไกล - - - ช	ทุกข์ - - - ล	เพราะ - ดดด	สา รมรด	- ท - ล	มคคี ชมชล
ทั้งความ	เมตตา	มมชม	ชดรม	กรุณา	ปราณี	ชมลช	- ลดร
เหมือน - ม - ม	ดัง - - - ร	มवल - - - ด	มาลี - - - ล	หอม - - - ด	รื่น - - - ล	ชื่น - - - ช	ฤดี - - - ม
		หลาก - - ชม	สี รดรม	เลิศ - ช - ล	สุคันธ์ ชมชล		

5. เพลงพ็อนชมเดือน

เนื้อร้อง ลัดดา ศิลปบรรเลง

ทำนอง เพลงลาวลำปาง ท่อน 1

บทร้องเพลงพ็อนชมเดือน

ไอ้เดือนเอยไอ้เดือนดวงงาม	ส่องวาววามแลอร่ามเวหา
ไอ้เดือนนี้หนอไปยอจันทร์	ขึ้นวิญญาไหนมาเทียมเท่า
ไอ้แสงจันทร์เจ้าคล้ายเศร้ามเย็น (ซ้ำ)	
สุดสวเอยรื่นรวยนารี	ยามราตรีมีจันทร์วันเพ็ญ
นวลเดือนยั่วเฝ้าให้สาวเรีงเล่น	ช่างงามจริงหญิงเอยงามเด่น
หากเห็นฤทัยหวนให้รัญจวน (ซ้ำ)	

ท่อน 1

----	--- ซ	--- ด	- ดดด	- ม - ร	- ด - ร	- ม - ด	- ดดด
----	--- ซ	--- ด	- ดดด	- ม - ร	- ด - ร	--- ม	--- ซ
----	- ด - ร	- ม - ร	- ด - ซ	----	- ด - ร	- ม - ร	- ด - ซ
----	--- ม	----	- ซ - ล	- ด - ร	ด - ล	--- ซ	--- ม
--- ด	-- รม	- ซ - ม	- ร - ด	- ร - ด	- ล - ซ	- ม - ซ	- ล - ด
--- ด	-- รม	- ซ - ม	- ร - ด	- ร - ด	- ล - ซ	- ม - ซ	- ล - ด

ท่อน 1

	ไอ้	เดือน	เอย	ไอ้	เดือน	ดวง	งาม
----	--- ซ	--- ด	- ดดด	- ม - ร	- ด - ร	- ม - ด	- ดดด
	ส่อง	วาว	วาม	แล	อร่าม	เว	หา
----	--- ซ	--- ด	- ดดด	- ม - ร	- ด - ร	--- ม	--- ซ
	ไอ้เดือน		นี้หนอ		ไปยอ	จัน	ทรา
----	- ด - ร	- ม - ร	- ด - ซ	----	- ด - ร	- ม - ร	- ด - ซ
	ขึ้น		วิญญา	ไหน	มา	เทียม	เทา
----	--- ม	----	- ซ - ล	- ด - ร	ด - ล	--- ซ	--- ม

ไอ้	แสง	จันทร์	เจ้า	คล้าย	เศร้า	ร่วม	เย็น
--- ด	-- รม	- ช - ม	- ร - ด	- ร - ด	- ล - ช	- ม - ช	- ล - ด
ไอ้	แสง	จันทร์	เจ้า	คล้าย	เศร้า	ร่วม	เย็น
--- ด	-- รม	- ช - ม	- ร - ด	- ร - ด	- ล - ช	- ม - ช	- ล - ด

เที่ยวกลับ

	สุด	สวย	เคย	รื่น	รวบ	นา	รี
----	--- ช	--- ด	- ดดด	- ม - ร	- ด - ร	- ม - ด	- ดดด
	ยาม	รา	ตรี	มี	จันทร์	วัน	เพ็ญ
----	--- ช	--- ด	- ดดด	- ม - ร	- ด - ร	--- ม	--- ช
	นวลเดือน	ยั่ว	เย้า		ให้สาว	เริง	เล่น
----	- ด - ร	- ม - ร	- ด - ช	----	- ด - ร	- ม - ร	- ด - ช
	ช่าง		งามจริง	หญิง	เคย	งาม	เด่น
----	--- ม	----	- ช - ล	- ด - ร	ด - ล	--- ช	--- ม
หาก	เห็น		ฤทัย	หวน	ให้	รัญ	จวน
--- ด	-- รม	- ช - ม	- ร - ด	- ร - ด	- ล - ช	- ม - ช	- ล - ด
หาก	เห็น		ฤทัย	หวน	ให้	รัญ	จวน
--- ด	-- รม	- ช - ม	- ร - ด	- ร - ด	- ล - ช	- ม - ช	- ล - ด

6. เพลงไหมโรงปฐมดุสิต

ทำนอง หลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง)

ท่อน 1

--- ร	พรดล	- ช - ด	ลลลล	- ช - ช	--- ล	- ดรฟ	- ร - ด
----	--- ด	- ดดด	- ด - ด	- ช - ช	--- ล	- - รด	ลค - ร
----	- ด - ฟ	- - ชช	ลชฟร	----	--- ด	รดฟร	- ด - ล
----	----	- ด - ด	--- ฟ	----	--- ร	ฟชฟร	- ด - ล
----	ชลดร	ฟชฟร	- ด - ล	- ด - ร	พรดล	--- ช	--- ฟ
----	----	--- ด	--- ล	----	ชฟชล	ดรดล	- ช - ฟ
----	----	--- ด	--- ร	- - ชช	ลชฟร	ดลดร	- ฟ - ช
----	----	ชลดร	- ฟ - ช	- ด - ร	พรดล	--- ช	--- ฟ
----	----	- ด - ด	--- ร	- - ชช	ลชฟร	ดลดร	- ฟ - ช
----	----	ชลดร	- ฟ - ช	- ด - ร	พรดล	--- ช	--- ฟ

ท่อน 2

----	--- ฟ	- ฟฟฟ	- ฟ - ฟ	ชลชฟ	- ด - ฟ	- - ลช	ฟช - ล
----	--- ล	- ลลล	- ล - ล	ดรดล	- ช - ฟ	- - ลช	ฟช - ล
----	----	- ด - ด	--- ร	ฟชฟร	- ด - ล	- - รด	ลค - ร
----	----	- ฟ - ฟ	--- ช	- ล - ช	- ฟ - ด	- ร - ช	- ฟ - ร
----	----	- ด - ด	--- ร	- - ชช	ลชฟร	ดลดร	- ฟ - ช
----	----	- ด - ล	ดรดร	- ฟ - ร	ฟชฟช	ลชดล	- ช - ฟ
----	----	- ด - ด	--- ร	- - ชช	ลชฟร	ดลดร	- ฟ - ช
- ด - ล	ดรดร	- ฟ - ร	ฟชฟช	- ด - ร	พรดล	--- ช	--- ฟ

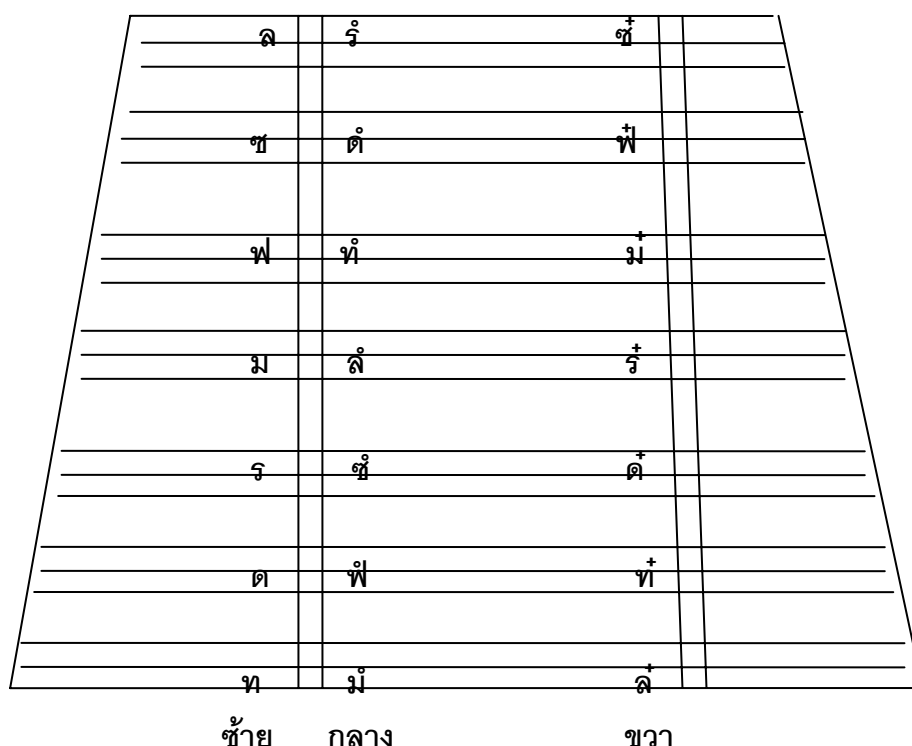
เที่ยวที่ 2 บรรเลงแทนบรรทัดสุดท้าย ทอดลงจบเพลง

- รดล	- ช - ด	--- ล	--- ช	--- ฟ	--- ม	--- ร	--- ด
-------	---------	-------	-------	-------	-------	-------	-------

1. หลักการสอนขมิบบ้างต้นของครูอุณ บัวเอี่ยม

หลักการสอนขมิบบ้างต้นนี้ ครูอุณ บัวเอี่ยมได้สืบทอดมาจากครูย่อย เกิดมงคล โดยยึดหลักการฝึกไล่เสียงแบบโบราณจากครูย่อยไว้ ครูอุณ ได้แบ่งการไล่เสียงบ้างต้นที่ได้จากครูย่อยออกเป็นชุดเพื่อความสะดวกในการฝึกหัด และได้เพิ่มเติมทักษะการฝึกขมิบบ้างต้นอื่นๆ เข้าไปเป็นชุดแบบฝึกหัดขมิบบ้างต้นของครูอุณ บัวเอี่ยม 12 ชุดด้วยกัน

แผนผังรูปขมิบ

ในภาพแสดงให้เห็นถึงตำแหน่งตัวโน้ตแต่ละแถวซึ่งใช้ประจำสายขมิบทั้งหมดที่จะใช้ในการบรรเลง แต่ละแถวจะมีตัวโน้ต 7 ตัวเหมือนกันทั้งสามแถว โดยใช้เครื่องหมาย ด ร ม ฟ ซ ล ท เป็นสัญลักษณ์แทนเสียงของขมิบ และกำหนดสัญลักษณ์ ๐, + ไว้ด้านบนเพื่อกันการสับสนในการอ่านโน้ตจึงได้ให้เครื่องหมายกำกับไว้ดังนี้

1. ตัวโน้ตที่ไม่มีสัญลักษณ์ด้านบน คือ โน้ตในช่องซ้ายของขมิบ
2. ตัวโน้ตที่มีสัญลักษณ์ ๐ ด้านบน คือ โน้ตในช่องกลางของขมิบ
3. ตัวโน้ตที่มีสัญลักษณ์ + ด้านบน คือ โน้ตในช่องขวาของขมิบ
4. สัญลักษณ์ “ซ” ในการบันทึกโน้ต หมายถึง การตีด้วยมือซ้าย
5. สัญลักษณ์ “ฟ” ในการบันทึกโน้ต หมายถึง การตีด้วยมือขวา
6. สัญลักษณ์ “ก” ในการบันทึกโน้ต หมายถึง การตีกรอ หรือรัว

การฝึกไล่เสียง

1. การไล่เสียง ชุดที่ 1 ไหลลงเริ่มจากมือซ้าย

ซซซซ	ซซซซ	ซซซซ	ซซซซ	ซซซซ	ซซซซ	ซซซซ	ซซซซ
ลลลล	ลลลล	ลลลล	ลลลล	ลลลล	ลลลล	ลลลล	ลลลล

2. การไล่เสียง ชุดที่ 2 ไหลขึ้นเริ่มจากมือขวา

ขขขข	ขขขข	ขขขข	ขขขข	ขขขข	ขขขข	ขขขข	ขขขข
คคคค	คคคค	คคคค	คคคค	คคคค	คคคค	คคคค	คคคค

3. การไล่เสียง ชุดที่ 3 ไหลลงสลับกับการกรอขิม เริ่มจากมือซ้าย

ซ ซ	ซ ก			ซ ซ	ซ ก		
- ล - ซ	- ม - ร	- - - -	- - - -	- ซ - ม	- ร - ด	- - - -	- - - -

ซ ซ	ซ ก			ซ ซ	ซ ก		
- ม - ร	- ด - ล	- - - -	- - - -	- ร - ด	- ล - ซ	- - - -	- - - -

ซ ซ	ซ ก			ซ ซ	ซ ก		
- ด - ล	- ซ - ม	- - - -	- - - -	- ล - ซ	- ม - ร	- - - -	- - - -

ซ ซ	ซ ก			ซ ซ	ซ ก		
- ซ - ม	- ร - ด	- - - -	- - - -	- ม - ร	- ด - ล	- - - -	- - - -

4. การไล่เสียง ชุดที่ 4 ไหลขึ้นสลับกับการกรอขิม เริ่มจากมือขวา

ข ข	ข ก			ข ข	ข ก		
- ค - ข	- ข - ค	- - - -	- - - -	- ค - ข	- ข - ค	- - - -	- - - -

ข ข	ข ก			ข ข	ข ก		
- ข - ค	- ค - ข	- - - -	- - - -	- ค - ข	- ข - ค	- - - -	- - - -

ข ข	ข ก			ข ข	ข ก		
- ค - ข	- ข - ค	- - - -	- - - -	- ค - ข	- ข - ค	- - - -	- - - -

ข ช	ข ก			ข ช	ข ก		
- ด - ร	- ม - ช	-----	-----	- ร - ม	- ช - ล	-----	-----

5. การสะบัด ชุดที่ 1 สะบัดลงเริ่มจากมือขวาก่อน

- ขขข	- ขขข	- ขขข	- ขขข	- ขขข	- ขขข	- ขขข	- ขขข	- ขขข
- ลขม	- ชมร	- มรด	- รดล	- ดลช	- ลขม ⁺	- ชมร ⁺	- มรด ⁺	- รดล ⁺

6. การสะบัด ชุดที่ 2 สะบัดขึ้นเริ่มจากมือขวาก่อน

- ขขข	- ขขข	- ขขข	- ขขข	- ขขข	- ขขข	- ขขข	- ขขข	- ขขข
- ลด ⁺ ร	- ด ⁺ ร ⁺ ม	- ร ⁺ ม ⁺ ช	- ม ⁺ ช ⁺ ล	- ช ⁺ ล ⁺ ด	- ล ⁺ ด ⁺ ร	- ด ⁺ ร ⁺ ม	- ร ⁺ ม ⁺ ช	- ม ⁺ ช ⁺ ล

7. ฝึกการกรอคู่แปด ชุดที่ 1 ไหลลงโดยการตีสลับมือซ้ายขวาวางอย่างถี่ๆ

ช	--- ล	-----	-----	-----	--- ช	-----	-----	-----
ข	--- ล ⁺	-----	-----	-----	--- ช ⁺	-----	-----	-----

ช	--- ม	-----	-----	-----	--- ร	-----	-----	-----
ข	--- ม ⁺	-----	-----	-----	--- ร ⁺	-----	-----	-----

ช	--- ด	-----	-----	-----	--- ล	-----	-----	-----
ข	--- ด ⁺	-----	-----	-----	--- ล ⁺	-----	-----	-----

8. ฝึกการกรอคู่แปด ชุดที่ 2 ไหลขึ้นโดยการตีสลับมือซ้ายขวาวางอย่างถี่ๆ

ช	--- ล	-----	-----	-----	--- ด	-----	-----	-----
ข	--- ล ⁺	-----	-----	-----	--- ด ⁺	-----	-----	-----

ช	--- ร	-----	-----	-----	--- ม	-----	-----	-----
ข	--- ร ⁺	-----	-----	-----	--- ม ⁺	-----	-----	-----

ช	--- ช	-----	-----	-----	--- ล	-----	-----	-----
ข	--- ช ⁺	-----	-----	-----	--- ล ⁺	-----	-----	-----

9. การตีสลับมือซ้าย ขวา ชุดที่ 1 ไหล่งเป็นคู่แปด

ซ ซ	ซ ซ	ซ ซ	ซ ซ	ซ ซ	ซ ซ
- ล - ล ⁺	- ซ - ซ ⁺	- ม - ม ⁺	- ร - ร ⁺	- ด - ด ⁺	- ล ⁺ - ล ⁺

10. การตีสลับมือซ้ายขวา ชุดที่ 2 ไหล่งขึ้นเป็นคู่แปด

ซ ซ	ซ ซ	ซ ซ	ซ ซ	ซ ซ	ซ ซ
- ล ⁺ - ล ⁺	- ด - ด ⁺	- ร - ร ⁺	- ม - ม ⁺	- ซ - ซ ⁺	- ล - ล ⁺

11. การตีสะเดาะ ชุดที่ 1 ไหล่ง

- ซซซ	- ซ - ซ	- ซซซ	- ซ - ซ	- ซซซ	- ซ - ซ	- ซซซ	- ซ - ซ
- ลลล	- ล - ล ⁺	- ซซซ	- ซ - ซ ⁺	- มมม	- ม - ม ⁺	- รรร	- ร - ร ⁺
- ซซซ	- ซ - ซ	- ซซซ	- ซ - ซ				
- ดดด	- ด - ด ⁺	- ลลล	- ล - ล ⁺				

12. การตีสะเดาะ ชุดที่ 2 ไหล่งขึ้น

- ซซซ	- ซ - ซ	- ซซซ	- ซ - ซ	- ซซซ	- ซ - ซ	- ซซซ	- ซ - ซ
- ล ⁺ ล ⁺ ล ⁺	- ล ⁺ - ล ⁺	- ด ⁺ ด ⁺ ด ⁺	- ด - ด ⁺	- ร ⁺ ร ⁺ ร ⁺	- ร - ร ⁺	- ม ⁺ ม ⁺ ม ⁺	- ม - ม ⁺
- ซซซ	- ซ - ซ	- ซซซ	- ซ - ซ				
- ซ ⁺ ซ ⁺ ซ ⁺	- ซ ⁺ - ซ ⁺	- ลลล	- ล - ล ⁺				

13. เมื่อฝึกแบบฝึกดังกล่าวจนชำนาญดีแล้วจึงต่อด้วยเพลงจะเข้าหางยาว สามชั้น

เพลงจะเข้าหางยาว สามชั้น

ท่อน 1

ลลลลล	ดรดด	มรดล	ดรดด	ร่มล	ลลล	มรดล	ดรดด
ซมมม	ซรรร	ซมรด	มรดล	ดซซซ	ดลลล	รดดด	มรรร
มรดม	รพพ	พลล	ซพม	ดลล	ลลล	ซมรด	มรดล
รดลล	ลลล	ดลล	ดลล	ดลล	รดลล	ลลล	ลลล

ท่อน 2

ลลลลล	ดรดด	มรดล	ดรดด	ร่มล	ลลล	มรดล	ดรดด
-------	------	------	------	------	-----	------	------

ดฟฟฟ	ดฟฟล์	ดดฟร	ดลฟฟ	ฟลตว์	ฟดว์ฟ	ดว์ฟฟ	ลฟฟฟล
ดฟฟล์	ฟลดว	ฟฟว์	ดดลล์	ลล์ลว์	ลล์ลฟ	มว์ดว์ม	ฟลฟฟ
ฟลตว์	ฟดว์ฟ	ดว์ฟฟ	ลฟฟฟล	ฟฟฟล	ฟดดด	ฟรดฟ	ลฟฟฟ

เท่า รอบที่ 2

ฟฟฟฟ	มรดล	มว์ดว์ม	ฟฟฟฟ	ลฟฟล	ฟดดด	ฟรดฟ	ลฟฟฟ
------	------	---------	------	------	------	------	------

ท่อน 3

ฟลตว์	ฟฟฟว์	รตลตว์	ดว์ฟฟ	ฟรดล	รดลฟ	ดลฟฟ	ลฟฟว์
ฟฟฟว์	ฟฟว์ตล	ดฟฟล	ฟลดว	ฟฟฟร	ฟฟรดล	ฟลดว	ดลลฟ
ฟรดล	ลลลลล	รดลฟ	ฟฟฟฟฟ	ดลฟฟ	ฟฟฟฟฟ	ลฟฟว์	รว์รว์ร
ฟรดล	ฟฟฟฟ	ดว์ฟฟ	ลฟฟล	ฟฟลดว	ฟรดล	ดรดล	รดลฟฟ

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาภูมิปัญญาครูดนตรีไทย : กรณีศึกษาครูอุ๋ง บัวเอี่ยมได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการค้นคว้าวิจัยไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาประวัติของครูอุ๋ง บัวเอี่ยม
2. เพื่อศึกษาภูมิปัญญาเดิมและภูมิปัญญาที่สร้างสรรค์ขึ้นของครูอุ๋ง บัวเอี่ยม

ความสำคัญของการวิจัย

ภูมิปัญญาของครูดนตรีที่ได้สืบทอดสร้างสรรค์ผลงานขึ้นมีความสำคัญอย่างยิ่ง ในบริบทของดนตรี การศึกษาภูมิปัญญาครูดนตรีนั้นจะได้ทราบกลวิธีการสืบทอดของครูดนตรี ค่านิยม และความเชื่อในการเรียนการสอน เทคนิคการบรรเลงดนตรี เทคนิคการขับร้อง องค์ความรู้เดิมที่ครูดนตรีไทยได้สืบทอดมา องค์ความรู้ใหม่ที่ครูดนตรีไทยได้พัฒนาสร้างสรรค์ขึ้น ซึ่งนำมาปรับใช้ในการเรียนการสอนทางดนตรีไทยปัจจุบัน เป็นแนวทางในการศึกษาวิชาการด้านดนตรีซึ่งมีส่วนช่วยให้เอกลักษณ์ของชาติด้านดนตรีดำรงอยู่คงความเป็นชาติที่เจริญมีวัฒนธรรมที่เข้มแข็ง

ขอบเขตของการวิจัย

1. ศึกษาประวัติส่วนตัวและประวัติทางด้านดนตรีของครูอุ๋ง บัวเอี่ยม
2. ศึกษาภูมิปัญญาครูดนตรีไทย (ครูอุ๋ง บัวเอี่ยม)

ผลจากการค้นคว้าวิจัยตามจุดมุ่งหมายของการค้นคว้าวิจัยที่กำหนดไว้ ได้ผลสรุปดังนี้

ประวัติส่วนตัว

ครูอุ๋ง บัวเอี่ยม มีนามเดิมว่า ชุ่ม อินทาปัจ เกิดเมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม 2464 ที่อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม เป็นบุตรคนที่ 6 ของรองอำมาตย์โทขุนแสนประศาสน์ (เชียน อินทาปัจ) กับ นางพิศ แซ่ฮึ้ง ในจำนวนพี่น้อง 9 คน และพี่ชายต่างมารดา 1 คน การศึกษาจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่โรงเรียนลำพระยา จังหวัดนครปฐม ภายหลังจึงได้ศึกษาจนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่โรงเรียนศึกษาผู้ใหญ่วัดมหาธาตุ สมรสกับ จ.ส.ต.ฟุ้ง บัวเอี่ยม ในปีพ.ศ. 2486 ท่านทั้งสองไม่มีบุตรร่วมกัน ปัจจุบันครูอุ๋งอยู่บ้านเลขที่ 85/1 ซอยมิ่งขวัญ 5 ถนนติวานนท์ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี

ประวัติการทำงาน

ครูอุ๊น บัวเอี่ยม ได้รับเชิญไปสอนดนตรีไทยขับร้องไทย ในสถาบันต่างๆ หลายแห่งทั้งระดับอนุบาล ประถมศึกษา มัธยมศึกษา และระดับอุดมศึกษา เป็นวิทยากรให้ความรู้ด้านดนตรีไทยให้แก่สถาบันการศึกษาที่สนใจ และเปิดบ้านเผยแพร่ดนตรีไทยให้แก่ผู้สนใจเป็นวิทยาทาน

พ.ศ. 2489 - 2500 ได้รับเชิญไปสอนขับร้องเพลงไทยที่โรงเรียนศิริศาสตร์

พ.ศ. 2495 ได้รับเชิญเป็นนักร้องประจำวงดนตรีไทยของครูสภา

พ.ศ. 2498 ได้รับเชิญไปสอนดนตรีไทย ขับร้องไทยที่โรงเรียนเขมาภิรตาราม

จังหวัดนนทบุรี

พ.ศ. 2507 ได้ได้รับเชิญไปสอนที่โรงเรียนวัดลานนาบุญ จังหวัดนนทบุรี

พ.ศ. 2509 เปิดบ้านสอนดนตรีไทยร่วมกับ จ.ส.ต.ฟุ้ง บัวเอี่ยม โดยไม่เก็บค่าสอน

พ.ศ. 2510 ได้รับเชิญไปสอนที่โรงเรียนสูงเม่นชนูปถัมภ์ จังหวัดแพร่

พ.ศ. 2525 เป็นกรรมการประกวดดนตรีไทยเพื่อความมั่นคง ครั้งที่ 1 จัดโดยมูลนิธิหลวงประดิษฐไพเราะร่วมกับสหพันธ์ประสานงานความมั่นคง (สปม.) และฝ่ายกิจการพลเรือนกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน (กอ.รมน.)

พ.ศ. 2526 เป็นกรรมการประกวดดนตรีไทยเพื่อความมั่นคง ครั้งที่ 2 จัดโดยมูลนิธิหลวงประดิษฐไพเราะร่วมกับสหพันธ์ประสานงานความมั่นคง(สปม.) ฝ่ายกิจการพลเรือนกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน (กอ.รมน.) และสยามกลการมิวสิกฟาวนด์เดชั่น

พ.ศ. 2527 เป็นกรรมการประกวดดนตรีไทยเพื่อความมั่นคง ครั้งที่ 3 จัดโดยมูลนิธิหลวงประดิษฐไพเราะร่วมกับสหพันธ์ประสานงานความมั่นคง(สปม.) ฝ่ายกิจการพลเรือนกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน (กอ.รมน.) และธนาคารกสิกรไทย สำนักงานใหญ่

พ.ศ. 2528 เป็นกรรมการประกวดดนตรีไทยเพื่อความมั่นคง ครั้งที่ 4 จัดโดยมูลนิธิหลวงประดิษฐไพเราะร่วมกับสหพันธ์ประสานงานความมั่นคง(สปม.) ฝ่ายกิจการพลเรือนกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน (กอ.รมน.) และศูนย์สังคีตศิลป์

ธนาคารกรุงเทพฯ ผ่านฟ้า

พ.ศ. 2528 ได้รับเชิญเป็นอาจารย์พิเศษสอนอังกฤษที่โรงเรียนเทศบาล 3 วัดนครอินทร์ จังหวัดนนทบุรี

พ.ศ. 2530 ได้รับเชิญเป็นอาจารย์พิเศษสอนอังกฤษที่โรงเรียนเทศบาล 4 วัดบางแพรกเหนือ จังหวัดนนทบุรี

พ.ศ. 2531 ได้รับเชิญเป็นอาจารย์พิเศษสอนอังกฤษที่โรงเรียนเทศบาล 1 วัดท้ายเมือง จังหวัดนนทบุรี

พ.ศ. 2533 ได้รับเชิญเป็นอาจารย์พิเศษสอนอังกฤษที่โรงเรียนเทศบาล 2
วัดทินกรนิมิตร จังหวัดนนทบุรี จนถึงปัจจุบัน

พ.ศ. 2534 เป็นอนุกรรมการจัดทำเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทยด้านการขับร้องเพลงไทย
ของทบวงมหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2535 เป็นอนุกรรมการจัดทำเกณฑ์ประเมินด้านการขับร้องเพลงไทยของ
ทบวงมหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2536 ได้รับเชิญเป็นอาจารย์พิเศษสอนวิชาขับร้องเพลงไทยที่ มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์

พ.ศ. 2537 ได้รับเชิญเป็นอาจารย์พิเศษสอนอังกฤษที่โรงเรียนอนุบาลอุตรดิตถ์

พ.ศ. 2541 เข้าร่วมการสัมมนาทางวิชาการของทบวงมหาวิทยาลัย เรื่องหลักทั่วไปใน
การขับร้องเพลงไทย เอกลักษณะ และแนวทางการสอนการขับร้องเพลงไทยในอดีต และปัจจุบัน
ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทยของทบวงมหาวิทยาลัย ร่วมกับอาจารย์
เจริญใจ สุนทรวาทิน อาจารย์บรรเลง สาคกริก และอาจารย์ประชิด ข้าประเสริฐ อาจารย์ศิริ วิชเวช
อาจารย์เลื่อน สุนทรวาทิน อาจารย์สุดจิตต์ ดุริยประณีต และ อาจารย์แจ้ง คล้ายสีทอง

ปัจจุบันประกอบอาชีพ

1. ผลิตอังกฤษ ไม้ตีซิม เครื่องดนตรีย่อบ้าง เพื่อจำหน่าย
2. เปิดบ้านสอนดนตรีไทย ขับร้องไทย และแคนวงให้แก่ผู้ที่สนใจ เป็นวิทยากรพิเศษ
ให้แก่สถาบันการศึกษาต่างๆ

ประวัติทางด้านดนตรี

ครูอุ่ง เป็นผู้ที่มีความสามารถในการด้านการขับร้อง ด้านดนตรี และการผลิตอังกฤษ แล้วยัง
มีความสามารถทางด้านนาฏศิลป์ การทำเครื่องแต่งกายสำหรับนักแสดงด้วย ครูอุ่งได้สั่งสม
ความรู้จากครูดนตรีและนาฏศิลป์หลายท่าน ดังนี้

ด้านการขับร้อง	เรียนกับบิดา คือ รองอำมาตย์โทขุนแสนประศาสน์ (เขียน อินทาบัจ)
	หลวงชัยอาญา (ขาว ชัยอาญา) นามสกุลเดิมอินทาบัจ
	ครูสกล แก้วเพ็ญภาค
	หลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง)
	คุณหญิงชื่น ศิลปบรรเลง

ด้านเครื่องสาย	เรียนชอู้กับบิดา คือ รองอำมาตย์โทขุนแสนประศาสน์ (เขียน อินทาบัจ)
	เรียนขิมกับครูย้อย เกิดมงคล
	เรียนชอู้ ชอด้วง โทนรำนะกับ จ.ส.ต.ฟุ้ง บัวเอี่ยม
ด้านการแคนวง	เรียนกับบิดา คือ รองอำมาตย์โทขุนแสนประศาสน์ (เขียน อินทาบัจ)
ด้านการผลิตอังกะลุง	ได้รับคำแนะนำจากครูสกล แก้วเพ็ญภาค
การบรรเลงอังกะลุง	เรียนกับคุณหญิงขึ้น ศิลปบรรเลง ครูสกล แก้วเพ็ญภาค
ด้านการทำชุดละคร	เรียนกับคุณหญิงขึ้น ศิลปบรรเลง
ด้านนาฏศิลป์	เรียนกับคุณลัดดา ศิลปบรรเลง (สารทายนต์)

จากการศึกษาภูมิปัญญาของครูอุ้น บัวเอี่ยม

ได้ศึกษาภูมิปัญญาเดิมของ ครูอุ้น บัวเอี่ยม ที่ได้สืบทอดบทเพลง ทางเพลง และวิธีการบรรเลงแคนวงที่ท่านได้สั่งสมจากครูดนตรีในอดีต

1. ได้รวบรวมและบันทึกโน้ตเพลงร้องที่ครูอุ้น บัวเอี่ยม ได้สืบทอดมาจาก ครูท่านต่าง ๆ
 - 1.1 เพลงทางร้องที่ครูอุ้นได้สืบทอดมาจากรองอำมาตย์โทขุนแสนประศาสน์ (เขียน อินทาบัจ) จากการศึกษารวบรวมในครั้งนี้พบบทเพลงที่สำคัญจำนวน 10 เพลง ในการเก็บข้อมูลครั้งนี้ ครูอุ้นได้ขับร้องเพลงที่ยังจำได้แม่นยำเพื่อบันทึกเป็นข้อมูล 5 เพลง คือ เพลงจะเซ่หางยาว สามชั้น เพลงดัลลาวเจริญศรี เพลงนางควรวุ สามชั้น เพลงจันทราพัด เพลงลามาซา
 - 1.2 เพลงทางร้องที่ครูอุ้นได้สืบทอดมาจากครูสกล แก้วเพ็ญภาค จากการศึกษารวบรวมในครั้งนี้พบบทเพลงที่สำคัญจำนวน 13 เพลง ในการเก็บข้อมูลครั้งนี้ครูอุ้นได้ขับร้องเพลงที่ยังจำได้แม่นยำเพื่อบันทึกเป็นข้อมูล 1 เพลง คือ เพลงบุหลัน สามชั้น และถอดจากเทปบันทึกเสียงที่ครูอุ้นขับร้องไว้อีก 2 เพลง คือ เพลงดัลนิทราชาคริต และ เพลงแขกมอญบางขุนพรหม เกา
 - 1.3 เพลงทางร้องที่ครูอุ้นได้สืบทอดมาจาก หลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) จากการศึกษารวบรวมในครั้งนี้พบบทเพลงที่สำคัญจำนวน 82 เพลง ในการเก็บข้อมูลครั้งนี้ครูอุ้นได้ขับร้องเพลงที่ยังจำได้แม่นยำเพื่อบันทึกเป็นข้อมูล 2 เพลง คือ เพลงแสนคำนึง เกา และ เพลงสุรินทราหู สามชั้น ถอดจากเทปบันทึกเสียงที่ครูอุ้นขับร้องไว้อีก 4 เพลง คือ เพลงเขมรไทรโยค เกา เพลงไล่พระจันทร์ เกา เพลงแขกขาว เกา และ เพลงพราหมณ์ดีดน้ำเต้า เกาใหญ่
 - 1.4 เพลงทางร้องที่ครูอุ้นได้สืบทอดมาจากคุณหญิงขึ้น ศิลปบรรเลง จากการศึกษารวบรวมในครั้งนี้พบบทเพลงที่สำคัญจำนวน 30 เพลง เพลง ถอดจากเทปบันทึกเสียงที่ครูอุ้นขับร้องไว้อีก 2 เพลง คือ เพลงปฐมดุสิต และ เพลงช้างกินใบไม้ เกา

เป็นที่น่าเสียดายว่าบทเพลงต่างๆ ที่ครูอุ่งน ได้สืบทอดไว้จากครูดนตรีไทย นั้นไม่สามารถเก็บข้อมูลได้ครบถ้วนเนื่องจากปัญหาทางด้านสุขภาพร่างกายของครูอุ่งน ที่ปัจจุบันอายุถึง 86 ปี อีกทั้งเอกสารในการจดบันทึก เทปบันทึกเสียง บางส่วนสูญหาย และชำรุด ทำการสืบทอดรวบรวมข้อมูลต่างๆ ไม่ครบถ้วนสมบูรณ์

2. ศึกษาวิธีการบรรเลงแคนวงตามแบบที่ครูอุ่งน บัวเอี่ยม ได้สืบทอดมา

แคนวงคณะอินทประสิทธิ์ศิลป์ เป็นวงที่รองอำมาตย์โทขุนแสนประศาสน์ (เขียน อินทาบัจ) ได้ก่อตั้งขึ้นโดยยึดแบบแผนการบรรเลงคล้ายกับวงดนตรีไทยโดยนำแคนเจ็ดขนาดต่างๆ มาบรรเลงร่วมกันเป็นวงมีการแบ่งกลุ่มเครื่องดนตรีที่มีเสียงสูงเป็นเครื่องนำ เครื่องดนตรีที่มีเสียงต่ำเป็นเครื่องตาม และใช้เครื่องดนตรีประกอบจังหวะเช่นเดียวกับวงดนตรีไทย ประกอบด้วย 1. แคนหลัก 2. แคนเอก 3. แคนทุ้ม 4. แคนใหญ่ 5. ซอด้ 6. ฉิ่ง 7. กลองแขก 8. โหม่ง 9. กรับ 10. ฉาบ

บทเพลงที่ใช้ในการบรรเลงแคนวง คณะอินทประสิทธิ์ศิลป์ นิยมบรรเลงเพลงไทยเดิมที่มีสำเนียงลาว หรือเพลงประเภทเพลงทางกรอ เช่น เพลงโหมโรงปฐมดุสิต เพลงลาวเสียงเทียน เถา เพลงเขมรปากท่อเถา ตับลาวเจริญศรี เป็นต้น ไม่นิยมนำเพลงที่มีสำเนียงอื่นมาบรรเลง เนื่องจากบรรเลงแล้วจะได้รับความไพเราะตามสำเนียงของเพลงและการใช้นิ้วของแคนก็สะดวกบรรเลงได้ง่าย

ศึกษาภูมิปัญญาที่ครูอุ่งน บัวเอี่ยม ได้สร้างสรรค์ขึ้นทั้งทางด้านการสร้างสรรค์บทเพลง ขึ้นมาใหม่ การผลิตเครื่องดนตรี การสอนดนตรี และขับร้อง

1. รวบรวมและบันทึกโน้ตเพลงร้องที่ครูอุ่งน บัวเอี่ยม ได้แต่งขึ้น จำนวน 3 เพลง คือเพลงเขมรโพธิสัตว์ เถา เพลงเขมรไทรโยค ครึ่งซัน เพลงต้นวรเชษฐ์ เถา

2. ศึกษากรรมวิธีการผลิตอังกะลุงของครูอุ่งน บัวเอี่ยม และได้พัฒนาขึ้น ตั้งแต่เริ่มผลิตเมื่อปี พ.ศ. 2512 ได้พัฒนามาเป็นอังกะลุงราวใหญ่ตามแนวทางของศาสตราจารย์ ดร.อุทิศ นาคสวัสดิ์ ในปีพ.ศ. 2517 ต่อมาได้ปรับปรุงอังกะลุงราวให้มีขนาดเล็กลงสามารถบรรเลงคนเดียวเสร็จในปี พ.ศ. 2526 และเมื่อ พ.ศ. 2538 ได้ทำอังกะลุงราวเล็ก ใช้ตัวอังกะลุงแบบของชาว อินโดนีเซีย

วิธีการผลิตอังกะลุงแบ่ง เป็น 7 ขั้นตอนด้วยกัน

1. การเตรียมไม้สำหรับเหลาอังกะลุง

ไม้ไผ่ที่สามารถนำมาทำอังกะลุงที่มีคุณภาพดีมีสองชนิดคือ ไม้ไผ่ลาย และไม้ไผ่แนววิธีต้องคัดเลือกไม้ที่มีความแกร่ง อายุอย่างน้อย 5 ปีขึ้นไป ถ้าเป็นไม้ไผ่ลายก็ต้องมีลายไม้ตามธรรมชาติสวยงาม นำไม้ไผ่ดังกล่าวมาตัดเป็นท่อนๆ กระทั่งไล่กลางปล้องออก แขน้ยากันแมลง และผึ่งแดดให้แห้ง

2. การเหลากระบอกอังกฤษ

การแยกไม้ไผ่กลุ่มที่มีเสียงใกล้เคียงกัน จากนั้นจัดไม้ไผ่เรียงเป็นชุดตามลำดับเสียง ทำความสะอาด ขัดตกแต่งให้หมดเลี่ยน แล้วจึงทำเป็นส่วนขาอังกฤษ จากนั้นจึงทำส่วนปากกระบอก ปาดปากกระบอกให้สวยงาม ต้องใช้มีดปาดที่ละเอียดจนได้เสียงที่ใกล้เคียงและกังวานที่สุด ต่อจากนั้นจึงมาปาดที่ส่วนของปีกทั้งสองข้างลงให้เท่ากัน ปาดส่วนหัวจนสวยงามและจึงมาถึงขั้นตอนการแต่งเสียงหรือเทียบเสียงให้สูง – ต่ำตรงตามระดับเสียงที่เราต้องการ

3. การเทียบเสียง

การแต่งเสียงอังกฤษนั้นมียุทธวิธีการแต่งคือ ถ้าต้องการเสียงสูงต้องปาดส่วนหัวออก ถ้าต้องการเสียงต่ำต้องปาดส่วนของปีกทั้งสองข้างออกให้เท่าๆ กัน ถ้าตัดส่วนของขาออกมากเสียงก็จะสูง จากนั้นเจาะรูรูปพระจันทร์ครึ่งซีกสำหรับแขวนอังกฤษ

4. การทำรางอังกฤษ

นำไม้สักทองหรือไม้เนื้อแข็งอื่นๆ ขูดเป็นราง ถ้าเป็นอังกฤษแบบชาวแล้ว ตัวรางของอังกฤษก็ต้องใช้ไม้ไผ่ชนิดเดียวกับกระบอกอังกฤษทำเป็นราง รางอังกฤษจะขูดเป็นร่อง 3 ร่องเพื่อให้ขาอังกฤษกระทบทำให้เกิดเสียง และกลมอีก 5 รู สำหรับตั้งเสายึดตัวกระบอกอังกฤษ

5. การทำเสาและไม้แขวนอังกฤษ

เสาอังกฤษของไทยจะทำได้ด้วยไม้สักทองนำมากลึงให้กลม หรือไม้ไผ่นำมาเหลาให้กลมเช่นกัน ความยาวจะต้องวัดจากกระบอกอังกฤษไม่ตายตัว ถ้าเป็นอังกฤษแบบของชาวก็จะทำด้วยหวายเหลาให้กลมตามขนาดที่ต้องการ ขนาดของเสาจะต้องพอดีกับรูที่เจาะไว้และเมื่อประกอบเข้ากับรางแล้วจะสนิทตั้งตรงแน่นมั่นคง สำหรับแขวนกระบอกอังกฤษ ส่วนการทำไม้แขวนนั้นจะนำไม้ไผ่มาผ่าเหลาในลักษณะแบนๆ เหลือด้านของผิวไม้ไผ่ไว้และขัดด้วยกระดาษทราย

6. การประกอบอังกฤษเป็นดับ

นำกระบอกอังกฤษมีเรียงตามระดับเสียงที่ลดหลั่นกัน ในหนึ่งดับจะมีกระบอกอังกฤษ 3 ลูก มีไม้ขวางขนาดเท่ากัน 3 อัน มีเสาอังกฤษ 5 อัน มีรางที่เจาะสำเร็จ 1 อัน เริ่มแรกตอกเสาทั้ง 5 เสียก่อนและจัดแต่งให้ตั้งตรงในแนวเดียวกัน จากนั้นนำไม้ขวางที่เตรียมไว้มาสอดผ่านรูปพระจันทร์ครึ่งซีกของกระบอกอังกฤษ แล้วเทียบความยาวกับเสา หาตำแหน่งบากร่องไม้ขวางเพื่อยึดกระบอกอังกฤษโดยจะต้องให้กระบอกอังกฤษลอยอยู่ในรางอังกฤษพอดีสำหรับที่จะกระทบกับราง เมื่อได้ตำแหน่งที่ต้องการแล้วใช้เชือกมัดไม้แขวนกับเสาให้แน่น และตกแต่งทาสีหรือชะแล็กส่วนที่เป็น รางด้านนอก เสา เป็นอันว่าอังกฤษ เสร็จสมบูรณ์ จำนวนหนึ่งดับ

7. การทำอังกะลุงราว ใช้ไม้เนื้อแข็งชนิดใดก็ได้ เน้นความสวยงาม สร้างตามแบบ และ สัดส่วน เมื่อได้ราวอังกะลุงแล้ว จึงเจาะรูแขวนอังกะลุง โดย ยึด 3 จุด คือด้านบน 1 จุด และ ด้านล่าง 2 จุด โดยแต่ละระดับจะต้องห่างกันประมาณ 2.5 นิ้ว เพื่อกันไม่ให้อังกะลุงแต่ละระดับ กระแทกกัน สำหรับตัวยึดจะใช้ห่วงสปริงตัวเล็ก ๆ เป็นตัวยึด เมื่อเรียงเสร็จทั้ง 14 ตับ จะต้อง ตรวจดูความเรียบร้อยอีกครั้งและต้องเชยาคู เพื่อทดสอบการสปริงตัวอังกะลุงแต่ละระดับ เสร็จเป็น อังกะลุงราวที่สมบูรณ์

วิธีการผลิตไม้ตีฆิมของครูอุณ บัวเยี่ยม

เริ่มจากการคัดไม้ไผ่สีสุก หรือไม้ไผ่ลายที่แก่ มีปล้องหนาพอสำหรับทำหัวไม้ตีฆิม จากนั้น นำเลื่อยตัดไม้ไผ่เป็นปล้องไว้ข้อสำหรับส่วนหัวของไม้ตีฆิม นำกระบอกลูกไม้ไผ่มาผ่าออกเป็นซี่ทาง ยาวให้ความหนาประมาณ 2 เซนติเมตร นำไม้ไผ่ที่ผ่าไปตากแดดประมาณให้แห้งสนิท นำไม้ไผ่ที่ แห้งสนิทมาเหลาตามตักแต่งให้เข้ารูปเสียก่อน แล้วจึงทำเป็นส่วนของหัวไม้ตีฆิม เหลาให้ความ หนา ความโค้ง ตามต้องการ จึงจะเริ่มเหลาด้ามของไม้ตีฆิมให้มีสปริง จากนั้นจึงทำการชุบเพื่อ เก็บรายละเอียดตกแต่งด้านท้องของด้ามจับให้โค้งสวยงาม และเก็บรายละเอียดโดยการ ใช้ กระดาษทรายขัดให้เรียบร้อย ใช้มีดปาดด้านท้ายของด้ามจับ นำไม้ตีฆิมที่ได้มาติดหนังที่หัวไม้ตี เป็น การเสร็จสิ้นการทำไม้ตีฆิม

ศึกษาบทเพลงที่ครูอุณ บัวเยี่ยม พัฒนาปรับปรุงแต่งขึ้นสำหรับการขับร้อง บรรเลงด้วย แคนวอ

1. ปรับปรุงการแอ่วพื้นเมือง (แอ่วลาว) ให้สามารถแอ่วรวมกับแคนได้

การแอ่วลาวของครูอุณนั้นเริ่มร้องประกอบแคนวงอินทประสิทธิ์ศิลป์ โดยรอง อำมาตย์โทขุนแสนประศาสน์ (เขียน อินทาบัจ) ได้นำมาบรรจุในเพลงตับลาวเจริญศรี (ตับพระลอ) เพราะมีเนื้อหาเป็นเรื่องเดียวกัน

ต่อมาเมื่อปี พ.ศ. 2510 อุณจึงได้แก้ไขเพิ่มเติมเนื้อความขึ้นใหม่ ปรับปรุงทำนอง ให้มีสำเนียงที่ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยขอคำแนะนำจากช่างซอเมืองชาวจังหวัดแพร่ จนได้แอ่วลาวที่มี สำเนียงไพเราะและสำนวนภาษาถูกต้อง นำมาแทรกในการแสดงแคนวงของคณะอินทประสิทธิ์ ศิลป์ และเป็นเพลงประจำของแคนวงคณะอินทประสิทธิ์ศิลป์ ที่แสดงครั้งใดมักจะต้องแอ่วลาวนี้ ทุกครั้งไป

ศึกษาหลักวิธีการสอนดนตรีและขับร้องไทยที่ได้พัฒนาขึ้นเป็นรูปแบบของครูอุ๋งน บัวเอี่ยม

1. การสอนขับร้อง ของครูอุ๋งน บัวเอี่ยม

หลักการขับร้องของหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง)

1. ดาด คือเสียงร้องที่ออกมาโดยไม่มีการปรุงแต่งให้ไพเราะ หรือเรียกการร้องที่ยังไม่เรียบร้อยการเอื้อนไม่ชัดเจน มักจะเกิดขึ้นกับผู้ที่ยังไม่เริ่มเรียนขับร้อง
2. ประคบเสียง คือเทคนิคของการเอื้อน ที่จะต้องเอื้อนให้ชัดเจนการ การทำเสียงให้หนักแน่น ไม่โพล่งดังมากจนเกินไป กล่อมเสียงสูง ต่ำ หนัก เบา ตามทำนองเพลงอย่างละเอียดละไมไม่ให้เพี้ยน ให้นุ่มนวลน่าฟังตามอารมณ์ของเพลง
3. ประคบคำ คือเทคนิคเกี่ยวกับคำร้อง ที่จะทำให้คำร้องออกมาอย่างไพเราะตามทำนองเพลงและถูกต้องตามหลักของภาษา คำร้องที่ออกมาสามารถถ่ายทอดอารมณ์ได้อย่างเหมาะสมชัดเจน ให้ผู้ฟังเข้าใจในเนื้อหาของบทร้องที่ถ่ายทอดออกมา
4. กนกคอ คือการตกแต่งทำนองของการเอื้อนให้มีความวิจิตรไพเราะขึ้น มีการใช้ลูกคอที่สลับซับซ้อนเพิ่มรายละเอียดของการขับร้องในขั้นสูง
5. ลงทรวง คือการใช้กระแทกเสียงกลืนลงไปในลำคอไปจนกระทั่งถึงทรวงอก เพื่อให้เกิดการเสียงสั่นสะเทือน ส่วนมากจะใช้ในเพลงสำเนียงมอญ

เทคนิคการขับร้องของ ครูอุ๋งน บัวเอี่ยม

1. การควบเสียงสูง (ควบขึ้น) การควบเสียงสูงนั้นเป็นเทคนิคที่ต้องใช้เสียงสูงเป็นการแสดงความสามารถของผู้ขับร้อง โดยไล่เสียงจากต่ำไปหาสูง
2. การควบเสียงต่ำ (ควบลง) การควบเสียงต่ำนั้นเป็นเทคนิคที่ต้องใช้การไล่เสียงจากสูงลงมาต่ำ
3. ลักจังหวะ การลักจังหวะเป็นการร้องที่ไม่ให้เสียง หรือคำร้องลงพอดิจังหวะ แต่ลงเสียงก่อนจังหวะ การขับร้องตามปกตินี้จะลงเสียงตามจังหวะตกของฉับ และหน้าทับ แต่ในการลักจังหวะนั้นการร้องต้องลงเสียงก่อนจังหวะจึงจะเกิดความไพเราะ
4. ผ่อนเสียง การผ่อนเสียงนั้นต้องออกเสียงให้ยาวตั้งแต่ตั้งแล้วค่อยๆ ผ่อนให้เบาลงแต่ต้องควบคุมเสียงไม่ให้เพี้ยนไปจากเดิม เพื่อให้เกิดความไพเราะนุ่มนวล มีวิธีการคือ ก่อนจะร้องต้องสูดลมหายใจเข้าให้เต็มที่แล้วค่อยๆ ผ่อนเสียงออกมาทีละน้อยอย่างสม่ำเสมอแม้จะต้องทำเสียงก็ตาม สามารถทำได้ทั้งคำร้อง และทำนองเอื้อน ในการขับร้องเพลงไทย มีเทคนิคการผ่อนเสียงอยู่มาก

5. ขมวดเสียง เป็นการเอื้อนรวบเสียงตอนท้ายอย่างรวดเร็วทำจังหวะ หรือทำคำร้อง เพื่อบรรยากาศให้คำร้องนั้นชัดเจนยิ่งขึ้น คล้ายการสะบัดเสียง

6. โหนเสียง การทำเสียงเอื้อนให้เลื่อนไหลจากระดับเสียงให้สูงขึ้นไปอีก ทำให้เกิดอารมณ์เศร้า คล้ายๆ กับเหินเสียง แต่การโหนเสียงต้องพยามดังเสียงเหมือนกับจะเสียงไม่ถึงแต่ดันไปให้ถึง หรือโหนไปให้ถึง ลักษณะคล้ายกับเสียงของปี่ ผู้ขับร้องจำเป็นต้องใช้กำลังมาก จะพบในเพลงที่มีอารมณ์เศร้า เพลงประเภททยอย เป็นต้น

7. ทอดเสียง ทอดเสียงเป็นการเอื้อนที่ค่อยๆ ผ่อนลงเป็นการแสดงว่าได้หมดวรรคของเพลง หรือหมดการขับร้อง ซึ่งผู้ขับร้องจะต้องทอดให้เครื่องดนตรีสอดรับ

8. เสียงโปรย การทำเสียงโปรยนั้นต้องเน้นเรื่องการออกเสียงที่ต้องค่อยๆ ผ่อนน้ำเสียงออกมาช้าๆ ในการเอื้อนและการออกเสียงคำร้อง ลีลาการร้องที่เน้นถ้อยคำโดยการโยยเสียงจากสูงลงมาต่ำ การทำเสียงโปรยนั้นมักจะมีมากในกลุ่มเพลงที่มีอารมณ์รัก

9. เสียงครั่นคำร้อง เสียงครั่นที่คำร้อง เกิดจากการทำเสียงร้องให้สะดุดสะเทือน เพื่อให้เกิดความไพเราะเสียงนี้จะออกมาแค่อกคล้ายกับกระกระแอม แต่กระแอมจะลึกกว่าครั่น จะมีทั้งยาวและสั้น

10. เสียงครั่นทำนอง เป็นการลากเสียงอื้อ หรือเสียงอื่นๆ โดยให้สะเทือนเสียงเพดาน ขึ้นนาสิกแล้วสะดุดเสียง

11. หางเสียง การลากเสียงให้สูงขึ้นจากเสียงเดิมเพียงเล็กน้อย ในตอนท้ายคำร้องหรือการเอื้อนเพื่อให้คำชัดเจนและไพเราะยิ่งขึ้น

ขั้นตอนและวิธีการสอนขับร้อง ของครูอุ๋น บัวเอี่ยม

1. การเลือกเพลงให้เหมาะสมกับผู้เรียน โดยการสังเกตพื้นฐานของผู้เรียน
2. ก่อนการต่อเพลงครูผู้สอนควรให้ผู้เรียนหัดออกเสียงเอื้อนก่อน
3. อ่านบทร้องให้ถูกต้อง ถูกวรรคตอน ให้เข้าใจความหมายของคำร้อง
4. การต่อเพลงโดยครูเป็นผู้ร้องให้ฟังก่อนที่ละวรรคสั้น
5. ให้ผู้เรียนสังเกต มองริมฝีปากของครู แล้วพยายามจดจำ แล้วร้องตามครูผู้สอนช้าๆ ให้ชัดเหมือนครูสอนก่อน ในการฝึกขับร้องครั้งแรกๆ
6. เมื่อจบท่อนแล้วควรฝึกกับจังหวะ ฉิ่ง กลอง และฝึกซ้อมกับเครื่องเพื่อฝึกการสวมรับสวมร้องให้สนิทกลมกลืนกับดนตรี
7. การใช้เครื่องดนตรีเข้ามาช่วยในการสอนขับร้อง เป็นการเทียบเสียงของผู้ร้องให้ตรงกับเครื่องเพื่อแก้ไขการร้องที่เพี้ยน
8. การทบทวนและแก้ไขข้อผิดพลาดต่างๆ จนครบถ้วนสมบูรณ์
9. ระหว่างการต่อเพลงควรอธิบายหลักการขับร้องแทรกให้แก่ผู้เรียน

หลักการสอนอังกะลุงของครูอุ้น บัวเอี่ยม

ในการฝึกหัดอังกะลุงเบื้องต้นนั้น แบ่งเป็น 6 ขั้นตอนดังนี้

1. การทดสอบโสตประสาท

ให้ครูผู้สอนเขย่าอังกะลุง พร้อมกับออกเสียงตามเสียงอังกะลุงที่เขย่านั้น แล้วให้ผู้ที่จะรับการฝึกหัดออกให้ตรงที่ละคนเรียงกันไป หากออกเสียงไม่ตรงกัน แสดงว่าเป็นผู้ที่มีโสตประสาททางด้านดนตรีไม่ดี

2. การจัดวงอังกะลุง

โดยให้ผู้ฝึกหัดนั่งเรียงแถวหน้ากระดาน แล้วแจกอังกะลุงให้ถือคนละ 2 ดับ เริ่มต้นจากคนแรกทางด้านซ้ายมือของครูผู้สอน แบ่งเป็น 3 รูปแบบดังนี้

1. การจัดวงอังกะลุงแบบ 5 คู่ คือเรียงจาก โด เร มี ซอล ลา
2. การจัดวงอังกะลุงแบบ 7 คู่ นี้ คือเรียงจาก โด เร มี ซอล ลา ฟา ที
3. การจัดวงอังกะลุงแบบ 7 คู่ ที่แทรกเสียงฟา และเสียงที คือเรียงจาก โด เร มี ฟา ซอล ลา ที

3. การจับอังกะลุง

ให้จับที่หลักอังกะลุงด้านที่มีสองหลัก ลงมาด้านล่างของอังกะลุงจับโดยใช้นิ้วสามนิ้วคือนิ้วชี้ นิ้วกลาง และนิ้วโป้งนิ้วอื่นๆประคองบังคับอังกะลุงบังคับให้เขย่าหรือหยุดตามต้องการ การเขย่าอังกะลุงนั้นควรยืนมือออกมาจากลำตัวไปข้างหน้า ยกอังกะลุงขึ้นอยู่บริเวณหน้าอกให้หน้าของตบอังกะลุงแขวนขึ้นเล็กน้อย เขย่าให้กระบอกอังกะลุงทั้งสามกระทบกับรางทุกลูก และดึงกับมาวางที่หน้าตักเพื่อรอการเขย่า

4. การฝึกความไวของประสาท

การฝึกให้ผู้ฝึกหัดมีความจำแม่นยำ จำเสียงที่ตนเองถือไว้ได้ และฝึกให้มีประสาทไว โดยครูผู้สอนอ่านออกเสียงตัวโน้ตตัวใดตัวหนึ่งเช่น โด เร มี หรือ ซอล ลา โด แล้วให้ผู้ถืออังกะลุงเสียงนั้นเขย่าตามที่ครูผู้สอนออกเสียง ควรออกเสียงเรียงกันบ้าง สลับกันบ้าง

5. การฝึกหัดเขย่าอังกะลุง

ในการที่จะเริ่มต้นให้ผู้ฝึกหัดเขย่าอังกะลุงเป็นเพลงนั้น ควรทดลองด้วยวรรคเพลงสั้นๆ หรือการเขย่ารววยาวในตัวโน้ตที่ห่างๆ ที่มีลักษณะโน้ตเรียงกันก่อนแล้วจึงจะหัดการเขย่าแบบที่สั้นลง ในการฝึกหัดควรเขย่าตามจังหวะเพลง ครูผู้สอนคอยออกเสียงนำ ใช้ไม้เคาะเป็นจังหวะเพลงฝึกหัดจนกว่าจะถูกต้องจนชำนาญ และควรเริ่มจากบทเพลงง่ายๆก่อน เช่น เพลงเสียงจิ้ง เพลงชาวเพลงต้นข้าว เป็นต้น

6. การประสมวงอังกะลุง

การประสมวงอังกะลุงของไทยนั้นประกอบด้วยอังกะลุงอย่างน้อย 5 คู่ขึ้นไป ถ้าอังกะลุงมีจำนวนมากก็ให้ผู้บรรเลงนั่งซ้อนกันเป็นแถวที่มีเสียงเดียวกัน เครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงประกอบในวงอังกะลุงได้แก่ ฉิ่ง ฉาบ กรับ โหม่ง และกลองแขก

หลักการสอนขิมเบื้องต้นของครูอุ้น บัวเอี่ยม

หลักการสอนขิมเบื้องต้นนี้ ครูอุ้น บัวเอี่ยม ได้ยึดหลักการฝึกไล่เสียงแบบโบราณ ได้แบ่งการไล่เสียงเบื้องต้นเป็นชุด 12 ชุด แล้วจึงเริ่มต่อเพลง

1. การไล่เสียง ชุดที่ 1 ไหล่ง
2. การไล่เสียง ชุดที่ 2 ไหลขึ้น
3. การไล่เสียง ชุดที่ 3 ไหล่งสลับกับการกรอขิม
4. การไล่เสียง ชุดที่ 4 ไหลขึ้นสลับกับการกรอขิม
5. การสะบัด ชุดที่ 1 สะบัดลง
6. การสะบัด ชุดที่ 2 สะบัดขึ้น
7. ฝึกการกรอคู่แปด ชุดที่ 1 ไหล่งโดยการตีสลับมือซ้ายขวาอย่างถี่ๆ
8. ฝึกการกรอคู่แปด ชุดที่ 2 ไหลขึ้นโดยการตีสลับมือซ้ายขวาอย่างถี่ๆ
9. การตีสลับมือซ้าย ขวา ชุดที่ 1 ไหล่งเป็นคู่แปด
10. การตีสลับมือซ้ายขวา ชุดที่ 2 ไหลขึ้นเป็นคู่แปด
11. การตีสะเดาะ ชุดที่ 1 ไหล่ง
12. การตีสะเดาะ ชุดที่ 2 ไหลขึ้น
13. เมื่อฝึกแบบฝึกดังกล่าวจนชำนาญดีแล้วจึงต่อด้วยเพลงจะเข้าหางยาว สามชั้น

ข้อเสนอแนะ

การศึกษานโยบายมาตรฐานครุฑดนตรีไทย ยังมีความน่าสนใจอีกหลายประเด็น คือ

1. การศึกษาวิเคราะห์บทเพลงทางร้องที่ครูอุ้น บัวเอี่ยมได้แต่งขึ้นใหม่
2. ควรมีการรวบรวมบันทึกบทเพลงทางร้องของครูอุ้น บัวเอี่ยม ที่ยังมีได้มีผู้ใดทำการเก็บบันทึกไว้ เพื่อเป็นข้อมูลหลักฐานในการวิจัยต่อไป

3. การศึกษาวิเคราะห์บทเพลงทางร้องที่ครูอุ้น บัวเอี่ยมได้สืบสดมา

4. ควรมีการรวบรวมวิธีการบรรเลง และบทเพลงที่ใช้ในการบรรเลงแคนวงคณะ

อินทประสิทธิ์ศิลป์

5. ศึกษาวิเคราะห์วิธีการบรรเลง และบทเพลงที่ใช้ในการบรรเลงแคนวงคณะ

อินทประสิทธิ์ศิลป์

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กาญจนา แก้วเทพ. (2544). *ศาสตร์แห่งสื่อและวัฒนธรรมศึกษา*. กรุงเทพฯ: คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพฯ.
- กาญจนา อินทรสุนานนท์. (2540). *พื้นฐานมานุษยวิทยาการศึกษาภาควัฒนธรรม*. เอกสารการสอนคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ----- . (2540ก). *เทคนิคการขับร้องเพลงไทย*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาดุริยางคศาสตร์ไทย คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ----- . (2545ข). *สารานุกรมดนตรีและเพลงไทย*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาดุริยางคศาสตร์ไทย คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- กาญจนา อินทรสุนานนท์, มานพ วิสุทธิแพทย์ และเมธี พันธุ์วาท (2545) *การศึกษาวีเคราะห์ เพลงระบำบ้านนาตำบลลูกเสือ อำเภองอกศรีรักษ์ จังหวัดนครนายก*. งานวิจัยทุนอุดหนุน ของส่วนวิจัยและพัฒนา สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ.
- แคนวงคณะอินทประสิทธิ์ศิลป์ ของครูอุ๋ง บัวเอี่ยม. (2543). กรุงเทพฯ : สันติศิริการพิมพ์.
- ชมนาด กิจจันทร์. (2543). *เพลงไทย 1*. พิมพ์ครั้งที่ 2 . กรุงเทพฯ: พิมพ์โปรแกรมนาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา
- ชลทิพย์ เอี่ยมล้ำอาจ; และ วิศนี ศิลตระกูล. (2533). “ภูมิปัญญาชาวบ้านเทคโนโลยีพื้นบ้านและ แหล่งวิทยาการในชุมชน” .เอกสารการสอนชุดวิชาการพัฒนาและการใช้แหล่งวิทยาการ ในชุมชน หน่วยที่ 1 – 8. นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ณรงค์ เขียนทองกุล. (2529). *บ้านบางลำพู*. กรุงเทพฯ: บริษัทพัฒนเนศพินท์ติ้ง เซนเตอร์ จำกัด.
- ณรงค์ชัย ปิฎกรัตน์. (2540). *การวิเคราะห์การประพันธ์เพลงไทยในลักษณะการแต่งขยายและ แต่งตัดทำนองจากเพลงอัตราจังหวะสองชั้น*. สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. ----- . (2535). *สารานุกรมเพลงไทย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เรือนแก้วการพิมพ์.
- ดวงใจ อมาตยกุล. (2533). *ดนตรีตะวันออก*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นพพร ปัญญาพิศิทธิ. (2540). *การวิเคราะห์ทางร้องเพลงจะเข้หางยาวเถา ทางธรรมดา ไม่มีเที่ยวกลับ*. ปรินิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- บัวผัน สุพรรณยศ. (2535). *การวิเคราะห์เพลงอีแซวของจังหวัดสุพรรณบุรี*. วิทยานิพนธ์ อักษรศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ปัญญา รุ่งเรือง. (2533). *ระบบเสียงดนตรีสยาม*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ประเวศ วะสี. (2536). *ภูมิปัญญาชาวบ้านกับการพัฒนาชนบท*. กรุงเทพฯ:
อัมรินทร์พรินต์ติ้งกรุ๊ป จำกัด.
- (2530). *การสร้างภูมิปัญญาไทยเพื่อการพัฒนา*. กรุงเทพฯ: ชุมชนพัฒนา.
ศูนย์เอกสารเพื่อการพัฒนาชนบท : อัมรินทร์พรินต์ติ้งกรุ๊ป จำกัด.
- ปรีชา อุตระกุล. (2533, มีนาคม). "มองการศึกษา". *วารสารศึกษาแห่งชาติ*. 24(3) :14 - 20
- พูนพิศ อมาตยกุล. (2527). *ดนตรีวิจักษ์*. กรุงเทพฯ: บริษัทสยามสมัย จำกัด.
- มานพ วิสุทธิแพทย์. (2533). *ดนตรีไทยวิเคราะห์*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.
- มานพ วิสุทธิแพทย์และคณะ. (2545). *การสืบทอดเพลงไทยบ้านบางลำพู: วัฒนธรรมมูขปาฐะ*.
งานวิจัย, สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ.
- วิชา เชาวศิลป์. (2543). *ทำนองเพลงลำตัด และเพลงพื้นบ้านอื่นๆ ที่ปรากฏในลำตัด*.
กรุงเทพฯ : คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏจันทรเกษม.
- วิมาลา ศิริพงษ์. (2538). *การสืบทอดวัฒนธรรมดนตรีไทยในสังคมไทยปัจจุบันศึกษากรณี*
สกุลพาทย์โกสัลและสกุลศิลปบรรเลง. ปรินิพนธ์. กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. อัดสำเนา.
- (2532ก). "พัฒนาการเป่าพาทย์ไทยสมัยรัตนโกสินทร์" *เพลงดนตรี ปีที่ 1 ฉบับพิเศษ*
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- วีระชาติ เปรมานนท์. (2532). *ดนตรีไทยแนวใหม่ ช่วงปี 2520 – 2530*. กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สังัด ภูเขาทอง. (2532). *การดนตรีไทยและทางเข้าสู่ดนตรีไทย*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์เรือนแก้วการพิมพ์.
- สงบศึก ธรรมวิหาร. (2534). *ดุริยางค์ไทย*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สารานุกรมศัพท์ดนตรีไทยภาคประวัตินักดนตรีและนักร้องฉบับราชบัณฑิตยสถาน. (2542).
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ราชบัณฑิตยสถาน.
- สารานุกรมศัพท์ดนตรีไทยภาคประวัติและบทร้องเพลงเถาฉบับราชบัณฑิตยสถาน. (2544).
พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ราชบัณฑิตยสถาน.
- สุกิจ พลประดม. (2538). *ดนตรีพื้นบ้านอีสาน*. อุตรธานี : ภาควิชาดนตรี คณะมนุษยศาสตร์
และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏอุตรธานี.
- สุจารี จันทรสุข (2531, มิถุนายน) "การศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่น" *วารสารการศึกษาแห่งชาติ*.
22 (6): 1-21.
- ลำเนียง มณีกาญจน์ และสมบัติ จำปาเงิน. (2539). *ประชุมเพลงเถาของไทยประวัติและบทร้อง*.
พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ต้นอ้อ แกรมมี จำกัด.

เสาวนีย์ ชี้อตรง. (2540). *การวิเคราะห์ทางร้องเพลงแขกมอญเกา*. งานวิจัย

กรุงเทพฯ : มานุษยดุริยางควิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

อรรณพ บรรจงศิลป์ และคณะ. (2534). *ความคิดและภูมิปัญญาไทย ชุดดุริยางคศิลป์* งานวิจัย

กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อานันท์ นาคคง, อัมภาวุธ สาคริก และสุจิตต์ วงษ์เทศ. (2544). *หลวงประดิษฐไพเราะ*

(ศร ศิลปบรรเลง) มหาดุริยกุลมเจ้าพระยาแห่งอุษาคเนย์. พิมพ์ครั้งที่ 1.

กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มติชน.

อานันท์ นาคคง, และคณะ. (2549). *งานช้างเพื่อแผ่นดินครูขึ้น 100 ปี*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์

ปิ่นเกล้าการพิมพ์

อุทิศ นาคสวัสดิ์. (2522). *ทฤษฎีและปฏิบัติดนตรีไทยภาค 1 ว่าด้วยหลักและทฤษฎีดนตรีไทย*.

พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: ห.จ.ก.เทพนิมิตการพิมพ์.

เอกวิทย์ ณ ถลาง. (2536). *ภูมิปัญญาชาวบ้านกับการพัฒนาชนบท*. กรุงเทพฯ:

มูลนิธิภูมิปัญญา.

Birch. Lawrence Wilton (1969, November) "Factors Related to Differences in Classroom Teacher Attitudes Toward Music" *Dissertation Abstracts International*.

ภาคผนวก

1. ประมวลภาพ

ประมวลภาพ

ครูจูน บัวเยี่ยม

ภาพการแสดงละครที่โรงเรียนวัดลานนาบุญ ซึ่งครูอุ่งเป็นผู้ควบคุม และทำเครื่องแต่งการของตัวละคร

ภาพการแสดงแคนวงคณะอินทประสิทธิ์ศิลป์ ในการควมคมของครูอุ้งน บัวเอี่ยม

ภาคผนวก

2 . ประวัติ จ.ส.ต. ฟุ้ง บัวเอี่ยม

จ.ส.ต. ฟุ่ง บัวเอี่ยม

จ.ส.ต. ฟุ่ง บัวเอี่ยม

ครูฟุ่ง บัวเอี่ยม เกิดเมื่อวันที่ 17 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2461 ที่ตำบลสวนใหญ่
จังหวัดนนทบุรี บิดา นายคล้อย บัวเอี่ยม มารดา ชื่อนางเซย บัวเอี่ยม มีอาชีพชาวสวน ครูฟุ่ง บัวเอี่ยม
เป็นบุตรคนสุดท้อง ในพี่น้อง 4 คน คือ นายพื่อน นายเพี้ยม นายเพื่อง และนายฟุ่ง

ครูฟุ้งสมรสกับ นางสาวอรุณ อินทาบัจ ซึ่งเป็นนักร้อง บุตรีรองอำมาตย์โทขุนแสน ประศาสน์ (เขียน อินทาบัจ) กับนางพิศ อินทาบัจ แต่เนื่องจากไม่มีบุตรร่วมกัน ทั้งสองจึงได้อุทิศชีวิตให้แก่วงการดนตรีไทยอย่างน่ายกย่องอย่างยิ่งตลอดมา

ในด้านดนตรีไทย ครูฟุ้ง เป็นนักดนตรีที่มีชื่อเสียงคนหนึ่ง มีความสามารถทั้งดนตรีไทย และดนตรีสากล โดยเฉพาะ ปี่คลาโรเน็ต ซอด้วง ซอด้วงและเครื่องหนัง ได้รับการถ่ายทอดความรู้จากบรมครูดนตรีหลายท่าน ทางด้านดนตรีสากลได้รับการถ่ายทอดความรู้จาก ขุนสนั่นบรรเลงกิจ (ญวน โตชะกาญจนะ) การบันทึกโน้ตสากลจากพระเจนดุริยางค์ (ปิติ วาทยกร) ทางด้านดนตรีไทยท่านได้รับการถ่ายทอดจากครูสกล แก้วเพ็ญภาค และหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ทำให้ท่านได้ศึกษาบทเพลงต่างๆ ที่บรรเลงกับวงปี่พาทย์และเครื่องสายไว้เป็นจำนวนมากรวมทั้งการตีเครื่องหนังและหน้าทับที่สำคัญต่างๆ ครูฟุ้ง บัวเอี่ยม ได้รับราชการที่กองดุริยางค์ กรมตำรวจ มียศ จ.ส.ต.ฟุ้ง บัวเอี่ยม ดำรงตำแหน่งหัวหน้าแผนกดนตรีไทยของดุริยางค์ ตำรวจ ได้ทำการบันทึกโน้ตสากลบทเพลงต่างๆ ที่บรรเลงด้วยวงโยธวาทิตไว้ที่กองดุริยางค์กรมตำรวจเป็นจำนวนมาก และในยุคนั้น ผลงานการบรรเลงดนตรีในการควบคุมของ ส.ต.อ.ฟุ้ง บัวเอี่ยม หัวหน้าแผนกดนตรีไทยทำให้วงดุริยางค์ของกรมตำรวจมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักทั่วไป

เป็นที่น่าเสียดายเป็นอย่างยิ่งที่ในปี พ.ศ. 2524 ครูฟุ้ง ประสบอุบัติเหตุ เนื่องจากท่านพยายามยกสิ่งของหนักๆ เพื่อห็น้ำท่วม ทำให้เส้นเลือดในดวงตาแตกและจักขุพิการทั้งสองข้างมองเห็นได้เพียงเลือนราง จึงไม่สามารถเดินทางไปสอนดนตรีตามสถาบันต่างๆ ได้อีกต่อไป แต่ท่านและภรรยาก็ยังคงสอนดนตรีไทยอยู่ที่บ้านตลอดมา ครูฟุ้ง และครูอรุณภรรยาได้ก่อตั้งวงเครื่องสายไทยเครื่องคู่ (หญิงล้วน) ที่ใช้การบรรเลงตามแบบฉบับเครื่องสายโบราณ ซึ่งปัจจุบันหาฟังได้ยากยิ่ง ได้มีการบันทึกเสียงการบรรเลงของวงดนตรีนี้เก็บไว้เป็นข้อมูลที่ ศูนย์สังคีตศิลป์ ธนาคารกรุงเทพ นอกจากนี้ยังได้รับเชิญจากศูนย์วัฒนธรรม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ไปบันทึกเสียงข้อมูลที่เป็นผลงานเพลงของหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ไว้หลายเพลง ซึ่งบทเพลงเหล่านั้นจะเป็นมรดกของชาติที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการศึกษาค้นคว้าต่อไปในอนาคต

ครูฟุ้ง บัวเอี่ยม ได้รับยกย่องเชิดชูเกียรติเป็น บุคคลดีเด่นทางวัฒนธรรม จากศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดนนทบุรี ในปรีณรงค์วัฒนธรรมไทย วันอนุรักษ์มรดกไทย วันที่ 2 เมษายน พ.ศ. 2537 และปีต่อมาได้รับ เกียรติบัตรเชิดชูความสามารถและการอุทิศตนด้านศิลปะวัฒนธรรม จากกองทุน หม่อมราชวงศ์อภัยมงคล โสณกุล ในวันที่ 18 ธันวาคม พ.ศ. 2538

ครูฟุ้ง บัวเอี่ยม ถึงแก่กรรมเมื่อวันพฤหัสบดี ที่ 1 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544 ที่โรงพยาบาล บำราศนราดรุณ ด้วยอาการติดเชื้อในกระแสเลือดสิริอายุได้ 84 ปี

ภาคผนวก

3. ผลงานด้านการถ่ายทอดวิชาข้อร้องให้แก่ลูกศิษย์

ผลงานด้านการถ่ายทอดวิชาขับร้องให้แก่ลูกศิษย์

ครูอุ๋ง บัวเอี่ยม เป็นครูอุทิศตนเพื่อการเผยแพร่ดนตรีไทยและขับร้อง เป็นนักร้องที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักในวงการดนตรีไทย นอกจากจะเปิดบ้านสอนดนตรีไทยให้แก่ผู้สนใจโดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายแล้ว ท่านยังได้รับเชิญเป็นวิทยากรทางด้านดนตรีไทยและขับร้องตามสถาบันต่างๆ และยังเป็นอาจารย์สอนขับร้องไทยที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ทำให้ท่านมีลูกศิษย์มากมาย หลายรุ่นที่เป็นกำลังสำคัญที่จะสืบสานดนตรีไทย และลูกศิษย์ของครูอุ๋งนหลายท่านเป็นผู้ที่มีชื่อเสียงทางด้านดนตรีไทยขับร้องเพลงไทยในปัจจุบัน อาทิ

- อาจารย์ประชิด ขำประเสริฐ รับราชการ เป็นครูสอนขับร้องโรงเรียนวัดราชาธิวาส เป็นนักร้องที่มีชื่อเสียง ชนะเลิศการนักร้องฝ่ายหญิงของสถานีวิทยุ.ว.ป.ถ. พ.ศ. 2506 ชนะเลิศการขับร้องในงานพิธีไหว้ครูของสมาคมสงเคราะห์สหายศิลปิน (ประชันวงวัดพระพิเรน) ประจำปีพ.ศ. 2517 – 2518 และมีผลงานทางด้านการดนตรีไทย ขับร้องไทยมากมาย เป็นอาจารย์พิเศษสอนดนตรีไทย ขับร้องไทย ให้แก่สถาบันการศึกษาหลายแห่ง เช่น สาขาวิชาดนตรีไทย ภาควิชาศิลปนิเทศ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน วิทยาลัยครูสวนสุนันทา
- อาจารย์เกษร ปลื้มปรีชา รับราชการ เป็นครูสอนขับร้อง วิทยาลัยนาฏศิลป์ กรุงเทพฯ กรมศิลปากร
- นางชลอรัตน์ อ่วมห่วย รับราชการกองดุริยางค์ทหารบก เป็นนักร้องที่มีชื่อเสียงของกองดุริยางค์ทหารบก เป็นอาจารย์พิเศษสอนขับร้องให้สถาบันการศึกษาต่างๆ เช่น สาขาวิชาดนตรีไทย ภาควิชาศิลปนิเทศ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และมหาวิทยาลัยขอนแก่น
- นายพยน ประทีปแก้ว วงดนตรีสโมสรวรไฟ มักกะสัน
- นายทวี ขาประดิษฐ์ วงดนตรีสโมสรวรไฟ มักกะสัน
- นายสุธี ขาประดิษฐ์ วงดนตรีสโมสรวรไฟ มักกะสัน

- นายสมบัติ สังเวียนทอง ชนะเลิศการประกวดขับร้อง ช้างทองคำ ครั้งที่ 1 รุ่นใหญ่ฝ่ายชาย พ.ศ. 2523 รับราชการตำแหน่งคีตศิลปิน สำนักงานสังคีต กรมศิลปากร เป็นอาจารย์พิเศษสอนดนตรีไทย ขับร้องไทย ให้แก่สถาบันการศึกษามากมาย เช่น มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- นายณรงค์ แก้วอ่อน (รวมบรรเลง) รองชนะเลิศการประกวดขับร้อง ช้างทองคำ ครั้งที่ 1 รุ่นใหญ่ฝ่ายชาย พ.ศ. 2523 รับราชการตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายดนตรีไทย กรมประชาสัมพันธ์
- นางกัญญา โรหิตาจร คีตศิลปิน สำนักงานสังคีต กรมศิลปากร
- รองศาสตราจารย์กาญจนา อินทรสุวานนท์ ภาควิชาดุริยางค์ศาสตร์ไทย คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- ผู้ช่วยศาสตราจารย์ข้ามคม พรหมประสิทธิ์ อาจารย์ประจำสาขาวิชาดุริยางคศิลป์ไทย ภาควิชาดุริยางคศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สุรัช สีนุปผา รับราชการ เป็นครูสอนนาฏศิลป์และขับร้อง วิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรี
- นางสาววัชรภรณ์ อาจหาญ อาจารย์ประจำสาขาวิชาวรรณคดีไทย ภาควิชาวรรณคดี คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- นิตยา พุ่มอยู่ เป็นนักร้อง นักดนตรี เป็นบุตรของครูนาม พุ่มอยู่ ครูดนตรีที่มีชื่อเสียง จังหวัดนนทบุรี
- นายอนุรักษ์ แพทยกิจ อาจารย์พิเศษสอนดนตรีไทย ช่างผลิตอังกะลุง
- นายสมหมาย โมกขศักดิ์ อาจารย์ประจำสาขาวิชาดนตรีไทย ภาควิชาศิลปนิเทศ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- นายวรศักดิ์ เรืองล้วน อาจารย์สอนดนตรีไทยโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ บางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นายสมหมาย โมกขศักดิ์
วันเดือนปีเกิด	1 ตุลาคม 2525
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	311 หมู่ 16 ตำบลหนองไผ่ อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	อาจารย์
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	ภาควิชาศิลปนิเทศ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2536	การศึกษาระดับประถมศึกษา จากโรงเรียนบ้าน ก.ม. 35 จังหวัดเพชรบูรณ์
พ.ศ. 2540	การศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จากโรงเรียนหนองไผ่ ในสังฆราชูปถัมภ์ จังหวัดเพชรบูรณ์
พ.ศ. 2543	การศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จากโรงเรียนหนองไผ่ ในสังฆราชูปถัมภ์ จังหวัดเพชรบูรณ์
พ.ศ. 2547	การศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาดนตรีไทย ภาควิชาศิลปนิเทศ คณะมนุษยศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
พ.ศ. 2550	การศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชามนุษยดุริยางควิทยา คณะศิลปกรรมศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ